

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

18'nci Toplantı
17 Kasım 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- AÇIKLAMALAR

1.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bütçe görüşmelerinde bakanlara sorulan soruların cevaplarıyla ilgili talebine ilişkin açıklaması

2.-Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın usule ilişkin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.-2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri

a) Kültür ve Turizm Bakanlığı

b) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

c) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü

ç) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü

- d)Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
e)Vakıflar Genel Müdürlüğü
f)Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
g)Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
ğ)Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu
h)Atatürk Araştırma Merkezi
ı)Atatürk Kültür Merkezi
i)Türk Dil Kurumu
j)Türk Tarih Kurumu
k)Kapadokya Alan Başkanlığı
l)Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

18'nci Toplantı

17 Kasım 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.04'te açılarak iki oturum yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, bütçe görüşmelerinde bakanlara sorulan soruların cevaplarıyla ilgili talebine,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın usule ilişkin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklama yaptı.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Kültür ve Turizm Bakanlığının,

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun,

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün,

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün,

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının,

Vakıflar Genel Müdürlüğünün,

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının,

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının,

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumunun,

Atatürk Araştırma Merkezinin,

Atatürk Kültür Merkezinin,

Türk Dil Kurumunun,

Türk Tarih Kurumunun,

Kapadokya Alan Başkanlığının,

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının,

Müzakereleri tamamlanarak;

Kültür ve Turizm Bakanlığının,

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun,

Devlet Opera ve Balesi Genel M¼d¼rl¼g¼n¼n,
Devlet Tiyatroları Genel M¼d¼rl¼g¼n¼n,
T¼rkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının,
Vakıflar Genel M¼d¼rl¼g¼n¼n,
T¼rk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının,
Yurtdışı T¼rkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının,
Atat¼rk K¼lt¼r, Dil ve Tarih Kurumunun,
Atat¼rk Araştırma Merkezinin,
Atat¼rk K¼lt¼r Merkezinin,
T¼rk Dil Kurumunun,
T¼rk Tarih Kurumunun,
Kapadokya Alan Başkanlığının,
2023 yılı b¼t¼çeleri ile 2021 yılı kesin hesapları kabul edildi.

18 Kasım 2022 Cuma g¼n¼ saat 10.00'da toplanmak üzere saat 21.28'de toplantıya son verildi.

17 Kasım 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.04

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ –Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 18’inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Kültür ve Turizm Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları, Kapadokya Alan Başkanlığının bütçe ve kesin hesabı ile Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının Sayıştay Raporu bulunmaktadır.

Sayın Bakanımıza söz vereceğim ama zannediyorum Sayın Paylan’ın usul hakkında bir talebi var.

Buyurun lütfen.

II.- AÇIKLAMALAR

1.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın, bütçe görüşmelerinde bakanlara sorulan soruların cevaplarıyla ilgili talebine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, bütçe görüşmelerinin sonuna doğru yaklaşıyoruz. Çok sayıda bakanlığı görüştük ve her gün ortalama on iki saat mesai yapıyoruz burada. Bunun on bir saatinde biz konuşuyoruz yani milletvekilleri, her gün ortalama 60-70 milletvekili konuşuyor, Sayın Bakanlar kapanışta yarım saat, kırk beş dakika sorularımızın çok küçük bir bölümüne cevap veriyorlar. Sonra da siz Sayın Bakanlara ek süre vermiyorsunuz veya veremiyorsunuz, diyorsunuz ki: “Ya, bunlara yazılı cevap verebilirsiniz.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Doğru.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, Sayın Başkan, ben sekiz yıldır bütçe görüşmelerindeyim ve 10’uncu bütçem, ek bütçeler dâhil. Her zaman size, Başkanlık Divanına şunu önerdim: “Lütfen, bizim sorularımızı Başkanlık Divanı not alsın, bakanlıklara iletin ki sorularımıza cevap almış olabilelim. Bakanlıklar ya sorularımıza cevap vermiyor ya da seçerek cevap veriyor. Yani netameli sorulara cevap vermiyor.” dedim.

Şimdi, benim odama ilk cevap geldi arkadaşlar, bir Bakanlıktan ilk cevap geldi. Bugün, Millî Eğitim Bakanlığı bana bir poşet göndermiş, bir de bir zarf göndermiş. Biz Millî Eğitim Bakanından yemek çıkarmasını istemiştik çocuklara ama onu çıkarmadı, bize bir çikolata, bir de kahve göndermiş Millî Eğitim Bakanımız, poşette bunlar var. Zarfı açtım, bakın, zarfta da şu cevap var Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yani, vakit açısından şey yapmayalım da.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, söylüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben çok sayıda soru sordum, Sayın Bakan şöyle bir üst yazı üzerinden, işte, “Cevaplar ekte.” diyor 1’inci sayfada, 2’nci sayfada da yalnızca 3 satır var. Hangi soruya olduğu belli olmayan bir cevabı size okuyorum, tek bir cevap, ben çok sayıda soru sordum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Eğitim öğretim yılı çalışma takvimi, efendim, bilmem ne tebliği dergisinde yayınlanan Millî Eğitim Bakanlığı örgün ve yaygın eğitim kurumlarının çalışma takvimi örneği esaslarına göre valiliklerle düzenlenmektedir.” Cevap bu. Hangi soruya olduğu belli değil, neyin cevabı olduğu belli değil, bir şeye cevap veriyor mu, o da belli değil Sayın Başkan ve tek bir cevap. Bakın, bu çikolata, bu kahve, bu zarf, bunların hepsi milletvekiliyle dalga geçmektir, bu Meclisle dalga geçmektir. Bu Meclisin itibarını korumak sizin görevinizdir. Yıllardır size bunu söylüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sizin de göreviniz tabii, hepimizin görevi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yüzlerce soru soruyoruz, bunlara bakanlar cevap vermiyorlar ve dalga geçiyorlar bizimle böyle, bizimle dalga geçiyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, buna izin verilemez. Talebimi söyleyeceğim, talebim şu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, talebinizi söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Lütfen, size tekrar öneriyorum, bir ekip kurun, bugüne kadar görüşülen bütün bakanlıklarda hangi soruları sormuşuz... Kapanışta o yarım saat içinde bakanlar zaten yirmi beş dakika icraatın içinden konuşması yapıyor. Beş dakika sorularımıza ya cevap veriyor ya vermiyor. Yüzlerce sorudan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, talebimi söylüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sorularımız belli, tutanaklardan lütfen bunları tespit edin, bunları bakanlıklara iletin, “Sayın Bakan, şu 300 sorudan 30 tanesine cevap verdiniz, 270 tanesi budur.” deyin ve bunların cevaplarını alın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunu talep ediyorum ve bu talebime cevabınızı bekliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Üyemiz olmayanlara usul hakkında söz veremiyoruz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, bir Komisyon üyesi olarak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, böyle bir usulümüz yok. Sadece üyelere...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Beş dakikayla sınırlandırılıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Veremiyoruz, veremiyoruz, böyle bir usulümüz yok. Rica ediyorum.

Böyle bir usulümüz yok, sonra, tartışmalar esnasında söz istersiniz, görüşünüzü ifade edersiniz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, İç Tüzük...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hayır, hayır, böyle bir söz yok, böyle bir usulümüz yok.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, beş dakikayla sınırlandırmak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hayır, yok, onu sonra tartışırız. Böyle bir usulümüz yok.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ben koca Türkiye'nin turizm sorunlarını beş dakikada nasıl anlatayım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Üye olmayanlara söz veremiyoruz, rica ediyorum.

Bu Meclisimizin kuralları var, onu hep birlikte uyguluyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın usule ilişkin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Sayın Paylan'ın usule ilişkin ifade ettiği hususlar yeni değil, daha önce de defalarca tartıştığımız hususlar ve ben tavrımı defalarca ifade ettim. Tekrar gündeme getirdi Sayın Paylan. Saygı duyuyorum, ifade edebilir. Ben yeni bir uygulama yapmıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, buna ne diyeceksiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yıllardır ne varsa, hangi uygulama varsa aynı uygulama devam ediyor. Benim görevim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, buna ne diyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye... Cevap veriyorum, lütfen...

Sayın Paylan, konuşturmayacak mısınız beni burada? İfade hürriyetinden bahsediyorsunuz, benim ifade hürriyetime müdahale ediyorsunuz. Rica ederim.

Değerli arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Böyle gelmiş, böyle gider.” diyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, konuşayım mı? Siz buyurun, devam edin isterseniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, tamam.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, buyurun, hakikaten yani.

Değerli arkadaşlar, yıllardır devam eden uygulamayı ben de sürdürüyorum, yeni bir şey yapmıyorum, yeni bir karar almış değilim; burada Komisyonumuzun usulü neyse aynı şekilde devam ediyoruz. Ben Komisyon Başkanı olarak şunu yapıyorum elbette: Bakanlarımızın hepsinden rica ediyoruz, yazı yazıyoruz sorularımıza hızlı cevap verilmesi, soruların dikkate alınması noktasında. Tabii ki Komisyon olarak hassasiyet gösteriyoruz, yazılar yazıyoruz, takip ediyoruz; bu konuda hiçbir problem yok ama takdir edersiniz ki ben soruların içeriğine girip bunlara müdahale edemem. Hangi sorunun yeterli olduğunu, olmadığını benim Komisyon Başkanı olarak -veya Komisyondaki teknik arkadaşlar olarak- takdir etmeye ne yetkim var ne de böyle bir kapasite, teknik altyapımız var. Dolayısıyla, böyle bir sürece girmemiz mümkün değil. Bunu defalarca tartıştık, bu konudaki tutumumu

ben defalarca ifade ettim, tekrar ifade ediyorum: Hassasiyetle takip edeceğiz, zamanında, olabildiğince tatminkâr cevaplar gelmesi yönünde telkinlerde bulunacağız, yazılar yazacağız ama bunun ötesinde benim içeriğe girmem, bütün bakanlıkların sorularını kalite kontrolünden geçirmem takdir edersiniz ki mümkün değil; böyle bir yetkim de yok, görevim de yok. Rica ediyorum, bu tartışmayı defalarca yaptık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, milletvekilleriyle dalga geçiyorlar, dalga geçiyorlar! Ne sorduğumu da yazmamış, dalga geçiyor!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne dalgası ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, usulle mi ilgili sizin?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, konuyla ilgili bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.-Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, sanki tüm bakanlardan gelen cevaplar böyleymiş gibi bir algı oluşturmaya çalışıyor. Ben de sordum Cumhurbaşkanı Yardımcımıza, aşağı yukarı bir haftayı geçti cevap geleli, ben ne sorduysam hepsine cevap vermişler. Ben o konuyu belirtmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum İsmail Bey, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, sunumdan önce Bakan Yardımcılarımızdan başlayarak arkadaşlarımızı tanımak istiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben bunları size iade ediyorum, Millî Eğitim Bakanı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bana niye iade ediyorsunuz, anlamadım yani. Sayın Bakanımıza gönderin o zaman, göndermişse size.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz gönderin, o sizin yerinize gönderdi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben niye göndereyim, öyle şey olur mu ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu da cevabı Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle şey olur mu ya! Ben niye göndereyim size gelen şeyi. Rica ediyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bakın, cevap...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum, kendiniz gönderin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şov yapmayın ya, yeter ya, şov yapıyorsunuz!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bakan yardımcılarımızdan başlayıp kendimizi tanıtalım lütfen.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herhâlde tamamladık.

Teşekkür ediyorum arkadaşlarımıza.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.-2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri *

- a) *Kültür ve Turizm Bakanlığı*
- b) *Radyo ve Televizyon Üst Kurulu*
- c) *Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü*
- ç) *Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü*
- d) *Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı*
- e) *Vakıflar Genel Müdürlüğü*
- f) *Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı*
- g) *Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı*
- ğ) *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu*
- h) *Atatürk Araştırma Merkezi*
- ı) *Atatürk Kültür Merkezi*
- i) *Türk Dil Kurumu*
- j) *Türk Tarih Kurumu*
- k) *Kapadokya Alan Başkanlığı*
- l) *Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı*

BAŞKAN CEVDET YILMAZ –Değerli arkadaşlar, şimdi sunumlarını yapmak üzere Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy’a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

Sayın Ersoy, süreniz otuz dakikadır.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Teşekkür ederim.

Ben konuşmama Taksim’deki terör saldırısında hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve yaralananlara acil şifalar dileyerek başlamak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımızın merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarının 2022 yılı bütçesi içerisinde gerçekleştirdiği ve 2023 bütçe yılında yapmayı planladığı faaliyetleri sizlerle paylaşmak üzere huzurlarınızda bulunuyorum. Heyetinizi şahsım ve Bakanlığım adına saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyetimizin 100’üncü yılını kutlayacağımız 2023 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın çizdiği büyüyen, güçlenen ve her alanda lider Türkiye vizyonuna kültür, sanat, turizm, kültürel diplomasi alanlarında katkı sağlamak ve ülkemizi bir marka hâline getirmek amacıyla dün olduğu gibi bugün de çalışmalarımıza şevkle devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansını (TGA) kurmamız sayesinde dünyanın en etkili ve yoğun tanıtım yapan ülkesi hâline geldik. Tanıtım faaliyetlerine önceki yıllarda olduğu gibi 2022 yılında da yoğun bir şekilde devam ettik. Dergi ve gazete ilanları, televizyon reklamları, tanıtım filmleri, birlikte reklam çalışmaları, sosyal medya uygulamaları, * (1/286) ve (1/285) esas numaralı Kanun Teklifleri 21/10/2022 tarihli 3’üncü Toplantı tutanağına eklidir.

basın mensubu, “influencer” ve tur operatörleri ağırlamaları gibi hem dijital hem de konvansiyonel iletişim araçlarıyla ülkemizin köklü tarihini, doğal güzelliklerini, kültürümüzü anlatan ve 200 ülkeye ulaşan özel tanıtım kampanyalarıyla çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Tüm dünyaya örnek olan Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı çalışmalarına 2022 yılında da hız kesmeden devam ettik. Haziran 2022 itibarıyla 12 bini aşkın tesis ve araç Turizm Geliştirme Ajansının yetkilendirdiği uluslararası denetim firmaları tarafından denetlenmiş ve sertifika almaya hak kazanmışlardır.

Turizm, ülkemizdeki lokomotif endüstrilerden birisidir. Bu alanda küresel sürdürülebilirlik uygulamalarına hız vermek, uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülüklerimizi yerine getirmek ve turizm pazarındaki rekabetçiliğimizi artırmak için 2022 yılında dünyanın önde gelen sertifikasyon kuruluşları arasında yer alan Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyiyle (Global Sustainable Tourism Council) üç yıllık iş birliği anlaşmasına imza attık. Bu iş birliğinin sonucu olarak uluslararası standartlara uygun bir şekilde Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı'nı hazırladık. Program kapsamında konaklama tesisleri için sürdürülebilir turizm kriterleri hazırlanarak Global Sustainable Tourism Council'a uluslararası tanınırlık için başvuru gerçekleştirildi. Böylesine kapsamlı bir çalışmayı dünyada yapan ilk ülke olduğumuzu da özellikle söylemek isterim. Çok yakında hayata geçecek Sürdürülebilir Turizm Programı'yla dünyada sürdürülebilir turizm konusunda örnek alınacak bir ülke olacağız, bu sayede turizm sektörü uzun vadede de daha güçlü bir hâle gelecektir.

Ayrıca, Cumhurbaşkanımızın da sıklıkla dile getirdiği gibi doğaya saygılı, çevreye duyarlı, israf yerine kanaati esas alan bir anlayışı toplumsal hayata yerleştirmemiz gerekmektedir. Bu düşüncenin turizm alanında da karşılık bulması amacıyla 2008 yılında başlayan kampanyamızla çevreye duyarlı konaklama tesislerinin sayısını önemli ölçüde artırdık. 2022 Ekim ayı itibarıyla çevreye duyarlı konaklama tesisi belgeli tesis sayımız 446'ya, bu tesislerdeki yatak sayısı ise 289.763'e ulaşmıştır. 2023-2025-2030 yıllarını kapsayan Sürdürülebilir Turizm Programı'yla bütün konaklama tesisleri aşamalı şekilde çevreye tam duyarlı hâle geleceklerdir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ülkemiz, turizmde sunduğu hizmet kalitesi bakımından bugüne kadar hep fark yaratmıştır ve yaratmaya da devam edecektir. Yaptığımız yatırımlar sektörü hep bir adım öteye taşımış ve bunun sonucu olarak ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayısı son yirmi yılda 3,4 katına çıkmıştır. 2019'da turizm rekorunu kıırarak Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütünün verileriyle en çok ziyaretçi ağırlayan ülkeler sıralamasında dünya 6'ncısı olduk. Covid-19 pandemisinin etkilerini göstermeye devam ettiği 2021 yılında, tüm zorluklara ve yasaklara rağmen süreci başarıyla yürüttük ve bu rekoru daha aşarak dünya 4'üncülüğüne yükseldik. 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde ülkemize gelen toplam ziyaretçi sayısı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yani 2021 Ocak-Eylül dönemine göre yüzde 87 artışla 40 milyon 250 bin kişi olmuştur. Ağırladığımız ziyaretçi sayısında olduğu gibi turizm gelirlerimizde de önemli bir sıçrama gerçekleştirdik. 2002 yılında 12,4 milyar dolar olan turizm gelirimizi, 2019 yılında 37,3 milyar dolara yükselttik. 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde ise turizm gelirimizi 2021 yılının aynı dönemine göre yüzde 68 artış göstererek 35 milyar dolara taşındık. Ziyaretçilerin kişi başı gecelik ortalama harcaması da aynı dönem için 81,25 dolardan 90 dolara yükselmiştir. Bizim için esas önemli kriter budur. Kişi başı gecelik harcama gerçek nitelikli turistte elde ettiğiniz başarıyı gösteriyor. Yani biz hem turist sayısını artırıyoruz hem toplam geliri artırıyoruz ama her şeyden önemlisi kişi başı gecelik geliri artırıyoruz.

Almış olduğumuz önlemler, uyguladığımız doğru politikalar sayesinde Covid-19 sürecinden sonra yakaladığımız “V” çıkışı devam ettirerek 2022 yılı sonunda 50 milyondan fazla turist ağılayıp 44 milyar dolar rekor gelir düzeyine ulaşmayı hedefliyoruz. Turizmde koyduğumuz hedeflere ulaşmak

için hem gelirlerimizi hem de yatak kapasitemizi artırmaya devam ediyoruz. 100 milyar dolarlık bir ekonomik büyüklüğe ulaşabilmemiz konaklama kapasitemizi artırarak mümkün kılınabilir. Bu alanda da Bakanlığımızın çalışmaları önemli adımlar atılarak devam etmektedir. Ülkemizde 2002 yılında belgeli toplam 9.896 konaklama tesisi bulunmakta iken 2018 yılında bu sayı 12.429'a, 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla da 21.083'e ulaşmıştır. Bu konaklama tesislerindeki yatak kapasitesi 2002 yılında 804.153 iken 2018 yılında 1,7 milyona ve 2022 yılı Ekim itibarıyla da yaklaşık 1,9 milyona yükselmiştir. 2002-2022 döneminde yatak kapasitemiz yüzde 136 artarken 2018 yılından bugüne kadar tesislerimizdeki yatak kapasitesini yüzde 11,4 artırmış olduk. Bu yıl itibarıyla konaklama tesislerimizin tamamını Bakanlık belgeli yaparak nitelikli turizm konusunda çok gerekli bir süreci tamamlamış olduk. Şimdi ise sınıflandırma belgesi almalarını sağlayarak süreci bir basamak daha yukarı taşıyacağız.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; hedefimize ulaşma noktasında tesisleşmenin yanı sıra turizm potansiyelimizi daha iyi değerlendirebilmek amacıyla turizm potansiyeli arz eden yerlerde altyapı uygulamalarına maddi teknik ve kontrollük desteği de vermekteyiz. 2002-2022 döneminde turizm amaçlı çevre düzenlemesi ve altyapının geliştirilmesi ve sürdürülebilir turizm kapsamında yaklaşık 2,2 milyar lira altyapı desteği sağladık. Bu desteğin 628 milyon lirası 2018-2022 yılları arasında sağlandı. Turizm potansiyelimizi güçlendirmek adına 2022 yılının geri kalanında da 110 milyon liralık daha yatırım yapıyoruz. Altyapı çalışmaları kapsamında Antalya Belek, Serik-2 ve Bodrum Atıksu Arıtma Tesis ve Bağlantı Altyapı Tesisleri yatırımlarını tamamladık. Kemer ilçesi Çamyuva Atıksu Arıtma Tesis çalışmaları başlamak için Antalya Büyükşehir Belediyesinin devir protokolünü onaylaması beklenmektedir.

Turizmi sadece dış turizm olarak da ele almıyor, iç ve dış turizmi birlikte değerlendiriyoruz. İç turizmde vatandaşlarımızın taleplerini dikkate alarak 2019 yılında başlattığımız Ücretsiz Halk Plajı Projesi kapsamında daha önce yapımı tamamlanarak vatandaşlarımızın hizmetine sunulan 7 adet ücretsiz halk plajına ilave olarak 2022 yılında Kemer ilçesi Beldibi-Çifteçeşmeler Ücretsiz Halk Plajı, Kemer ilçesi Beldibi Mahallesi-Bahçecik Ücretsiz Halk Plajı, Muratpaşa Güzeloba Lara Ücretsiz Halk Plajı kullanıma açılmış ve böylece toplamda 10 adet beş yıldız kalitesinde ücretsiz halk plajı vatandaşlarımızın kullanımına sunulmuştur.

2023 yılında Antalya Konyaaltı Küçük Çaltıcak Ücretsiz Halk Plajı, Muğla Bodrum Torba Ücretsiz Halk Plajı, Muğla Bodrum Gündoğan Ücretsiz Halk Plajı, İstanbul Şile Ücretsiz Halk Plajı, Antalya Kemer-Phaselis Antik Kenti Ören Yeri Kıyı Alanı Düzenlemesi, İzmir Seferihisar-Teos Antik Kenti Ören Yeri Kıyı Alanı Düzenlemesi olmak üzere 6 adet daha ücretsiz halk plajını hizmete açarak plaj sayımızı 16'ya çıkaracağız.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; turizm sektöründe çalışanların niteliklerinin artırılması ve kişisel gelişimlerine katkı sağlanması amacıyla eğitimlerimize ve iş birliği çalışmalarına da önem veriyoruz. 2022 yılı içerisinde, Ağustos ayı itibarıyla toplam 120 işbaşı eğitim kursu düzenlenmiştir. Bu eğitimlerdeki katılımcı sayısının yıl sonu itibarıyla 4 bine ulaşmasını hedefliyoruz. Millî Eğitim Bakanlığıyla imzalanan protokol kapsamında da seçilen öğrencilerin otel ve işletmelerde yoğunlaştırılmış beceri eğitimlerini almalarını, en az 3 yabancı dil konuşarak mezun olmalarını, okurken burs almalarını, mezun olduktan sonra istihdam edilmelerini; öğretmenlerimizin de yeterliliklerini ve mesleki gelişimlerini artırabilmeyi amaçlıyoruz. Bu kapsamda, 2022 yılı itibarıyla 60 adet turizm meslek lisesi ile 41 adet otel grubu eşleştirilmiştir. Turizm alanında potansiyelimizi geliştirecek geniş bir yelpazeye yayılan politikalarımızı uygulamaya gayretle devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; turizm ve kültür alanlarını birlikte ele alıyor ve birbirlerinin tamamlayıcısı olduğunu düşünüyoruz. Turizm alanında olduğu gibi kültür alanındaki çalışmalarımıza da bu anlayış çerçevesinde titizlikle devam ediyoruz. Kültür politikalarımızı belirlerken Anadolu coğrafyasında hayat bulmuş tüm medeniyetlerin eşsiz eserlerini yüksek sorumluluk bilinciyle açığa çıkarmaya, korumaya, yaşatmaya ve gelecek kuşaklara eksiksiz bir biçimde aktarmaya öncelik veriyoruz. Bu hassasiyetin tezahürü olarak, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde 2002 yılında 9 olan varlık sayımızı 19'a çıkardık; bu sayıyı 2023 yılında 21'e çıkarmayı hedefliyoruz. Ayrıca, 2002'de Dünya Mirası Geçici Listesi'nde 18 olan varlık sayısını da 84'e çıkardık.

2022 yılında yerli, yabancı kurtarma ve sualtı kazısı, yüzey araştırmaları gibi çeşitli alanlarda ulaştığımız 680 arkeolojik kazı ve araştırma sayısı ile dünyada en çok arkeolojik çalışma yürüten ülkelerin başında geliyoruz. Arkeolojik kazılarımızla yılda ortalama 5.500 eser müzelerimize kazandırılmaktadır. 2022 yılında gerçekleştirilen kazılar için yaklaşık 90 milyon lira kaynak kullanılmıştır. 2023 yılında arkeolojik kazı çalışmaları için yaklaşık 200 milyon liralık bir kaynak ayırmayı planlıyoruz.

Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak son yirmi yılda kültürel mirasımızın korunması için müzecilik alanında çok büyük başarılar elde ettik. Kıymetli eserleri modern müzecilik anlayışıyla sunan yeni müzeler açtık, mevcut müzelerimizi yeniledik. Bu çalışmalar sonucunda, 2002 yılında 96 olan müze müdürlüğü sayımızı bugün itibarıyla 120'ye, bu müdürlüklere bağlı müze sayımızı ise 183'den 211'e yükselttik. Özel müze sayısı ise 2002 yılında 59 iken 355'e yükselmiştir. Müzeciliğimizi sadece nicelik olarak değil, nitelik olarak da geliştirmeye verdiğimiz önemin bir tezahürü olarak, modern müze binaları, yenilikçi sergi biçimleri ve eğitim çalışmalarlarıyla müzelerimiz uluslararası standartlarda hizmet veren kültür kurumları hâline dönüşmüş ve dünya çapında pek çok ödüle layık görülmüştür. Müzelerimizde 2022 yılı sonu itibarıyla toplam 3 milyon 301 bin 789 eserimize ev sahipliği yapmaktayız. Bu tarihi eserlerimizin yenilikçi bir teknoloji anlayışıyla en üst seviyede korunması amacıyla Bakanlığımız, Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Bakanlığı ve ASELSAN iş birliğinde eser kimliklendirme projesi başlatmıştır.

Yurt dışında bulunan ülkemiz kökenli kültür varlıklarının iadesi için hukuki ve diplomatik zeminde çok yönlü olarak çalışmalarımız sürdürülmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımız bünyesinde şube müdürlüğü seviyesinde yürütülmekte olan çalışmalarda daha fazla uzmanlaşma ve etkin mücadele için Kaçakçılıkla Mücadele Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Bu alanda, 4.727'si Bakanlığımızın atılım yaptığı 2018-2022 yılları arasında olmak üzere 2002-2022 yılları arasında toplam 9.042 kültür varlığının ülkemize iadesi sağlanmıştır.

Ülkemiz, UNESCO ve diğer uluslararası kuruluşlar nezdindeki çok taraflı platformlarda belirleyici bir konumda yer alırken 12 ülkeyle kültür varlığı kaçakçılığıyla mücadele alanında ikili anlaşmalar imzalanmıştır. En önemli konu budur. Siz bu ülkelerle ikili protokollerinizi yaptığımız sürece arz-talep dengesi zincirini bozuyorsunuz; alıcılar artık Anadolu kökenli malları, Türkiye kaynaklı malları almaktan vazgeçiyorlar. Zaten kaçakçılıkla baş etmek istiyorsanız alıcının iştahını kesmeniz gerekiyor. Bu uygulamayı ısrarla sürdürüyoruz, yayabildiğimiz kadar ülkeye yayacağız. Zaten son zamanlarda -kamuoyunda da takip ediyorsunuz- çok sayıda, birçok ülkeden, hem alıcı ülkelerden hem transit ülkelerden tarihî eserler ülkemize gelmeye başladı; özellikle bu protokoller ve Kaçakçılık Dairesi Başkanlığımızın yoğun çalışmaları sayesinde.

Halkımızın tarihî ve kültürel değerlerimize kolay ve ucuz erişimini sağlamak amacıyla ücretini 60 liraya sabitlediğimiz "Müzekart" uygulamasıyla Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarına Bakanlığımıza bağlı 300'den fazla müze ve ören yeriyle birlikte Millî

Saraylar İdaresi Başkanlığına bağlı 13 ziyaret alanına ve Bakanlığımızın Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığına bağlı ziyaret alanlarına sınırsız giriş olanağı sağlanmaktadır. Bugüne kadar 15,6 milyon vatandaşımız müzekaartla buluştu.

Müzekaart uygulamamızın dışında; 18 yaş ve altı, 65 yaş ve üstü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları; gaziler ile gazilerin anne, baba, eş ve çocukları; şehit yakını, kimlik kartı sahipleri, engelliler ile 1 refakatçisi, er ve erbaşılar, yerli ve yabancı basın kimlik kartı sahipleri ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenler; kimlik göstermek suretiyle arkeolog, arkeoloji öğrencileri, sanat tarihi öğrencileri müze ve ören yerlerine ücretsiz girebilmektedir.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; bütün insanlığın ortak mirası olarak kabul edilen kültürel ve doğal varlıklar yönünden dünyanın sayılı ülkelerinden biri durumundayız. Bu kültürel mirasa sahip çıkmanın bir insanlık görevi olduğu bilinciyle 2002 yılından günümüze kadar 2 bine yakın kültür varlığının proje, restorasyon, teşhir, tanzim ve çevre düzenleme çalışmalarını gerçekleştirdik. Bu çalışmalardan 435 tanesi 2018 yılından bugüne kadar tamamlanan çalışmalardır. 2022 yılı sonuna kadar 39 adet eserimizin daha restorasyonunu tamamlamış olacağız.

2002 yılı öncesi on yıllık dönemde 46 adet olan vakıf eseri ihya çalışmalarını, 1.714'ü 2018-2022 yılları arasında olmak üzere, toplam 5.755'e çıkardık. Vakıf eserlerini ihya etmenin yanı sıra, ilk, orta ve yükseköğrenim kapsamındaki ihtiyaç sahibi 27.500 öğrencimize çeşitli tutarlarda burs imkânını her yıl sağlıyoruz.

İhtiyaç sahibi vatandaşlarımıza daha hızlı sıcak yemek ulaştırabilmek için 2 adet mobil aşevinin birini Eyüp İmaretî'nde, diğerini de doğal afet hâlinde, afet bölgesinde hizmet vermesi amacıyla bu yıl temin ettik. Mobil araçlarımızın her biri tek seferde 350 kişiye sıcak yemek temin etme kapasitesindedir.

2020 yılında ibadete açtığımız ve halkımızın yoğun ilgisine mazhar olan Ayasofya Camisi'nde Mimar Sinan ve Gaspere Fossati döneminde yapılan bakım ve onarım çalışmalarından sonra gerçekleştirilen en geniş kapsamlı restorasyon çalışması Bakanlığımızca titizlikle devam ettirilmektedir. Sultanahmet'teki Osmanlı Dönemi'nin tarihî tapu binasının restorasyonunu ve teşhir tanzimini de çağdaş müzecilik anlayışıyla gerçekleştirerek İstanbul'u ve Ayasofya'nın eşsiz tarihini ziyaretçilere sunmayı amaçlıyoruz.

İstanbul'un önemli simgelerinden Kız Kulesi'ni uluslararası restorasyon ilkeleri ve Bilim Kurulu eşliğinde restore ediyoruz. Planladığımız şekilde, 2023 yılı ilk çeyreği itibarıyla tamamlandığında İstanbul'un güzellikleri Kız Kulesi panoramasından gözlemlenebilecek.

Yüz otuz yedi yıllık tarihiyle endüstri mirasımızın önemli öğelerinden biri olan Alsancak Eski Tekel Fabrikası'nı restore ederek arkeoloji, etnografya, resim-heykel müzesi, kütüphane, ihtisas kütüphanesi, sanat atölyeleri ve rekreasyon alanlarıyla yediden yetmişe toplumun her kesimine hitap edecek nitelikte İzmir Alsancak Tekel Fabrikası Kültür ve Sanat Merkezi olarak 2023 yılı Mart ayında hizmete açacağız. Söz konusu merkezin, kentin kültür ve sanat yaşamına yön verecek bir sanatsal cazibe merkezi olarak kültür turizmi yarışında bize önemli bir avantaj sağlayacağına inanıyoruz.

Ayrıca, Diyarbakır'ın ve ülkemizin hafızasına acı hatıralarla kazınan Diyarbakır E Tipi Cezaevi; müzeleri, tiyatro salonu, atölyeleri, kütüphanesi ve açık hava etkinlik alanlarıyla Diyarbakırlı vatandaşlarımıza hizmet edecek bir "Müze ve Kültür Merkezi" olarak işlevlendirilecektir.

Hafıza müzemizde yaşanan acılar ve ülkemizin acı hatıralarını oluşturan darbeler tarihi ve insanlık onuruna karşı işlenen suçların bir daha yaşanmaması ve farkındalık oluşturmak için mekânlar oluşturulacak, Etnografya Müzemizde, Diyarbakır kentinin ve kültürünün anlatımı yapılacaktır.

Açık hava arkeolojik sergi mekânında milattan önce 9000'e uzanan tarihiyle Gre Filla neolitik yerleşimi kalıntıları ziyaretçileriyle buluşacak; atölyelerimizde Diyarbakırlı çocuklarımız, gençlerimiz ve kadınlarımız için eğitim ve sanat faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Tiyatro salonunda sergilenecek oyunlar, çok amaçlı açık hava etkinlik alanında sinema ve benzeri etkinliklerle kütüphane ve etüt salonlarında gençlerimiz acı hatıralarla değil, yüksek ideallerle yetişecektir.

2021 yılında taşınmaz kültür varlıklarının proje, bakım, onarım, teşhir, tanzim, restorasyonları ve yeni müze yapımı için yaklaşık 735 milyon liralık bir harcama gerçekleştirmiştik. 2022 yılında ise bu alanlarda 2,4 milyarlık bir bütçeyle çalışmalarımızı gerçekleştiriyoruz. Mülkiyeti vatandaşlarımıza ait 236 adet tescilli taşınmaza da kültür varlıklarının korunması kapsamında Bakanlığımız tarafından 28 milyon lira nakdi yardım yapılmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; sayın milletvekillerimizden yoğun bir şekilde, özellikle kendi seçim bölgelerinde alan başkanlıkları kurulması yönünde talepler alıyoruz. Daha önce de belirttiğim gibi, biz alan başkanlıklarını birden fazla Bakanlığın görev alanının çıktığı bölgelerde kuruyoruz. Bunu belirttikten sonra bu taleplerin alan başkanlığı uygulamalarımızın ne kadar başarılı olduğunun bir kanıtı olduğunu da düşünüyorum. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığımız aracılığıyla Türk tarihinin destansı anlarından birine ev sahipliği yapan bölgeyi tarihî, kültürel, manevi değerleri ve doğal dokusunu koruyarak gelecek kuşaklara aktarmak ve tanıtmak amacıyla onlarca proje yürütüyoruz. Çanakkale savaşları sırasında batan ve dalış camiası tarafından çok talep gören savaş batıklarının dalış turizmine açılması ve Gelibolu Sualtı Parkı'nın oluşturulması ülkemizde ve dünyada büyük karşılık buldu, 21 farklı dalış noktasıyla uluslararası dalış camiasının gözü Gelibolu Sualtı Parkı'na çevrilmeye başladı. 2023 yılında destansı Çanakkale Zaferi'nin yıl dönümü olan 18 Mart tarihinde Seddülbahir Kalesi'nin açılışını yapacağız. Ayrıca, Şehitler Abidesi çevre düzenlemesi, Mustafa Kemal Yolu Projesi çalışmalarını da yine 2023 yılında gerçekleştireceğiz.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; kültürel mirasımızı en iyi şekilde yarınlara taşımak için yoğun bir yatırım atağına geçtik. Ülkemizin her köşesinde önemli organizasyonlara ev sahipliği yapan kültür merkezlerimiz bu alanda yaptığımız yatırımların önemli kalemlerinden birisidir. Kültür merkezi sayımız 2002 yılında 42 iken 2022 yılında 122'ye yükselmiştir, bu kültür merkezlerimizden 33 tanesi de yerel yönetimlere tahsis edilmiştir. Bakanlık görevine geldiğimiz 2018 yılından bugüne kadar büyük önem verdiğimiz kültür merkezleri projelerimiz kapsamında içlerinde İstanbul Atatürk Kültür Merkezinin de yer aldığı 10 adet kültür merkezimizi yurdumuzun çeşitli bölgelerinde halkımızın hizmetine sunduk. Kültür merkezlerimiz arasında dünyanın en köklü sanat kurumlarından biri olan Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın evi CSO Ada Ankara dünya standartlarında bir eser ve teknolojiyi zarafetle birleştiren bir anlayışla projelendirilerek hizmete açıldı. Kültürel hafızamızda önemli bir yer tutan ve İstanbul'un göz bebeği konumundaki kültür sanat kurumu İstanbul Atatürk Kültür Merkezimiz de benzer örneklerine göre oldukça kısa bir sürede ve çok daha düşük bir maliyetle tamamlanarak ülkemizin kültür ve sanat hayatına armağan edildi. İstanbul AKM'nin hizmete girmesiyle birlikte İstanbul'da bulunan sanat birimlerimizin etkinliklerinin daha geniş bir sanatsever kitesine ulaşması sağlanmış ve kültürel hayatı zenginleştirme adına çok önemli adımlar atılmıştır.

Ankara Resim Heykel Müzesi, Ankara Etnografya Müzesi ile Ulus kent merkezi sınırları içinde yer alan Roma Hamamı, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Tarihi Salonu, Cumhuriyet Müzesi Genel Kurul Salonu, İkinci Meclis binası sığınak yapısı gibi Ankara için önemli ve sembolik değeri olan yapıların restorasyonları yapılarak bu kültürel mekânlar Ankaralı sanatseverleriyle buluşmuştur.

Bakanlığımız tarafından doğrudan kültür merkezleri inşa etme çalışmalarımızın dışında 2009 yılında başlatılan Kamu Eliyle Yürütülen Kültür Yatırımlarına Destek Projesi kapsamında da kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan 213 kültür evi ve kültür merkezi inşaatlarına destek sağlanmıştır. Ülke genelinde kültürel ve sanatsal faaliyetlere ev sahipliği yapacak projelere ilişkin yerel yönetimlere destek sağlamaya devam edeceğiz.

Bakanlığımız tarafından düzenlenen Türkiye Kültür Yolu Festivalleri bu yıl İstanbul ve Ankara'nın yanı sıra Çanakkale, Diyarbakır ve Konya olmak üzere 5 ayrı şehirde düzenlenmiştir. Türkiye Kültür Yolu Festivalleri'nin vizyonuyla festival ruhunu İstanbul, Ankara, Çanakkale, Diyarbakır ve Konya'dan tüm Türkiye'ye ve dünyaya ulaştırarak hem Türkiye'nin uluslararası marka değerine katkıda bulunmak hem de festivallerdeki rotalar kapsamında aslına uygun şekilde yenilenen tarihî ve kültürel unsurları birer cazibe merkezi hâline dönüştürmeyi hedefliyoruz. Bu festivallerle vatandaşlarımızın kültür ve sanata kolay bir şekilde erişimini sağlarken sanatçılarımıza da destek oluyoruz ancak her şeyden önemlisi bu festivallerle festivallerin yapıldığı şehirlerin destinasyon tanıtımı yapılmakta ve başta Türkiye olmak üzere tüm dünyada bilinirliği artırılmaktadır. Sonuçta tüm bu tanıtım çalışmaları ülkemize turizm geliri olarak dönmektedir, oluşturulan bu ekosistem sonucu turizmden elde edilen gelirin bir kısmı tekrar kültür ve sanata aktarılabilir. İlki 2021 yılı Ekim ayında Beyoğlu Kültür Yolu Festivali'yle başlayan, 2022 yılı Mayıs ayında ise Beyoğlu'nun yanı sıra Başkent Kültür Yolu Festivali'yle devam eden Türkiye Kültür Yolu Festivalleri çatısı altına Çanakkale Troya Kültür Yolu, Diyarbakır Sur Kültür Yolu ve Konya Mistik Müzik Festivali'ni de katmış ve 2022 yılında toplam 7 festival gerçekleştirmiş bulunmaktayız. Konserlerden edebiyata, opera ve baleden tiyatroya, sergilerden çocuk etkinliklerine kadar 4 binden fazla etkinlik ile 20 binden fazla sanatçı aracılığıyla 33 milyon kişiye ulaşılmıştır.

Festivaller süresince televizyon, radyo, açık hava, dijital ve sosyal medya mecralarında etkinliklerle festival tanıtımları yapılmıştır. Festivaller için web sayfaları hayata geçirilmiş, festival kapsamındaki illerde ve çevre illerde 37 ülkeden toplam 175 yabancı basın ve kanaat önderlerine yönelik ağırlamalar gerçekleştirilmiştir.

İstanbul, Ankara, Çanakkale, Konya ve Diyarbakır'da yaşadığımız kültür ve sanat coşkunluğu tüm Türkiye'ye dalga dalga yayacağız. Bu şehirlerimize gelecek yıl nisan ayında İzmir'i de ekleyeceğiz. Ayrıca, Adana Portakal Çiçeği Karnavalı'nı da Türkiye Kültür Yolu Festivalleri kapsamına aldık. Bir Türkiye markası olma yolunda bizim beklentilerimizi bile aşan bir hızda ilerleyen festivalleri Gaziantep, Trabzon ve Erzurum'u da dâhil ederek 2023 yılında 7 bölgemizdeki 10 ilimizde gerçekleştireceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şanlıurfa'yı da dâhil edelim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Aşama aşama dâhil ediyoruz, tabii ki dâhil edeceğiz. Hedefimiz bütün büyükşehirleri dâhil etmek.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gün boyu konuşacağız, şimdi sunumu bir dinleyelim, gün boyu tartışacağız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bu festivalleri her yıl 5 yeni şehir ekleyerek ve her yıl tekrar ederek ülkemizin her köşesine taşımak suretiyle kültür ve sanat hayatımızın ayrılmaz bir parçası hâline getireceğiz.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımızca kültür alanında yaptığımız yatırımların önemli bir kalemi de kütüphanelerimizdir. Çağdaş kütüphane anlayışı çerçevesinde nitelikli hizmetler verilebilecek özelliklere sahip yeni kütüphaneleri hizmete açıyoruz. Cumhurbaşkanlığı yatırım programında yer alan 18 bina yapım inşaatımız hızla devam etmektedir, 10 projemizin ihale çalışmaları

sürmektedir. Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımlarına Destek Projesi kapsamında destek verdiğimiz 43 adet yerel yönetim projesiyle birlikte son 7 yılda 139 kütüphane açtık ve Bakanlığımıza bağlı olarak hizmet veren kütüphane sayımızı 1.257'ye yükselttik.

2002 yılında 230 bin metrekare olan halk kütüphanelerimizin toplam kullanım alanını 2022 yılında 400 bin metrekareye, 2002 yılında 70 bin olan oturma kapasitesini ise 120 bine yükselttik. 2002 yılında 427 bin olan halk kütüphanesi üye sayısını ise 5 milyona ulaştırdık.

Çağdaş kütüphane anlayışı çerçevesinde kütüphanelerin toplumsal odak noktalarına konumlandırılması düşüncesinden hareketle Türkiye'nin ilk havalimanı ve gar kütüphaneleri, bebek kütüphaneleri ve AVM kütüphanelerini açtık.

Rami Kışlası'ndaki kapsamlı restorasyon çalışmalarımız tamamlandığında ülkemizin en büyük peyzaj alanına sahip içerisinde çocuk-geç, akademik, ihtisas bölümleri bulunan, Atatürk'le ilgili araştırmaların yapılacağı bir kütüphaneye ve Türk Tarih Kurumunun ihtisas kitaplıklarının yer aldığı farklı etkinlik alanlarına sahip kent kompleksine, halkın buluşma noktası olacak müthiş bir kütüphaneye kavuşacağız.

Dünyadaki Türk-İslam yazmaları rezervinin çok değerli bir kısmına sahip olan Yazma Eserler Kurumumuz için Rami Kışlası'nda oluşturduğumuz kitap şifahanesiyle restorasyon ve konservasyon işlemleri kendi alanında dünya standartlarına kavuşturulacaktır. Ayrıca, özel olarak yaptırdığımız kalıcı sergi salonlarında yıl boyunca değişik temalarla nitelikli yazma eser sergileri de düzenlenecektir. Rami Kışlası'nın inşaatını söz verdiğimiz gibi yıl sonunda tamamlayıp açılışa hazır hâle getiriyoruz.

İçi modern kütüphane amaçlarına göre tasarlanmış taşıtlar aracılığıyla hizmet götüren gezici kütüphane sayımız 65'e ulaşmış olup 81 ilde 81 gezici kütüphane hedefimizi önümüzdeki yıllarda gerçekleştireceğiz. Hedefimiz kütüphanesi bulunmayan ilçe ve semt kalmaması, gezici kütüphaneler yardımıyla kütüphane hizmetlerinin tüm nüfusa ulaştırılmasıdır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; halk kültürü mirasının korunması ve gelecek nesillere intikalinin sağlanmasına büyük önem veriyoruz. Kadim kültürümüzün bir sonucu olarak UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'nde 21 kültürel değerimiz yer almaktadır. Bu alanda en çok unsur kaydettiren 4'üncü ülke konumundayız. 81 ilimizde yer alan Somut Olmayan Kültürel Miras İl Tespit Komisyonları vasıtasıyla toplam 297 unsurumuz ulusal envantere kaydedilmiştir. 22 yeni yaşayan hazinesiyle birlikte envantere kayıtlı yaşayan insan hazinesi sayısı 67 olmuştur. Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kayıtlı 5.270 sanatçımız bulunmaktadır.

Sanatsal faaliyetlerin hem turizm hem de kültür alanında ülkemize önemli kazanımlar sağlayacağına inanıyoruz. "Sanatsal faaliyetler" denince akla ilk gelen etkinliklerden olan tiyatronun hayatımızdaki önemi hâlâ devam etmektedir. Tiyatro bir anlamda toplumsal bir okuldur. Bu bilinçle Türk tiyatro sanatının ülke genelinde yaygın biçimde izlenmesini sağlamak ve yaşatmak amacıyla hem yatırımlar yapıyoruz hem de özel tiyatroları her yıl artan tutarlarda destekliyoruz. 2002 yılında 28 olan sahne sayımızı 81'e, 1 milyon olan seyirci sayımızı 2 milyona, 4.063 olan temsil sayımızı da 6.863'e çıkardık. Çalışmalarımız sonucunda tiyatrolarımızın seyirci sayısını yüzde 94 oranında artırmış olduk.

Yeni yazarların desteklenmesi amacıyla yerli telif eserlerin desteklenmesi kapsamında ilk defa oyunu sahnelenen 67 farklı projeye yaklaşık 1 milyon lira destek sağladık. Bununla birlikte, Devlet Tiyatroları repertuarında yer alan yerli yazar sayısını yüzde 20 oranında artırdık. Ayrıca üniversitelerin yazarlık bölümleriyle atölye çalışmaları yaptık. Tiyatro salonunun geniş kitlelere ulaşması amacımızın

bir karşılığı olarak tiyatro desteklerini de son yıllarda katlayarak artırdık. 2002 yılında 60 özel tiyatroya 850 bin lira destek verilebiliyorken tiyatrolara vermiş olduğumuz desteklerle hem niteliksel hem de niceliksel olarak büyük bir ilerleme kaydettik.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, normal süreniz tamamlanmıştır, on beş dakika ek süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Teşekkür ederim.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilanının yapıldığı 11 Mart 2020 tarihinden bu zamana kadar özel tiyatrolara yapılan destekler kapsamında 2020 yılında 486 tiyatroya 21 milyon 500 bin lira, 2021 yılında 567 tiyatroya 53 milyon 365 bin lira, 2022 yılında da 474 tiyatroya 41 milyon 817 bin lira olmak üzere toplam 116 milyon 682 bin lira tutarında çeşitli mali destekler sağladık. 2023 yılında da özel tiyatroların projelerine yoğun şekilde destek vermeye devam edeceğiz.

Bakanlığımızın hedeflerinden biri de estetik ve sanat becerisi gelişmiş bireylerin yetişmesine imkân ve ortam sağlamak, toplumun tüm kesimlerinin sahne sanatlarına kolaylıkla erişimini sağlamaktır. Bu bilinçle Devlet Opera ve Balesi müdürlüklerimizce pandemi koşullarının gerektirdiği sıkı önlemler eşliğinde geçen bir önceki sezonda bile toplam 140 temsil gerçekleştirdik. Önlemler nedeniyle bu temsillerde 14 bin seyirciye ulaşabilmıştik. Pandeminin etkisinin azaldığı 2021-2022 sanat sezonunda ise şu ana kadar yerleşik sahnelerimizde 599 temsil gerçekleştirerek 211.230 seyirciye ulaştık.

Stratejik bir sektör olarak desteğimizi sürekli artırdığımız sinema sektörü vasıtasıyla kültürel değerlerimizi topluma yaymayı, Türk film endüstrisini geliştirerek uluslararası arenada marka hâline getirmeyi, Türkiye’yi yabancı yapımcılar için önemli bir film çekim merkezlerinden birine dönüştürmeyi amaçlıyoruz. Sinema ve dizi filmlerimiz vasıtasıyla bir kültür aktarımı ve bunun sonucu olarak ürün ve hizmet ihracı yoluyla bir ekonomik etkinlik oluşturmayı amaçlıyoruz. Bu amaçla 1990-2002 yılları arasında sinema sektörüne verilen destek toplam 5,4 milyon dolar iken 2005-2022 yılları arasında bu tutar yaklaşık 47 kat artarak 253,2 milyon dolara ulaşmıştır. 253,2 milyon dolarlık bu desteğin yaklaşık 49 milyon dolarlık kısmı 2018-2022 yılları arasında sağlanmıştır. İstanbul Sinema Müzesi’ni Türk sinema sektörünün kalbi Beyoğlu’nda tarihî Atlas Pasajı’nı ve Atlas Sineması’nı baştan aşağıya restore ederek geçtiğimiz yıl hizmete açmıştik. Kendi alanında dünyada ilk 3 müze arasına giren ve eser koleksiyonu, etkileşimli uygulamaları ve sergileriyle büyük ilgi gören İstanbul Sinema Müzesi tam anlamıyla yaşayan bir müze oldu. Beyoğlu Kültür Yolu Festivali’mizin de önemli duraklarından biri olan müze, kültür ve turizm alanında bizlere büyük katkı sağlamaya devam edecektir.

Diğer taraftan, Türk dünyası ülkeleri arasındaki kültürel ve sanatsal iş birliği olanaklarının artırılması, müşterek tarihî, kültürel ve toplumsal değerlerimizin güçlendirilmesi amacıyla Türk dünyasının sinemadaki varlığını Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali’yle 1-5 Kasım arasında bu yıl 2’nci kez beyaz perdeye taşıdık. 10 ülke ve 7 özerk bölgeden 52 filmin sinemaseverlerle buluştuğu, 24 filmin yarıştığı ve 500’e yakın sektör temsilcisinin katıldığı Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali’nin 3’üncüsü Türk dünyasındaki en önemli kültürel etkinlik olarak 2023’te Türk Dünyası Kültür Başkenti Şuşa’da gerçekleştirilecek.

Kültür ve sanat hayatımızı geliştirmek için sadece fiziki yatırımlar yapmak yetmeyecektir. Telif hakkı sahiplerine ve eserlere hak ettikleri korumanın sağlanması için gerekli mevzuat çalışmaları, korsanla mücadele, eğitim, farkındalık ve sektörel destekleme faaliyetleri Bakanlığımızca sürdürülmektedir. 2022 yılının ilk on ayı itibarıyla 327 milyon 198 bin 922 adet kitap bandrolü ve 904.905 adet sinema, müzik, bilgisayar oyunu bandrolü olmak üzere toplamda yaklaşık 328 milyon adet bandrol verilmiştir.

Fikrî mülkiyet ve kültür-sanat odaklı 278 projeye sağladığımız desteğin yanı sıra telif hakkı sahiplerini temsil eden 27 meslek birliğine kurumsal kapasitelerinin artırılması amacıyla sağlanan mali destek, ilgili sektörlerin güçlendirilmesine katkı sunmaktadır. Ayrıca ilan ettiğimiz Gelecek Gençlerin Kültür Endüstrileri Destek Programı kapsamında 16-29 yaş arası gençlerimizin kültür endüstrileri alanındaki girişimcilik ve yaratıcılık kabiliyetlerini artırmaya yönelik 68 projeye 15 milyon lira destek sağladık.

Konuşmamın son bölümünde; Türk dilini, tarihini, kültürünü, sanatını yurt içinde ve yurt dışında kanıtlamayı ve yaymayı amaç edinmiş Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile gönül coğrafyamızdaki soydaşlarımızla bağlarımızı güçlendiren, dünyanın dört bir köşesindeki mazlumlara el uzatan, Türk kültür ve dilinin uluslararası alandaki bilinirliğini artıran TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ve Yunus Emre Enstitümüzün gerçekleştirdiği bazı faaliyetlerden bahsetmek istiyorum.

Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu –TDK- Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinin dâhil olduğu Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, millî kültür ve ortak değerler etrafında hayatın tüm alanlarını kapsayan kültür, tarih bilincinin geliştirilmesi amacını taşıyan bir kurumdur.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu gerçekleştirdiği bütün faaliyetlerinde, Atatürk’ün 1936’da TDK ve TTK kuruluşuyla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşmasında işaret ettiği “millî bir akademiye dönüşme” gayesini ana hedef olarak belirlemiştir. Yüksek Kurum bünyesinde bu amacı gerçekleştirmek için araştırma projeleri, akademik yayınlar ve bilimsel etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

2022 yılı sonuna kadar Yüksek Kurum bünyesinde; 73 bilimsel etkinlik gerçekleştirilmesi ve kuruluş amacına uygun, içerisinde Atatürk’ün “Nutuk” eserinin 1927 yılı Osmanlıca baskısının tıpkıbasımının da yer aldığı 203 eserin yayımlanması hedeflenmektedir.

2022 yılında ayrıca 1.396 öğrenciye Yüksek Kurum tarafından burs bağlanmıştır. 2023 yılında da toplam 244 eser yayımı ve birisi 10’uncu Uluslararası Atatürk Kongresi olmak üzere 119 bilimsel etkinlik çalışmasıyla 1.627 öğrenciye burs imkânı sağlamayı planlıyoruz.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu; askerî dehası ve devlet adamlığıyla uluslararası alanda geçmişten günümüze saygınlığını koruyan Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün doğumundan ölümüne kadar uzanan süreçte; yaşadığı mekânlar, başlattığı, yönettiği ya da yönlendirdiği Türk ulusunun geleceğinin şekillenmesinde ve toplumun yapılanmasında etkili olan olay ve olgular, gerçekleştirdiği devrimler ve dönemin tarihî şahsiyetleri hakkında bilgi vermek amacıyla Atatürk Ansiklopedisi’ni 29 Ekim 2020 tarihi itibarıyla dijital ortamda erişime açmıştır. Ansiklopediye bugüne kadar 800’e yakın madde yüklenmiş ve 4 milyonun üzerinde kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımız ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokole istinaden Cumhuriyetimizin 100’üncü yılını kutlayacağımız 29 Ekim 2023 tarihine kadar 68 ilde 92 sosyal bilimler lisesinde “Atatürk Kitaplığı” açmayı planlıyoruz. Kasım ayı itibarıyla İstanbul, Isparta, Antalya, Çankırı, Kastamonu, Çorum, Uşak, Batman, Balıkesir, Bolu ve Bursa illerindeki sosyal bilimler liselerinde bu kitaplıkların 15’ini açmış bulunmaktayız.

Yüksek Kurum tarafından Atatürk’ün yaşam öyküsü 2023 yılında 11 dile aktarılarak fikirlerinin yurt dışındaki genç kuşaklar tarafından da tanınması sağlanacaktır. Bu konuda “Türkiye’nin 100 Yıllık Birikimi” ve “Genel Okuyucuya Yönelik Kitap Serisi” başlığıyla 2 ayrı prestij eser serisi hazırlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere, ülkemizin tarihi, kültürel bağlarla sıkı sıkıya bağlı olduğu tabii coğrafyasıyla güçlü bir iş birliği geliştirmek üzere çalışan TİKA'nın, 2002 yılında 12 olan yurt dışındaki ofis sayısı bugün 60 ülkede 62'ye ulaşmıştır. 1992-2002 yılları arasında faaliyetler 28 ülkeye yayılmış iken bugün faaliyet alanına girmiş ülke sayısı 170 civarındadır. 1992-2002 arası dönemde yılda 200 civarında proje ve faaliyet uygulayan TİKA, bugün yılda 2 bin civarında proje ve faaliyet uygulamaktadır.

TİKA kurulduğu 1992 yılından bugüne kadar yaklaşık 30 bin proje ve faaliyet gerçekleştirmiştir. Sağlık, eğitim, su ve sanitasyon, restorasyon ve kültürel mirasın korunması ile insani krizler konusundaki projelerini 11 kat artıran TİKA'ya ayrılan bütçeyi de misyonuna uygun olarak 22 kat artırdık.

Başta TİKA olmak üzere, ilgili kurumlarımızı eliyle resmî kalkınma yardımlarının bir alt kategorisi olan acil ve insani yardımlarda da Türkiye son yıllarda büyük başarı göstermektedir. Ülkemiz, başta Suriye savaşı mağdurları olmak üzere, Irak'ta, Yemen'de, Arakan'da, Afganistan'da, Somali'de ve pek çok coğrafyada mazlum ve muhtaçların elinden tutmaktadır. Dünyanın göz ardı ettiği Arakanlı Müslümanlara yönelik bugün en faal ülke olarak Türkiye, Bangladeş sınırında yer alan kamplarda da yardım faaliyetlerine devam etmektedir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız; yurt dışında doğup büyüyen gençlerimizin sosyal, kültürel ve mesleki yönden iyi yetişmeleri, yaşadıkları toplumlarda daha aktif olabilmeleri; Türkiye burslu öğrencilerin gönüllü elçilerimiz olması amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

Türkiye bursları kapsamında, ülkemizde 148 ülkeden yaklaşık 16.500 uluslararası öğrenci, 78 farklı şehirde 141 üniversitede lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde yükseköğrenim görmektedir. Türkiye burslarına 2022 yılında 172 ülkeden 165.691 başvuru alınmış ve 4 bin aday burslandırılmıştır. Türkiye burslusu yaklaşık 9.750 öğrenciye çeşitli şekilde barınma desteği sağlanmıştır.

Uluslararası Öğrenciler Akademisi Programları kapsamında 2022 yılında 12 farklı şehirde toplam 238 eğitim programı gerçekleştirilmiştir. Programlara toplam 4.155 öğrenci katılım göstermiştir.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik olarak Türkçe Çalışmaları, Yurtdışı Vatandaşlar Bursları, Tarih Akademisi, Çocuk Akademisi ve TEKNOFEST ile Hak ve Özgürlükler Günü gibi çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımızca Orta Doğu, Orta Asya, Balkanlar ve Doğu Avrupa'da çeşitli ülkelerde kültürel miras çalışmaları yapılarak somut ve somut olmayan Türk İslam kültür hatıralarının derlemeleri de gerçekleştirilmiştir. Türk kültürünü tüm dünyaya duyurmayı misyon edinen ve kültürel diplomasimizin en önemli yapı taşlarından olan Yunus Emre Enstitümüz, yumuşak gücümüzü artırmaya yönelik çalışmalarını kültürel diplomasi yaklaşımı ekseninde sürdürmektedir.

Yunus Emre Enstitülerinde ilk kilometre taşları Bosna Hersek ve Arnavutluk'ta atılmıştı. Bugün 55 ülkede 66 kültür merkezi bulunan ve kültürel diplomasimizin en önemli yapı taşlarından olan Enstitü; Türkçe eğitim çalışmaları, Türkçe yayınlar hazırlama, Türkçe yeterlik sınavı, yaz okulları ve kültür-sanat faaliyetleriyle Türkiye'nin uluslararası alanda bilinirliğini, güvenilirliğini ve itibarını artırmak için 2022 yılında da gayretli çalışmalarını sürdürmüştür.

2022 yılında 200 binin üzerinde kişiye Türkçe eğitimleri verilmiş, Türkçe öğretimi faaliyetlerinin daha kaliteli bir niteliğe ulaşması adına 7 adet eser yayımlanmış, 37 ülkede Türkçe Seviye Tespit Sınavı ve orta ve büyük ölçekte 700'ün üzerinde kültür-sanat faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; konuşmamın bu bölümünde, Sayıştay Başkanlığı tarafından yüce Meclise sunulan ve hassasiyetle üzerinde durmakta olduğumuz Bakanlığımıza ait 2021 Yılı Denetim Raporlarına ilişkin değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayıştay Başkanlığı tarafından merkez teşkilatımız ile bağlı ve ilgili kuruluşlarımıza yönelik hazırlanan denetim raporlarında yer alan bulgular ağırlıklı olarak usule ilişkin hatalardan kaynaklanmakta olup bu hataların giderilmesine yönelik tüm Bakanlık birimlerimiz talimatlandırılmış ve düzeltici işlemlerde son aşamaya gelinmiştir. Bakanlığımızı denetleyen tüm denetçilere titiz ve özverili çalışmaları için ayrıca teşekkür ediyorum.

Bakanlığımızın 2021 yılı kesin hesabı ve 2023 yılı için öngörülen bütçe ödenekleriyle ilgili bilgi vererek konuşmama devam etmek istiyorum. Bağlı ve ilgili kuruluşlarımız dâhil olmak üzere 7 milyar 986 milyon 967 bin liralık 2021 yılı yıl sonu ödeneği Bakanlığımızın politika ve hedefleri doğrultusunda kullanılmıştır. Bakanlığımıza tahsis edilen bütçenin; etkili, ekonomik ve verimli kullanımına özen gösterilmiştir.

2023 yılı bütçemiz ise bağlı ve ilgili kuruluşlarımız dâhil olmak üzere 16 milyar 505 milyon 839 bin lira olarak öngörülmektedir. Bu bütçemizin 11 milyar 933 milyon 584 bin lirası cari bütçe, 4 milyar 572 milyon 255 bin lirası yatırım bütçesi olarak öngörülmüştür.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; cumhuriyetimizin 100'üncü yılında kültürel zenginliği ve çeşitliliği koruyup gelecek kuşaklara aktaracak, kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yaygınlaşmasına katkı sağlayacak, sürdürülebilir bir turizm anlayışıyla ülkemizin dünya turizmindeki payını artıracak; insan odaklı, saygın, güvenilir, yenilikçi, çevreye duyarlı ve sonuç odaklı bir kurum olarak geçmişten aldığımız güç ve sahip olduğumuz tecrübeyle kültür ve sanatta öncü, turizmde lider bir Türkiye'nin inşası ve ihyası yönünde çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Konuşmamı burada sonlandırırken görev ve sorumluluklarımız dâhilinde gerçekleştirdiğimiz çalışmalarımızda desteği, katkısı ve emeği bulunan değerli paydaşlarımıza ve kıymetli çalışma arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum. 2023 yılı bütçemizin hem Bakanlığımıza hem de ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, hepinizi şahsım ve Bakanlığım adına tekrar saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kapsamlı sunumunuz için teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Şimdi de RTÜK Başkanımızı ön sıraya davet ediyorum.

Sayın Ebubekir Şahin'e on dakika söz veriyorum.

Süreye hassasiyetinizi rica ediyorum.

Buyurun Sayın Başkan.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Koltuk biraz şey de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Koltuk bile kabul etmedi seni.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Teşekkür ederim, sağ olun efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun lütfen.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok Değerli Başkanı ve üyeleri, çok değerli milletvekillerimiz; Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanı olarak şahsım ve kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bütçe görüşmelerimizin verimli ve başarılı geçmesini temenni ediyorum.

Demokrasilerin vazgeçilmez olan görsel, işitsel medya yazılı basın ve internet medyasıyla birlikte dördüncü kuvvet olma vasfını güçlü bir şekilde muhafaza etmektedir. Teknolojik gelişmelerle yayıncılık alanı çok geniş kabiliyetlere erişmiş, ulaşılması her zamankinden daha kolay olan bir hâle gelmiştir. Yepyeni akıllı medya araçlarıyla etkileşimli niteliğe ulaşan...

(Uğultular)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bir uğultu var, duyamıyoruz.

Devam edelim Başkanım.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Yepyeni akıllı medya araçlarıyla etkileşimli bir niteliğe ulaşan yayımlar kitlelere hiç olmadığı kadar çabuk tesir etmekte, bu durum da düzenleyici otoriteleri bambaşka bir çalışma alanına sürüklemektedir.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sansür!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sansüre hayır!

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuz dünyadaki yeni gelişmeleri yakından takip ederek bünyesine kattığı genç ve dinamik uzman kadrolarıyla radyo ve televizyon alanını etkin olarak düzenlemekte ve denetlemektedir.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sansürcü Başkan.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – İnternet üzerinden isteğe bağlı yayıncılık alanınının...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, gün boyu tartışacağız, rica ediyorum, sunumları bir bitirelim.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – ...Üst Kurulumuz kapsamına alınmasıyla birlikte, bu artan ivmeyle lisanslama çalışmaları da devam etmiştir. Bu kapsamda 38 ulusal ve uluslararası seç-izle yayın platformunun lisanslanma çalışmaları tamamlanmıştır.

ATİLA SERTEL (İzmir) – RTÜK’ü kendi içinde uyuttunuz.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sansür başkanı konuşuyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bürokratlarla tartışmayın. Siyasiler olarak bizler tartışacağız gün boyu, rica ediyorum.

Buyurun.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Sektörel paydaşlarla birlikte meslek örgütleri ile bu alandaki sivil toplum örgütleriyle omuz omuza yürütülen diyaloglar meyvesini vermiş, sorunlu olduğu tespit edilen noktalara...(CHP sıralarından “Sansür!” sesleri)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, yok böyle bir usulümüz. Plan ve Bütçe Komisyonundayız, rica ediyorum, yok böyle bir şey. Size de aynısı yapılırsa ne dersiniz? Bir bürokrata karşı... Yapmayın, lütfen. Asıl siz sansür yapıyorsunuz şu anda, asıl siz sansür yapıyorsunuz, lütfen...

SALİH CORA (Trabzon) – Böyle bir şey var mı ya! Ayıp ya! Sansürün ta kendisi sizsiniz ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devam edin lütfen.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Radyo ve Televizyon Üst Kurulu her zaman olduğu gibi bugün de izleyici ve dinleyicilerin ifade ve haber alma özgürlüğünün teminatı olmaya devam etmektedir. Yayıncılık alanında millî güvenlikten taviz vermeyen, çocuk, kadın, yaşlı ve engellilere...

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sizler siyasetçisiniz, siyasetçileri muhatap alın; bürokratlarla tartışmanızı doğru bulmuyorum.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkan, doğru haber yapan kanalların sesini kısıyor.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sansürlere devam edin.

SALİH CORA (Trabzon) – Yapmayın ya, ne yapıyorsunuz!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, rica ediyorum.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – ...pozitif ayrımcılık yapan Üst Kurulumuz toplumsal ve kültürel değerlerimizi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gün boyu tartışacağız, fikirlerinizi ifade edersiniz, eleştirilerinizi söylersiniz. Lütfen... Hem ifade hürriyetinden bahsedeceğiz hem de konuşurmuyacağız insanları; olur mu böyle şey!

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sansürcü Başkan!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Toplumsal ve kültürel değerlerimizi koruma görevini bihakkın yerine getirmektedir.

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu nasıl demokrasi anlayışı! Rica ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ayıp ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne ayıbı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ayıp ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ayıp orada!

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Mevcut durumda ülkemizde karasal uydu, kablo ve internet ortamında yayın yapan aktif 1.277 adet özel medya hizmet sağlayıcı bulunmaktadır. İsteyen her vatandaşımız -yurt dışında yaşayan izleyiciler dâhil- Alo 178, 444 1 178, RTÜK iletişim hatları, RTÜK mobil uygulamaları ve CİMER üzerinden yayınlarla alakalı şikâyet ve önerilerini RTÜK'e iletebilmektedir.

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sunum tamamlansın tartışacağız, rica ediyorum. Gün boyu söz vereceğim, herkes fikrini ifade edecek, rica ediyorum.

Buyurun devam edin Başkanım.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – 1/1/2022-31/10/2022 tarihleri arasında Radyo ve Televizyon Üst Kurulu iletişim merkezine toplam 29.291 bildirim gelmiştir. Bu bildirimlerin yüzde 56,7'si erkeklerden, yüzde 43,2'si kadınlardan oluşmaktadır. En fazla bildirim ve şikâyet alan diziler, ikincisi "reality show"lar, üçüncü sıradaki ise beceri ve direnç yarışmalarıdır.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hangisine ne yaptınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, gün boyu konuşacağız, rica ediyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hangisine uygulama yaptınız?

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ülkemizin geleceğinin umudu ve hazinesi konumunda olan gençlerimiz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sükûneti sağlayalım, rica ediyorum.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – ...fiziksel, zihinsel, psikolojik ve ahlaki gelişimlerini ön planda tutan, çıkarlarını gözetken bir tutum izlemeyi görev bilmıştır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sakin olalım değerli arkadaşlar, sakin. Demokratik bir olgunluk içinde tartışacağız bütün bu konuları, lütfen.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bunlar demokrasiden anlıyor mu ki!

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Toplumun her kesiminde ve yaş grubunda gerçekleşen izleme, dinleme eğilim değişimlerini gençler üzerinde de yaptığımız araştırmayla sizlere arz etmek isterim efendim.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sansürcü!

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – 15-21 yaş grubundaki gençler, medya araçlarının kullanılması, dijital okuryazarlık ve ekran bağımlılığı düzeyleri konularını ele alan bir çalışma ürünüdür bu ürün. Araştırmamızda alt sosyoekonomik gruplara mensup ailelerin çocuklarının dijital bağımlılığının daha yüksek olduğu maalesef ortaya çıkmıştır. Ailelerin bu hususa ilişkin farkındalığının artması ve çocuklarının karşılaşılabileceği risklere karşı dikkatli olmaları son derece önemlidir. Televizyon izleme süresi dünya genelinde iki saat elli dört dakikadır.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Kapatılanlar da dâhil mi?

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Türkiye genelinde ise dört saat otuz üç dakikadır, gençlerde ise bir saat kırk iki dakika olarak belirlenmiştir. Araştırmaya göre ayrıca 15-21 yaş grubu gençlerin yüzde 76,3'ü televizyon izliyor iken yüzde 23'7'si de televizyon izlememektedir. Gençlerin izleme süresi ise 2018 yılında iki saat elli bir dakika iken 2021 yılında bir saat kırk iki dakikaya gerilemiştir.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; kısaca, içinde bulunduğumuz yılda icra ettiğimiz bazı...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Nedenlerini açıkla.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devam edin lütfen. Karşılıklı diyalog usulümüz yok, rica ediyorum, tamamlayalım sunumumuzu sonra konuşacağız.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Tamam efendim.

...önemli çalışmaları da sizlerle paylaşmak istiyorum. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının katkılarıyla gönül coğrafyamıza mensup, Türkiye'de okuyan yabancı öğrencilerin katıldığı Millî Mücadelemizin önemli kentleri; Samsun, Amasya ve Sivas'ta düzenlenen Gelecek İletişim Çalıştayı, Şiddet ve Medya Çalıştayı, Ulusal, Görsel ve İşitsel Medyada Kişisel Verilerin Korunması Sempozyumu, Türk İnternet Medyası RTÜK Çalıştayı, Medyada Nefret Söylemi Paneli, Görsel ve İşitsel Medyada Dezenformasyonla Mücadele, Uluslararası Medya ve İslamofobi Sempozyumu, Geleceğin Ekranı Zirvesi...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Nasıl haksızlık yapıldığını...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Ekran karartmayı neden yazmadınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mürsel Bey, ne yapmaya çalışıyorsunuz! Rica ediyorum, yeter artık! Yeter! Her şeyin bir sınırı var.

Devam edin lütfen.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Kültür ve Turizm Bakanımızın destekleriyle, Yunus Emre Enstitümüzle birlikte yurt dışında yaptığımız Dijital Çağda Medya Okuryazarlığı ve Türkçe Çalıştayı, yine, Yunus Emre Enstitümüzle birlikte İhraç Edilen Türk Dizilerinin Yurtdışındaki Türkçe Öğrenimine Etkileri. Ayrıca, efendim, Millî Eğitim Bakanlığımızla birlikte yeni bir protokol imzalayarak bizlerin yükümlülüğünde olan medya okuryazarlığına dijital medya okuryazarlığını da katarak ilerlemeye devam ediyoruz. 2022 yılının başlarında Sayın Cumhurbaşkanımızın da teşrifleriyle gerçekleştirdiğimiz RTÜK Türkçe Ödülleri töreni düzenleyerek dil hassasiyetimizi de ortaya koymuş olduk. Yayıncı kuruluşlarımızla sıkı bir iş birliği içerisinde, kendileriyle diyalog hâlinde devam etmekteyiz.

Özetle, pandemi döneminde ara vermiş olduğumuz çalışmalara sizlerin destekleriyle, bütçemizi aldıktan sonraki süreçte yapmış olduğumuz çalışmalarda Sayın Kültür ve Turizm Bakanımız Mehmet Nuri Ersoy'un destekleriyle bugün karşınıza geldik ve bunları sizlere anlatma fırsatı bulduk. Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyorum, paydaş kurumlarımızın yöneticilerine çok teşekkür ediyorum, ayrıca tabii ki bizlere bu çalışmalarımızı yerine getirirken desteğini esirgemeyen çalışma arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; Üst Kurulun gelirleri; yayın lisansları ücretleri, televizyon kanal, multipleks, kapasite ve frekans yıllık kullanım ücretleri.

(Komisyon sıralarından "cezalar" sesi)

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Efendim, cezalar bize değil Maliyeye gidiyor; bilgi vereyim dedim efendim.

(Gürültüler)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Basın tarihine sansürcü olarak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İkili diyaloga girmeden tamamlayalım lütfen.

RTÜK BAŞKANI EBUBEKİR ŞAHİN – Platform, multipleks ve altyapı işletmecileri, verici tesis ve iletişim şirketlerinden alınacak yayın iletim yetkilendirme ücretleri, medya hizmet sağlayıcılarının aylık brüt ticari iletim gelirlerinden yüzde 1,5 paylar ve gerektiğinde de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığından alınacak hazine yardımlarından oluşmaktadır. Radyo Televizyon Üst Kurulu bütçesi 564 milyon 301 bin TL olarak öngörülmüştür efendim.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; bizlere Üst Kurul çalışmalarımızı sunma fırsatı verdiğiniz için şahsım, Üst Kurul adına teşekkür ediyorum. Bütçenin Kültür ve Turizm Bakanlığımıza, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna, milletimize ve devletimize hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, şimdi müzakerelere başlayacağız. Biliyorsunuz -yeni gelen arkadaşlarımız için belki hatırlatmakta fayda var- İç Tüzük'ümüz çerçevesinde ama bir taraftan da bütçe süreci başlamadan bütün partilerle istişare ederek belli kurallar tayin ettik, onları da Komisyonumuzun takdirine sunduk, oylandı. O kurallar çerçevesinde bir yönetim sergiliyorum. Bu çerçeve içinde, her parti grubundan bir arkadaşımıza yirmi dakika grup sözcüsü olarak söz hakkı tanıyacağım. Ardından Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimiz öncelikli olmak üzere diğer milletvekillerimize söz vereceğim. Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olan arkadaşlarımızın süresi on dakika, Komisyonumuzu teşrif eden diğer milletvekillerimiz için konuşma süresi ise beş dakika şeklinde uygulanacaktır.

Şimdi siyasi parti gruplarından başlıyoruz.

Ben parti grupları adına konuşacak arkadaşlarımızın isimlerini okumak istiyorum öncelikle. Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Gamze Akkuş İlgezdi konuşacak grup sözcüsü olarak, Halkların Demokratik Partisinden Sayın Dilan Dirayet Taşdemir konuşacak, İYİ Partiden Sayın Yavuz Ağırlioğlu konuşacak, Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Tamer Osmanağaoğlu konuşacak, son olarak da AK PARTİ'den Sayın Ahmet Kılıç söz alıp konuşacak grup adına.

Bugün bir mazereti olduğu için ilk sözü -ayrılmak durumunda erkenden- Sayın Yavuz Ağırlioğlu'na, İYİ Parti temsilcisine veriyorum.

Süreniz yirmi dakikadır. Hassasiyetinizi rica ediyorum. Görüyorsunuz, çok fazla sayıda talebimiz var.

Buyurun lütfen Yavuz Bey.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, Kültür Bakanlığının kıymetli bürokratları, kıymetli milletvekili arkadaşlarım... Sıralarını bana veren arkadaşlarıma da nezaketleri için teşekkür ediyorum. Bir cenazemiz var, ayrılacağım.

Zihnim biraz dağınk, beni bağışlayın. Sayın Bakanımızı dinledim. Ölümün bana tedai ettirdikleri üzerinden ben bu kültür davamıza bir perspektif de sunayım, zihnimi böyle toparlayayım, hem de mevzuya bir katkı sağlamış olayım. Kültür davamız adına Kültür Bakanlığımızın “Kültür ve Turizm Bakanlığı” adı altında görev ve hizmet alanı içerisinde yapabildiklerini bize sunduğu, bu mufassal hâle gelmiş otuz dakikalık raporun kırk beş dakikaya çıkarılmış detaylarını da dinledim sizler gibi. Bu, bizim vazife alanlarımızın, sonuç itibarıyla yapmak zorunda olduğumuz kültürel varlığımızın tarihî serencamı içerisinde biriktirdiklerimizin daha çok fizikî altyapısı adına yapabildiklerimiz. Kültür davamızın belki en kestirme ifade edilmesi gereken tarafı ve mutlaka göz önünde bulundurulması gereken tarafı şudur: Ben Bakanımızı dinlerken haklı bir endişeyle böyle bir teklifi dile getirdiğimizi bir kere daha kanaatle teyit ettim kendi içimde, size de arz ediyorum. Kültür Bakanlığımız Turizm Bakanlığından ayrı olabilmelidir çünkü Kültür Bakanlığı sadece kültürel varlığımızın sayılar ve istatistikler, yatak kapasiteleri ve hizmetler, bize kalmış eserlerin muhafazası üzerinden geliştirilen perspektiflerden daha mühimce, bizim insan varlığımızın, tarihî varlığımızın, fikrî varlığımızın, akademik varlığımızın, bürokratik varlığımızın, aslında devlet, millet varlığımızın mücessem hâlidir. Dolayısıyla, Sayın Bakanım da çok iyi bilir; kültürel varlığımız bizim aslında irademizin inanç, fikir, tarih, tarihî etkileşim alanında bizde makes bulduğu şekliyle ete kemiğe bürünmüş hâlidir. Dolayısıyla, aslında korumak zorunda olduğumuz şey; muhtevasıyla, asıyla, kastıyla bize kalmış eserlerden çok, bize bu ziyaret edilen eserleri, bu hikmetleri bırakabilen insan varlığını korumaktır.

Kültür insan gibidir aslında, insanlar gibidir, âdeta yaşar, büyür, gelişir, güçlenir, etkilenir, zenginleşir; sonra vecdini, coşkusunu kaybeder, insan gibi yaşlanır, donuklaşır; sonra muhtevasını kaybeder, yozlaşır, sonra ölebilir. Dolayısıyla, aslında kültürün, Kültür Bakanlığının gözü, kültürel varlığımızın yani yaşam alanımızın, yani varlık iddiamızın, yani insani kalitemizin, yani insani derinliğimizin ete kemiğe büründüğü bütün bu işleri muhafaza edebilmesi için insanı korumak üzerinedir.

Efendim, Mevlâna'yı bize kaldığı yerlerde korumak kıymetlidir ama ziyaret edilecek bir Mevlâna alanını bütün varlığıyla göstermeye gayret etmek ve ona bütçe tahsis etmek çok kıymetlidir ama ziyaret edilecek bir Mevlâna çikarmak lazımdır.

Efendim, Yunus Yılı ilan etmek çok kıymetlidir, Yunus Emre Yılı çok kıymetlidir ama “Yunus Emreleri niye çıkaramıyoruz?” diye bir derdin, bir perspektifin Kültür Bakanlığının birinci mesuliyeti olduğunu unutmamak gerekir.

Efendim, Ahi Evran'ı hatırlamak iyidir ama böyle ham hamasete kurban gitmemesi gereken bir kültürel varlığımızın muhasebe alanı var, perspektif arz ediyorum. İcrada, iflasta bu kadar dosyası olan, ticareti bu kadar bozulduğu için temerrütte olan, bankalara malını mülkünü kaptıran bir varlığın... Kültür Bakanlığı bütçesine baktım şimdi, 16 milyar. 16 milyarın 5-10 katını faize verdiğimiz bir alanda, faizin Türk toplumunda sebep olduğu tahribatı bildiğimiz hâlde, buraları yönetemiyor olmayı, efendim, birtakım hikmetli sözlerle kapatamayacağımızı da bilmesi gerekir Kültür Bakanlığının.

Efendim, Hacı Bektaş'ın varlığını anmak iyidir, hikmetlerini zikretmek çok kıymetlidir ama devlet, millet varlığımıza nezaret eden bir Hacı Bektaş disiplini lazımdır. Yokluğuna Kültür Bakanlığının yetişmesi gerekir.

Efendim, Çanakkale'yi ziyaret eden gençlerimize bütçe tahsis etmek, Çanakkale'de ziyaret edilen ören yerlerini, çocuklarımızın millî şuuru gelişsin diye muhasebe alanında tutup devamlı imkânla buluşturmak iyidir ama en son millî varlığımıza, beraberliğimize, efendim, “Çanakkale’de ne öldük ki?” demekten daha anlamlı şeyler yapmak mecburiyeti de Kültür Bakanlığının uhdesindedir. “Biz, yüz yıl önce bir ölmüştük ki...” demekten daha anlamlı bir millî beraberliği inşa etmek de kültürel varlığımızın mesuliyet alanıdır. “Efendim, biz bir öldük ki yüz yıl önce, koyun koyuna, biz öyle öldük ki birbirimize sarılarak, o kadar güzel öldük ki...” falan demekten daha anlamlı bir şeyler yapamıyor olmamızın muhasebesi de kültür davamızın mesuliyet alanıdır.

Demek istiyorum ki bize, varlığımıza nezaret eden, Türk varlığının, Türk milletinin, adına “kültür davamız” dersiniz, “medeniyet” dersiniz, “kültür varlığımıza nezaret edecek maya” dersiniz, andığımız her eserin arkasındaki derinliği görmek zorundayız. Efendim İbni Arabi’yle iftihar ederiz. İbni Arabi’nin kürsülerde okutulduğu üniversitelerde bizim adımız, esamemiz okunmuyor. İbni Sina anarız, İbni Sina bizim kürsülerimizle yeni buluştu. İki yüz, iki yüz elli, üç yüz yıldır Avrupa’da üniversitelerde okutuluyor. İbni Sina’lar çıkaramıyor olmamızın, bu fakirliğin sebebinin görmek zorundayız.

Efendim, kültür davamız, Kültür Bakanlığımız, bir cihetten bizim varlığımızı turistlerin ziyaretine açıp bizim zenginliğimizi, varlığımızı göstermekten ibaret bir ameliye değildir Kültür Bakanlığının varlığı. Bizim varlığımız, kültürel varlığımız, kültür davamız, aslında, bir doktorun hastalanmaya yüz tuttuğu emarelerini gördüğü toplumun tedavisini de yapabilme kapasitesi demektir.

Şimdi, Kültür Bakanlığının bize sunmuş olduğu rapor alanı içerisinde bakıyorum, neleri gözden geçiriyoruz? Bir perspektif arz etmek için söylüyorum bunu. Biz muhalefet partileriyiz, aslında, varlığımızın, siyasi irademizin, millete hizmet iddiamızın da koordinatlarını bize kültür mesuliyetimiz veriyor. Yani kültürümüz bize memleket için diğerkâmlık yapmak, memleket için fedakârlık yapmak, yanlış olan şeyleri düzeltmek hassasiyetiyle gecelerimizi gündüzlerimize katmak mecburiyeti oluşturuyor. Kültürel mesuliyetimiz bu bizim. Peki, biz ne diyoruz iktidara? İktidar neyi temsil ediyor bu memlekette? Kültürel varlığımızın müccessem hâli yani devlet-millet varlığımıza nezaret eden ne? Ahi Evran. Devlet Ahi Evran olmak zorundadır, devlet Ahi Evran gibi davranmak zorundadır. Devlet Ahi Evran gibi davranmayınca, bu bozulan ticarete ayet okuyarak düzeltemezsiniz bu toplumu. “Allah faizi haram kılmıştır.” diyerek düzelmez bir toplum, faizin olmadığı, faizin düşebildiği bir alan oluşturmanız lazım. Faizi düşürmek için rasyonaliteyi çiğnemenize gerek yoktur, faizi ortadan kaldırmanıza sebep olacak, sıfıra indirmenize sebep olacak mali disiplini yönetmeniz lazım.

Yönetimde keyifliği engelleyen şey nedir? Kültür. Devlette adaleti sağlayan şey nedir? Kültür. Siyasi rekabette size ya da bize yakışan ya da yakışmayan alanını belirleyen şey nedir? Kültür. Kavgalarımızdaki asalet, kültür; yardımlaşmalarımızdaki merhamet, kültür; komşumuzu kendimize tercih ederken bizi mecbur eden şey, kültür; siyasi rekabette değil sadece, toplum hayatımızda iyi diye andığımız her şeyin mihmandarı kültür. Kabahati yüze vurmamak, kültür. Kültürümüzden disiplin alıyoruz. Kabahatleri yüze vurmak, bizim kültürümüzde yok böyle şeyler. İnsanları utandırmamak, insanların hatalarını faş etmemek, zafiyetler üzerinden kötü örnekleri insanların kaygı duyacağı alanlara taşımamak, kalp kırmamak; hepsi kültür davamızın, kalp kırmamak. Niçin peki bunları söylüyorum? Biz, şimdi, siyasi mesuliyet alanımızı kültürümüzün bize yüklemiş olduğu mesuliyetle heceliyoruz. Ne diyoruz biz iktidarımıza mesela? Ne vadediyoruz? Biz siyasi irademizi, Türk milletinin, Türk kültürünün bize yüklemiş olduğu mesuliyetle heceliyoruz. Ben kürsüye çıkıyorum, arkadaşlarımız kürsüye çıkıyor;

muhalefet partileri şimdi kıymetli bir sürü eleştiride bulunacaklar size, biz ne vad ediyoruz, biz Türk milletine ne vad ediyoruz? Efendim, adalet vad ediyoruz. Adaletiyle teccsüm etmiş, tecelli etmiş bir millete, bin yıldır varlığı adaletle birleşmiş bir millete biz utanmadan adalet vad ediyoruz; tasarruf vad ediyoruz mesela, “devlette tasarruf” lafa bakın ya. Efendim “Abdest alacağınız zaman bir dereden abdest alıyorsanız bile israf etmeyin.” emrinin vücut bulduğu bir milletiz biz aslında “İsraf etmemek lazım dereden bile abdest alıyorsanız.” filan. Aslında böyle, nasihat bu. Peki, biz ne vad ediyoruz? Tasarrufun olduğu bir ülke vad ediyoruz. Nezaket vad ediyoruz, merhamet vad ediyoruz, kurumsal hüviyetimize ciddiyet vad ediyoruz, devlet varlığına nezaheten ciddiyet vad ediyoruz. Bunların hepsi aslında bizim kültür davamızın mesuliyet alanları değil mi? Bu vadettiğimiz şeyler aslında bir cihetten bizde olmayanların ihbarı değil mi? Bunlar bizde yok. Biz Türk milleti adına aslında kültürel mesuliyet alanımızın bize mecbur ettiği ne kadar iş varsa, sorumluluk varsa bunları ifade ederken resmettiklerimize bakar mısınız lütfen. Faize teslim olmamış bir üretimden bahsediyoruz. Kaç yüzyıl oldu, kaç yüzyıldır bunlardan bahsediyoruz? Yardımlaşma vad ediyoruz, siyasi kavgalarımızda asalet vad ediyoruz yani şahsiyet, aslında kültür insanın şahsiyeti gibidir, nasıl ki insan inandıklarıyla, sadece inandıklarını ifade ederek değil, şahsiyetiyle görünüyor; bir millet ancak şahsiyet olarak ifade ettiği kültürüyle görünebilir.

Peki, bizim bu bariyerlerde yapmamız ya da yapmamamız gereken şeyleri, kendimizin bozulduğunu, yozlaştığımızı, kültürümüzün donuklaştığını nereden kontrol ederek muhasebe edeceğiz? Şuradan muhasebe edeceğiz: Hepimiz görüyoruz, hepimiz seviyoruz, bizi etkileyen bir şey olduğu zaman hepimiz milletimizle iftihar ediyoruz. Ne oluyor mesela? Maden kazalarında kendisini kurtarmak için canhıraş uğraştığımız... Maden kazalarında maden ocaklarında kalmış ve kendisine 3'üncü gün kavuşmuş olan yardım eline şöyle haysiyetli bir ses duyunca bütün millet irkiliyor -bakın, kültürümüz nerelerden besleniyor, hepimizde aynı şey oldu- kendilerine 3'üncü gün bir kurtarımla eli kavuştuğunda -iki kişiydiler- birisi diğeri için diyebildi ki: “Benim bekleyenim yok, onun bir eşi var ve hamile; bir anası var ve garip. Beni bırakın ve onu kurtarın.” Bu, maden ocaklarının 150-200 metre altından Türk milletinin hâlâ yaşam emaresi taşıdığı en haysiyetli sesidir. Kendini başkasına tercih etmemek, başkasını kendine tercih etmek yani bu aradaki diğerkâmlık. Şimdi, bu, bizim kültürel varlığımızın asaletli örneklerinden biri değil mi? Mevlâna için dediğiniz kalp kırmamak, Şebiarus merasimlerinde konuştuğunuz hikmetler, Mevlâna'yı anarken andıklarımız; yeni şeyler söylemek, kalp kırmamak, insanı kırmamak, insanın kalbini kırdığın zaman dünyada varlığına imkân bulmamak falan. Nasihatlerin içerisinde ne gördük mesela, müşahhas hâle getiriyorum.

Cenazelerimize gidiyorlar, mesela Kemal Kılıçdaroğlu Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı olarak bir cenazeye gitti biliyorsunuz, elim bir hadise yaşandı. Yaşanan hadiseden daha elimi nedir biliyor musunuz? Bir cenazede Türk'ün töresi vardır, Türk'ün cenaze adabı vardır, ne olursa olsun; Ana Muhalefet Partisinin Genel Başkanına saldırı oluyor mesela, ona cenazede saldıracak kadar gözü dönmüş kabalığa normalde nezaret etmesi gereken kimdir? Devlet ricali. Devlet ricali diyebilirdir ki: “Siz Türk'ün töresini nasıl böyle bozabildiniz?” “Siz kültürümüze nasıl böyle bir leke sürebildiniz?” demesi gerekenler şöyle deyiverdiler, kültür böyle bozuluyor işte, güç kültürü böyle bozuyor işte; deyiverdiler ki: “Ne yaptığını da bir düşün bakalım sana böyle saldırdıklarına göre.” Cenazeye leke düştü, cenaze adabına leke düştü. Kültür nasıl bozuluyormuş? Vaaz ettiklerinizi ahlaken taşımadığınız zaman, inandığınız değerlere uygun davranmadığınız zaman aslında kültürel varlığımıza suikast etmeye başlamışsınız.

Gücün Türk toplumuna tesirlerini görme imkânı verdiğiniz bir yirmi yıl görüyorsunuz bu arada, evvel de var, evvelden de başımıza geldi. Sadece yirmi yılı konuşmuyorum bakın, bir şey söyleyeceğim: Bizim cumhuriyet varlığımızın, Osmanlı Devleti'yle devam eden varlığımızın içerisinde görmenizi dikkatinizi arz ederek istediğim şey şudur: Uzunca zamandır milletimiz adına eskiden ölenlerimizin

şöhreti üzerinden kendimizi takdim etmeye düşüyoruz uzunca zamandır. Türkler ölenler kadar büyük adamlar çıkarmak zorundadırlar; büyük mütefekkirler, büyük münevverler, büyük kültür adamları, büyük mimarlar, planlanabilmiş şehirler. Yani Türk milletinin bugün iftihar ettiğinin, Sayın Bakanımızın “Buraları, buraları milletin, insanlığın hizmetine sunduk.” diye iftihar ettiği eserleri vücuda getirdiğimiz zaman aslında bunları vücuda getiren şey Türk milletinin planlayabilme kabiliyetidir, plan yapabilme kabiliyeti; hazineyi planlayabilme kabiliyeti, maliyeyi planlayabilme kabiliyeti, üretimi planlayabilme kabiliyeti, tasarrufu planlayabilme kabiliyeti, öğrenmeyi planlayabilme kabiliyeti, medreseyi planlayabilme kabiliyeti, üniversiteyi planlayabilme kabiliyeti. Bunları peş peşe planlayabildiğimiz zaman bulduğumuz eserlerin tamamını...

Bakanım şimdi diyor ki: “İnsanlar onları hissetmeye geliyor, görmeye geliyorlar.” Şimdi, bize insanların ziyaret etmeye geleceği büyük eserler vücuda getirme mecburiyetimiz sorumluluk olarak düşüyor. Şimdi, biz ne yapıyoruz? Eskiden büyük eserler vücuda getirdiğimiz zamanları göstermeye çalışıyoruz insanlara. İstiyorum ki Türk tefekkür ufkunda şöyle bir şey belirsin artık: Bizim Bakanlığımıza nezaret edecek bir vicdana, Bakanlığa nezaret edecek bir akla, Bakanlığa nezaret edecek bir tefekküre ihtiyacımız var. Bakanımız bizim Turizm Bakanı olabilir, Bakanımız bizim kültürel varlığımızın fiziki altyapısını millete, dünyaya sunabilme imkânını yöneten orkestra şefi de olabilir ama bize hastalandığımızı görebilen, hastasına hangi tedaviyi uygulaması gerektiğini fark edebilen bir mütehassis, bir mütefekkir, bir münevver, bir ızdıraplı göz lazım. Misalen söylüyorum, ismini anayım ki iftihar edilsin, Türk milletinin evladıdır, hikmet heceleyebilen bir evladıdır, mesela İhsan Fazlıoğlu gibi birisi lazımdır bize. Türk milletinin mayasının, Türk milletinin hassasiyet koordinatlarının, Türk milletinin kültürel varlığının nerelerde aşındığını fark edebilen, oralara doğru müdahaleler yapabilen bir şey, böyle bir şeye ihtiyacımız var. İnşa eden siyaset, inşa eden cemiyet, inşa eden din, inşa eden müessese, inşa eden üniversite, inşa eden bürokrasi istisna olmaya heves etmez. İstisna olmaya heves etmiş memleketlerde hikmet sadece kürsülerde benim konuştuğum gibi konuşmaktan ibaret kalır.

Bize ne lazımdır? Bize lazım olan şey şu: Kültür davamızın bugün geldiğimiz yerde sonuçlarını kültürel bozulmada gördüğümüz bu tablodan okumak lazım. Hazinesi boş bir ülke, böyle okuyacağız, hazinesi boşalmış bir ülke, faizi ana parasını geçmiş bir ülke, liyakat dengesi bozulmuş bir ülke, hak edenin hak ettiğini alamadığı, hakkı yenenlerin bağırdığı bir ülke, herkesin feryat figan “Benim durumum ne olacak?” diye adalet beklediği bir ülke, her dokunduğunuzdan ah işittiğiniz bir ülke; aile adına feveran, üniversite adına feveran, üretim adına feveran, çiftçi adına feveran, köy adına feveran, şehir adına feveran, şehirleşme adına feveran, mimari adına feveran, binalaşma adına feveran, mümbit topraklarımızı azgınca, planlayamadan -bir toprağı üç yüz-dört yüz yılda oluşturuyorsun; 1 metre toprak, bir karış toprak dört yüz yılda oluşuyor- bu toprakların kıymetini bilemiyor olmamıza feveran, sularımızın israf edilmesine feveran -bakın, dikkat edin- gençliğimizin enerjisini yönetemiyor olmamıza feveran, çocuklarımızı kaybediyor olmamıza feveran. Bütün bunları yönetecek olan şey... Türk milletine hizmet eden aklın bugün gördüğüm koordinatlarını beğeniyorum, koordinatlarını beğendiğim şeyin ahlakını, muhtevasını görmüyorum. Problem şu: Bakanımızın dediği çerçeve güzel, efendim, Dışişleri Bakanımızın konuştuğu çerçeve güzel, İçişleri Bakanının dediği terörle mücadele ve güvenlik çerçevesi güzel, Tayyip Bey’in sunduğu, Türk Devletleri Teşkilatındaki geçenki konuşması güzel. Konuşmalar güzel, sonuç? İlhan Kesici Bey Genel Kurulda arz etmişti, güzel bir hikâyedir o: “Yahu, deftere bakıyorum, hac farz oldu; cebe bakıyorum, zekât şart oldu.” Yani konuşmalara bakarsak Türkiye büyüyen, gelişen, ihtişamlı büyük bir medeniyet hamlesi gösteriyor ama tablolara bakınca, tablolarda gördüğümüz şey, işlerimizi düzgün yapamadığımızın alametidir.

Efendim, bunu şunun için söylüyorum, bir siyasi münakaşa için söylemiyorum, siyasi bir tenkit de değil. Bu Kültür Bakanlığı en azından siyasi tenkit alanının dışında değerlendirme yapabilme imkânı veriyor bana. Yani Kültür Bakanlığına dair kurduğunuz her cümle Türk milletinin tomografisini çekmek adına söylediğiniz cümlelerdir, hastayı izlemektir. Biz hastayız, bize sadra şifa olacak bir reçete lazımdır. Dolayısıyla, buraları yönetebilme imkânımız için bugün yaptığımız şey, efendim, 16 milyar bütçesi olan ve tarihî varlığımızı, kültürel varlığımızı, fikrî varlığımızı, görünmeyen, tozlanan, küllenen, henüz görülmesi imkân dâhilinde olmayan yerleri göstermekten ibaret ve bunu yatak kapasitesiyle birleştiren, turlarla birleştiren, seyahat sayısı ile birleştiren iradeden daha mühimce Türk milletini coşkun bir ırmak gibi istikbale taşıyacak olan bir fikrî derinliği yönetebilme ihtiyacı vardır Kültür Bakanlığımızın.

Dolayısıyla, şunu arz etmeye çalışıyorum: Bu gördüğümüz, bu yaşadığımız süreç, dindarlığın, milliyetçiliğin, mukaddesatçılığın, değerler adına iddianın, bütün bu iddialarımızla hizmet etme imkânı bulduğumuz yerlerde karşı karşıya olduklarımızın örneğidir. Ne bu? Yani hiç öyle hamasete kurban etmeyelim, darbe gördük. Darbeyi uzunca yıllar, uzunca seneler Müslümanlığın Rönesans'ını temsil ettiğini söylediğimiz bir hoca yaptı hem de Amerika'yla beraber, darbe gördük. Dindarlığımız kantara çıktı, dindarlığımızın, dindarlarımızın asla yapmayacağı şeyleri, eskiden kendi siyasi propaganda gücümüz diye saydığımız şeyleri yapmadığımızı gördük mesela. Ha, dindarlar iktidara gelirse haram yenmez hiç değilse, dindarlar iktidarda olursa yalan denmez hiç değilse, dindarlar iktidarda olursa şatafat, lüks olmaz hiç değilse...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – ...dindarlar iktidarda olunca beytülmale hâle gelmez hiç değilse, dindarlar iktidarda olursa kalp kırılmaz hiç değilse, dindarlar iktidarda olsa devlet ciddiyetle yönetilir hiç değilse, dindarlık iktidardaysa, dindarlar iktidardaysa kendinden olan olmayan ayrılmaz hiç değilse falan yani bunlar bizim aslında millete hizmet iddialarımızın trampelenleriydiler. Şimdi ne oldu? İddialarımızı laf olarak taşımanın esere dönüştürme imkânını doğru kullanamadığımız için muhalefet şimdi diyor ki “beytülmal”, şimdi diyor ki “kul hakkı”, şimdi diyor ki “yetim hakkı”, şimdi diyor ki “israf”, şimdi diyor ki “kalp kırmak”, şimdi diyor ki “kavgada asalet”, şimdi diyor ki “düşman bile olsa düşmana bile ciddiyetle, asaletle, vakarla muamele”, şimdi diyor ki aslında muhalefet “devlet imkânlarını canından az bilmek”; bir sürü şey söylüyoruz, bu söylediklerimiz aslında kültür davamızın ne kadar aşındığının mücessem hâle geldiğini iddia ettiğimiz yerlerdeki bozulmalardır. Bu bozulmaları yönetecek olan bir ızdırıp kadrosuna ihtiyaç vardır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ağıriloğlu, süreniz bitti. Son bir cümle alayım lütfen.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

Son cümlem, genel görüntümüz, doğru koordinatları bulabildiğimiz ama koordinatlarını bulduğumuz bu hedeflere bizi taşıyacak coşkun, inançlı, ihlaslı ve müktesebatı olan kadroları henüz bulamadığımızdır efendim.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Bu arada gideceğiniz cenazeye bizlerin de taziyelerini iletirseniz memnun oluruz. Allah rahmet eylesin diyelim.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Sağ olun efendim, teşekkür ederim, çok sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisiyle devam ediyorum.

Şimdi Sayın Gamze Akkuş İlgezdi'ye söz veriyorum.

Buyurun.

Süreniz yirmi dakikadır.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Bakan, Komisyonun değerli üyeleri, kıymetli milletvekilleri, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Kültür Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz, aslında insan olabilmeyen bütçesini görüşüyoruz. “Ne alakası var?” diyebilirsiniz. Hatırlatmak isterim ki “kültür” diyerek basitleştirdiğimiz, önemsemediğimiz bu kavramın milyonlarca yıldır en önemli hazinesi insanın ta kendisidir. Bakın, medeniyetin inşası, insanlığın evrensel hafızası olarak kabul edilen kültürle başladı. Kültür, bizi bir arada tutan, dayanışmayı ve kardeşliği güçlendiren, kutuplaşmayı yok ederek sözde değil özde birlikteliği sağlayan evrensel dilimizdir aslında. Kültür, düşünce, inanç, tutum ve değerlerin tümünü kapsayan sosyal bilinçtir. İşte, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk de yeni Türkiye’yi inşa ederken bu sebeple kültürel aydınlanmadan ilham almıştır. Dolayısıyla, Türkiye’nin gerçek yüzyılı 2023’te değil tebaadan topluma, kuldan bireye, dogmatizmden laikliğe geçtiğimiz gün yani cumhuriyetin ilanı ile başlamıştır. Öncelikle, bütçeyi hazırlayan iktidarınızın şu gerçeği kabul etmesi gerekiyor: Cumhuriyetimizin 1’inci yüzyılını özümsemeden, kurucu değerlerimize inanmadan üstelik her fırsatta toplumun çimentosu olan aydınlanma devrimleriyle kavga ederek Türkiye’yi 2’nci yüzyıla taşıyamazsınız. Ben Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 bütçesine bu perspektiften bakıyorum.

Bakanlık bütçesini Türkiye’deki özgürlükler iklimini doğrudan etkilediğini ve demokratik siyasetin sınırlarını gösterdiği için son derecede önemli buluyorum. Modern demokrasilerde, gelişmiş toplumlarda düşünce ve ifade özgürlüğüne verilen değeri görmek istiyorsanız ilk önce kültür ve sanat alanındaki ayrılan bütçelere bakmak gerekir. Sayın Bakanın sunumunu bu açıdan dikkatle dinledim, yine, 43 sayfadan oluşan teklifi satır aralarına kadar inceledim. Ne yazık ki bu topraklardaki özgürlük ikliminin ham maddesi olan kültürel çoğulculuğun, sanatın ve sanatçının, ifade özgürlüğünün, emeğin, sanatsal ve fikrîsel üretimin korunarak geliştirileceğine dair bir ize ne yazık ki rastlayamadım. Dahası, süslü cümlelerle bezenmiş bu bütçe sunumunun cumhuriyetin kurucu vizyonundan bihaber olduğunu da gördüm. Bakın, madde madde gidelim.

Sayın Bakan, yönettiğiniz Bakanlığın 16 milyar 500 milyon liralık bütçe büyüklüğünün Kabineyi oluşturan 17 Bakanlık arasında son sırada yer aldığının farkında mısınız? Bu bir garabet değil mi? Siz içinize sindirebiliyor musunuz bunu, bunu sormak istiyorum. Ne yazık ki Kültür Bakanlığı bugün, denge ve denetim mekanizmasını yok sayan, her bakımdan bir gariplikler silsilesi olan Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin vesayeti altındadır.

Sayın Bakan, fiilen Bakanlığınızı yok sayıyorlar, buna bir sözünüz olacak mı? Bütçeniz “Siyasi hegemonyanız bitti, kültürel hegemonyanız bitecek.” deme cüretini kendinde bulan bir saray bürokrati tarafından resmen rehin alınmış, itiraz etmeyecek misiniz? Bakın, bugüne kadar istisnasız bütün AKP bütçelerinde neye karşı çıkmıştık? Hafızanızı biraz zorlayın. “Turizm tüketime, kültür üretime yönelik bir alandır.” demedik mi? “Tek bir bütçeyi iki bağımsız sektör arasında adil biçimde paylaştıramazsınız.” demedik mi? Dedik. Siz ne yaptınız? Yıllardır üvey evlat gördüğünüz, cumhuriyetin özü olan kültür ve sanat alanını evlatlıktan da reddettiniz artık. Bu bütçe teklifinin başka şekilde açıklaması olamaz. Bakın, ısrarla altını çiziyorum; bir kültür devrimi olan Türkiye Cumhuriyeti’nin 100’üncü yaşını bu bütçeyle şanına yakışır bir biçimde kutlayabilmeniz mümkün değildir, inanın kutlayamazsınız.

Evet, üşenmeden hesapladım; bu bütçede kültür sanat alanında kişi başına 50 kuruş düşüyor ve bu tabloya baktığımızda da gerekli desteklemelerin, atılımların, yatırımların hayata geçirilmesinin mümkün olmadığını çok net görüyoruz. Sanatı ve sanatçıyı, emeği ve kültür endüstrisini insan onuruna yakışır biçimde nasıl yaşatacaksınız Sayın Bakanım? Yolu yok, yaşatamazsınız. Bu bakımdan, önünüze konan

ve burada savunmak zorunda kaldığımız bu teklifin tam bir fiyasko olduğunu lütfen kabul edin ama biliyorum ki edemezsiniz çünkü sizin de elinizden bir şey gelmiyor çünkü Bakanlığımızın hegemonik ideolojisini tüm topluma dayatmakta kararlı olan partizan kültür tarafından kuşatılmışız. Bu öyle bir kültür ki kinin davacısı olacak bir nesil yetiştirmek hayaliyle yaşıyor. Hâl böyle olunca da düşünce, ifade özgürlüğü sınırsız biçimde budanıyor. Bakın, bir taraftan bütçe kısıntılarıyla destekleri azaltıyorsunuz; diğer taraftan sansür, ceza ve yıldırma politikaları uygulayarak sanatçıların üretmesini engelliyorsunuz. Böylesine acımasız bir ekopolitik baskı ortamında iktidarınız gibi düşünmeyen sanatçıların üretim özgürlüğünden bahsedemeyiz, elbette edilemez. Bir sanatçı “Bunu konuşuyorsam...” bir tiyatrocu “Bu oyunu oynuyorsam...” bir şarkıcı “Bu besteyi besteliyor, söylüyorsam...” bir yazar “Bu kitabı kaleme aldysam...” bir yönetmen “Bu senaryoyu çekersem Cumhurbaşkanına hakareten hapse girer miyim, TCK 301’den dolayı hakkımda soruşturma açılır mı, ödeneğim kesilir mi?” diye düşünüyorsa bu, demokrasinin değil, baskıcı iktidarın ayıbıdır.

Anayasa’mızın 64’üncü maddesi çok açık, devlet tüm yurttaşların kültür ve sanat faaliyetlerine eşit biçimde erişimini, özgürce katılımını ve sanatın bağımsızlığını sağlamak ve korumakla yükümlüdür diyor. Kitap böyle yazıyor da iktidar pratiği nasıl oluyor, bir ona bakmak lazım. Zamanında üstünlerin hukukundan yakınlar bugün dar görüşlü bir siyasi azınlığın tek tipçi kültür düzenini dayatıyor. Bakın, bir rektör, kaymakam, müftü ya da bir ilçe eğitim müdürü konserleri, festivalleri ve tiyatro oyunlarını ve birçok kültürel faaliyeti iptal edebiliyor bugün. Üstelik bu kanunsuz emirler için kamu güvenliğinin, toplum huzurunun ve çevrenin korunmasının bahane edilmesini de hayretle izliyoruz. Masaya yumruğunuzu vurmanız gerekir, siz ne yapıyorsunuz Sayın Bakan, bunu sormak istiyorum. “Bölgesel hassasiyetler oluşabiliyor.” diyerek iptalleri meşrulaştırıyor, sansürü yaygınlaştırıyorsunuz, farkında mısınız? Ama siz sanata ve sanatçıya sahip çıkma makamında oturuyorsunuz bugün. Ya görevinizi yapın ya da yasaklarla mücadele edin ya da üstünüzdeki baskıyı kıramıyorsanız lütfen milletimizin emri üzerine hizmet etmeye çalışın ama siz de çok iyi biliyorsunuz ki üyesi olduğunuz bu Kabine hayat tarzına müdahalenin kitabını yazıyor bugün.

Sayın Bakanım, şimdi söyleyeceklerimi şahsi olarak düşünmeyin, ortada kurumsal bir gerçeklik var çünkü. Bakın, yirmi yılda Türkiye’nin kültür alanını kuruttunuz, düşünce iklimini çoraklaştırdınız. Sayın Bakan, tehlikenin farkında mısınız, bilmiyorum ama kültür sanat alanı erozyona uğrayan, düşün hayatı yozlaşan toplumlarda kamusal iyilik azalır, organize suç artar; dayanışma biter, kutuplaşma başlar; özgürlükler gider, baskı gelir; aydınlık boğulur, karanlık büyür. Nasıl bir Türkiye tahayyül ettiğinizi görüyoruz, buna izin vermeyeceğiz çünkü bu inatlaşmanın kazananı olmaz, aksine, kaybeden 84 milyon olan halkımızdır. Evet, buraya kadar Bakanlık bütçesinin siyasal eleştirisini yaptım.

Bir de sürekli halının altına süpürdüğümüz kemikleşmiş sorunlarımız var. Mesela, özel kopyalama harcı ne oldu? Bunu ısrarla pandemide de sorduk, bugün de soruyoruz. Tiyatrolar perdelerini indirdi, sinema salonları kapandı, eğlence mekânlarında saat uygulamaları başlatıldı, müzisyenler tek kuruş kazanamadı; bu sektörün bitişine tanık olduk ama biz özel kopyalama harcıyla ilgili bir bilgi alamadık. En sonunda kendi çabalarımızla bu sanat emekçilerine can suyu olacak bu bütçenin 2,5 milyar lira olduğunu hesapladık, tabii, gerçeği sizden duymak isteriz. Oysa, bu bütçe özellikle pandemi döneminde sanatçılara harcansaydı bugün en azından 103 müzisyenin vebali iktidarınızın üzerinde olmazdı.

Destekler ve teşvikler konusunu ele alalım. Sıfır noktasında yaşamak zorunda kalan kültür sanat emekçileri iki dudağın arasından çıkacak talimata mahkûm edildi. Bugün kamu desteği, şeffaf olmayan kriterlere bağlı. Devletin şefkat eli yandaşa uzanırken diğerlerini ötekileştiriyorsa hangi adaletten, hangi sosyal devletten bahsedeceğiz?

Yine, sanatçının statü sorunu var, çözülemedi. “2021’de pandemiden ders çıkararak kapsamlı bir sosyal güvenlik hakkı tanıyacak mısınız?” diye sormuştuk. Çünkü sanatçının meslek olarak hukuksal tanımı yok, hâlâ yok. Bunun için, öncelikle sanatçı iş kanununun hazırlanması gerekiyor. Ancak görünen köy o ki kılavuz istemiyor, yine bu konuda da bir mahrumiyet yaşanmaya devam edecek.

Gelelim güvencesiz çalışma koşullarına. Kültür sanat endüstrisinde çalışan sanatçının ve teknik personelin kâğıt üstünde adı var, unvanı var ama özlük hakkı yok. Sebep, çünkü sanatçıyı fikrine, düşüncesine göre seçmek istiyorsunuz. Kültür ve sanat bu topraklarda her türlü ayrımcılığı aslında iyileştirici, kapsayıcı, yaraları sarıcı olmuştur, bunu da hatırlatmak isterim.

Yine, yıllardır çözülmemiş bir telif hakları sorunu var. Bununla ilgili ne düşünüyorsunuz? Sanata ve sanatçıya bu kadar düşman olmayın. Bu tutumunuzla kültür sanat endüstrisinin ölüm fermanını imzalıyorsunuz. Bu konuya da nasıl baktığınızı gene merak ediyorum. Bir çözüm üretecek misiniz?

Yine, bunun dışında, Bakanlığın kadro ve bütçe sorunu var. Şimdi, diyebilirsiniz ki: “Bütçe teklifini geçen yıla göre yüzde 132 artırdık, bunu nasıl eleştirirsiniz?” Oysa, kâğıt üzerinde kalan bir bütçe. Hiçbir derde derman olmayacak bir bütçe çünkü sağır sultan biliyor ki bütçe rakamlarındaki söz konusu artış, enflasyon canavarı karşısında sefalet düzenine mahkûm ediyor. Bakanlık personelinin maaşına “Vergi ödemelerinden kaynaklı.” diyorsunuz ama gene sefaleti getiriyor. Doğal olarak, yetersiz bütçe yetersiz kadro demek oluyor, Bakanlık bünyesinde uzman eksikliği anlamına geliyor. Görünen o ki buna da çözüm sunulmayacak bu bütçede.

Yine, sokak müzisyenleri... Yolda, metroda rastladığımız o kanlı canlı varlıkları, hayalet muamelesi yaparak görmezden geliyorsunuz. Bu konuda da yine düğün sanatçılarıyla ilgili, bir güvencesi olmayan bu sanatçılarla ilgili ne yapmayı düşünüyorsunuz? En azından asgari ücret tutarında sürekli yardım yapılması talepleri var; bunu iletmek isterim.

Gelelim mevzuat yetersizliklerine. Bugün Bakanlığınıza bağlı sanat kurumlarında teknik bölümlerde stajyer istihdamı sağlayacak bir mevzuat yok. Yine, DÖSİMM’de bilgisayar işletmeni, büro personeli, işçi gibi kadrolarda çalışan sanatçılarımızın sorunlarıyla ilgili çalışma yaptığınızı, kısa zamanda çözeceğinizi söylemişsiniz ama “Söz uçar, yazı kalır.” derler, hem yazılı hem de sözlü cevaplarımız havada kaldı Sayın Bakan. Bir cevap alamadık; bunu iletmek isterim.

Kapadokya Alan Başkanlığına el atacak mısınız; bunu merak ediyoruz. Burada da gene yaklaşık 130 milyon lira bütçe ayırdığınız Kapadokya Alan Başkanlığının usulsüz şekilde doldurulan kadrolar ve liyakatsiz atamalar nedeniyle talan başkanlığına dönüştüğünü görüyoruz ve bu konuda ne yaptığınızı sormak istiyorum. Zamanım kısıtlı olduğu için bu yüzden yüzeysel olarak değinmek istediğim konular var.

Yine, Ankara’da kurulan Devlet Halk Dansları Topluluğunu İstanbul’a taşıdınız. “Kimseyi mağdur etmeyeceğiz.” demiştiniz. Kadrolu personelin büyük kısmı başka bir kuruma geçerek Ankara’da kalmayı başardı ama 4/B’li sanatçılara sözleşme yenileme baskısı yapıldı ve iş güvencesi olmayan bu sanatçılar kendi sorunlarını çözemediler. Ayrıca, Devlet Opera ve Balesi ile Devlet Tiyatroları gibi köklü kurumların içi boşaltıldı, mali ve idari özerklikleri elinden alındı. Bu konuda bir şeyler söyleyecek misiniz? Bunu merak ediyorum.

Geçen yıl değinmiştim, bu yıl da tiyatro ve tiyatrolulara değinmeden geçemeyeceğim. Tiyatro, empati kültürünün kendini sorgulayan vicdanlı insanının mabedidir, oysa tiyatrolara muhalif görüşleri nedeniyle devlet düşmanı muamelesi yapılıyor. Bu uygulamaya son verecek misiniz? Yine, Moda Sahnesi, Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu gibi özel tiyatrolar devlet desteğine ulaşmada sorunlar yaşıyor. Güvencesiz çalışmanın giderek yaygınlaştığı bağımsız tiyatroların varlığını kabul ederek önlem

alacak mısınız? Bunun dışında, tiyatro eğitimi Millî Eğitim müfredatında yer almıyor; bu eğitimin anaokulundan yükseköğrenime kadar her düzeyde olması için bir çalışma yapacak mısınız? Yine, performans sanatıyla uğraşan sanatçılarımız için, çözüm için bir çabanız olacak mı? Somut kriterlere uymayan sorunları var üretilen sanatla ilgili.

Bunun dışında, Bakanlığa bağlı müzelerden, kazı alanlarından ve özel müzelerden çalınan yüzlerce tarihî eserden de bahsetmek istiyorum. 140 ören yeri ve kazı alanı ile yaklaşık 107 müzeden binlerce eserin çalındığını açıkladınız, çalınan eserlerin akıbetini sormak istiyorum.

Son olarak da dün Genel Kurulda kabul edilen yasaya göre cemevleri Kültür Bakanlığına bağlandı. Siz cemevlerini kültür merkezleri olarak ya da kültür kurumları olarak mı görüyorsunuz, yoksa ibadethane olarak mı görüyorsunuz? Bu konuda Alevi vatandaşların fikirleri alınmış mıdır? Cemevlerinin Kültür Bakanlığı bünyesinde işi ne? Gerçekten bunu merak ediyorum. Ve sizce kültürel bir faaliyet midir? Bunu buradan sormak istiyorum.

Evet, “Efendiler, hepimiz milletvekili olabilirsiniz, Bakan olabilirsiniz, hatta Cumhurbaşkanı olabilirsiniz fakat sanatkar olamazsınız.” diyen Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün izinden kararlılıkla yürüyen, istikrarla yürüyen bir milletvekiliyim. Bu sebeple, Komisyona sadece eleştirilerimi değil, birkaç önerimi de iletmek istiyorum. Kültür sanat emekçilerinin yaratım ve ifade alanını baskıdan arındıracak çalışmaları yapmanız gerektiğini, özgür bırakmanız gerektiğini düşünüyorum. Anayasa’nın 64’üncü maddesini uygulayıp sanatçıyı korumalısınız. Kültür alanını, sanatı ve sanatçıyı siyasetin gölgesinden kurtarmalısınız. Kültür sanat faaliyetlerine ve sanatçıya özerklik tanınmalıdır. Kültür sanat emekçilerinin sağlık, emeklilik, işsizlik türünden sosyal ekonomik haklarını güvence altına almalısınız. Sanat hayatının öznesi olan sanatçının ekonomik ve sosyal statüsel konumunu devlet eliyle güçlendirmelisiniz. Sanatçılar için yeni vergi düzenlemeleri yapmalı, stopaj oranlarını düşürmelisiniz. Yine, yayıncılık, müzik, film sektörlerini, festivaller ve müzikalleri destekleyerek istihdam, millî gelire katkı ve ihracat imkânlarını sağlamalısınız. Ve en son olarak da 2,5 milyara erişen özel kopyalama harcı pulunu hak sahiplerine acilen dağıtmalısınız diyorum. Eğer bunları siz yapmayacaksanız, zaten dediğimiz gibi “Geliyor gelmekte olan.” ve biz bu sözleri, halkımıza sözümüzdür, yerine getireceğiz sanat camiası adına.

Aslında, turizmden çok arkadaşım bahsedecek ama bir iki kelime de ona ait iletmek isterim. Cennet ülkemizin bütün doğal güzellikleri, dört yanı aslında turizm cenneti ama buna rağmen ne üzücü ki turizm kan ağlıyor ülkemizde. Kaldı ki turizm ülke ekonomisinde büyük bir pasta payı. Buna rağmen, yine de vatandaşlarımız on bir aydan fazla çalışıp güzel ülkemizin herhangi bir beldesinde, bu turizm cennetinde üç gün bile tatil yapamaz durumda. Bununla ilgili ne düşünüyorsunuz?

Yine, Resmî Gazete’de yayınlanan değişiklikle, Millî Saraylar bünyesindeki saray, köşk, kasır ve müzelerin bulunduğu yerleşelerde arkeolojik kazı yapılabilecek ve yaptırılacak. Açıkçası, biz bu değişikliğin tarihî güzelliklerimiz üzerinden talana ve tahribata sebep vereceğinin endişesindeyiz. Bu konuda sizin görüşlerinizi almak isterim. Bunu yapacak ekibin bilgi birikimi yeterli mi? Bunu sormak isterim. Kazı çalışmalarına onay verecek olan Millî Saraylar Bilim ve Değerlendirme Kurulu üyeleri kültürel ve bilimsel anlamda etik, objektif ve doğru karar alabilirler mi?

Öte taraftan, Türkiye’de turizm sektörü son üç yıldır büyük bir kayıp içinde. Pandemi ve Rusya-Ukrayna savaşı turizm sektörünün deyim yerindeyse belini büktü. İktidar, borç yükü içindeki sektöre yardım etmek yerine turizmcinin sırtına ilave birçok vergi yükü bindirdi. Sayın Bakan, turizmciiler adına buradan soruyorum: Turizm işletmecileri borç yükü altındayken neden hâlâ konaklama vergisini tahsil etmeye çalışıyorsunuz?

Bunun dışında, Turizm Tanıtım Ajansının çalışmalarıyla ilgili kamuoyuna detaylı bir bilgi vermemenizin gerekçesi nedir? Yine, hangi reklam şirketleriyle anlaşma yapıldığını, bunlara hangi tarihlerde ne kadar ödeme yapıldığını, Ajans bünyesinde kimlerin istihdam edildiğini açıklıyorsunuz. Neden?

Bir başka konu, turizm gelirlerimiz. 2022 sonunda 50 milyon turistten toplam 44 milyar dolar gelir elde edeceğinizi açıkladınız. Eylül sonu itibarıyla ülkemize gelen yolcu sayısının 40 milyon 246 bin olduğunu söylediniz. Bu veriye dikkat çekmek istiyorum. Bulgaristan'dan ülkemize 2021 yılında 806 bin kişi girerken bu yıl henüz eylül ayına kadar 2 milyon kişi gelmiş. Bu sayı artışı sizce Kültür ve Turizm Bakanlığının, Turizm Ajansının bir başarısı mıdır? Bulgaristan'dan alışveriş için günübirlik ülkemize gelen vatandaşların gecelik konaklama yapmadan, alışveriş yaptıktan sonra turizm faaliyetinde bulunmadan çıkış yapan kişilerin turist kategorisinde gösterilmesi tam da aslında iktidarınıza yakışan bir Zihni Sinir projesidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Maalesef Türk lirasının değer kaybetmesi sonucu ülkemizin ucuz turizm destinasyonu hâline dönüşmesini övünen zihniyetle karşı karşıya olduğumuzu acı bir tablo olarak da burada ifade etmek isterim.

Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi HDP Grubu adına konuşacak olan Sayın Dirayet Dilan Taşdemir'e söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakikadır.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

Bende herkesi saygıyla selamlıyorum ve başarılar diliyorum.

Bugün Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesi üzerinde konuşuyoruz. Yani bilindiği gibi Mezopotamya ve Anadolu uygarlıklarına beşiklik etmiş, çok dilli, çok kültürlü ve çok inançlı bir coğrafyayız aslında. Tüm kültürler iç içe geçerek, birbirini etkileyerek, farklılıklarıyla birlikte bin yıllarca bir arada aynı coğrafyada yaşamayı başardı. Bu zenginlik, çeşitlilik ve farklılıkları daha çoğulcu, daha demokratik ve eşit bir perspektifle ele almak yerine maalesef bu farklılıklar daha çok asimilasyoncu, inkârcı bir perspektifle ya yok edilmeye çalışılıyor ya da asimile edilmeye. Kadim halklar ve inançlara dair tarihî kitaplarda, edebî metinlerde, müfredatlarda aslında önümüze çıkan şey ne biliyor musunuz? Kürtler zararlı; Ermeniler, Araplar, Rumlar hain; Aleviler inançsız. Ya topluma böyle anlatılıyor, tanıtılıyor ya da yokmuş gibi davranılıyor, kültürleri, inançları, kimlikleri yok sayılıyor. Oysa Ezidiler, Kürtler, Aleviler, Süryaniler, Türkmenler, Keldaniler, Farslar, Araplar, Ermeniler, Rumlar binlerce yıl bu coğrafyada yaşadılar, bu coğrafyada ürettiler, bu coğrafyada mevcut olan kültürel varlıkların günümüze taşınmasında ciddi emek sarf ettiler. Bu halkların kimliklerini, inançlarını, kültürlerini yok saymak aynı zamanda kendimizi de yok saymak, kültürel anlamında kuraklaşmak, çölleşmek anlamına gelir.

Coğrafya isimlerini yasaklamak, insanların kimliğini inkâr etmek, kültürlerini asimile etmek; hâlâ bu siyasette, maalesef, AKP döneminde de diretiltiğini görüyoruz ama bu politikanın çok ciddi acılara neden olduğunu da biliyoruz. Bakın, bugün dünyadaki, Orta Doğu'daki çatışmaların, savaşların asıl nedeni, asıl zemini aslında tam da bu inkârcı, yok edici, düşmanlaştırıcı siyaset tarzıdır ya da yürütülen

politikalar. Bu yaklaşımdan, bu politikalarından kaynaklı milyonlarca insan yaşamını yitirdi, çok ciddi anlamda hak ihlalleri yaşandı, demokratik değerlerden çok ciddi anlamda uzaklaşıldı hem Orta Doğu'da hem dünyada hem de ülkemizde. Yine, kültürel varlıklara neşterler vuruldu, insanlar yerlerinden göç ettirildi, sürgüne yollandı. Bu inkâr ve asimilasyon politikalarının aslında diğer halklar gibi bugün en fazla mağduru ve muhatabı olan yine Kürtler ve Alevilerdir. Özellikle Kürtler ve Alevilere yönelik bu asimilasyoncu, inkârcı politikaların gün gittikçe daha fazla derinleştiğini, bunda ısrar edildiğini bizler görüyoruz.

Bakın, Şark İslahat Planı'ndan kayyum siyasetine kadar aynı mantık güncelliğini koruyor. Daha önce "Kürtler var mıdır, yok mudur?" tartışılıyordu uzunca bir dönem. Kürtlerin varlığı kabul edilmedi, Kürtlerin varlığının kabul edilmesi bile çok büyük acılara, çok büyük bedellere mal oldu maalesef. Şimdi, Kürtler var, evet ama bu sefer de "Kürtlerin dili var mıdır, Kürtlerin kültürü var mıdır?" tartışması yürütülüyor. Koca koca profesörler -yani artık profesör mü denir o da tartışılır- televizyonlara çıkıyor bu konuda fikir beyan ediyor. Diyor ki: "Kürtlerin dili olabilir ama-bu sefer- karmadır -bu sefer-uygarlık dili değil -bu sefer- sanat dili değil -bu sefer- felsefe dili değil." tartışmalar yürütüyor yani bu kadar asimile edilen, bu kadar baskı altına alınan bir dile yönelik bu tür tartışmaları açmak da bizim açımızdan ırkçılıktır, faşizmdir.

Bakın, yine, bu politikalarından kaynaklı insanlar sokakta özellikle Kürtçe konuştuğunda tedirgin oluyor; artık sadece Kürtler değil özellikle mülteciler -hani bu son dönemki politikalarından da kaynaklı- Arapça konuştukları için kendilerini tedirgin hissediyorlar, saldırıya maruz kalıyorlar; konuşması gereken dilin sadece Türkçe olması gerektiği dayatması söz konusu. Yani Sayın Bakan, bakın, bu konuda Bursa'dan bir örnek vereyim size. Bursa'da bir okulun merdivenlerinde şöyle yazıyor: "Ya Türkçe konuş ya da sus." daha önce "Vatandaş Türkçe konuş, çok konuş." deniliyordu şimdi ise "Ya konuşmayın ya da susun." deniliyor yani bu, aslında bu politikaların... Hani hep daha çok AKP övünüyor ya "İşte, biz bunu kaldırdık, şu yasayı iyileştirdik, şu iyileştirmeleri getirdik." deniyor ya, aslında bu örnekten de anlaşılacağı gibi çok da değişen bir şey yok, formatlar değişebilir ama zihniyet bir şekilde kendini sürdürüyor.

Bakın, Diyarbakır "Nevroz"unda bu dönem biz bir şeye tanıklık ettik ilk defa. Neydi biliyor musunuz? Giyilen yöresel kıyafetler kadınların, gençlerin üzerinden çıkarıldı. İlk defa binlerce yıldır kullandığımız bu kıyafetleri "Nevroz" alanına almadılar. Çocuklar, kadınlar gözaltına alındı. Yani böyle bir politikaya da biz bu dönem "Nevroz"da şahit olduk.

2016 yılında bütün belediyelerimize kayyum atandı. Biliyorsunuz, belediyelerimiz gasbedildi. Bu kayyumlar iktidara geldiğinde ya da belediyelerimizi ele geçirdiğinde yaptığı ilk icraatların başında ne oldu biliyor musunuz? Kürtçe tabelaları indirmek, Kürtçe park isimlerini değiştirmek, yine sokak isimlerini değiştirmek oldu, cadde isimlerini değiştirmek oldu. Kürtçe tiyatroları yasakladılar, kreşleri yasakladılar, eğitim kurumlarını kapattılar, özellikle Kürtçe sanatsal faaliyetlerin hepsini durdurdular, yerine kendilerine göre başka faaliyetler geçirdiler. Hâlen Mecliste Kürtçe "bilinmeyen dil" olarak kullanılıyor. Geçen bütçe görüşmelerinde Meclis Başkanlığının bütçesi görüşülürken Meclis Başkanına da bu eleştiriyi sunduk, biz dedik ki: "İşte, 'bilinmeyen dil' 'x' olarak geçiyor." Dedi: "Hayır olur mu, ben bir değişim yaptım. Şu an artık tutanaklarda 'bilinmeyen dil' ve 'x' olarak geçmiyor aksine dipnot olarak '*' olarak geçiyor." Yani işte, aslında bu işin özeti bu, yapılan iyileşme "x"ten, "bilinmeyen dil"den "*"a dönüşmüş durumdayız, yani bunu da büyük bir başarı olarak takdir etmemiz istendi.

Bakın, 92'de yayın hayatına başlayan tek Kürtçe gazete Azadiya Welat. Azadiya Welat 90'lardan günümüze kadar çok fazla baskıya maruz kaldı, çok fazla kapatılma girişimleriyle yüz yüze kaldı, gazeteciler tutuklandı, gazete binaları bombalandı ama Azadiya Welat hiçbir zaman kapatılmadı, ta

ki kanun hükmünde kararnameyle Azadiya Welat kapatıldı. Yine, Kurdi-Der, İstanbul Kürt Enstitüsü, Mezopotamya Kültür Merkezi kanun hükmünde kararnamelerle AKP eliyle kapatıldı. Yani bunları saymakla bitmiyor hani çok zaman da almasını istemiyorum ama Ali Boçnak 76 yaşındaydı, sadece Kürtçe mevlit okuduğu için cezalandırıldı ve Patnos Cezaevinde Ali Boçnak yaşamını yitirdi. Bakın, yani hiç yüzünüzü böyle şey yapmayın ama bunlar hakikat, istiyorsanız araştırabilirsiniz.

Yine, bakın, Alevilere yönelik bu asimilasyoncu politika da gittikçe hız kazanıyor. İşte, AKP yine 2009-2010 yılları arasında 7 kez Alevi açılımı yaptı, çalıştaylar gerçekleştirildi. Elbette ki bütün bu çalıştaylarda ve tartışmalarda Alevilere yönelik herhangi bir iyileşme ya da Alevilerin talepleri karşılanmadı; bu karşılanmadığı gibi, bir de Alevilerle dalga geçer gibi, bir torba yasada bir kültürel folklormuş gibi ele alındı. Sonra, Cumhurbaşkanı, Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı kurulacağını söyledi, sonra ardından kanun hükmünde kararnameyle bu da kuruldu.

Şimdi, Alevilerin inançlarını nasıl yaşayacağına, nerede yaşayacağına sizler, bir bakanlık, Meclis ya da devlet karar veremez, Cumhurbaşkanı da buna karar veremez; buna sadece ve sadece Aleviler karar verebilir. Ama torba yasanın içine koyuyorsunuz, Meclise getiriyorsunuz, milletvekilleri elini kaldırıyor indiriyor ve bir inançla ilgili karar veriliyor. Aleviler “Cemevini ibadethane olarak görüyorum.” diyorsa ibadethanedir, bunun tartışması mümkün değildir. Aleviler bizim açımızdan eşit yurttaşlardır ve eşit yurttaşların bütün haklarından da yararlanmalıdır.

Yine toplumsal hafıza, ortak belleği oluşturan bu birikimleri kuşaktan kuşağa aktaran şey kültürel varlıklardır Sayın Bakan. Ama Türkiye’de resmî tarih anlatısının dışında bırakılan kültürel değerler, bilinçli bir şekilde ya da sistematik bir şekilde ya ihmal ediliyor ya da tahrip ediliyor.

Bakın, siz, bütçe sunumunda dediniz ki: “2002’de iktidara geldiğimizde Dünya Mirası Listesi’nde olan varlık sayımız 9 idi ama işte, bizim iktidarımız döneminde bu sayı 19’a çıkarıldı.” Ama UNESCO’nun Dünya Mirası kriterlerinin 10’undan 9’unu karşılayan Hasankeyf’i sular altında bıraktınız. Dicle Vadisi’ni, canlıların yuvası olan Dicle Vadisi’ni sular altında bıraktınız. Niçin? Elli yıllık ömrü olan bir tane baraj için. Her tarafa beton döktünüz, tarihî Hasankeyf’ten sadece birkaç tarihî varlığı tutup yeni Hasankeyf’e taşıdınız.

Yine, bakın, oraya, Hasankeyf’e, daha önce binlerce turist ziyaret yapıyordu; esnaflar o konuda, refah düzeyinde çok ciddi bir aşamadaydılar. Ama siz ne yaptınız? Kenti sular altında bıraktınız. Şu an gidin bir Hasankeyf’e, önceki yıllara oranla bir canlılık var mı? Tam bir hayalet dönüşmüş durumda Hasankeyf. Ama şimdi festivaller yapıyorsunuz; gerçek Hasankeyf’i sular altında bıraktınız, hayalî Hasankeyf’e de turist çekmeye çalışıyorsunuz; böyle bir garabet yaşanıyor. Bakın, Hasankeyf gibi yine Alliano sular altında bırakıldı.

Yine, yolsuzluklarla gündeme gelen Mardin Büyükşehir Belediyesi, UNESCO Dünya Mirası’na girmeye, en azından Geçici Liste’ye aday olan Dara Antik Kenti’ni imara açtı ve bir rantçı ve bir yandaş peşkeş çekme hesapları yapıyor.

“Kentsel dönüşüm” adı altında Sulukule, Tarlabası, Ayvansaray, Fikirtepe Mahalleleri başta olmak üzere, Süleymaniye, Zeyrek, Sultanahmet, Boğaziçi, Validebağ Korusu, Kapadokya peribacaları yol inşaatı gibi Dünya Mirası alanı veya sit alanındaki uygulamalarla yeşil alanlar, doğal alanlar ve tarihî sit alanları yok edilerek boşaltılıyor. Bin altı yüz yıllık Başkale’de bulunan Surp Bartholomeos Manastırı yok olmayla karşı karşıya. Assos tarihî kenti kendi kaderine terk edilmiş durumda.

Kültürel varlıkların tahrip edildiğini, kentlerin terk edildiğini biliyoruz. Bu politikalardan vazgeçilirse aslında daha demokratik, daha hoşgörülü, refah düzeyi daha yüksek bir ülke de oluruz. Ama 2002 yılında birçok kentte sit alanlarının statüleri değiştirilip, bazı sit alanları imara açıldı; tıpkı Dara Antik Kenti'nde olduğu gibi. Oysa bu uygulamalara bir an önce son verilmeli, bu alanların denetimine sivil toplum örgütleri de dâhil edilmelidir.

Yine, ören yerlerini aslında gözümüz gibi korumamız gerekiyor ama Sayın Bakan, gelin görün ki ören yerleri de defincilere terk edilmiş durumda; buraların güvenlikleri çok ciddi anlamda alınmıyor, eline kazmayı, küreği alan gidiyor, istediği yerde kazı yapmaya çalışıyor. Yine, devam eden arkeolojik kazılar tahrip ediyor. Binlerce yıl geçmiş olan bu eserler, bu ören yerleri, bu anlamda ciddi bir tahribat yaşıyor.

Yine biliyorsunuz, buralarda, kaçak kazılarda ve müzelerde dönem dönem işte, kayıplar oldu, eserler çalındı deniliyor. Bu konuda da özellikle yurt dışına kaçırılan eserlerin geri getirilmesi konusunda nasıl bir politika izleniyor? Bunu da merak ediyoruz. Yine Zeugma Müzesinden çalınan eserler vardı, yargıya da konu olmuştu; bu konuda bu eserlerin akıbetini ne oldu? Onu da cevaplarsanız sevinirim.

Asimile edilen, inkâr edilen kültürel varlıklara yaklaşım -az önce biraz kısa bir özetini de vermeye çalıştım- maalesef AKP döneminde de değişmedi. Bu sorunlar gittikçe daha çok derinleştirildi. AKP'nin bu konuda bir yaklaşımı var, aslında birçok konuda genel tutumu öyle. Yani özellikle kültürel varlıklar ve kültürel miras konusuna da baktığımızda işte, genel yaklaşım şu: Turist gelsin, görsün; biz de biraz daha fazla para kazanalım ama bu konuda da yine diğer kültürel varlıklar arasında da bir ayrımcılık söz konusu.

Kültür ve Turizm Bakanlığının Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı 211'i müze, 145'i düzenlenmiş ören yeri olmak üzere 356 müze olduğu ifade edilmiş. Yine, TÜİK verilerine göre Türkiye'de 2020 yılında Bakanlığa bağlı ücretli müze ve ören yerlerini ziyaret edenlerin sayısı bir önceki yıla göre yüzde 74,6 azalmış. Bu azalmanın nedenleri nelerdir?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Yanlış.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Değilse düzeltirsiniz Sayın Bakan.

Bakın, müze fiyatlarında da biletlerde de ciddi bir artış olduğunu biliyoruz. Yani dünyanın dört bir yanında...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bizde Müze Kart var, onunla giriliyor.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Zaman gidiyor, siz sonra açıklarsınız, düzeltirsiniz.

Yani bakın, Avrupa'dan, Çin'den, dünyanın dört bir yanından insanlar geliyor aslında bu kültürel varlıkları görmek istiyor ama Türkiye'de maalesef insanlar bu olanaklardan yararlanamıyor çünkü asgari ücretle geçinmek zorunda kalan insanların bir de bu yerleri ziyaret etmek gibi bir durumu da söz konusu olmuyor.

Yine, son dönemlerde birçok sanatçı çok zor şartlarda yaşıyor, çok zor şartlarda mesleklerini icra etmek zorunda kalıyor. Bunları da destekleyecek mekanizmalar çok zayıf. Bu konuda örneğin sokak sanatçıları çok zor şartlarda mesleklerini icra ediyor, hem sokakta mesleğini icra ederken ırkçı, ayrımcı saldırılara maruz kalıyorlar hem de dönem dönem belediyeler tarafından engelleniyorlar.

Kafe çalışanları güvencesiz şartlarda çalışıyor. Uzun çalışma saatleri başta olmak üzere birçok hak ihlaline uğruyorlar. Bu insanlar sigortasız çalıştırıldığı için de işten çıkardıklarında işsizlik parası almıyorlar. Pandemi döneminde maalesef birçoğu intihar etti. Yine, enstrümanlarını satan sanatçılar,

müziyenler olduğuna biz tanıklık ettik. En son da müzisyen Onur Şener çalıştığı yerde sadece istenilen parçayı çalmadığı için maalesef katledildi. Yani aslında Kültür Bakanlığı hem müzisyenler hem sanatçılar hem de kültürel varlıklara yaklaşımda eşit bir yaklaşım, adil bir yaklaşım sergilemiyor. Genelde daha ayrımcı bir tutuma maruz kalıyor sanatçılar.

Bakın, Kültür Bakanlığının yaptığı faaliyetlere, söylemlere baktığımızda genelde kültürel alanda da kendi hegemonyasını kurmaya çalışıyor. Bu hegemonyayı kurmak için de aslında kendisi gibi düşünmeyen, kendisi gibi sanat icra etmeyen herkesi de baskıyla, asimilasyonla aslında kendi denetiminde tutmaya çalışıyor. Hani, bu kültürel hegemonyayı ne kadar başardığımız da tartışmalı çünkü dönem dönem sizin kimi temsilcileriniz de bunu başarmadığımız için sık sık hayıflanıyor. İşte, yandaş sanatçılara her alanda olanaklar tanınıyor, bunlar için, her anlamda destekler sunuluyor ama muhalifse; sizi, iktidarı eleştirmişse o sanatçılara yönelik baskılar artıyor. İşte Kürtçe söylediği için Rumca söylediği için sanatçıların konserleri yasaklanıyor, iptal ediliyor. Bunların başında, işte, Aynur Doğan, Mem Ararat, Metin-Kemal Kahraman, Melek Mosso, Pinhâni, İlkey Akkaya'nın konserleri bir kısmı Kürtçe şarkı söyledikleri için, diğer bir kısmı da işte iktidara yönelik dönem dönem kimi eleştirilerde buldukları için yasaklandı.

ODTÜ Uluslararası Bahar Şenliği, Zeytinli Rock Festivali, Munzur Doğa Kültür Festivali yasaklandı. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde seksen yılı aşkındır kutlanan geleneksel İnek Bayramı'na bile soruşturma açıldı. Trabzonspor'un şampiyonluk kutlamalarına katılan Yunan sanatçısı sahneye çıkarılmadı. Yani öyle ki hızınızı almadınız, Güney Kore'den gelen bir grup vardı, K-pop; onu bile yasakladınız.

Yani dönüp baktığımızda, AKP döneminde şarkı söylemek, eğlenmek, festival düzenlemek neredeyse yasak hâle getirildi. Şimdi, yaşam biçime müdahale tartışmaları bu anlamda gündeme gelince, iktidar genelde her seferinde "Hayır, biz kimsenin yaşam biçimine müdahale etmiyoruz; biz herkesin yaşam biçimine, kimliğine, kültürüne, inancına saygılıyız." diye propaganda yapıyor ama icraata dönüp baktığımızda, aslında gerçeğin hiç de böyle olmadığını, kendisine yakın, kendi dünya görüşüne yakın olanların -birçok alanda böyle, sanat alanında da böyle- bunların öntü açılıyor ama diğerleri yasaklanıyor, ortadan kaldırılmaya çalışılıyor.

Çok zamanım kalmadı, ben aslında turizmle ilgili de birkaç şey söylemek istiyordum. Bakın, yani turizme dair hedeflerden söz ettiniz, evet, yani büyük hedefler ortaya koydunuz ama turizm işçilerinin yaşam ve çalışma koşullarına ilişkin bu büyümeye paralel bir düzenleme söz konusu değil. Tıpkı tarım işçileri gibi sezonluk çalışan, sigortasız, güvencesiz, sendikasıız çalışan çok ciddi bir emek sömürsünün yaşandığı bir turizm sektörü var ve turizm emekçileri bunları yaşamak zorunda kalıyorlar. Turizm emekçileri günde on dört veya on altı saat çalışıyorlar. Yine, 3 milyon turizm emekçisinin olduğunu biz biliyoruz. İşte, bunların sadece 927 bini sigortalı, geri kalan 2 milyonysa güvencesiz şartlarda çalışıyor. Bunların yıllık ve haftalık izinleri belirlenmemiş, dolayısıyla sadece işverenin insafına bırakılmış durumda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Güvencesiz çalışan bu turizm emekçilerinin aslında emekli olma durumlarının da bu şartlarda çok gerçekleşme imkânı yok. Yani sadece yılın belli dönemlerinde -tıpkı tarım işçileri gibi- çalışıyorlar, yılın geri kalan belli dönemlerinde de işsizler ve iş aramak zorunda kalıyorlar, çok ciddi sorunlar yaşıyorlar. Yani bu alanda da -tarım işçilerinin alanında olduğu gibi- çok ciddi bir emek sömürüsüyle maalesef yüz yüzelere.

Yine, ILO'nun 172 sayılı 1991 yılında kabul ettiği Turizm Çalışanlarının Çalışma ve Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi Sözleşmesi yirmi sekiz yıldır imzalanmadı. Sayın Bakan, siz bunu imzalamayı düşünüyor musunuz? Onu sormak istiyorum.

Yine, turizm alanında, evet, emek sömürsünün çok yoğun olduğunu söyledim ama bu alanda özellikle kadınlar ve genç kadınlar çok ciddi hak ihlallerine uğruyorlar, mobbinge uğruyorlar, emekleri sömürülüyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım, süreniz doldu.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bu konuda da cinsiyet eşitliğini -en azından bu alanda da- bu perspektifi güçlendirecek bir politikaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Tamer Osmanağaoğlu'na söz veriyorum.

Süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, Sayın Bakanım, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum.

Kültür bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü sanatı, inançları, örf ve adetleri, anlayış ve davranışlarıyla onun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzıdır. Yani kültür bir bireyi, toplumu diğer birey veya toplumlardan ayıran en önemli özellikleri içerisinde barındırır. Bununla beraber, kültürler bir kimliğin, bir milletin tarifine karşılık gelir.

Türk kültürü de Türk milletinin kadim varlığını somut veya somut olmayan unsurlarla bize aktaran en güçlü tarihsel kanıttır. Avcılığın ve balıkçılığın Aral Gölü civarında başladığı Kelteminar; Anav kültürünün Tanrı Dağları'ndan Ural Nehri'ne kadarki sahada daha gelişmiş hâli olan Andronova; demir madeninin bulunduğu ve işlendiği Karasuk; çeşitli aletlerin yapılmaya başlandığı Tagar ve Taştık; Türk kültürünün ata yurdu Asya, ana yurdu Anadolu'dur. Tarihin en eski coğrafyaları arasında bu mesafe, aynı zamanda, Türk hâkimiyet sahasının, Türk kültürünün kudretinin de başka bir yorumu olarak görülmelidir. Türkistan'dan Macaristan sahasına kadar uzanan uçsuz bucaksız saha Türk kültürünün ortaya çıktığı, geliştiği ve dünyaya yayılmasına şahitlik eden kutlu toprakların ta kendisidir.

Bu coğrafyanın her bir karışında Türklüğün izlerine tesadüf etmek mümkündür. Bu gerçek; kimi zaman Orhun Yazıtları'nda Bilge Kağan'ın öğütleri, kimi zaman Rey'de Tuğrul Bey'in anıt mezarı, kimi zaman Ahlat'ta Selçuklu yadigarı, kimi zaman Kırım'da Hansaray'ı, kimi zaman da Dimetoka'da Akıncıların aziz hatıraları, kimi zaman Macaristan'da Gül Baba'nın ebedî istirahatgâhı, kimi zaman da Kahlenberg Tepesi'nde Viyana'yı gözetleyen Kara Mustafa Paşa'nın kudretli ruhunda tevarüs eder. İşte, Milliyetçi Hareket Partisi, Türklük pınarından kana kana içen, bu pınarın taşıdığı bütün hâkimiyet sahasında Türklüğün ve Türk kültürünün yüksek varlığının yaşaması için çaba sarf eden büyük bir güce, Türk medeniyet birikimine ayaklarını net bir şekilde sabitlemiştir. Cumhuriyet İttifakı da bu anlayış ve inançtan müteşekkil bir millet iradesi, devlet aklı olduğu gibi Türk milletinin bir anlamda kültürel atılımını da temsil etmektedir. Hiç şüphe yok ki önümüzdeki asrın Türk asrı olması, Türk kültürünün

merkezi olan bir medeniyet inşasının başarıyla tamamlanmasıyla açılacaktır. Böylesine müstesna bir hedefe ulaşılması muvaffakiyetlerin en muhteşemi, gelecek nesillere armağan edilecek eserlerin en ihtişamlısı olacaktır.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; gelişen teknoloji, artan ve çeşitlenen ulaşım imkânlarıyla mesafeler kısalmış, tabiri caizse dünya âdeta küçülmüştür. Artık fiziki sınırların önemi en azından kültürel akış noktasında pek bir anlam ifade etmemektedir. İletişim ve bilgi çağının tam ortasında olduğumuz bir süreçte “küreselleşme” adlı ideolojik sürecin tehdidine maruz kalan en önemli değerlerin kültür olduğu da muhakkaktır. Çünkü doğru kavranmayan, adı net bir şekilde konulup sınırı kesin olarak tayin edilmeyen her küreselleşme hamlesi ancak ve ancak kültürlerin özgün varlığına kasteden, benzeşmeyi esas alan bir emperyalizmin olabilir. Bu anlamda kültürel emperyalizmin büyük ülkelerin kapısına dayandığı ve bu kapıyı zorladığı gerçeği ülkemiz için de geçerlidir. Türk kültürünü de ciddi bir şekilde tehdit eden bu fikir, kapitalizmin küresel sermayedarlarının finanse ettiği bir fikir olmakla birlikte kültürleri ve medeniyetlerin varlığını reddetmesi açısından da akla ziyan bir hayaldir.

İşte bu kültür emperyalizminin en büyük işgal sahası dilimiz ve gençlerimizdir. Sosyal medyanın yaygınlaşması, bilinçsiz kullanımla birlikte Türk diline çeşitli yabancı kelimelerin zorla dâhil edilme sürecini de beraberinde getirmektedir. Bu noktada Türk dilinin korunması ve geliştirilmesinin en çok Türk kültürünün varlığına hizmet edeceği gerçeğinden hareketle özellikle sosyal medya özelinde gençlerimizin daha bilinçli bir kullanım sürecine yönelmesi adına daha fazla çalışma yapılması gerektiği inkâr edilemez bir gerçektir. Her birimizin Türk dilinin savunmacıları olduğumuzun farkında olmalı, bunun gereği olarak Türkçeyi daha doğru kullanmaya gayret göstermeli, anlam ve ifade kudreti bütün dillerin üstünde olan Türkçenin güzelliğini ve kuvvetini doğru kullanımla sosyal medyada da yaygınlaştırmalıyız. Çünkü biliyoruz ki dil, kültürün temelidir. Dil giderse, kültür giderse de millet varlığının tehlikeye gireceği gerçeği akıllardan çıkarılmamalıdır. Bu manada Yunus Emre Enstitüsünün dünyanın dört bir yanında Türkçenin öğretilmesi, Türk kültürünün tanıtılması konusunda gösterdiği başarılı çalışmaları görmezlikten gelemeyiz.

Bir diğer tehlike ise gençlerimizin Türk-İslam ananesine uygun olmayan, yozlaşmış kültürel akımlara, marjinal ideolojilere ve sapkın söylemlere maruz kalmasıdır. Türk devletinin, Türk kültürünün kıyamete kadar baki kalması için gerekliliğinin her zaman altını çizdiğimiz aile kurumunun dejenere edilmeye çalışılması, dolayısıyla insan varlığına kastedilmeye çalışılması da kültürel emperyalizmin hedef kalemlerinin başında gelmektedir. Kültür emperyalizminin en büyük tehlikelerinden birisi de gençlerimizin ciddi bir şekilde dayatıldığı kimliksiz, kişiliksiz ve cinsiyetsiz tanımlamalardır. Bu dayatmaların Türk kültürünün önündeki en büyük tehditlerden biri olduğunu altını çizerek ifade etmek isterim. Medeniyet birikimimize aykırı, kültürel genetiğimizin reddettiği bu gerçeği dikkatlerinize sunmak da inkâr edilemeyecek sorumluluklarımızın arasındadır.

Yeri gelmişken şunu da ifade etmek isterim: Kültür ve Turizm Bakanlığımızın Türk kültürünün korunması, geliştirilmesi ve geleceğe taşınması adına pek çok çalışmayı hayata geçirerek bizlerin takdirini kazandığını da ifade etmek isterim.

Evet, coğrafya kültürün değişmez bir parçasıdır. Türkiye, Anadolu'nun Türk yurdu olmasından önce bu topraklarda yaşayan medeniyetlerin bir anlamda varisidir. Bu şuurla, bu toprakların medeniyet birikimine sahip çıktığına şahitlik etmek de ayrıca sevindiricidir. Bilhassa, Türk toprağından kaçırılan, vatanından koparılan Anadolu'daki eski medeniyet unsurlarının izlerinin; heykel, lahit gibi kalıntılarının hukuki ve diplomatik süreçlerle kılı kırk yararak bulunması ve Türkiye'ye iade edilmesinin sağlanması elbette ki takdiri hak etmektedir. Bu manada, yıllar önce Türkiye'den, başta ABD ve hırsızlar tarafından

kaçırılan, 9 parçadan oluşan 6 tarihî eser Antalya Müzesine, ait olduğu yere getirildi. Sadece bu yıl binin üzerinde eserin sıkı yürütülen bir süreçle takip edilerek hukuki yollarla ülkemize, evine, yurduna geri dönmesinin sağlandığını biliyoruz.

Ben bu anlamda Anadolu'daki medeniyet birikimine sahip çıkan, bu toprakların tarihsel unsurlarını eviyle birleştiren Kültür ve Turizm Bakanımız ve çalışma arkadaşlarına da buradan şükranlarımı sunuyorum. Sorumluluklarımızın başında gelen kültürümüze, tarihimize, medeniyetimize sahip çıkmanın bir gereği olarak Türk coğrafyasında Türk'ün asırları aşan ufkunun tescili olan eserlere sahip çıkıldığını görmek de elbette ki sevindiricidir. Söz konusu eserlerin kaderine terk edilmeyerek koruma altına alınması, yeni kuşaklara aktarılmasının temin edilmesi sorumluluk bilincinin bir diğer göstergesidir. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın başta Anadolu toprakları olmak üzere Türk yurtlarındaki eserlerimize sahip çıkmaktaki hassasiyetine şahitlik ediyor olmak mutluluk vericidir.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Türk milletinin sahip olduğu yüksek estetik bilincine, sanatsal duyarlılığa şahitlik edebileceğimiz en güzel mekânlardan biri de şüphesiz ki şehirlerimizdir. Birbirine kardeşlik ruhuyla bağlanmış şehirlerimizin sahip olduğu güzelliklerin medeniyetimizin sanat nişaneleri olduğu da inkâr edilemeyecektir. Bu noktada şehirlerimize sahip çıkmayı, şehirlerimizin kimliğine sahip çıkmayı millî bekamıza sahip çıkmakla eş değer gördüğümüzün bilinmesini isterim. Bu açıdan bakıldığında, şehirlerimizin dünyanın önde gelen şehirleriyle rekabet edebilmesini sağlayacak sahip bulunduğu potansiyelin en doğru şekilde kullanılması gerektiği de ortadadır. Evet, altyapı önemlidir, doğayı korumak önemlidir ancak tüm bu başlıklar bütüncül bir yaklaşımla ele alındığında, süreç bilimsel bir düzlem üzerinde yönetildiğinde ve doğru tanıtım stratejilerinin de eklenmesiyle şehirlerimizin bir adım öne çıkacağından hiç şüphemiz yoktur. Bu sebeple, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Türk turizmine yeni bir bakış açısı kazandırılarak dünyanın dört bir yanında gerçekleştirdiği tanıtım faaliyetleri önemli bir yer tutmaktadır. Öyle ki bu tanıtım faaliyetlerinin etkilerinin bu yılki turizm rakamlarına yansımalarını da gözlemlemek çok da zor değildir.

Ayrıca, Türkiye turizmde kalıcı çalışmaların yapılması da ülkemize büyük katkılar sağlayacaktır. Ege Turizm Merkezi Çeşme Projesi'ni atılmış adımların en özellerinden biri olarak görüyoruz. Bu kapsamda, Ege Bölgesi'nde turizm altyapısının geliştirilerek turizm hareketliliğinin tüm yıla yayılmasını sağlamak amacıyla oluşturulan ve ülkemizin en büyük turizm merkezlerinden olan Ege Turizm Merkezi Projesi'nin etaplarından Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi'nde 9.700 hektarlık bölüm öncelikli proje alanı olarak belirlenmiştir. Hatırlatmakta fayda görüyorum, projenin hayata geçmesiyle, alternatif turizm çeşitliliğine sahip 32 bin nitelikli yatak kapasitesi oluşturulacak, binlerce insanımız için yeni istihdam alanları oluşturulacaktır.

Ben sadece Ege Bölgemizde değil, bundan yaklaşık bir ay önce Milliyetçi Hareket Partisinin ilçe ilçe anlatma programları kapsamında Güneydoğu'daki illerimizdeydim. Hasankeyf'i ziyaret ettim. Hasankeyf'te yaptıklarınızı takdire şayan buluyorum. O muazzam dünya teknolojilerini Hasankeyf'te o tarihî eserlerin taşınmasında kullanarak o tarihî eserlerin hiçbir zerrisine zarar vermeden tekrar turizme kazandırdığınıza, Hasankeyf'teki turizmin nasıl canlı olduğuna da gözlerimle şahit olmuş bulunuyorum. Bunu da buradan bildiriyorum ve teşekkür ediyorum.

Evet, Ege Bölgesi'ne tekrar dönüyorum. Çeşme Projesi'nden elde edilen gelirlerle İzmir ve çevresindeki ören yerleri, antik kentler ve kazı alanlarındaki çalışmalara destek verilecektir. Ayrıca, bu bölge önemli bir kültür sanat merkezine dönüştürülecektir. Yediden yetmişe herkese hitap eden çok farklı aktivitelerin hayata geçirileceği, kültürel ve sanatsal bir altyapı inşa edileceği de unutulmamalıdır.

Ayrıca, buradan, özellikle Ege’li hemşehrilerimizi ziyadesiyle mutlu eden bir hususu da dile getirmek istiyorum. Ege Bölgesi’nin en kapsamlı müzesinin de yine bu bölgede inşa edileceğini bilmek İzmirli hemşehrilerimizi ve bizleri de mutlu etmiştir. Bu ve buna benzer çalışmalarla şehrimizin dünya çapında tanınması, daha fazla merak uyandırması, daha fazla misafir çekmesi çok da zor olmayacaktır.

Milyonlarca insanın, doğa harikası binlerce noktaya yapacağı seyahatlerin hem ekonomik hem de sosyal getirileri olacağı da su götürmez bir gerçektir. Elbette, merak edilen sadece şehirlerimiz olmayacak, kültürümüz, tarihimiz ve medeniyetimiz de daha fazla merak edilecek, ilgi odağı hâline gelecektir.

Sayın Bakanım, bizim, ülkemize dair büyük ideallerimiz var. Elbette, Türkiye’nin siyasi, ekonomik ve savunma sanayisi alanında dünyadaki gücünün artması dünyadaki adaletin güçlenmesi anlamına gelecektir. Aynı şekilde, Türkiye’nin kültür ve sanat turizmi alanında etkisinin artması da dünyayı güzelleştirecek bir etki yapacaktır, insanlığın huzuruna da katkı sağlayacaktır. Bu sebeple, başta Çeşme Projesi olmak üzere birçok vizyon projeye imza atılması, daha yolun başında olunmasına rağmen hepimizi umutlandırmıştır. Umuyorum ki planlanan şekilde bu projeler tamamlanacak ve Türk milletinin refahı için hizmete sunulacaktır.

Son olarak bir şey daha söylemek istiyorum: Önümde yaklaşık üç senedir söylediğim, İzmir’imize yakışacak, eski yerine bir inci gibi parlayacak olduğunu düşündüğümüz İzmir Atatürk İl Halk Kütüphanesi’nin tamamlanarak hizmete açılacağı günü ipe çektığımızı de ifade etmek istiyorum. İzmir’in Kızılması da İzmir’e hayırlı olsun diyorum.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Başkanım, az önce bir bürokratımızla ilgili karşı sıralardan bir laf atıldı “Koltuk seni kabul etmedi.” diye bir ifade kullanıldı. Ben bu ifadenin geri alınılmasını talep ediyorum. Burada oturan kişi devletin bürokratıdır, hiç kimsenin buradaki devletin bürokratına bu şekilde konuşma hakkı yoktur. Bunu da tutanaklara geçirerek bu şahsın lafını geri almasını talep ediyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, AK PARTİ Grubundan Sayın Ahmet Kılıç’la devam ediyoruz.

Buyurun Sayın Ahmet Kılıç.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekillerimiz, Saygıdeğer Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, RTÜK Başkanımız, değerli bürokratlarımız; hepinizi en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Bu toprakların kültür mayasını Hacı Bayram Veliler, Mevlânalar, Yunus Emreler, Mimar Sinanlar, Âşık Veyseller karmıştır. Neşet Ertaş’ın sazının telinden dökülen muhabbet vardır bizim kültürümüzde, Hacı Bektaş Veli’nin eserlerindeki hikmet vardır, Mehmet Akif Ersoy’un, Arif Nihat Asya’nın dizelerindeki iman vardır, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün bağımsızlık aşkı vardır bizim kültürümüzde. Sadaka taşlarının harcındaki yardımlaşma vardır bizim kültürümüzde, kuş evlerine hayat veren merhamet vardır bizim kültürümüzde. Kültür dildir, inançtır, yaşayıştır; kültür bizi biz yapan değerlerdir, kısacası, muazzam bir desendir.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ olarak kültür ve sanatın belli bir kesime hitap etmek yerine milletin tamamına seslenmesi gerektiği düşüncesiyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu sene kültür ve sanatın geliştirilmesi ve toplumsal alanda yaygınlaştırılması, turizm potansiyelin çeşitlendirilmesi ve

geliştirilmesi amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçemizi 2022 yılına göre yüzde 137 artırıyoruz. Bizler büyük bir medeniyeti temsil ediyoruz, bir geleneği sürdürüyoruz ama hepsinden de önemlisi bu büyük kültür birikiminin vârisleri olarak onu geleceğe taşımanın sorumluluğunu omuzlarımızda taşıyoruz.

Bakanlığımızın ülkemizdeki kültür varlıklarının gün yüzüne çıkarılması için 407 arkeolojik kazı alanında çalışması devam ediyor. Kültürel mirasımızın korunması, ecdat yadigârı eserlerin kültür hayatımıza kazandırılması için hükümetlerimiz döneminde 5.500 vakıf kültür varlığının restorasyonu ve onarımı yapılmıştır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifade ettiği gibi, yüz yılın işini yirmi yıla sığdırarak çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.

Türkiye-Kuzey Makedonya Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanlığı görevini yürütmem sebebiyle birçok kez Balkanlara gidip geldim, birçok farklı ülkeyi ziyaret ettim; bu vesileyle orada Kültür ve Turizm Bakanlığımıza bağlı kurumların ihya ettiği Osmanlı eserlerini görme şansımız oldu. Hem ülkem hem de şahsım adına gönül coğrafyamıza yapılan bu yatırımlar sebebiyle gurur duydum. Orada yaşayan soydaşlarımızın ve kardeşlerimizinde yapılan bu hizmetlerden ne kadar mutlu olduğunu bizatihi görmüş olduk. Kültürel mirasımıza sahip çıkmak, sadece bozulanı, yıkılanı onarmakla olmaz elbette; eldeki eserlere sahip çıkmak, onları koruyup kollamak asli görevimizdir. Bu zamana kadar çeşitli yollarla yurt dışına çıkarılmış olan tarihî eserlerin iadesi için diplomatik girişimlerde bulunduk, bunların yeterli olmadığı durumlarda hukuki girişimler yaptık, bu yolla toplam 9.035 adet kültür varlığımızın ülkemize iadesini sağladık. Bakanlığımızın bu konuda ne kadar titiz bir çalışma yürüttüğünü hepimiz biliyoruz. Bu vesileyle emeği geçenlere buradan bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın son derece başarılı olduğu alanlardan biri de müzeciliktir şüphesiz, ödüllü birçok müzemiz var. Ülke çapında kültür varlıklarımızın ihyasıyla, ülkemizdeki müze sayısının artırılması, mevcut müzelerimizin çağdaş sergileme teknikleri anlayışı doğrultusunda yenilenmesiyle arkeolojik sit alanlarının ziyarete uygun hâle getirilebilmesi ve ören yerleri ziyaretçilerine daha iyi bir deneyim katmak amacıyla bu zamana kadar birçok müzemiz ve ören yerimiz yenilendi. Sadece bu yıl tam 18 müze ve ören yeri restorasyon, yenileme işlemleri bitirilmiş olarak ziyarete açıldı. Bu çalışmalar önümüzdeki yıllarda da devam edecektir, elbette bu çabalar karşılıksız kalmıyor. 2002 yılı itibarıyla müze ve ören yerlerini ziyaret eden vatandaşlarımızın sayısı 7,4 milyon iken bu rakam 2021 yılı sonunda 23 milyona ulaşmıştır, bu son derece önemli bir artıştır.

Sayın Bakanım, müze ve ören yerlerinin konusu geçmişken öğrencilerimizin ve genç kardeşlerimizin müze ve ören yerlerini bedava ziyaret etmesini sağlayan, Gençlik ve Spor Bakanlığıyla ortaklaşa hayata geçirdiğiniz proje için tekrar teşekkür ediyorum. Bu konuda öğrenci kardeşlerimiz yaptığımız görüşmelerde memnuniyetlerini dile getirdiler. Kendisinden, kültüründen, tarihinden haberdar nesiller yetiştirmek için müzeler ve ören yerlerimiz vazgeçilmez kaynaklarımızdır. Bakanlığımızın bu kaynağı gençlerimizin emrine sunması son derece değerlidir.

Değerli milletvekilleri, gençlerimizin kültür endüstrileri alanında girişimcilik ve yaratıcılık kabiliyetlerinin desteklenmesi amacıyla 2021 yılı sonunda 15 milyon lira bütçeli Gelecek Gençlerin Kültür Endüstrileri Destek Programı ilan edilmiştir. Kültür endüstrileri doğrultusunda girişimcilik ve yenilikçi modellerle eser üretme becerileri olmak üzere gençlerimize yönelik 68 adet projeye destek sağlanmıştır.

Pandemi sürecinden en çok etkilenen sektörlerin başında gelen müzik sektöründe 40 bin civarında müzisyen ve sektör emekçisine Müzik Susması Destek Programı kapsamında mali destekler sağlanmıştır. Müzik, sinema, ilim ve edebiyat ile güzel sanatlar sektörlerinde eser sahipleri, sanatçılar gibi telif hakkı sahiplerini temsil eden meslek birliklerine sağlanan mali destekler salgının etkileri gözetilerek 2022 yılında yüzde 50 oranında artırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, kütüphanelerimiz “yaşayan kütüphaneler” anlayışı çerçevesinde artık yalnızca bilgi kaynaklarının korunduğu ve ödünç verildiği yerler olmaktan çıkarılarak bilginin üretildiği, deneyimlendiği ve toplumun sosyalleştiği alanlar hâline dönüştürülmektedir. Bu çerçevede 1.257 kütüphane yeniden yapılandırılarak vatandaşlarımızın hizmetine açılmıştır. Kütüphanelere erişim olanaklarının artırılması, yerel yönetimlerle yürütülen iş birlikleri ve kütüphanesi olmayan ilçelerde kütüphane açılması çalışmaları neticesinde de 139 yeni kütüphane açılmıştır. Kütüphanecilik alanında farklı bir vizyona sahip örnek projeler de aşamalı olarak hayata geçirilmektedir. Toplum tarafından yoğun olarak kullanılan AVM’lerde, garlarda, havalimanlarında kütüphaneler açılmıştır. Toplumdaki okuma alışkanlığının yaygınlaştırılması ve kütüphane hizmetlerini toplumun her kesimine yaygınlaştırmak amacıyla Bakanlığımızın etkin çalışmaları sürmektedir.

Değerli milletvekilleri, özel tiyatroların projelerine her yıl yapılmakta olan yardımlarımız artarak devam etmektedir. 2022 yılı özel tiyatro desteklerine yönelik başvurular alınmış olup bu yıl desteklerin 32 milyon lira olarak gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

Pandeminin beraberinde getirdiği zorlukları büyük oranda geride bırakmamızın ardından beklediğimiz gibi turizm alanında da büyük bir sıçrama yaptık, tüm zamanların rekorunu kırdığımız 2019 yılının rakamlarına erişmek üzereyiz. Hepimizin malumu, 2019 yılında tam 52 milyon turisti ağırlamıştık, Eylül 2022 tarihi itibarıyla yani üçüncü çeyrekte ağırladığımız turist sayısı 40 milyon 246 bin olarak gerçekleşmiştir. Turizm geliri üçüncü çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 27 artarak 17 milyar 952 milyon dolar olmuştur. Bunun son derece önemli bir miktar olduğunu bir kez daha ifade etmek isterim. Bakanlığımızın yoğun gayretiyle 200’den fazla ülkede sistemli olarak çalışılarak kazanılmış başarıdır bu. Elbette bu başarıda önemli pay sahibi olan bayrak taşıyıcımız Türk Hava Yollarını da unutmamız lazım. Umuyor ve inanıyoruz ki bu yıl sonunda 2019 yılında kırmış olduğumuz turist rekorunu da kıracağız. Dünyanın önemli cazibe merkezlerinden biri hâline gelen deniz, doğa, kültür turizmiyle sunduğu binlerce alternatifle Türkiye bundan sonra da turizmin parlayan yıldızı olmaya devam edecektir.

Turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerimizde vatandaşlarımızın denizlerimizden ücretsiz ve daha konforlu bir şekilde faydalanabilmesi amacıyla başlatılan Ücretsiz Halk Plajı Projesi kapsamında daha önce hizmete açılan halk plajlarımıza ilave olarak 2023 yılında da ihtiyaç olan bölgelerimizde yeni ücretsiz halk plajı yapılmasına yönelik çalışmalarımız devam edecektir.

Sayın Başkanım, bugüne kadar 170’den fazla ülkede 30 bine yakın proje uygulayan TİKA Başkanlığımız ile 60 ülkedeki ofislerimiz aracılığıyla uluslararası kalkınma ve kültürel iş birliği alanında eğitimden sağlığa, tarım ve hayvancılıktan kültür varlıklarının restorasyonuna kadar pek çok sektörde proje ve faaliyetlere devam ediyoruz. Bu kapsamda, 2022 yılında Hırvatistan’ın Sisak şehrinde İslam kültür merkezinin açılışları gerçekleştirilmiştir. 2023 yılında geçtiğimiz aylarda ihalesi gerçekleştirilen Moğolistan Türk Anıtları Projesi kapsamındaki Bilge Tonyukuk Müzesi ve Sırbistan Belgrad’da 16’ncı yüzyılda inşa edilen ve ibadete açık kalabilen tek Osmanlı camisi olan Bayraklı Cami’nin restorasyon çalışmalarına devam edilmektedir. Yurt dışı vatandaşlarımıza, kardeş topluluklara ve uluslararası öğrencilere yönelik olarak Türkçe eğitim faaliyetleri, mali destek programları, kültürel hareketlilik programları, hukuk hizmetleri, kardeş topluluklara yönelik akademik ve bilimsel araştırmalar, eğitim

destekleri, kültürel iş birliği ve hareketlilik programları, Türkiye mezunları çalışmaları, saha ziyaretleri, Türkiye bursları, akademik ve kültürel rehberlik başlıklarında yurt içi ve yurt dışında 221 proje gerçekleştirilmiştir. Söz konusu projeler kapsamında 100 milyon liradan fazla mali destek sağlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye bursları kapsamında ülkemizde 148 ülkeden yaklaşık 16 bin uluslararası öğrenci 78 farklı şehirde 141 üniversitede lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde yükseköğrenim görmektedir. Bununla birlikte, Türkiye'nin uluslararası alanda bilinirliğini, güvenilirliğini ve itibarını artırmak misyonuyla hareket ederken dünyanın her yerinde Türkiye'yle bağ kuran ve Türkiye'ye dost insan sayısını artırmayı hedefleyen Yunus Emre Enstitüsü 55 ülkede 66 kültür merkeziyle kültürel etkinlikler, dil, uluslararası yayıncılık, eğitim ve bilim alanlarında faaliyetler yürütmektedir. Enstitünün faaliyetlerini kesintisiz yürütebilmesi için 2022 yılında Eylül ayı itibarıyla 421 milyon lira para harcanmıştır. 2023 yılı için de bütçeden 635 milyon lira kaynak tahsis edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, milletvekili olmaktan gurur duyduğum Bursa turizmiyle ilgili de birkaç veri vermek istiyorum. Bursa, deniz, tarih, doğa, kış, termal, kültür ve inanç turizminde çok büyük bir potansiyele sahiptir. Sahip olduğu bu potansiyeli daha iyi değerlendirmek adına Bursa yatırımcısından esnafına, kamu çalışanından sokaktaki vatandaşa kadar hassas ve ev sahibine yakışır tavır ve anlayışla kendisine çektiği misafirleri en güzel şekilde ağırlamaktadır. Turist sayılarımız yerli ve yabancı turist olarak toplamda 1 milyonu geçmektedir. Elbette bu sayı Bursa'mızın turizmdeki gerçek potansiyelini yansıtmamaktadır. Her yönüyle bir mücevher olan şehrimizi bütün dünyaya tanıtmak, büyüyen turizm pastasından şehrimizin daha büyük pay almasını sağlamak için çalışmalarımız devam etmektedir. 2022 yılı Bursa'mızın isminin uluslararası platformda duyulmasını sağlayacak birçok büyük organizasyonun gerçekleştirildiği yıl olmuştur. Bundan ilki olan Bursa'mızın Türk Dünyası Kültür Başkenti olarak seçilmesiyle mümkün olmuştur. Türk Dünyası Kültür Başkenti Türk dünyasından bir şehrin ev sahipliğinde gerçekleşen şehirlerin tanıtımına ve turizmine katkı sağlayan çok önemli bir organizasyondur. Bursa 2022 Türk Dünyası Kültür Başkenti Resmî Açılış Programı bugüne kadar Bursa'da yapılan en görkemli ve en büyük program olarak tarihe geçmiştir. Türk dünyasında üretilen filmlerin Bursa'da gösterilmesi, yönetmen ve oyuncuların bir araya gelmesiyle 2'nci Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali yine Bursa'da görkemli şekilde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, kültür başkentleri arasındaki ilişkilerin sürdürülebilir bir forma dönüştürülebilmesi ve bunun da kurumsal bir yapı altında yürütülebilmesinin sağlanması amacıyla Türk Dünyası Kültür Başkentleri Birliğinin Bursa'da kurulması yine şehrimizde yapılan TÜRKSOY Daimi Konseyi'nde alınan kararla gerçekleştirilmiştir.

Yine bu sene, hemşehrisi olmaktan onur duyduğum, Bursalı bir mutasavvıf olan, Ulu Cami'nin ilk imamı ve birçok dile tercüme edilen ilk Türkçe mevlidişerifin yazarı Süleyman Çelebi'nin vefatının 600'üncü yıl dönümü. Hem tarihimiz hem de inancımız açısından önemli bir renk ve öge olan mevlidişerifin müellifi Süleyman Çelebi'yi bu vesileyle birçok farklı etkinlikte şehrimizde andık.

2022 yılında şehrimizde yapılan etkinliklerin bir diğeri ise 4'üncü Dünya Göçebe Oyunları. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da açılışını teşrif ettiği göçebe oyunlarını İznik ilçemizde gerçekleştirdik. İznik Gölü kıyısında oluşturulan büyük bir kompleksle 102 ülkeden 3 binin üzerinde sporcuyla ağırladık. Göçebe oyunları yalnızca sportif bir etkinlik değil, buraya gelen sporcuların kendi kültürleriyle kendini de tanıtmaya fırsatı bulduğu devasa bir kültür organizasyonudur. Geleneksel spor ve oyunların yanında geleneksel el sanatları, dünya mutfakları, geleneksel halk dansları, sahne gösterileri çok renkli bir şekilde yerli ve yabancı misafirlerimizle buluştu. Bu vesileyle, Cumhurbaşkanımıza, Kültür ve Turizm Bakanımıza, Gençlik ve Spor Bakanımıza, Dünya Etnospor Konfederasyonuna ve tüm emeği geçenlere Bursa'mızın adının böyle önemli ve güzel bir organizasyonla dünyaya duyurulmasına vesile oldukları için bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Çok değerli milletvekilleri, AK PARTİ olarak her alanda olduğu gibi kültür, sanat ve turizmde de milletimiz için doğru olanı yapma hususunda büyük mücadele vermeye devam ediyoruz. Bunun en güzel örneği, Taksim’de yetmiş beş sene önce inşa edilen ancak uzun yıllardır kullanılamaz hâle gelen Atatürk Kültür Merkezini adına, İstanbul’a ve sanat hayatına yakıştığı gibi en üst standartlarda yeniden inşa ederek Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonuyla açmamız oldu. Açıldıktan sonra, yüz binlerce sanatsevere ev sahipliği yapan, dünyanın alanında en özel eserleri arasında sayılan AKM için büyük yalanlarla, mesnetsiz iftiralarla, sahte söylemlerle mücadele ettik ama çok şükür, sanatı kendi tekelinde görenlere fırsat vermedik, vermeyeceğiz de.

Değerli milletvekilleri, Cumhuriyet İttifakı olarak ülkemiz için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz, üreteceğiz; sanatta, kültürde Türkiye’yi istenen noktaya taşıma noktasında gayretlerimizi ortaya çıkaracağız. Bu noktada zaman zaman yaptığımız çalışmalarda farklı şekillerde eleştirilere tabi tutuluyoruz. Elbette ki mesnetsiz iftiralara, yalan bir şekilde gerçekleştirilen söylemlere her daim karşıyız ama bizi daha ileriye taşıyacak eleştirilerin hepsine de sahip çıkmaya devam edeceğiz. Cumhuriyet İttifakı olarak yarınlara dair, gençlerimize dair çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Meydanı yalancılara, iftiracılar ve terör sevicilerine bırakmayacağız diyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, 2023 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum. Vakti verimli kullandığınız için ayrıca teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, saat 13.30’a kadar devam edeceğiz.

Öğleden sonra programı olan arkadaşlarımıza öncelik vermek kaydıyla değişik partilerden arkadaşlarımıza söz vereceğim.

Arkadaşlarımızın hazırlanmaları bakımından söz alanları ilan edeyim: İlk sözü HDP’den Sayın Garo Paylan’a vereceğim, ardından Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın İsmail Faruk Aksu’ya, sonra Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Özcan Purçu’ya, daha sonra bağımsız milletvekili Sayın Tuma Çelik’e, yine MHP’den Sayın Ayşe Sibel Ersoy’a söz vereceğim; vakit kalırsa yine bir iki arkadaşına daha öğleden önce söz vereceğim.

Sayın Paylan, süreniz on dakikadır, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, çok önemli bir Bakanlığın başında oturuyorsunuz yani düşündüğünüzden de daha önemli bir Bakanlığın başında oturuyorsunuz. Elbette Turizm Bakanlığı boyutuyla daha çok ilgileniyorsunuz ama Kültür Bakanlığı boyutu yalnızca sizin düşündüğünüz, burada vizyonunu ortaya koyduğunuz kadar bence önemsiz bir mesele değil. Kültür politikaları bir ülkenin toplumsal barışı için olmazsa olmazdır yani toplumsal barışı sağlamak kültür politikalarından geçer. Özellikle de bizim gibi çok dilli, çok kültürlü, çok inançlı, çok kimlikli toplumlarda bu toplumsal barışı sağlamak için sizin ortaya koyacağınız kültür vizyonu çok önemli. Maalesef, neredeyse beş yıldır Bakansınız, bu yıl da ortaya koyduğunuz vizyonda biz bunu göremedik Sayın Bakanım. Bakın, toplumsal barışla ilgili sorunlarımız var; eşit yurttaşlıkla ilgili sorunlarımız var; dilimizin, kimliğimizin, inancımızın, mezhebimizin eşit olması, devletin eşit bakması konusunda sorunlarımız var. Bu da toplumsal barış konusunda bizleri biraz geriye itiyor.

Sayın Bakan, dün Alevilerle ilgili bir yasa Meclisten geçti ve Alevilerin ibadethaneleri sizin Bakanlığınıza bağlandı. Ya, burada siz bir eşitlik görüyor musunuz? Veya şunu anlatayım Sayın Bakan: Bakın, “Dindar bir toplum yetiştirmeye çalışıyoruz.” diyorsunuz, değil mi? Sayın Cumhurbaşkanı bunu söylüyor. Vallahi benim bağlı olduğum Ermeni Patrikhanesi de dindar bir toplum yetiştirmek istiyor, emin olun dindar bir toplum yetiştirmek istiyor, onların da amacı o. Rum Patrikhanesi de dindar bir toplum yetiştirmek istiyor ama onlar eşit şartlarda bu mücadeleyi yürütmüyorlar. Bakın, bütçeden, Sünni Müslümanlara, o inanca bütün kaynaklar ayrılırken ne Ermeni Patrikhanesi’ne, ne de Rum Patrikhanesi’ne beş kuruş kaynak ayrılmıyor ve onların din insanı yetiştirmesi için gereken ruhban okulları hâlâ kapalı durumda. Burada büyük bir adaletsizlik görmüyor musunuz? Biliyorum, şimdi, siz çıkacaksınız, diyeceksiniz ki: “Yunanistan da aynısını yapıyor.” Tencere dibin kara, seninki benden kara. Oysa bizler vatandaşız, bizler bir yerden gelmedik, bizler mülteci değiliz. Bakın, eşit yurttaşlık çerçevesinde bakabilirsek aslında sorunları çözeceğiz ve bu anlamda Türkiye anahtar bir ülkedir Sayın Bakan, Türkiye anahtar bir ülkedir. Çünkü bakın, biz, çok kimlikliliği, çok kültürlülüğü bilen bir toplumuz. Diğer topluluklar maalesef, milliyetçilik yarışlarıyla aynı hataları yapmışlar. Yunanistan’ın da yaptığı hatalar yok mu? Var. Ama o hataları onların yüzüne vurmak için bizlerin doğruyu yapıp, Türkiye’nin Türk’üyle, Kürt’üyle, Ermeni’siyle, Rum’uyla, hep birlikte o hatalarını yüzlerine vurmamız gerekir. Ama siz ne yapıyorsunuz? “Mütekabiliyet var. Yunanistan, efendim, oradaki Türk azınlığa belli yanlışlar yapıyor. E, biz de burada o aynı yanlışları yapabiliriz.” diyorsunuz. Bunlar yanlış politikalar. Biz anahtar bir ülkeyiz; biz çok kimlikliliği, çok kültürlülüğü özümsemiş bir toplumuz; öyle olmalıyız ama politikalarınız maalesef bunlardan uzak.

Bakın, Sayın Bakan, biz hepimiz Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarıyız. Ben de bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyım. Siz bana bakarken belki bir Ermeni, bir Hristiyan görüyorsunuz ama ben her şeyden önce bir insanım ve binlerce yıldır atalarım bu topraklarda yaşadılar, biz bir yerden gelmedik. Ama siz vizyonunuzda ne söylüyorsunuz? “Efendim, bizim soydaşlarımız.” diyorsunuz. Sayın Bakan, bakın, dünyada bazı milliyetçi topluluklarda veya homojen topluluklarda soydaştan bahsedebiliriz; yanlışdır ama dünyada soydaş kimliğinden, soydaşa dayalı vatandaş tanımından bahsedebilecek en son ülkelerden biri Türkiye’dir. Niye? Çünkü binlerce yıldır burada pek çok medeniyet bir arada yaşadı. Bakın, İngiltere de imparatorluk olan bir ülke, değil mi? İmparatorluk geçmişte, pek çok yerde hegemonya sürmüştü, Hindistan’da, dünyanın pek çok yerinde, Avustralya’da. Bugün İngiltere’nin başbakanı kim oldu ya? Rishi Sunak oldu değil mi? Herhangi bir İngiliz itiraz etti mi? Edemedi, etmedi; etmek isteyen bile edemedi. Niye? Orada ırkçılığın hegemonyası yok; orada liyakate bakılıyor, orada vatandaşlığa bakılıyor; orada soya bakılmıyor Sayın Bakan.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Monarşi mi istiyorsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz sunumunuzda tekrar “soydaşlarımız” dediniz, soydaşlar üzerine siyasetten, Türk devletleri üzerinden siyasetten bahsettiniz. Bakın, Sayın Bakan, diyorsunuz ki: “Türkler ve Akraba Toplulukları.” Şimdi, mevcut Anayasa’mıza göre Türkiye’de vatandaş olan herkes Türk değil mi? Anayasa’mıza göre herkes Türk değil mi Sayın Bakan?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Sen de vekil değil misin Türkiye Cumhuriyeti Meclisinde?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anayasa’mıza göre herkes Türk. Peki, ben size söylerim...

(MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, size söz verdiğimde fikirlerinizi ifade edin lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Türkler ve Akraba Toplulukları” derken kimi kastediyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Herkes sırası geldiğinde fikrini ifade etsin, rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türkleri ayrı tutuyorsunuz ve diğerlerine “akraba toplulukları” diyorsunuz. Ben sizinle akraba değilim bildiğim kadarıyla Sayın Bakan. Bizler hepimiz vatandaşlarız; o yüzden vatandaş çerçevesinde bakmamız lazım ve eşit yurttaşlık çerçevesinde bakmamız lazım. İşte, toplumsal barış konusunda meselelerimiz varsa bunları çözecek olan sizin kültür politikalarınız. Kimliklerimiz onurumuz, hepimizin kimliği onurumuz. Ben bir Ermeni’yim. Hristiyanım ve bu kimliğimi yaşatmaya çalışıyorum, Ermeni dilini yaşatmaya çalışıyorum ama ben bütün dillerin, bütün inançların yaşamasını istiyorum. Bakın, Ermeni okullarında Ermeni dilini yaşatmak için mücadele veriyoruz, çocuklarımız Ermenice dilini de öğrensin. Bakın, ben o okulda okudum, Türkçe de konuşabiliyorum, başka dilleri de konuşabiliyorum, çok dilliyim, bundan da gurur duyuyorum. Mademki kimliklerimiz onurumuz, hepimiz dillerimizi, kimliklerimizi yaşatmak için eşit olmalıyız ama bütçeden beş kuruş kaynak ayrılmıyor azınlık okullarına, Kürtçe dilini yaşatmakla ilgili kaynaklar ayrılmıyor, Romanların kültürlerini yaşatmak için bütçe ayrılmıyor.

Bakın, bölgesel barışla ilgili de anahtar ülke Türkiye Sayın Bakan. Yani Yunanistan’la sorunlarımız var değil mi? Oysa Yunanistan’a gittiğinizde bir bakıyorsunuz ki kültürümüz aynı ya. Yani Ege’deki, Marmara’daki kültür ile İstanbul’daki kültür ile Atina’daki, Selanik’teki kültür aynı. Aynı şeyleri yapıyoruz, aynı şekilde dans ediyoruz, neredeyse insanlar aynı şekilde gültüyor, aynı şekilde espri yapıyor, aynı noktada... Bakın, Yunanistan’la sorunları aşmak için kültür politikaları önemli. Bakın, Suriye’deki sorunları aşmak için de kültür politikaları önemli. Türkçü bakış maalesef, Suriye’deki sorunları çözemez. Oysa sınırın her iki tarafında da pek çok halk var; Kürtler var, Aleviler, Sünniler, Türkmenler, Süryaniler, Ermeniler hepsi bir arada yaşıyorlar sınırın her iki tarafında da. İşte, bu bakış hem Türkiye’de demokrasiyi sağlar hem de bölgesel barışı sağlar Sayın Bakan.

Bakın, Sayın Bakan, ben Van’da, Bitlis’te, Muş’ta, Diyarbakır’da çok sayıda gezi yaptım ve kiliseleri gezdim, maalesef, çok kötü durumdadır, bununla ilgili size çağrı yaptım. Bakın, binlerce Ahtamar yıkımdan kurtulmayı bekliyor, bir Ahtamar’ı söyleyeceksiniz biliyorum, belki 10 tane daha kilise restorasyonu söyleyeceksiniz ama Türkiye’de 10 bin kilise ve manastır vardır Süryanilere, Rumlara ve Ermenilere ait. Bunlardan yalnızca geriye 1.000 tanesi şu durumda, yıkılmak üzere olan 1.000 tane daha kilise var. Bunlar restore edilmeyi bekliyor, bunlar hepimizin ortak kültürel varlığı Sayın Bakan. Aziz Bartholomeus Manastırı, vallahi, dünyanın herhangi bir ülkesinin elinde olsa pamuklara sarıp sarmalar ama definicilerin insafına terk etmişsiniz bu manastırı, Van’da bu manastır. Bakın, Diyarbakır’da yine bir manastır, bin yıldır ayakta duruyor, son yüzyıldır da yıkılmaya terk edilmiş, bunun gibi yüzlerce kilise, manastır kurtarılmayı bekliyor Sayın Bakan. Bakın, size şunu göstereyim: Muş’ta bir manastır, Surp Garabet Manastırı Sayın Bakan, -buraya bakın lütfen, rica edeceğim- bin üç yüz yıldır ayakta duruyordu, şu hâldeydi ama son yüzyıldır yıkıldı, şu anda yalnızca temeli ayakta. Bakın, ahır olarak kullanılıyor temeli. Hani, arkadaşlar eleştirmiyor muyuz ya “Balkanlarda şöyle oldu, ahır olarak kullanıldı.” Hep beraber eleştirelim, kızalım ama bakın, ülkemizde tarihi bir manastır ve bunun gibi yüzlercesi ahır olarak kullanılıyor. Bakın, inekler burada Sayın Bakan. Surp Garabet Manastırı’nda çocuklar bana kilisenin taşlarını satmaya çalıştılar Sayın Bakan. Sayın Bakan nereye gitti bilmiyorum?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Yanındayım işte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha buradasınız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Vakıflar tarafından restore edilen bütün kiliselerin, şeylerin listesi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Sayın Bakan, bakın, çocuklar...

O zaman geldiyseniz size bir şey daha vereceğim Sayın Bakan. Neyse gittiniz.

Bakın, Surp Garabet Manastırı'nın taşlarını çocuklar satıyor orada, biliyor musunuz? Şu taşlar için benden 500 lira istediler Sayın Bakan. Bakın, şu taşların, bunun büyükleri var orada, bunlara 5 bin lira istiyorlar bakın, bunun daha büyükleri var 20 bin lira istiyorlar. Bakın, manastırdan geriye hiçbir şey kalmamış, ahır olmuş, bu manastırın taşları satılıyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Garo Bey, Trabzon Akçaabat'ta Ermeni kilisesini restore ettik; onu niye söylemiyorsunuz!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Size bir şeyden daha bahsedeceğim: Bakın, Van'da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sataşmalar oldu, bir dakika rica ediyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Akçaabat'taki Ermeni kilisesini restore ettik, onu da söyleyin!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Varagavank var Sayın Bakan. Bakın, orada bir şövalye var, Mehmet Amca. Kim bu, biliyor musunuz? Bir imam. Tam yanında cami var, Mehmet amca orada bir şövalye gibi bu kiliseyi savunuyor. Varagavank, kimin bu kilise? Gazeteci Fatih Altaylı'nın ve akrabalarının değil mi?

SALİH CORA (Trabzon) – Akçaabat'taki kiliseyi restore ettik; ondan da bahset!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, Mehmet Amca üzerine tahtalar germiş, kiliseyi korumaya çalışıyor. İşte, Türkiye'nin vicdanı budur arkadaşlar. Mehmet Amcanın vicdanıdır Türkiye'nin vicdanı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu vicdan, Sayın Bakan, sizde de olmalı yani bütün camiler restore edilmiş, çok doğru bir şey yapmışınız. Ama memlekette restore edilmeyi bekleyen binlerce Ahtamar var. Bu konularda da size duyarlılık çağrısı yapıyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Restore edilmemiş camiler de var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son olarak şunu söyleyeyim: Satılık kilise var hâlâ, geçen yıl söylediğim kilise, Mardin'deki kilise hâlâ satılık. Ya, Türkiye'de nasıl satılık kilise olur Sayın Bakan? Satılık kilise ilanı "sahibinden.com"da hâlâ duruyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler Sayın Paylan.

Dokümanları Sayın Bakana siz de verebilirsiniz.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bu taşın bir tanesini size vereceğim, restore ettiğinizde beraber onu yerine koyarız yoksa beni tarih eser kaçakçısı olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkürler, sağ olun.

Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın İsmail Faruk Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri, değerli bakan yardımcıları, kıymetli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuz ve gayretli çalışmalarınız için teşekkür ediyorum.

Toplumların birikimlerini yansıtan, tarihî perspektifte oluşan değerlerini muhafaza eden ve yeniden üreterek gelecek nesillere aktaran kültürle toplumların estetik duygusunu öne çıkaran, güçlendiren ve insanlığın hizmetine sunan sanat beşerî kalkınmada öne çıkmaktadır. Kültürel zenginliğin korunup geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması, kültür ve sanat faaliyetlerinin yaygınlaştırılması milli kültür ve ortak değerler etrafında toplumsal bütünlüğün ve dayanışmanın güçlendirilmesiyle sağlanabilecektir. Böylece kültürün kalkınmadaki çok boyutlu etkisini artırmak da mümkün olabilecektir.

Milleti millet yapan temel unsurlardan biri dildir. Milli kimliğimizin vazgeçilmez bir ögesi olarak gördüğümüz Türkçenin doğru ve güzel kullanımını esas alan çalışmaların etkinleştirilmesi, uygulamaların buna uygun icra edilmesi gerekmektedir. Türk dili araştırmalarına verilen önem artırılmalı, Türkçenin uluslararası düzeyde bilim, sanat, ticaret ve tele iletişim dili olarak kullanılabilmesini mümkün kılacak adımlar atılmalıdır. Bu kapsamda, her türlü basın, yayın, reklam, film, tiyatro eserleriyle gündelik hayatta kullanılmasında Türkçenin yozlaşmasına fırsat verilmemelidir. Türk kültürü ve sanatının yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla milli kültür değerlerimizin ypratılmasına ve kültürel değerler kargaşasına sebebiyet veren kültür hayatımızla ilgili temel millî mutabakatları bozan kayıtsızlık ve düşmanlık örneklerinin önüne geçilmelidir. Ayrıca, uluslararası kültürel işbirliği programlarıyla Türk kültürünün çevre kültürler için cazibe merkezi hâline gelmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, millî çizgi film ve çocuk oyunları yazılım endüstrisinin desteklenmesi ve yönlendirilmesini önemli görüyoruz. Ayrıca, bunların dış satım yoluyla kültürümüzün tanıtımına katkı sağlayacağını değerlendiriyoruz. 2040 Vizyon Belgesi'nde yer alan çerçevede milli kültürümüzü yansıtan filmlerin ve özellikle Türk Devletleri Teşkilatı üyesi ülkelerle ortak kültürel değerlerimizi yansıtacak ortak film projelerinin desteklenmesi Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali örneğinde olduğu gibi yerinde olacaktır

Tüm sanat dallarının geliştirilmesi, faaliyet alanlarının yaygınlaştırılması; bu amaçla sanatın ve sanatçının desteklenmesini gerekli görüyoruz. Sanatçıların söz ve eylemleriyle toplumu milli değerlerle barışık ve onu özümseyen bir anlayış içinde toplumsal ortak değerler etrafında kenetlemeye yönlendirmesi gerektiğini düşünüyoruz. Geleneksel Türk sanatları ve folklorunun korunması, geliştirilmesi ve tanıtılması, Türk el sanatlarının yaşatılması için öncelikle sanatçıların desteklenmesi ve gençlere öğretilerek nesilden nesile aktarılması önem arz etmektedir. Milli kültürümüzü tanıttacak eser ve yayınlara destek verilmesi ve bu kitapların gençlerimizin kolaylıkla ulaşabileceği il ve ilçe kütüphaneleriyle küçük yaşta itibaren çocuklarımızın erişimine açılması yerinde olacaktır. Tarihî gerçeklerin ortaya çıkarılması ve Türk tarihine ilişkin çarpıtma ve iftiraların önüne geçilebilmesi amacıyla milli kültürümüzün temel değerleri olma niteliğini koruyan her sahadaki yazılı eserlerin yok olması önlenmeli, bu eserler bugünkü yazı ve konuşma diliyle toplumumuza kazandırılmalıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi, Türk milletinin birliğini ve beraberliğini koruyarak toplumsal huzursuzluk alanlarının cepheleşmeye dönüşmesini önlemeyi ve herkesin inancına saygı duyarak birlikte yaşama ideali etrafında kenetlenip toplumsal sıkıntı ve sorunları çözmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede, Meclis Genel Kurulunda dün kabul edilen kanunla Alevi İslam inancını benimsemiş vatandaşlarımıza ve cemevlerine dönük düzenlemeleri milli birlik ve beraberliğimiz için önemli bir kazanım olarak görüyoruz.

Kültürel etkinlikler, kültür yolu festivalleri, sizin de ifade ettiğiniz gibi, katılımcılığı, farkındalığı artıran, turizm potansiyelini harekete geçiren, esnafı da memnun eden kıymetli bir proje olarak dikkat çekmiştir. İlerleyen dönemlerde bu festivallerin geri dönüşler çerçevesinde yönlendirilmesi, Türk kültürünü öne çıkarıcı faaliyetlerin etkinleştirilmesi, özel sektörün katılımının da artırılması

yerinde olacaktır. Kültürel faaliyetlerin ülkenin bütününe yaygınlaştırılması amacıyla belediyelerin mahallî nitelikteki kültürel faaliyetlerini artırmaları ihtiyacının devam ettiği Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda vurgulanmıştır. Bu doğrultuda, kültür ve turizm faaliyetlerine yerel yönetimlerin daha aktif katılımını sağlayacak mekanizmaların oluşturulması yerinde olacaktır.

Sayın milletvekilleri, turizm ülkemizin kalkınmasında önemli bir fonksiyona sahiptir. Turizm gelirleri ekonomi için önemli bir kaynaktır ve birçok farklı sektörü ve vatandaşımızı ilgilendirmektedir. Ülkemiz turizm alanında önemli bir altyapıya, yatırıma, idari kapasiteye, bilgi ve deneyime sahiptir. Bununla birlikte, uluslararası rekabette daha öne çıkmak, turist sayısı ve turizm gelirini artırmak, en önemlisi turizm potansiyelimizden daha fazla istifade etmek için yapılacak daha çok iş de bulunmaktadır. Salgının ardından kısıtlamaların kaldırılmasıyla 2021 yılında küresel ekonomi ve ticarete genel olarak güçlü bir seyir gözlenmiş, 2021 yılı üçüncü çeyrekte seyahat ve turizm sektörü canlı bir görünüme kavuşmuştur. Küresel anlamda artan enerji ve ulaştırma maliyetleri, yüksek enflasyon seyahat maliyetlerini yükseltmiş ve tüketici harcamaları üzerinde baskı oluşturmuştur. Bunlara rağmen, 2022 yılı da ülkemizin turizm gelirleri bakımından artış eğiliminin devam ettiği bir dönem olmuş, turizm gelirleri salgın öncesi seviyelerin üzerine çıkmıştır. Sunumunuzda işaret ettiğiniz gibi hem turist sayısı hem de turizm geliri yönüyle öngörülen hedefler de aşılmıştır. Pandeminin toplumsal yaşamda getirdiği değişikliklerin kitle turizminden ziyade bireysel küçük gruplarla yapılan turizm türlerini ön plana çıkarması ve turist tercihlerinin bu türler üzerinde yoğunlaşmasının beklendiği yine Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda ifade edilmiştir. Bu kapsamda, muhtemel talep artışlarına karşı alternatif turizm türlerinin desteklenmesi ve fiziki imkânlarının geliştirilmesi yerinde olacaktır.

Diğer taraftan, ülkemizin sahip olduğu eşsiz tarihî, kültürel ve doğal değerleri çeşitlilik arz etmesine rağmen sunulan turizm ürün çeşitliliği ve bunun coğrafi bölgelerimize dağılımı henüz istenen düzeye ulaşamamıştır. Bu durum ortalama geceleme sayısı ve ziyaretçi başı harcama düzeyini istenen seviyeye çıkaramamakta, bölgesel düzeyde turizmden elde edilen gelirlerin düşük kalmasına neden olmaktadır. Bu doğrultuda, değişen tüketici taleplerinin dikkate alınması, Türk turizminin özgünlüğünün korunması, dört mevsim turizm potansiyelinin harekete geçirilmesi, müşteri çeşitlendirmesi, alternatif turizm zenginliğinin ortaya çıkarılması, sağlık ve kültür turizminin geliştirilmesi bir çözüm yolu olabilecektir. Bunun için kalifiye personelin idari, fiziki ve teknolojik kapasitelerinin yeterliliğinin sağlanması, sektörün desteklenmesi ve etkili bir tanıtım önem arz edecektir.

Türkiye'nin turizmde elde ettiği başarıyı engellemek isteyecek, bu amaçla da her türlü dezenformasyonu yapacak mahfiller olacaktır. İstanbul'da meydana gelen menfur terör olayı sonrasında dış basında çıkan yayımların olumsuz etkisinin önüne geçecek karşı faaliyetlerin süratle geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede Türkiye'nin dünya kamuoyundaki algısını riskli göstermeye dönük faaliyetlere karşı diplomatik girişimlerle birlikte turizm tanıtım faaliyetleriyle doğru ve inandırıcı bilgiler paylaşılmalı, akredite kurumların değerlendirmelerini küresel ölçekte duyuran aktif bir yöntem devreye konulmalıdır. Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı bu doğrultuda da önemli bir katkı yapabilecektir.

Son olarak, 3 hususa dikkat çekmek istiyorum: 1'incisi, Bakanlığınız bünyesinde Türk Arkeoloji Enstitüsünün kurulması. 2'ncisi ülkemizdeki müze ve ören yerlerine girişte Türk Devletleri Teşkilatına üye ve gözlemci devletlerin vatandaşlarına ücret ve benzeri konularda Türk vatandaşları gibi kolaylaştırıcı ve cazip hâle getirici uygulamaların yapılması. 3'üncüsü, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye'ye yönelik, asılsız iddia ve iftiralara yönelik, temel politikalarımıza ilişkin doğru ve özlü, kullanılabilir bilgi ihtiyacını karşılayabileceği bir çalışmanın yapılmasının bu yöndeki ihtiyacı karşılayacağını ve beklentiyi gidereceğini değerlendiriyoruz.

Bu düşüncelerle bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, CHP’den Sayın Özcan Purçu’ya söz veriyorum.

Buyurun Sayın Purçu.

Süreniz beş dakikadır.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, kıymetli hazırım; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, kitapçıklar bastınız ama burada, Türkiye’de bütün toplumların, çoğunun kültürünün devamını sağlayan Roman vatandaşları görmedik. 2016’dan beri Strateji Eylem Planı içerisindeyiz, Kültür Bakanlığı olarak Roman vatandaşlara ne yaptınız? Doğudan batıya, kuzeyden güneye kadar, bütün oradaki vatandaşlarımızın özellikle sanatsal kültürünün devam ettirilmesinde önemli rol oynayan Roman vatandaşları, neden Kültür Bakanlığında aktif bir şekilde yoklar?

2016’da Hükümet tarafından yayınlanan Roman Strateji Eylem Planı’nda ilk Bakanlıklardan biri olarak yer aldınız; o günden bugüne kadar Bakanlığınız bünyesinde Roman vatandaşlara kaç kuruluş ayırdınız, kaç kuruluş ayırdınız? Sıfır lira ayırdınız. Peki, siz, Roman Strateji Eylem Planı’nda nasıl yer alıyorsunuz? Hangi eylemleri yaptınız?

Bakın, Mardin’e gidin; Mardin’deki vatandaşların müzik alanındaki kültürünü devam ettiren kültür sanatçıları kimlerdir? Diyarbakır’a gidin, İzmir’e gidin, Aydın’daki zeybek oyunlarını çalan kimlerdir? Aydın’da Romanlar olmasa zeybek oynayamazsınız, Mardin’de düğününüzü yapamazsınız. İstanbul’da, Edirne’de, o yerelde yaşayan vatandaşların kültürünün devamını sağlayan en önemli unsurdur Romanlar, müzisyenlerimiz. Nerede? Ölüyorlar; son iki yıl içinde 100’den fazla vatandaşımız, müzisyenimiz intihar etti. Siz ne yaptınız? Merhem var mı, merhem? Merhem sürdünüz; bin lira verdiniz, bin lira; bin liralara verdiniz!

Bu vatandaşlarımız, Türkiye Cumhuriyeti’nde yaşayan bütün vatandaşlarımızın kültürünün devamı için çok önemli. Bizim ismimiz, sanatla eş değer; “Roman” dediğin de kültürle eş değer. Nerede Kültür Bakanlığı, nerede? Kitapçıklar basıyorsunuz ama yok. 2016’dan beri hangi eylemi yaptınız, Strateji Eylem Planı’ndasınız? Hangi bürokratiniz bizim mahallelere geldi de kültürle, sanatımızla ilgili bir çalışma yaptı?

İspanya’daki Kültür Bakanlığını araştırdınız mı? Ne yapıyorlar Romanlara? Fransa’ya gittiniz mi, araştırdınız mı Kültür Bakanlığını? Rusya’ya gittiniz mi, araştırdınız mı? Araştırmadınız. İtalya’ya gittiniz mi, araştırdınız mı? İtalya’daki senfoni orkestralarının en önemli insanları Romanlar. Rusya’daki tiyatroların devamında, yüz yıldan fazla, iki yüz yıldan beri, Romanlar olmasa Rusya’da tiyatro olmuyor. İspanya’da çigan müziğinin en önemli temsilcileri. İspanyol dansının en önemli temsilcileri. Türkiye’de açlıktan, yoksulluktan müzisyenler kırılıyor; Kültür Bakanlığı da izliyor.

Bakın, Mardin’deki müzikleri gidin bir araştırın Kültür Bakanlığı olarak, rica ediyorum. Aydın’ı araştırın; Aydın’daki zurnacılar, davulcular olmasa zeybek oynanamayacak, Aydın havasını kimse çalamıyor. İki yüz yıllık, üç yüz yıllık türkülerini onlar ezberlemişler; belgeseller çekiliyor, Bakanlığın umurunda değil. Peki, kültürümüz nasıl devam edecek? Nasıl yapacaksınız?

Bakın, Roman mahallelerinde artık müzisyenler başka işler yapmaya başladı, kültürümüzün devamını sağlayamayacağız. Birçok kere Bakanlık olarak bütçe ayırmışsınız, niçin Strateji Eylem Planı’ndaki görevinizi yapmıyorsunuz? Sokak müzisyenlerine, sanatçılarımıza niçin destek vermiyorsunuz? Bütçeniz yüzde 232 artmış geçen yıl ile bu yıl arasında, ne yapıyorsunuz o paraları?

Vatandaşın parasını vatandaşa verin, vatandaşa verin! Hani, nerede? Bize yok, para yok; sokak sanatçılarına, Roman müzisyenlerine para yok! Geriye dönük borçlanma hakkı istedim kaç kere, kabul etmediniz. Müzisyen çalıyor, çalıyor, çalıyor, otuz yıl, kırk yıl çalıyor, emekli dahi olamıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) - Sokaklarda rezil bir şekilde ölüyor en iyi sanatçılarımız. Bakın, Amerika'ya, İtalya'ya, İspanya'ya bizim müzisyenler senfoni orkestralarına davet ediliyor, Türkiye'de Kültür Bakanlığının haberi yok. Almanya'ya davet ediliyorlar, Hollanda'ya devlet senfoni orkestralarına davet ediliyorlar; burada sanatçılarımız aç susuz ölüyorlar. Lütfen Bakanlık olarak görevinizi yapın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Purçu, süreniz bitmiştir.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Tuma Çelik bağımsız milletvekili, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; Türkiye kadim halklara ev sahipliği yapmış bir coğrafya üzerinde kurulu. Birçok medeniyet bu topraklarda yaşamış ve derin izler bırakmıştır. Hemen her karışında başka bir kültürün izlerine rastlıyoruz Sayın Bakan, bir dönem, Bakanlığınız -biraz önce gösterdiniz ya, bunları bilmiyor değiliz- tahrip olmuş, yıkılmaya yüz tutmuş kilise, sinagog ve manastırın restore edilmesi için çaba içerisine girmişti. Diyarbakır Surp, Giragos, Aktamar, Büyük Edirne Sinagogu bunlardan birkaçıydı. Restorasyon süreçleri dahi oldukça büyük bir başarıydı bizim için. Eksik kalan yanları olmuştur ama sonuçta oldukça önemli yapıları ayağa kaldırdınız; bu anlamda biz teşekkür ediyoruz, teşekkür etmesini de biliriz. Bunların sonuçlarını da beraberinde hep gördük. Her yıl kentlerimize yerli, yabancı binlerce, on binlerce, yüz binlerce turist gelmeye başladı ve belli bir ekonomik katkı da oluştu ama merak ediyorum Sayın Bakan -siz kendiniz Midyat'a geldiniz, gördünüz orada- her yıl milyonlarca insanın gelip bu eserleri ziyaret ettiği Midyat'ta bulunan altyapı, kültür ve turizm çalışmaları, oradaki hizmetler ne kadar yeterli? Siz karar verin, ben onu fazla dile getirmeyeceğim.

Burada bahsettiğiniz bu broşürde iki tane Süryani kilisesi var ama Kültür Mirası Koruma Derneğinin yayınladığı bir rapor var. Orada yıkılmaya maruz kalan, her an yok olacak onlarca manastır var, bu sadece Mardin'de, Sadece Mardin'de. Biliyorum, farkındayız, ekonomik kriz var, pandemi süreci yaşadık kriz derinleşiyor, seçim yaklaşıyor ancak siz de çok iyi biliyorsunuz ki kültürel miras yapıları, kiliseler, sinagoglar, manastırlar söz konusu olduğunda tarih aleyhe işliyor. Yapıların durumları giderek kötüleşiyor. Özellikle defineciler, talancılar büyük tehdit oluşturuyor bu yapılara. Bu nedenle yeni bir girişime ihtiyaç var, biraz çaba göstermek gerekiyor gerçekten. Sivil toplum kuruluşlarının ve uzmanlarının da katılacağı bir süreç başlatılarak uluslararası fonların da desteğiyle acil koruma gereken yapıların tespit edilerek bir koruma süreci başlatılmalıdır. Bu hem çok önemli bir demokratikleşme hamlesi olur hem de kültürel miras değerlerine karşı göstereceğimiz en önemli adım olabilir.

Nusaybin'de birkaç tane kilise var, belki isimleri pek fazla bir anlam ifade etmiyor; işte, Meryem Ana Kilisesi, Mor Yoreth Manastırı, Mor Şomrin Manastırı, Mor Yuhannan Kilisesi, Mor Abdişo Kilisesi, Mor Augin Manastırı; bütün bunlara bir göz atın, bakın, durumları nedir? Defineciler bunların her tarafını yıkmışlar. Taşlarını çaldılar ya, taşlarını çaldılar, taşlarını. Bir kısmı -Garo arkadaşımız da gösterdi- ahır olarak kullanılıyor. Bunların dışında özellikle Hakkâri'de -bilmiyorum, ne kadar

haberiniz var- 1924'te sürgün edilen Nasturilerin onlarca kilisesi var hatta yüzlerce ve durumları gerçekten içler acısı. Bir bakın, onların ne envanteri var ne de herhangi bir bakımı yapılıyor. Kimisi ahır olarak kullanılıyor, kimisi depo olarak kullanılıyor, kimisinin de taşları çalınıyor.

Bir diğer mesele, gerçekten sormak istiyorum. Normalde vakıflarımız, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı ama nedendir bilmeyiz hep İçişleri Bakanlığı olaya dâhil oluyor hep İçişleri Bakanlığı nezdinde çalışmalar yapılıyor, oysa vakıflarımız, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı. Dolayısıyla seçimlerimizin de o çerçevede yapılması gerekiyor. Biliyorsunuz bir tane yönetmelik çıktı bu son günlerde. Bu yönetmelik, sözde, geçmişte ortaya çıkan sorunları giderecekti ama maalesef bizlere çok daha büyük sorunlar getirdi. Hem Vakıflar Genel Müdürlüğü hem de diğer kurumlar için içerisine tam olarak girmeye başladılar ve bizi tam bir kendi kontrollerine alma çabası içerisine giriyorlar. Belki kısa sürede sizin istediğiniz, sizin talep ettiğiniz yönetimler iş başına gelip istediğiniz politikaları yürüteceksiniz orada ama uzun vade de maalesef bu hem bize -yani azınlık vakıflarına- hem de Türkiye Cumhuriyeti'ne zarar verecek bir düzeydedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz geçmiştir, dalmışım ben, son cümlelerinizi alayım.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Bitiriyorum, bitiriyorum Başkanım.

Unutmayın, aslında orada Lozan Antlaşması üzerinden aslında bir Anayasa ihlali var. Lozan Antlaşması'na göre, azınlık vakıflarına hiçbir şekilde kimsenin müdahale etmemesi gerekiyor ama ortaya çıkan bu yeni yönetmelikle tam bir müdahale söz konusu, bunları lütfen dikkate alın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Ayşe Sibel Ersoy'a söz vereceğim, ardından da Gürsel Bey'e söz verip, size de söz verip, öyle öğle arası vereceğim.

Buyurun Ayşe Hanım.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Sayın Bakan Yardımcılarım, sayın milletvekillerim, kıymetli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kültür, toplumların kendilerine özgü olan ve gelecek nesillere aktardıkları maddi veya manevi her şeyin bir bütünüdür. İnsana ilişkin bir kavram olarak kültür, tarih içerisinde yaratılan bir anlam ve önem sistemi olup bir grup insanın bireysel ve toplu yaşamlarını anlamada, düzenlemede ve yapılandırmada kullandıkları inançlar ve âdetler sistemidir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı ülkemizin doğal, kültürel ve tarihi değerlerini ortaya çıkarmayı, korumayı, geliştirmeyi, gelecek nesillere aktarmayı, toplumsal bilincin oluşmasında bilgiye erişimi kolaylaştırmayı hedefleyerek Türk kültürünün dünyaya tanıtımındaki adımların atılmasına öncülük ederek milletimiz için çok önemli bir sorumluluğu taşımaktadır. Kültürel mirasımızın ve tarihî eserlerimizin korunması ve tanıtımı için Bakanlığınız tarafından gerçekleştirilen festivaller, sergiler ve organizasyonların olumlu etkilerinin müzeler, tarihî mekânlara ve turizmde ziyaretçi sayısının artışına yansıtıldığını görmekteyiz.

Bakanlığımızın ülkemizin çeşitli şehirlerinde planladığı Kültür Yolu festivallerinin şehirlere getirdiği dinamizm ve bu şehirlerde yaşayanların, özellikle, gençlerin festivalleri olan ilgisi birlik ve beraberlik oluşturma, kültürel değerlerimizi yaşatma ve paylaşma bilincinin sürdürülebilir olmasını sağlaması açısından çok önemli.

Kasım ayının başında da Bursa’da 2’ncisi gerçekleştirilen Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali’yle Türk kültürünün yaşatılarak birliğimizin ve beraberliğimizin pekişmesine vesile olan böyle festivallerin desteklenerek devam etmesi en büyük arzumuz. Bu festivallerin düzenlenmesine vermiş olduğunuz katkı için sizlere ve emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

Ayrıca, 19 Eylül Gaziler Günü’nde Ankara’da Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası tarafından Ada Konser Salonu’nda istiklalimizi borçlu olduğumuz gazilerimiz ve şehitlerimizin yakınlarına verilen konserin düzenlenmesine verdiğiniz katkı için Sayın Bakanım size ve Bakan Yardımcımız Sayın Özgül Özkan Yavuz Hanımefendi’ye çok teşekkür ediyorum. “Vatan söz konusu olunca gerisi teferruat.” diyen bir milletin her şeye rağmen hayata nasıl tutunduklarını ve yaşam sevinçlerini gözlerinde görek millî bilincin onların sayesinde yaşatıldığı dakikalara bu sayede şahit olduk.

Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Güzel Sanatlar Genel müdürlüğünce oluşturulan değerlendirme komisyonu aracılığıyla özel tiyatroların projelerine yapılan yardımlardan yararlanmak üzere 2022-2023 sanat sezonu için başvuruda bulunan özel tiyatroların ilgili meslek kodunda sigortalı çalışan sayısı 4 ve üzerinde olanların ve Türk oyun yazarına ait projeye başvuru yapan projelerin değerlendirilerek 86 çocuk oyunu tiyatrosu, 283 profesyonel ve 72 geleneksel tiyatro olmak üzere toplam 441 projeye 32 milyon lira destek sağlanması, özel tiyatrolara ait salonların sanat hayatına katkısının artması ve devamlılığı, tiyatro alanında kayıtlı istihdamın özendirilmesi ve son yıllarda olduğu gibi başvurularda daha çok, Türk oyun yazarlarına ait eserlerin tercih edilerek Türk tiyatrosunun gelişmesine katkı verilmesi adına doğru bir adım olmuştur.

Bu duygu ve düşüncelerle Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bütçesinin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Ersoy.

Şimdi Sayın Gökân Zeybek’e söz veriyorum.

Sayın Zeybek, süreniz beş dakikadır.

Buyurunuz lütfen.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Anayasa’mızın 63’üncü maddesi “Devlet tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.” der. 64’üncü madde “Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır.” der; bu iki konuyla ilgili de Bakanlığınızı yetkilendirir. Bu yıl içinde Turizm Bakanlığı, orman alanlarının turizme açılabilmesiyle ilgili yani 63’üncü maddeye aykırı olarak bir yasa düzenlemesini Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirdi. Ve yine, arkadaşlarımızın belirttiği gibi son bir yıl içinde bırakın sanatı ve sanatçıyı korumayı, Türkiye’de sanatçıların özgürce konser yapmasının önündeki engellerin kaldırılması bir yana, giderek sanatın bütün Anadolu’dan uzaklaşmasına ve sanatçıların faaliyetlerinin engellenmesine yol açıldı. Sayın Bakan, bildirgenizde diyorsunuz ki: “Kamu kurum ve kuruluşlarına 33 tane müzeyi ve Bakanlığımıza ait olan alanı devrettik.” Ama gelin görün ki 1885-2020 yılları arasında İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kullanımında olan Galata Kulesi’ni, adaların planlama yetkisini, Talat Paşa Konağı’nı son olarak da 13 Mart 2021 yılında Gezi Parkı’nı İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kullanımından alıp Vakıflar Genel Müdürlüğüne devrettiniz. Ne yaman bir çelişki ki buradaki devirler yapılırken belediyelerin kimler tarafından yönetildiği sizin tercihleriniz açısından birinci derecede öncelikli olmaya başladı.

Şimdi, bir başka nokta da TGA üzerinden uzunca aktardınız, TGA'nın ne kadar katkı yaptığını söylüyorsunuz. Peki, TGA'yla ilgili başından beri şunu söylüyoruz: Vergi toplamak devletin asli görevidir ve toplanan bir vergi varsa bunun mutlaka Sayıştay denetiminden geçmesi gerekir. Şimdi, TGA ne aldı, harcamasını nereye yaptı? Bu konularla ilgili "Tur operatörlerine yemek verdik, ağırladık, yurt dışında reklam yaptık." diyorsunuz. Peki, yaptınız ama 2022 yılı ilgili verilerine, turizmde ertelenmiş taleplerin gerçekleşmesine baktığımız zaman bir artıştan söz ediyorsunuz ve bundan övgüyle bahsediyorsunuz ama 2022 yılı içinde Türkiye'nin rekabet içinde olduğu ülkelere bakalım; İtalya ziyaretçi sayısını yüzde 196 artırmış, İspanya yüzde 220 artırmış, Yunanistan yüzde 191 artırmış, Türkiye yüzde 108 artırmış. Yani, siz hâlâ 2013 ve 2014 seviyesindeki konaklama ve o dönemdeki gecelik konaklama bedellerine ulaşmayı bir başarı olarak görüyorsunuz. Biz, Türkiye'de TL cinsinden enflasyondan arındırma rakamlarını konuşuyoruz ama doların da enflasyondan arındırılması gerekiyor. 2013 yılındaki doların satın alma gücüyle 2021, 2022 ABD enflasyonlarını dikkate aldığımızda rakamları dolar cinsinden de karşılaştırmakta bir sıkıntı olduğunu söyleyebilirim.

Şimdi, konaklama vergisiyle ilgili turizm sektörünün sizden ve bizden bir ricası var: Bunun bir yıl süreyle daha ertelenmesini istiyorlar. Yani 2020 ve 2021 yıllarındaki turizm sektörü, pandemiden kaynaklı yaşadığı ciddi sıkıntılar sebebiyle 2023 yılındaki turizm konaklama vergisi uygulanmasının da yeniden bir yıl ertelenmesine ihtiyaç var.

Hepimiz biliyoruz ki arkadaşlar, uçak kalkarsa, koltuk satılırsa otelde de oda satarsınız, gecelik konaklama satarsınız. Şimdi, Rusya pazarına verdiğimiz uçaklar yüzünden Anadolu'ya uçmak mümkün değil, Anadolu'da konaklama ihtiyacını giderecek olan yerli ya da yabancı turistin Anadolu'nun muhtelif şehirlerine gidebilmesi mümkün değil.

Başka bir önemli nokta da şu: Ya, 2022 yılı içinde Hatay'da EXPO 2021 yapıldı. Bakanlık TGA cinsinden yaptığı reklamlarda, tanıtımlarda destek vermeyi bir yana bırakın, Bakanlığın bir tek yetkilisi EXPO'nun açılışına katılmadı. Bu da ilginç bir nokta.

Son olarak da şunu söylemek istiyorum: Turizmde otel, konaklama, bütün bunlar var ama turizmde çalışan insanlar var, işçiler var, emekçiler var. Geçtiğimiz yıl bütçe görüşmelerinde söyledim, tekrar söylüyorum: Turizm sektöründe vahşi bir işçi çalıştırma düzeni hâlâ devam ediyor. Buralardaki işçilerin önemli bir kısmı... Turizm meslek lisesini bitiren öğrencilerin sektörde çalışmamasıyla ilgili bir düzenleme hâlâ yapılabilmemiş değil. Özellikle de çalışan işçilerin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur. Bir iki cümleyle toparlarsanız...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - ...konaklama ihtiyaçlarını giderme konusunda, otelleri bırakın yani 20 kişinin, 30 kişinin, 40 kişinin konakladığı birtakım ilkel pansiyonlarda ya da yakın çevrede tutulan yerlerde konaklamasıyla ilgili hızlı bir düzenlemeye ihtiyaç vardır. Turizm sektöründe insan son derece değerlidir. Sektörde çalışan insanların sürekliliğini sağlayabilirsek; başta gastronomi olmak üzere devamlılığı sağlayabilirsek ilave olarak ek gelirlerin artırılması önemli olacaktır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Zeybek.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kemal Bey, sizin yemekten önce konuşma şeyiniz var mı?

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sonra rica edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sonra yapalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ara verelim Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ara verelim.

Saat 14.30'ta kaldığımız yerden devam etmek üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.32

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.23****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, 18’inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Müzakerelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Serkan Topal Bey hazır, onunla başlayalım.

Buyurun, süreniz beş dakikadır.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Ben, öncelikle RTÜK Başkanına buradan seslenmek istiyorum: En ufak bir eleştiriyi bile “Toplumu kin ve nefrete sürüklüyor.” diye bazı kanalları kapatan RTÜK... Belki Sayın Bakanın gözünden kaçmış olabilir, TRT’de bir dizi yayınlanıyor “Teşkilat” isminde; “Teşkilat”ta terörist, bir tane terörist, bombacı terörist “Gani Samandağ” ismiyle, soyadı “Samandağ” olarak yayınlanıyor.

Bakın, “Samandağ” diye Türkiye’de bir ilçe var, tek bir isim var “Samandağ” arkadaşlar, burada RTÜK Başkanı ne yapıyor? En ufak bir eleştiride kanalları kapatıyor ama birileri hedef gösteriliyor. Yarın, Allah korusun, bütün teröristlerin kol gezdiği Suriye sınırında ya birileri orada bir şeyler yaparsa? Sayın RTÜK Başkanı ne yapıyor? Samandağ halkı da Hatay halkı da hakkını helal etmiyor. Eğer haberi yoksa o zaman istifa etsin. Dediğim gibi, Sayın Bakanın belki haberi olmayabilir, bugün itibarıyla haberi olmuştur. Samandağ halkından özür dilenmelidir, gerekli işlemler yapılmalıdır. Yapılmıyorsa günü geldiğinde biz gerekeni yapacağız. Öyle bir şey olmaz arkadaşlar. Bu kime hizmet etmektir biliyor musunuz? FETÖ’nün taktiği budur; bu, FETÖ’nün taktiğidir. Buna sessiz kalanlar da vatan hainidir. İlla bir dağ ismi konulacaksa alın, koyun, siz de “Bozdağ” koyun. Acaba “Gani Ebubekir” konulsaydı yani RTÜK Başkanının ismi konulsaydı ne yapacaktı Sayın RTÜK Başkanı? Yazıklar olsun, yazıklar olsun! Bunu asla kabul etmiyoruz. Bu çok ciddi bir konu.

Bakın, milliyetçilik bu değildir arkadaşlar. Ya, birilerini hedef gösterecek, terörist Samandağ olacak ama birilerinin gıkı çıkmayacak, en ufak bir eleştiride bazı kanallar kapatılacak, RTÜK Başkanı elini kolunu sallayarak burada karşımıza gelecek. Hakkımızı helal etmiyoruz ya da gerekeni yapın, bir an önce gerekeni yapın.

Sayın Başkanım, bu konuda da sizden hassasiyet bekliyorum. Bu “Teşkilat” adlı diziyi araştırmanızı ve rencide edilen Hatay halkından bir an önce lütfen özür dilenmesini bekliyoruz biz. Yani diyorlar ya: “Biz teröristlerin ayakkabı numaralarını biliyoruz.” Yani hakikaten kimlerin kimlerle beraber olduğunu da bilmiyoruz artık. Ayakkabı numaralarını bilenler, bugün hiçbir şey yapmıyorlar. Bu, milliyetçilik değildir arkadaşlar. Bunun tek bir adı vardır, vatan hainliğidir; bu, FETÖ’ye yardım yataklıktır. Hadi, buyurun, bu cümlelerimden dolayı da beni mahkemeye verin, görüşelim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, TİKA ve YTB'yle ilgili de şunu söylemek istiyorum: Aslında bunlar daha önce Başbakanlığa, Dışişleri Bakanlığına bağlıydı. Aslında Dışişleri Bakanlığına bağlı olması daha doğru olur çünkü hem 160 ülkede ofisleri var... Bu konuda Dışişleri Bakanlığına bağlanmasını daha doğru buluyoruz. Bu konunun yeniden ele alınmasıyla ilgili ben öneride bulunuyorum.

Yine, TİKA birçok yerde su kuyusu açıyor, hizmetler ediyor. Evet, bunları kabul ediyoruz ama bu konuda bize bilgi verilmesi gerekiyor, şeffaf olunması gerektiğini düşünüyorum. TİKA konusunda daha fazla detaya girmek istemiyorum ama bu konuda bilgiye ihtiyacımız olduğunu bir kez daha ifade ediyorum.

YTB'yle ilgili...Tabii, şimdi, yurt dışı Türklerin kimler olduğunu çok iyi biliyoruz ancak akraba topluluklar konusunda bir tanımlamaya sahip değiliz arkadaşlar. Bizim akrabalarımız kimdir, bunun bir yasal tanımlaması var mıdır? Tabii, çoğunluğunu biz biliyoruz yani ama bu konuda mesela hani bir yasal tanımlama koyalım, biz de bu konuda destek olalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Çünkü yurt dışında YTB mesela hangi STK'larla iletişim kuruyor? Mesela CHP birlikleri var, onlarla iletişime giriyor mu, girmiyor mu? Bu konuda yine bir eksiklik var. Bu öneriyi de ben buradan değerlendirmek istiyorum çünkü ülkemizin yurt dışında daha güçlü olmasını, lobcilik alanında etkin olmasını gerçekten biz de yürekten istiyoruz, destekliyoruz ama elbette devlet kurumlarının iktidarın aracı olarak değil, devletin bir lobisi olarak kullanılması gerektiğini buradan bir kez daha ifade ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur, teşekkür ediyorum Sayın Topal.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Son cümlem, son olarak: Bu önerilerimizi Sayın Bakanın dikkate alacağına inanıyorum. Hepinize teşekkür ediyorum. Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Topal.

Değerli arkadaşlar, Halkların Demokratik Partisinden Sayın Kemal Bülbül'e söz veriyorum şimdi.

Buyurun, süreniz beş dakikadır.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Çok teşekkür ediyorum.

Muhterem hazırun ve Sayın Bakan... Sayın Bakan, bilim insanları, sosyologlar, felsefeciler kültürü şöyle tanımlıyorlar: “İnsanların içine doğduğu birinci doğayla etkileşerek yarattıkları ikinci doğaya ‘kültür’ denir.” diyorlar. Yani bizim dışımızda var olmuş, yaratılmış değerlerle etkileşerek yarattığımız değerlere “kültür” denir ve bu bizim ikinci doğamız. Dolayısıyla, inanç, etnik kimlik, dil, cinsiyet algısı ve benzeri gibi şeyler cinsiyet algısı ikinci doğamız içerisinde yer alıyor ve doğal olarak sizin ikinci doğanız Türk ve Sünni olmak, benim ikinci doğam Kürt ve Alevi olmak; böyle farklılıklarımız var. Lakin bu farklılıklarımızı korumak ve yaşatmak konusunda çok ciddi sorunlar yaşıyoruz. Tarihi örnekler verdi arkadaşlar; bakın, ben size çok çarpıcı örnek vereyim: Selçukluya el veren Alevi Baba Tâhir Uryân, Osmanlı'ya el veren Şeyh Edebalı ve cumhuriyete el veren Cemalettin Çelebi, 3'ü de Alevi'dir ve Şeyh Edebalı'nın kayınpederi de -aşk olsun ona- Tâceddin El Kürdi'dir, bir Kürt'tür. Kürt-Türk ilişkileri, halklar ilişkileri bu kadar girift, bu kadar iç içe, bu kadar can alıcı, bu kadar belirleyicidir Sayın Bakanım.

Şimdi, dünyada üç temel unsur var şu anda yaşamı belirleyen. Bir, ekonomi; iki, kimlik sorunu; üç, doğa ve çevre sorunu. Hâl böyleyken kimlik sorununu çözümlenmeden ekonomiyi ve diğer sorunları çözümlenememek gibi bir sorun söz konusu. Ne yazık ki Bakanlığımızın yapısal sorunları, işleyişi, Türkiye'deki kültür farklılığına bakışı, tekçi yaklaşımı; bütün bu eleştiriler bir yana Bakanlığımızda ve

sizde Sayın Bakan oryantalist bir bakış var. Bu anlamda, bütün kadrolarınızın ve sizin Sevgili Edward Said'in "Oryantalizm" kitabını okumanızı lütfen, rica ediyorum; okuduysanız teşekkür ediyorum fakat kültürün ne olduğu konusunda, oryantalizmin ne olduğu konusunda çok ciddi bir bakış açısına ihtiyaç olduğu kanısındayız.

Bizden önceki konuşmacı arkadaşlarımız da söyledi, Alevilikle ilgili bir yapısallık ihdas edildi ve bu size bağlandı, şu anda Kültür Bakanlığı yanında bir de Alevilik bakanlığınız söz konusu.

Tam bundan söz etmişken, Sevgili Başkanımız Cevdet Yılmaz'ın da konuşma yaptığı bir sempozyumda şöyle bir cümle kullanıyor, kendisine de soruyorum izninizle: "Artık kimsenin kimliğini aşağılamayacak, bu bağlamda 'ayrımcılıkla mücadele' dediğimiz bir hukuki zemin oluşturuyoruz. Kimse kimseye ayrımcılık uygulamayacak." Sayın Başkan, ayrımcılık neydi, düşündüğünüz, murat ettiğiniz hukuki zemin neydi; bunlar sağlandı mı konusunu sormak istiyorum.

Bakınız, Yunus Emre Enstitüsünden söz ediliyor, Yunus Emre çok kimlikliliği bizim tülkemize dair nasıl anlatıyor, bu nefesi daha önce de örnek verdim ama yine örnek vereyim:

"Hak bana bir gönül verdi, ha demeden hayran olur,
Gâhi gider giryan olur, gâhi gider şadan olur,
Gâhi girer mescitlere, yüz sürer anda yerlere,
Gâhi gider deyre girer, İsa ile ruhban olur."

Bakarsanız, Yunus Emre bir Alevidir, Hacı Bektaş'tan, Tapduk Emre'den irşat olmuştur ama Yunus Emre diyor ki: Ben mescide de giririm, deyre de yani kiliseye de. Dolayısıyla, bizim ne mescitle ne kiliseyle ne inanmayanlarla ne sinagogla ne de siz Sünni dostlarımızla bir sorunumuz yoktur. Bizim inkârcılıkla, bizim tekçilikle, bizim bu inkârcılık ve tekçilikten doğan nefret suçlarıyla bir sorunumuz vardır. Bunu kaldırmak konusunda bizim de sorumluluğumuz var, bu sorumluluğumuzu Genel Kurulda da beyan ediyoruz, burada da beyan ediyoruz. Türk ve Türkmenlerin, Kürtlerin, Arapların, Çerkezlerin, Lazların; Türkiye'deki tüm halkların, tüm inanç gruplarının ve inanmayanların bir arada, eşit yaşayabilmesi için Kültür Bakanlığına, Kültür Bakanlığı kadrolarına çok önemli bir görev düşüyor. Bu zihniyet, bu anlayış, bu bakış sağlanmadan Kültür Bakanlığında ya da kültür alanında hiçbir gelişmenin olacağına inanmıyoruz. Onun için, öncelikle temel amaç bu alandaki gelişmeyi sağlayabilmek için çoğulcu, eşitlikçi, adil bakışı sağlayabilmek ve uhdenize verilen Alevi inancına dair bu yapısallığı toplumla paylaşabilme basireti gösterebilmenizdir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım.

Zira, biz itiraz etmemize, kabul etmemize rağmen bununla ilgili âdeta zorla dayatılarak bir şey oluşturuldu; biz bunu Aleviliğe kayyum atamak olarak değerlendiriyor, bunu kabul etmiyoruz ama bununla ilgili de yapılacak süreçlerde eşitlikçi ve adil davranılması gerektiğini belirtiyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Komisyon Başkanı olarak takdir edersiniz ki çok fazla tartışmalara girmem, içerik konusunda konuşmam doğru olmaz ama bahsettiğiniz sempozyum Bingöl Üniversitemizde 2014 yılında yaptığımız bir uluslararası Alevi sempozyumuydu. Ben de o dönemde Kalkınma Bakanıydım, katıldım ve konuşma yaptım. Çok da faydalı bir çalışma olduğunu düşünüyorum doğrusu.

İçeriğe dönük fazla bir şey söylemeden sadece şunu ifade edeyim: Bütün kimliklere saygılı olmamız lazım ama kimlik siyaseti yapmamamız lazım. Benim genel anlayışım budur. Eşit vatandaşlar olarak kimse kimseyi ötekileştirmeden, kendisine benzetmeye çalışmadan, herkesi olduğu gibi kabul ettiğimiz ve demokratik hukuk devletinin normları içinde birlikte yaşadığımız bir Türkiye, zannediyorum, hepimizin özlemidir, hepimizin sahiplenmesi gereken bir durumdur diye ifade etmek istiyorum.

Şimdi, müsaadenizle, devam edelim.

İYİ Parti'den Sayın Hayrettin Nuhoğlu'na söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır Sayın Nuhoğlu.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; bazı sorularla başlamak istiyorum.

Sayın Bakan, soru önergelerine niçin cevap vermiyorsunuz, Anayasa'ya ve İç Tüzük'e göre on beş gün içinde cevap verilmesi gerektiğini bilmiyor musunuz, yoksa Anayasa ve İç Tüzük'ü takmıyor musunuz?

Bir buçuk yıl önce, 16 Nisan 2021'de verdiğim önergeyle Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün logosunun hangi amaçla değiştirildiğini sormuştum. Eski logo, Türk milletinin tarihî süreç içerisinde öne çıkan bazı sembollerini kapsıyordu, şimdiki logo ne anlama gelmektedir? Logo için ne kadar ödeme yapıldı, logoya bağlı olarak, tabela ve evraklar için ne kadar harcama oldu? Bu işleri yapanlarla bir bakan yardımcısının ilgisi var mıdır?

Yedi ay önce verdiğim diğer önergede ise Van Erciş'teki Kara Yusuf Bey Kümbeti'nin akıbetini sormuştum, niçin cevap vermiyorsunuz?

Şimdi de 2022'de yatırım teşviklerinden faydalanan 2 oteli soracağım. 2 milyar 150 milyon lira Voyag Turizm ve Otelcilik Anonim Şirketi ile 2 milyar 350 milyon lira verilen MRA Turizm ve Otel İşletmeciliği Anonim Şirketi hakkında basında yer alan iddialara göre soruyorum: Bu 2 şirketle ilişkiniz var mıdır, varsa Bakanlıktan istifa etmeyi düşünmediniz mi?

2021 Sayıştay Raporu bulgularını incelediniz mi? İncelediyseniz, koşullar oluşmadığı hâlde pazarlık usulü ihaleye çıkılması, doğrudan temin usulüyle yapılan bazı yapım işlerinde iş artışına gidilmesi, bazı ihalelerde sözleşme gereği hibe olarak alınan araçların envanter kayıtlarının olmamasını nasıl izah edeceksiniz? İncelemediyseniz, kendinizi görevini hakkıyla yerine getiren bir Bakan olarak görüyor musunuz?

Değerli üyeler, ülkemizde gergin ve huzursuz bir dönem yaşanmaktadır. Mutlu olan, yarınlara umutla bakanlar o kadar azaldı ki bunun sorumlusunun kim olduğundan ziyade, kullanılan üsluba bakmak gerekir. Eski dönemlerde de ekonomik sıkıntılar vardı, gerginlikler yaşandı, darbeler oldu, Kıbrıs harbi yaşandı ama ileriye doğru umutlar hep vardı. 80 öncesi benim kuşakta olanların yaşayarak, sonraki kuşakların da okuyarak bildiklerini sandığım bir resim göstereceğim. İnönü, Türkeş, Bölükbaşı ve Aybar, 60'lı yılların sonu; kar yağışı altındaki bir törende yan yana, güler yüzlü ve vakur duruşları var. Tarihle ilgili, resme not düşülmüş, bakın notta ne diyor: "Siyasette mücadelenin yanında ahlakın, saygının ve seviyenin olduğu yıllardan." İkinci resim 90'lı yıllarda, Anıtkabir'e çıkarken Ecevit, Erbakan, Mesut Yılmaz, Demirel, Erdal İnönü ve Türkeş yan yanalar. Bu resme de not düşülmüş: "Hepsi göç edip gittiler ama hiç birbirlerine ve halka küfür etmediler." Şimdi, ben sormak istiyorum, son yirmi yılda neler oluyor da böyle resimler göremiyoruz, niçin yok bu resimler?

Değerli üyeler, Türk milletinin geleceğiyle ilgili düşünce sahibi olan herkes birbirine saygı duymak zorundadır, hiç kimse diğerini hor görmemelidir, göremez. 6'lı masa işte bunu yapmaya çalışırken hakaretlere uğruyor, ağır ithamlar ve iftiralara maruz kalıyor. Her birinin farklı görüşleri olmasına rağmen bir araya gelip ülkemizdeki yönetim ve sorunlar hakkında fikir üretiyor, görüş belirtiyor, partili Cumhurbaşkanlığı sistemine karşı yeniden parlamenter sistemi öneriyor ve savunuyor; bundan niçin rahatsızlık duyuluyor? Anlatmaya çalıştığım şey, Türk milletinin siyaset kurumundan beklentisidir. Yakın geçmişteki Türk siyasetine hakim olan saygı, anlayış ve hoşgörünün yeniden örneğini vermekte olan 6'lı masaya bu açıdan teşekkür etmek gerektiği hâlde, bu sabah bile uçakta, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanının söylediği sözleri şiddetle eleştiriyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubundan Sayın Baki Şimşek, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle, bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor, başarılar diliyorum.

Dünyada ve bölgemizde yaşanan bütün olumsuz gelişmelere rağmen gerek pandemi gerek Suriye ve Rusya-Ukrayna savaşına rağmen turizm alanında yaptığımız başarılı çalışmalarından dolayı Bakanlık personelini ve şahsınızı kutluyorum.

Muhalefetin “Türkiye’ye turist gelmez, Türkiye’de adalet yok, özgürlük yok.” algı operasyonlarına rağmen Türkiye, hedeflerini her yıl artırarak devam etmektedir. İnşallah, önümüzdeki yıl itibarıyla daha da yüksek bir sayıda turistini ülkemize gelmesini beklemekteyiz. Elbette, eksikliklerimiz vardır yalnız “Bir ayırım yapıyor, eşitlik yok, adalet yok.” veya “Toplumun belli kesimlerine farklı muamele yapılıyor.” gibi konuşmalar yapılmasını burada hayretle karşılıyorum ben.

İngiltere’de İngiliz vatandaşı olabilenlerin, Almanya’da Alman vatandaşı olabilenlerin, Amerika’da Amerikan vatandaşı olabilenlerin Türkiye’de Türk vatandaşlığına karşı böyle hasmane tutum sergilemelerini şiddetle kınıyorum. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan her bir vatandaşımız Türk vatandaşdır, ne bir metrekare toprağımızdan ne de bir tane insanımızdan vazgeçmedik, vazgeçmeyeceğiz.

Restorasyonu yapılmayan cami de vardır, han da vardır, hamam da vardır, saray da, kervansaray da vardır, elbette kilise de vardır ama bunu bir ayrımcılık olarak belirtmenin ya da devletin belli kesimlere ayrımcılık yaptığını söylemenin çok doğru olmadığını düşünüyorum. Hepimizin kimliğinde “Türkiye Cumhuriyeti” yazıyor, aynı kimliği taşıyoruz, hiçbirimizin kimliğinde farklı bir ifade yazmıyor.

Bunları belirttikten sonra ben seçim bölgem olan Mersin’le alakalı, turizm yatırımlarıyla alakalı 2023 yılı ve 2024 yılı hedeflerinden mutlaka pozitif bir ayrımcılık bekliyorum Sayın Bakanım. Yani turizm bölgelerimiz planlandı, her şey hazır ama birçok olumsuzluk üst üste geldi; belki ihaleler yapıldı, iptal oldu, başka olumsuzluklar oldu, pandemi oldu, krizler oldu. Başta, Kazanlı turizm bölgesi olmak üzere, Mersin’deki 8 tane turizm bölgesinin en az 2 tanesinin 2023 yılı hedefleri arasına alınmasını bekliyorum. Adana ve Mersin, 2’şer milyon nüfusu olan yaklaşık 4 milyonluk 2 kent ve bu 2 kentin ortak kullanılabileceği Karboğazı turizm alanı planlandı, orada belli planlamalar ve altyapı yatırımları da yapıldı ama daha sonradan maalesef ki proje akamete uğradı; şu anda hiçbir çalışma yapılamıyor ve 4 milyon insanın yaşadığı bir kentte kayak yapılabilecek bir alan yok, Adana ve Mersin’in kayak yapabileceği bir alan yok. Karboğazı turizm merkezinin mutlaka 2023 yılı hedefleri içerisine alınmasını ve buraya yatırıma başlanmasını bekliyoruz.

Yine, Mersin Tarsus'ta şehir merkezinde yer alan ve ciddi ihtiyaç olan -özellikle cuma günleri esnafın yoğun bir şekilde cuma namazı kıldığı- bölgede "Melik Tahir" olarak bilinen Küçük Minare Camisi'nin de restorasyonun hızlı bir şekilde tamamlanmasını bekliyoruz. 1945 yılında restorasyonunu yaptığımız -teşekkür ediyoruz, açılışını da yaptınız- Tarsus Müzesi'nde yer alan mozaiklerin bir kısmı Hatay'a gönderilmiş, şu anda Hatay'da sergileniyor, bu mozaiklerin Tarsus Müzesine getirilmesini; yine, İstanbul Arkeoloji Müzesinde yer alan Marsyas Heykeli'nin de asıl yeri olan Tarsus'a getirilmesini, Adana'daki Aşil Lahti'nin aynı şekilde, yine, Tarsus'taki müzeye getirilmesini talep ediyorum. Dünyanın en eski tapınaklarından olan Gözlükule Höyüğü'nün etrafının kamulaştırmasının yapılmasını... Buradaki kazı faaliyetleri yıllardır devam ediyor ama çok önemli bir eser. Yani Gözlükule'yle ilgili çalışmaya hız verilmesini bekliyorum ben.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Bir de Tarsus'tan Anamur'a kadar neredeyse adım başı bir sit alanı var Sayın Bakanım. Özellikle Erdemli, Silifke, Anamur arasında, o kayalıkların üzerinde belki bir parça yıkık var, belki bir tane kaya mezar var ama yüzlerce, binlerce dönümlük alan sit alanı olarak... Bu kadar geniş bir alanı koruyabilme şansımız yok. Bu bölgede de yine, belki Kapadokya'da olduğu gibi, bunlarla ilgili, burada belirli tesislerin yapılmasına izin verilerek... Tek katlı yapılabilir, taştan yapılabilir, bölgenin özelliğine göre uygun bir şeyler yapılabilir. Yoksa burayı korumamız mümkün değil. Bu tesis sahiplerine de oradaki eserler proje dâhilinde zimmetlenerek o bölgede bir cazibe merkezi oluşturulabilir. Çok büyük bir alan var ve denize sıfır. Kayalıkların üzeri ne ekilebiliyor, ne dikilebiliyor, ne orman özelliği var, kullanılmıyor, tamamı sit alanı; Anamur Ören'e kadar bunları görmeniz mümkün. Bu konuda da mutlaka bir çalışma yapılmasını talep ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, hazırlanmanız bakımından bir liste okuyacağım: Sayın Mehmet Bekaroğlu'yla başlayacağım, sonra HDP'den Sayın Zeynel Özen gördüğüm kadarıyla hazır. İYİ Parti'den Sayın Orhan Çakırlar hazırsa ona söz verebilirim veya üyelerimizin talebi varsa üyelerimize. Daha sonra tekrar CHP'den Sayın İsmet Tokdemir'e söz vereceğim.

Sayın Mehmet Bekaroğlu'yla başlıyorum.

Buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, konuya girmeden evvel, hepimizi ilgilendiren bir durum var, ondan söz etmek istiyorum.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanına sanyorum uçakta bir soru soruyorlar. Gazeteci -bu gazeteci mi, nedir; RTÜK Başkanı karar versin- sanki olumlu bir şey olmuş gibi "CHP İstanbul'daki patlamaya, orada ölenlere üzülmü. Ne diyorsunuz?" gibi bir şey soruyor ve Sayın Cumhurbaşkanını da şöyle bir cevap veriyor: "Şunu bütün samimiyetimle, açık sözlü olarak söylemem gerekir: Bütün bunlara rağmen, muhalefetin her zaman olduğu gibi, bu olayların acısını hissetmeyişiine biz alıştık." Ne diyeyim şimdi buna arkadaşlar?

Şuraya bakın arkadaşlar: Yusuf Meydan ve kızı Ecrin. Bu fotoğraftaki babanın merhametine ve sevgisine, şu fotoğraftaki Ecrin'in masumiyetine, güzelliğine acımayan insan olabilir mi? Peki, bunun üzerinden siyasi bir rant devşireceğim diye iftira eden, acıyana "Acımadı." diyene, ne diyeyim ben

ona? Allah'a havale ediyorum, Allah'a havale ediyorum. Önce milletin tokadını yiyecek bu Sayın Cumhurbaşkanımız, iletin kendisine, burada hepimiz temsilcisisiniz; sonra Allah'ın tokadını yiyecek. Bu ne demek ya! Ayıptır! Yeter bu millete arkadaşlar ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Senin yaptığın ayıp.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu kadar bölmek, parçalamak, bu kadar yabancılaştırmak...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bu kadar iftira...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu olur mu ya! Bu olur mu ya! Kan aktı, bu çocuk öldü ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Haddinizi bilin! Bu kadar nefret olur mu ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bunun üzerinden kaç tane oy alacaksın Sayın Recep Tayyip Erdoğan? Yazıklar olsun be! Bırakıyorum...

RTÜK...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bu kadar nefret olur mu ya! Bu topluma, bu millete karşı biraz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bırak ya! Konuşmayın! Konuşmayın! Konuşmayın!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Haddinizi bilin! Kime mesaj veriyorsun?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yaptığınız iş mi? İş mi bu yaptığınız? Yeter ya! Yeter! Yeter!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey, sakın olun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaç tane oy alacaksınız be! Yeter be!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye Mehmet Bey, ben bir şey söyleyeceğim. Lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaç tane oy alacaksınız? Yeter!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kime yaranmaya çalışıyorsun?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yaşar Bey, bir müsaade eder misin?

Mehmet Bey, terör konusunda bütün hepimizin ortak bir tavır sergilemesi gerekiyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Genel Başkanına söyle onu, git Genel Başkanına söyle. Git Genel Başkanına söyle onu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hayır, hayır; genel başkanları tartışacağımız bir ortam değil burası, rica ediyorum. Genel başkanlar birbirleriyle ilgili konuşurlar, siz lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Genel Başkan birbiriyle ilgili konuşmuyor, CHP diyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bütçe konuşuyoruz, bütçeyle ilgili konuşmanızı yapın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl acınmaz ya! Şu çocuğa bakın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Burada genel başkanlarla ilgili yorumlar yapıp farklı bir hava oluşturmaya çalışmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne hava oluşturuyorum?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ha, biz suçlu olduk öyle mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tabii sen suçlusun ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Böyle, yaptığımız bütün iş bu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ya, doğru mu bu yaptığınız? Terör konusunu oyla ilişkilendirmek ne demek Mehmet Bey?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz suçlu oluyoruz öyle mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Terörü oyla ilişkilendirmek ne demek? Böyle bir hakaret olabilir mi!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz mi ilişkilendirdik? Kim? Sayın Cumhurbaşkanı ilişkilendirdi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hayır, efendim, daha az önce siz söylediniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Cumhurbaşkanı'nın yaptığını anlatıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne söyledim?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tutanaklara bakalım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bak bakalım tutanaklara, ne söyledim?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, devam edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki... Lütfen süreme dikkat edin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yeter artık ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – En az üç dakikamı yediler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ayıp ya ayıp! Hep yapıyorsun bunu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, daha önce de konuştuk, burası genel başkanları tartışacağımız bir platform değil; herkes tartışır ve bu işin içinden çıkamayız. Bütün genel başkanlar da burada tartışılır o zaman, kusura bakmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tartışılmıyor sanki.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki, süreme dikkat edin Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreyi yeniden başlatalım lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanına soruyorum...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, konuştun ya...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hem provokasyon yapıyorsun, ondan sonra da “Süreme ekle.” diyorsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreye eklemiyorum, sadece durdurdum, yeniden başlatıyorum.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – RTÜK Başkanı sunum yaptı, arkadaşlar da protesto ettiler “sansürcü” filan diye, tepki oldu iktidar partisinden, anlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu RTÜK Başkanı muhaliflere destek gibi görünen televizyon kanallarına yağdırdığı cezaların onda 1’ini, yüzde 1’ini gerçekten Hükûmete yakın kanallara yağdırıyor mu? Mesela, geçen gün -şimdi, yine “Genel başkan.” diyeceğim, küplere binecekler- bir televizyon kanalı -ismini veriyorum, Akit TV- Sayın Genel Başkan için şöyle bir laf etti, dedi ki: “Sayın Kılıçdaroğlu ‘Kasım

ayını bekleyin.' dedi." İstanbul'daki terörle ilgili böyle bir manşet attı. Sayın RTÜK Başkanı... Orada mı arkadaş, bilmiyorum. Aldın mı bunu gündeme Sayın RTÜK Başkanı? Kimin RTÜK Başkanısın sen eğer bunu gündeme almadıysan? Bundan ayrımcı, ayıp bir şey olur mu Sayın RTÜK Başkanı?

Değerli arkadaşlarım, bu RTÜK işine ve benzer konulara dikkat etmemiz gerekiyor. Parlamento seçiyor, Mecliste temsilcisi bulunanlar oraya gidiyor, bu Sayın RTÜK Başkanı gibi Hükûmetin, iktidar partisinin sopası oluyor. Bu konuyu yeniden... Diğer benzer ülkelerde nasıl oluyor bunlar? Basınla ilgili kuruluşların da içinde olacağı daha bağımsız, daha tarafsız... Gerçekten böyle bir kuruluşun hâlâ ihtiyaç olduğunu düşünüyorum ben, bunu ciddi bir şekilde düşünmek lazım, konuşmak lazım. Bugün bize, yarın size değerli arkadaşlarım; onu ifade edeyim.

Şimdi, Sayın Başkanım, bu TÜRSAB'la ilgili haberleriniz çıkıyor son günlerde Sayın Bakanım. Bu nedir yani lütfen bunu bize anlatın çünkü sizin adımızda da dönüyor. Kendisi de işte tur sahibi, Bakan da böyle. Diğer tur sahipleriyle, tartışmışsınız TÜRSAB Başkanıyla. Evet, siz bir şey diyorsunuz, o da size cevap veriyor, 10 tane gazetede haber var. Bundan haberiniz yoksa anlamam yani. Bu konuyu ben merak ediyorum şahsen, sonra cevap verirseniz çok memnun olurum yani takip ediyorum işlerinizi, sizin böyle bir şeye isminizin karışmasını doğrusu istemem.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan sunumunda bana göre bugüne kadar bakanların görmediği, etmediği, Kültür Bakanlarının görmediği, Türkiye'de kültür politikalarının içine de girmeyen önemli bir konuya değindi, o konu da şu değerli arkadaşlarım: 81 ilimizde somut olmayan kültürel miras il tespit komisyonları vasıtasıyla toplam şu kadar yaşayan insan hazinesi... Ya, bu çok önemli bir şey. Yani şimdiye kadar kültür, turist filan deyince böyle eski, kadim binalar, taşlar, böyle cansız, yaşamayan, ölmüş; bunlar anlaşılıyor, bunlara gidiliyor ve bizim turizm de ya bunların üzerine kuruluyor -dünyada genel olarak tabii böyle- ya da işte deniz, kum, filan, bunların üzerine kuruluyor. Bu çok yanlış bir şey. Sizin şeye de cevap veriyor, hani "Kültürel iktidar olamadık." diyor ya Sayın Cumhurbaşkanı "Sosyal ve kültürel iktidarımız konusunda sıkıntımız var." diyor, defalarca söyledi, olamazsın, olamayacaksınız. Bir tane sebebi de budur değerli arkadaşlarım, yaşayan... "Kültür dediğimiz şey değerli arkadaşlarım, böyle bir ideolojinin, bir inancın yaşam tarzını dayatmak, yaymak, işte, özgürlüklerin ortada olmadığı ortamda, işte, kapalı kapılar arkasında planlayarak, işte, bir takım romanlar yazdırmak, şiirler yazdırmak, resimler yaptırmak; bu kültür filan değil yani buradan çıkan şeyler ne kadar güzel olursa olsun, kim yaparsa yapsın, kültürel ürünler, sanat ürünleri filan değildir. Bunlar ideolojik araçlar filandır, kıymeti de yoktur bunların, olamaz bunların kıymeti. Kültür, yaşayan bir toplumun yaşarken ortaya çıkardığı ürünlerdir. O insanlar diğer insanlarla, doğayla, diğer canlılarla bir ilişki içine giriyor, o kendisi için yaratılmış nimetleri kullanıyor ve estetik şeyi de var, o da insanın içine ekilmiş -Rabb'imiz: "Ben topraktan yarattım ama kendimden de nefesimi üfledim." diyor ya- böyle bir insan, orada yaşıyor, güzellikler ortaya çıkarıyor, yaşarken diğer toplumlara örnek olabilecek, gelecek toplumlara gidecek gelenekler oluşturuyor filan, güzellikler oluşturuyor, tabiatı imar ediyor ama ona zarar vermiyor. Siz nasıl kültür oluşturacaksınız değerli arkadaşlarım?

Yani şu anda, İstanbul'a bir bakalım, uzaktan bakalım. Adalet ve Kalkınma Partisi dönemi ile ondan yirmi sene önceki döneme bir bakalım. Buradan kültür çıkar mı değerli arkadaşlarım ya? Ne kültürü çıkacak? Ne estetiği çıkacak? Ne mimari çıkacak? Kâr amacının dışında hiçbir amaç olmadan bütün arsalarla dikey...

Bir de sürekli olarak yatay, efendim, mahalle... Nerede yatay? Nerede mahalle kültürü? Ya, orada mahalle mi olur değerli arkadaşlarım? Oradaki insanlar birbirini görmüyor ki, selamlaşmıyor ki. Buradan nasıl kültür üreteceksiniz? Üretemezseniz. Ne kadar ideolojik olursanız olun, ne kadar dindar olursanız olun, yapamazsınız. Heba ettiniz, yüz yıllık, iki yüz yıllık beklentiye heba ettiniz yani gitti.

Sayın Bakanım, şuradan bir yere geçmek istiyorum. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde farklı bir turizm var. Ya, oralara geldi, üstelik de güzel bir laf ederek geldi Sayın Cumhurbaşkanı, dedi ki: "İşte, Ayder'e yukarıdan baktık helikopterle gezerken, burayı kirlenmişler." ve altı ay sonra, bir sene sonra kepeçlerle, acayip kamyonlarla, yollara sığmayan kamyonlarla geldi; dümdüz etti, ettiler Sayın Bakanım. İzlediniz mi? Ağlamadınız mı? Ben, orada doğmuş, büyümüş insanım. Yazın üç ayımı Doğu Karadeniz'in yaylalarında geçiriyorum.

Sayın Bakanım, Ayder'i evet... Yani orada insanlar, gelen turist diye şey... Biri köşede bir şey açmış, öbürü işte küçük bir şey yapıyor, birbirinin içine girmiş, trafik de yürümüyor; doğru, öyle bir şey vardı. Ama orada yaşayan bir kültür vardı, yaşayan insanlar vardı. Ya, orada bir Emine Abla vardı, çorba yapardı, kapısında 3 tane iskemle dururdu, otururduk, çorba içerdik, herkes oraya çorba... Bir kültürdü o, yaşayan kültürdü o. Geldi, kepeçlerle yok etti. "Yer altında işte 1.500 vasıtalık bilmem ne yapıyorum." otobanlar falan... Ayder, Ayder olmaktan çıktı. Ne yaptı? Adı nedir şimdi bilmiyorum.

Bakın, Doğu Karadeniz Bölgesi artık çayla geçinemiyor. İnsanlar da büyük şehirlerde ciddi bir şekilde rahatsız, geri dönmek istiyor; farklı geçim alanları gerekiyor. Genç insanlarımız -eskisi gibi değil- 5 dönüm çayı toplayarak geçinmeyle falan yetinmiyor; daha güzel şeyler yapmak istiyor. İşte, kivi denildi, şü denildi, bu denildi; olmadı ve kala kala turizm kaldı. Ya, turizm de... Orada kitle turizmi olmaz ki Sayın Bakanım, bunu siz benden çok çok daha iyi biliyorsunuz; söylemiyor musunuz Sayın Cumhurbaşkanı: Burada kitle turizmi olmaz, burada büyük otelleri yapmanın bir anlamı yoktur, bunlar yanlış; zaten üç ay, dört ay, beş ay; böyle olmaz.

Ya, bir kere, yaylacılık yok edildi. Nasıl yok edildi? Ya, insanların o köyde geçimine imkân bırakmadınız. Çocuğunu gönderecek okul bırakmadınız köyde; göçüp gitti. Bakın, on beş, yirmi seneden beri, sizin geldiğinizden, daha önceden başlamıştı, bütün suç sizin değil; oralarda hayat kalmadı, kimse kalmadı, yaylalara kimse gelmiyor. Yaylalarda, eskiden bin, 2 bin büyükbaşın, 10 bin küçükbaşın doğup gezdiği yaylalara, oraya gidip iki gün kalıyorsunuz şimdi, süt bulamıyorsunuz arkadaşlar; yayla yayla olmaktan çıktı. Niye? Çıktı, çıkardınız. Niye? "İşte, insanlar büyük şehirlere gitsin, kanal yapacağız, etrafında evler yapacağız, orayı satacağız." Para, para, para, para, para... Başka bir şey görmüyorsunuz kusura bakmayın, kızmayın. İçimden söylüyorum, ağlayarak söylüyorum. Niye size düşman olayım ben arkadaşlar ya?

Ya, şimdi, bu yaylaları mahvettiniz. Önce insanları boşalttınız, sonra değerli arkadaşlar, büyük makinelerle "Yeşil Yol yapıyoruz." diye bir... Ne yapacağız biz duble yolu yaylalarda? Kitle turizmi olmaz burada, olmaz. Eğer bütün yaylaları kazıp oralardan maden başka bir şey indirecekseniz anlarım ama bu vasıtaların orada ne işi var? Dümdüz etti. Gittim, baktım. Göndermiş, ihale edilmiş, yıkıyor. Büyük, böyle oda gibi kayalar aşıya doğru gidiyor, 300 metre, 500 metre ağaçları, gürgenleri, çamları kırıyor, gidiyor. Ya, burada turizm olur mu arkadaşlar? Bunu insan yapar mı? Kusura bakmayın. Nasıl bir insanlık? Nedir bu? Bu nasıl bir şey? Ya, buralar hepimizin malı arkadaşlar. Hepimizin malı bunlar, böyle bir şey olur mu?

Bir şey daha var arkadaşlar, siz kültür mülkür üretemezsiniz çünkü siz gerçeği kırdınız, büktünüz, takla attırdınız; meşhur "post-truht" dediğimiz işi yaptınız. gerçeği yok ettiniz, yamullttunuz. Yamuk bir gerçeğin üzerinden kültür ve hele hele medeniyetin ortaya çıkması mümkün değil, böyle bir şey mümkün değil, vazgeçin bunlardan değerli arkadaşlarım, insanları kendi hâline bırakın.

Sayın Bakanım, Doğu Karadeniz Bölgesi'ne bir şey yapmak istiyor musunuz? Orada yayla turizmi, dağ turizmi mi yapmak istiyorsunuz? Ya, bir gün bizi çağırın da dinleyin Sayın Bakanım ya, lütfen, bir gün bizi çağırın da dinleyin -nasıl olur- bir gün de bizimle gezin oraları.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yirmi saniyeniz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, dinliyor musunuz beni? Bir gün de Karadeniz’e gelin, ben sizi gezdireyim Sayın Bakanım ya. Ve o iki günü de hayatınız boyunca unutmayacaksınız; ondan sonra bütün Doğu Karadeniz’deki yayla turizmi politikanızı değiştireceksiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Komisyonumuza hiç böyle bir teklifte bulunmadı Sayın Bakanım, Mehmet Bey sadece size teklifte bulundu, sağ olsun.

Sayın Zeynel Özen Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Bakan, bürokratlar, Komisyon üyesi milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 18 Aralık 1992 tarihli ve 47/135 sayılı Karar’ıyla yayınlanan, Türkiye’nin de onayladığı Birleşmiş Milletler Ulusal veya Etnik, Dinsel ve Dilsel Azınlıklara Mensup Kişilerin Haklarına Dair Bildiri ...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir sakin ol ya.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne diyorsun ya?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir sakin ol diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Zeynel Bey’e söz verdim. Bir sükûneti sağlarsak...

Buyurun.

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – ...bu konuda devletlere sorumluluk yüklerken ana dilde eğitimin bir hak olarak altını çizmekte ve devletlere eğitimde fırsat eşitliği ve toplumsal eşitlik bakımından ana dilde eğitimin sağlanması sorumluluğunu yüklemektedir ancak pek çok devlet gibi Türkiye de bu sorumluluğu yerine getirmemektedir, ana dil haklarına dair Birleşmiş Milletler bildirisini kabul etmiş olmasına rağmen, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde ana diliyle ilgili çekinceleri kaldırmadığı gibi, Anayasa’nın 42’nci maddesinin son fıkrasında yer alan “Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez.” düzenlemesinde bir değişikliğe gidilmemiştir. Azınlık dillerinin öğretilmesi için kurslar ve ortaokulda seçmeli dersler konulsa da uygulamada devlet tarafından desteklenmemektedir. Öğretmen yokluğu ya da yeterince öğrencinin seçmemesi gibi gerekçelerle fiilen yaşayan diller ve lehçeler kapsamında müfredata eklenen seçmeli ders uygulamaları hayat bulmamaktadır. Farklı kültürel değerlerin yaşayabilmesini ve aktarılmasını sağlayacak başat aktör kuşkusuz dildir. Bu nedenle, dil üzerinde kurulan tahakkümün kaldırılması da farklı dillerin ve kültürlerin yaşatılmasını sağlamanın en önemli basamağıdır. Örneğin bu kapsamda seçmeli derslerden -UNESCO’nun tehlike altında gördüğü- yalnızca Abazaca, Adigece, Lazca, Zazaki, Hemşince, Hertevince, Ladino, Pomakça, Pontus Rumcası, Romanca ve Süryanice dilleri yoktur.

Arkadaşlar, şimdi devlet ve hükümetler tarafından yerleşimlerin, il, ilçe, bucak, köy, dağ, ırmak, semt, cadde, sokak vesaire isimlerinin değiştirilmesi 1913’te başlatıldı ve günümüze kadar devam etti. Yer isimlerini değiştirmek için özel devlet komisyonları kuruldu. Şimdi, bunun bir sonucu olarak, 4.200 Yunanca, 4 bin Kürtçe, 3.600 Ermenice, 750 Arapça, 400 Süryanice, 300 Gürcüce, 200 Lazca ve 50 de

farklı dilde adlara sahip olan yer isimleri değiştirildi. Şimdi, bu ne demektir arkadaşlar? Bir toplumun binlerce yıllık hafızası siliniyor; hafızası silinen toplumlar kültürel olarak da yok olur, kültürümüz de cılız kalır.

Şimdi, diğer bir konu: Dün Meclisten geçti; Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlandı. Bu, Aleviler açısından onur kırıcı, rencide edici bir yasaydı ama Selçuklu'dan, Osmanlı'dan, Cumhuriyet tarihinden beri Alevileri yok etme politikası hep şiddetle, katliamlarla oluyordu, şimdi asimile etmeye yönelik bir politika gündemdedir. Bunun en güzel örneği de -şimdi sorularım da olacak- bizim Serçeşme'miz, Alevilerin Serçeşmesi Hacı Bektaş Dergâhı'dır. Hacı Bektaş Dergâhı, müze statüsündedir, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlıdır arkadaşlar. Bu, bir utançtır, bir inancı yok sayıp cemevlerini ibadet yeri saymazsınız, onları folklorik olarak kategorize edersiniz, onları çimento, para pulla avutmaya çalışsınız. Diğer taraftan, bunun gereği olarak, mesela, Hacı Bektaş Dergâhı, bizim ve Alevilerin Serçeşmesi, inanç merkezimiz Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı; bu, bir utançtır.

Diğer taraftan, bizim kutsallarımız -Dersim'de olduğu gibi- hidroelektrik santralleriyle, barajlarla, maden ocaklarıyla, taş ocaklarıyla yok ediliyor, tahrip ediliyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz bitmiştir, son bir cümle alayım.

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – Buna Abdal Musa'yı da ekleyebiliriz. Bir an önce bunlar terk edilmeli.

Bu çıkardığımız yasa da Aleviler nazarında yok hükmündedir arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – Alevilik böyle bir torbaya sığmaz; bunu kabul etmiyoruz, protesto ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi İYİ Partiden Orhan Çakırlar.

Buyurun lütfen.

ORHAN ÇAKIRLAR (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kıymetli milletvekilleri, değerli bürokratlar; Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 yılı bütçesinin ülkemize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sözlerime başlarken restorasyonların çok iyi olmadığını bir örnekle size vermek isterim. 2009 yılında restorasyonu biten Edirne'deki Eski Cami yani Ulu Camisinin -dün Edirne'deydim- kubbesinden büyük bir kitle düşerek... İyi ki cemaatin olduğu vakit namazında ya da cuma namazlarında böyle bir şey olmamış, ortaya çıkmamış, yoksa hepimiz çok üzülürdük. Ayrıca, 2009'da yapılan restorasyonda daha birçok şey kısa bir süre önce de yanlış oldu, iyi yapılmadı; "Yanlış oldu." derken iyi yapılmadığı ortaya çıkmıştır. Filibeli ustaların yaptığı hünkâr mahfilinin alt tarafı dökülüyor, maalesef öyle.

Oradan çıktuktan sonra, Eski Cami'den çıktuktan sonra başımı kaldırarak şöyle Selimiye'ye baktım. Restorasyon çalışmalarının başlaması Selimiye için çok önemli ve önemli olduğunu da kabul ediyorum ve takdir ediyorum. Yalnız, aynı hassasiyet Selimiye'de de gösterilmezse yani yapılan restorasyonlar kısa bir süre sonra Eski Cami'de olduğu gibi insanların üzerine düşecek bir boyutta ise çok iyi kontrol edilmeli ve ileride doğacak olan sıkıntıları ve sakıncaları şimdiden görmek lazım geldiği kanaatini taşıyorum.

Selimiye restorasyonu yapılırken çok önemli kültür değerlerimizden Selimiye El Yazması Kütüphanesi ve Basma Eserler Kütüphanesi'ndeki el yazması eserlerin Edirne'den İstanbul'a getirildiği, basma eserlerin de Edirne'de Deveci Han'da muhafaza edildiği söylendi. Dolayısıyla, bu eserlerin muhafaza altına alınması fevkalade güzel, yalnız duyulan sıkıntı şudur ki 1940'lı yıllarda, daha sonraları da Edirne'den birçok eser ülkemizin çeşitli müzelerine gönderilmiştir, mesela Edirne Mevlevihanesi'ne ait eserler Konya'ya veya Kayseri gibi diğer yerlere gönderilmiştir ama bu eserlerin bir kısmı geri gelmemiştir. Aynı endişeyi, yazma eserler İstanbul'a gittikten sonra Edirne'ye gelmemesi endişesini taşıyoruz. Selimiye'nin restorasyonundan sonra bu el yazması eserlerin ayrı bir kütüphanede değerlendirilmesi çok önemlidir kanaatini taşıyorum.

Bundan sonra, asıl şey şu: Edirne'de mezarı olan Vardarlı Hayali Bey'in şöyle bir iki mısrasıyla devam edeceğim: "Cihan ara cihan içindedir arayı bilmezler / Ol mahiler ki derya içredir deryayı bilmezler." Niye bunu söyledim? Şunun için söyledim: Fatih Sultan Mehmet Han'ın ve oğlu II. Bayezid'in de vezirliğini yapmış olan... Evliya Kasım Paşa Camii, su kenarında ve yalı camilerden kastedilen ve zamanın iyi örneklerinden biridir. Gelin görün ki uzun zamandan beri yani 1950'ye kadar ibadete açık olan bu cami bugün sular altında kalma tehlikesini her mevsim yaşıyor ve içerisinde insanlarımızın ibadet etme şansları yok. Kendi kategorisinde fiziksel deformasyona uğramış olan bu camimizin madde bağımlıları tarafından kullanıldığı bir vakıa. Yıllardan beri camiyle ilgili gerekli proje çalışmalarının yapılacağı söylenmektedir. En son, caminin ihyası için, restorasyon çalışmaları kapsamında, caminin taşkınlardan koruma adına 3 metre kadar yüksekliğe kaldırılması projesi çalışmaları yapıldığını duyuyoruz. Bunun ne zaman biteceğini merak ediyoruz.

Edirne'de özellikle çok çeşitli kurumların elinde olan tarihî eserlerimiz var. Çeşmelere bakıyorsunuz, belediyenin; hazirelere bakıyorsunuz, bir kısmı belediyenin, bir kısmı Vakıfların; camiye bakıyorsunuz, medreselere bakıyorsunuz, kervansaraylara, hanlara bakıyorsunuz, farklı kurumların elinde. Edirne Sarayı'na bakıyorsunuz, kimin elinde olduğu zaman zaman değişiyor; üniversitenin elinde, Kültür Bakanlığının elinde, şimdi duyuyorum "Millî Saraylara devredilmiş." diye. Bu kadar geniş kapsamlı bir alanı kaplayan ki Topkapı Sarayı 1 kilometrekarelik bir alanda iken Edirne Sarayı 3 kilometrekarelik bir alanda. Şimdi, bakıyorsunuz köprülere, Karayollarının elinde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yirmi saniyeniz.

ORHAN ÇAKIRLAR (Edirne) – Peki, teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun Sayın Çakırlar.

Sayın İsmet Tokdemir, hazırsanız size söz vereceğim.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlarımız; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Hatay ilinin bir vekiliyim. Hatay, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluşunun üzerinden on sekiz yıl geçmesinde... Fransız işgaline karşı ciddi mücadele vermiş babaların, dedelerin çocuklarıyız. Hatay kendi devletini de kurmuştu, meclisi de vardı, bayrağı da vardı, istiklal marşı da vardı. Hasta yatağında "Hatay benim şahsi meselemdir." diyen cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk, her dönem gözü, kulağı Hatay'ın üzerinde olan bir büyüğümüz. Hatay, devletini de kurmuşken, devlet

olmaktansa aziz Türk milletinin bir parçası olmayı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir vilayeti olmayı kendi hür iradesiyle seçmiş; yüreği, gönlü millî olan önemli bir vilayetimiz. Hatay, ilklerin ve enlerin şehri. Hatay, hem turizmiyle hem tarımıyla hem de sanayisiyle olağanüstü bir bölge, önemli bir ilimiz.

“İlklerin ve enlerin şehri” dedik. Hatay, Anadolu’nun ilk camisi olan Habib-i Neccar’ın bulunduğu yer, Hristiyan dünyasının haccını yaptığı Saint Pierre Kilisesi’nin olduğu yer, dünyanın en büyük mozaik müzesinin bulunduğu yer ve Hatay, geçen yıl ve daha önceki yıllara sarı olmak üzere, ülkenin birliğine, bütünlüğüne yapmış olduğu hizmetin yanı sıra, bu ilin çalışkan insanları Türkiye Cumhuriyeti devletine vergi vermede 7’nci sırada.

Hatay, bir serhat şehri, UNESCO tarafından tescillenmiş bir gastronomi şehri. Hatay, EXPO girişiminde bulundu, Hataylıların tümü sevindi fakat EXPO’nun başından bitimine kadar mevcut iktidar maalesef 1 Türk lirası yardım yapmadığı gibi, Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının tanıtımını yapmadığı gibi Hatay’ın EXPO’sunun açılış ve kapanış günü dâhil olmak üzere altı ay içerisinde devletimizin, Hükümetimizin bir yetkilisi gelmedi, merak dahi etmedi. Bu Hatay kendi hür iradesiyle Türkiye Cumhuriyeti devletine bağlandı, 7’nci sırada vergisini de veriyor, ülkenin millî bütünlüğüne bu kadar hizmet ediyor, yanlış Suriye politikasından bu kadar mağdur oldu; bir EXPO’yu çok mu gördünüz Sayın Bakanım? “Hayırlı olsun.”a gelmediniz, kimseyi göndermediniz, mülki amirlerin bile gelişine izin vermediniz. Bunun adı düpedüz partizanlıktır. Hatay’ın bir vekili olarak, Hatay’da yaşayan 1 milyon 600 bin insandan birisi olarak size hakkımızı helal etmiyoruz. Hataylılar bunun hesabını yapılacak ilk seçimde sizden soracaktır. Hatay, bugün 15 ilçesinin 7’si deniz kıyısında olan muazzam bir yer. Hataylılar EXPO’da yaptığımız bu partizanlığı kesinlikle affetmeyecektir, size bir gün bunun hesabını soracaktır. Ben Komisyonunda, bundan önceki bütçede “Hatay’ın EXPO’suna niye sahip çıkmıyorsunuz?” dedim. Sayın Cumhurbaşkanımız Suudi Arabistan’ın 2030 yılında ki Riyad’ın EXPO’suna destek vereceğini söylüyor; versin, mutlu oluruz ama Hatay’ın EXPO’suna niye destek vermediniz? Bizim suçumuz, günahımız nedir? diye merak ediyoruz. Buradan Hataylıların sesi olarak diyorum ki: Biz, altı ay içerisinde, sizler gelmeseniz dahi 2 milyon insanı, yerlisiyle yabancıyla turistimizi EXPO alanımızda ağırladık, onlarla bu mutluluğu yaşadık. Bu imkânı sağlayan Hatay Büyükşehir Belediye Başkanımıza ve onun ekibine binlerce teşekkür ediyoruz, sağ olsunlar, var olsunlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ömer Öcalan, buyurun lütfen.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Sayın Bakan, hoş geldiniz. Kültür ve Turizm Bakanısınız. Bu yaz boyunca birçok yerde konserler verildi. Sizin de öncülük yaptığımız festivaller ve konserler vardı. Konuşmaya birkaç soru sormakla başlamak istiyorum. Hükûmete muhalif olan sanatçıların konserleri niye yasaklanır Sayın Bakan ya da Mem Ararat’ın konserleri niye yasaklanır? Aynur Doğan’ın konserleri niye yasaklanır Sayın Başkan? Farklı bir ses çıkmasın mı? Buna bir tavır koymamız gerekir. Biliyorum, belki, Hükümetin politikalarına bağlı kalmak durumundasınız, bazı durumlar sizi aşabilir ama bu yaz boyunca Munzur Festivali niye yasaklanır Sayın Başkan? Sanatçılar Dersim girişine niye alınmaz? Bunları konuşmak lazım, tartışmak lazım, Kültür Bakanısınız. Yani farklı bir dil, farklı bir kültür, farklı bir inanç üzerine festivaller yapılıyor. Bunlara cevap verip aynı zamanda eleştiri getirmek lazım. Kendiniz, bürokratlarınız ya da Hükümet yetkilileri kültürel anlamda bir hegemonya oluşturmadıklarını söylüyorlar, oluşturmadıklarını söylüyorlar. Kültürel hegemonyayı böyle mi oluşturacaksınız? Yani sizin gibi düşünmeyen, sizin gibi sanat üretmeyen ya da farklı bir dilde farklı bir inançta, farklı bir düşüncede olan kesimlerin etkinliklerini, festivallerini, konserlerini yasaklayarak mı bu işler olacak? Bakınız, Türkiye ve Orta Doğu’da bir bütünen, birden çok bileşen vardır, birden çok etnik kimlik vardır,

birden çok inançsal kesimler vardır, düşünceler vardır -böyle bir gülistan gibidir- ama siz tek dili, tek milleti, tek inancı, tekçiliği dayatarsanız bu kesimler birbirlerine zarar verirler, bu kesim birbirlerine üstünlük kurmak için farklılaşırlar. İşte, Kültür Bakanlığı bu noktada rol almalıdır.

Bakınız, Sur'da 2015 yılında bir yıkım yaşandı Sayın Bakan. Orası yeniden inşa edildi ama inşa edilen evlere gidin, bakın, âdeta sizin daha demin övünerek söylediğiniz Diyarbakır Cezaevi'nin prototipi orada oluşturuldu, inşasına bakın, mimarisine bakın, cezaevi sistemini oluşturduunuz ama bir yandan da 1980'lerin, 1990'ların zulüm mekânına dönen Diyarbakır zindanının Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmesini de olumlu karşılıyorsunuz. Gerçi, Adalet Bakanlığı bütçesinde de söylemiştim, onun yerine de onlarca Diyarbakır zindanı konuldu, bunu da belirteyim. Bir yandan, 1980'lerde işkencehaneye çevrilen Diyarbakır zindanından bir kültür ya da bir hafıza merkezi yaratmaya çalışılıyorsunuz ama birçok şehirde de onlarca cezaevi yapılıyor. Arkadaşlarımız da söyledi, Bursa'nın bir okulunda, ilkokul merdivenlerinde "Türkçe konuş, çok konuş," "Türkçe'nin neyi eksik?" gibi şeyler vardı. Bunları sizin zaman zaman gündeme getirip söylemeniz gerekiyor, farklılıkları zenginlik olarak kabul etmeniz gerekiyor. Farklılıklar bu ülkeyi büyütür, farklı renkler bu ülkeyi büyütür ama tekçi bir anlayış var.

Festivaller yapıyorsunuz, Diyarbakır'da da yaptınız, Cizre'de de yaptınız; popüler anlamda böyle birçok şeyi finanse ediyorsunuz. Bakınız, oradaki acılarla yüzleşmeden, oradaki işkencelerle yüzleşmeden, orada 2015'te yaşanan yıkımla yüzleşmeden üzerine oluşturduğunuz bu kültür; hafızayı ortadan kaldırmaya, muğlaklaştırmaya, geçmişi ortadan kaldırmaya dönüktür. Bunu biz kabul etmiyoruz, bunu biz doğru bulmuyoruz. Halkın iradesine kayyum atanan belediye başkanlarıyla iş tutan bir Kültür Bakanlığı -tabii ki sizin Hükümetiniz atadığı için iş tutuyorsunuz- bu toplumun kültürüne nasıl hizmet edecek? Halkın seçilmiş belediye başkanlarını cezaevlerine tıkmışsınız ama şu an, bir sömürge mantığıyla hareket eden kayyum zihniyetiyle ortak festivaller yapılıyor bu ülkede; bunu eleştirmeniz lazım. Bunlar ülkeye bir şey getirmeyecek, ülkeye hiçbir katkısı olmayacak; biz sadece bunları hafızalarımıza derin bir şekilde kazıyacağız, zamanı gelince de halkın önünde bunun hesabını verirsiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan Atilla Sertel Bey.

Buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan ve Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesini görüşmeye gelen kıymetli milletvekilleri ve bürokratlar; herkesi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Ben, RTÜK Başkanı noktasında, Sayın Bakanın bilgisi dâhilinde gelişen, yukarıdan aşağı emrivaki kararları alıp uygulayan RTÜK Başkanının tamamen tarafsızlığını yitirdiğini ve bu görevi liyakatle yürütecek bir başka insana devrederek istifa etmesini istediğimi burada açık, yüzüne karşı söylüyorum çünkü RTÜK Başkanı kararlar çıkmadan önce Twitter'da ihsasirey yapmıştır. Kendisini arayıp bunun yanlış olduğunu yüzüne karşı söylediğimde "Çok haklısın sayın meslek büyüğüm, bir daha yapmam." demişti ancak sonrasında öylesine kararlar aldı ki, aldırıldı ki eski ihsasirey kararını aratan kararları. Örneğin, Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun televizyonlarda yaptığı konuşmayı yayınladıkları gerekçesiyle televizyonlara ceza yağdırdı. Bir örnek daha vermek isterim: Bir milletvekilinin konuşması nedeniyle bir televizyonumuzun -Tele1'in- kapatılmasına ilişkin cezasında devam etti. Bir başka örnek vermek istiyorum: Adı birtakım sıkıntılı işlere karışan 2 kişiyle ilgili -eski eşi tutuklanan Erzurum Milletvekiliyle ilgili ve damadın akrabası Albayrak'la ilgili- televizyonda yapılan

yayına sanki mahkeme başkanymış gibi, hâkimmiş gibi karar vererek bu insanların kişiliklerini rencide etti diye o televizyonlara ceza yazdırdı. Oysa ne Zehra Taşkesenlioğlu'nun ne Sayın Albayrak'ın o televizyonlara -Halk TV'ye, KRT'ye, Tele1'e- hiçbir şekliyle ne tezkip ne de bir düzeltme başvurusu olmadığı hâlde, RTÜK Başkanı kendine iş bildi, yukarıdan aşağı emirle bu cezayı yazdırdı. Zaten burada tarafsızlık karnesi var. RTÜK, 1 Ocak-15 Eylül arasında Halk TV'ye 14 ceza yazmış, Tele1'e 11 ceza, KRT'ye 5 ceza, Fox TV'ye 4 ceza, daha dün yayına giren Flash Haber'e 4 ceza, toplam 38 ceza yazdırmış; bu televizyonları 11,5 milyon lira ödemeye mahkum ettirmeye çalışmıştır. Öte yandan, iktidarı desteklediği söylenen, televizyonlardan TGRT Haber'e 1, Beyaz TV'ye 1, ATV'ye 1, A Haber'e, Ülke TV'ye, Kanal 7'ye, TV NET'e, Akit TV'ye, hiçbirine en ufak bir ceza yazılmamıştır. Bakın, bugün daha yeni okudum, daha yeni, TV 100'ün haber bülteninde var, ATV'de yayınlanan bir programda bahsetti ya Sayın Ebubekir Şahin "Türk kültürü, örf, âdet, geleneği" diye, inanılmaz bir şey, bir genç kadının evini terk ederek 15 yaşında bir çocuğun evine sığındığı ve ona kaçtığı ve onunla birlikte birtakım sıkıntılı işler yaşadığını ATV ekranından Türk toplumuna izlettiren bir programa hiçbir şekilde müdahale edilmedi, edilmiyor. Türkiye'de, Türk toplumunun örf, âdet, geleneklerini silkeleyen ve inanılmaz derecede kötü örneklerde bulunan ve sözleri -buradan okumaktan gerçekten hicap duyuyorum- "Orhan Güzel'in on altı yıldır amcasının kızıyla birlikteliği var, ailenin bundan haberi yok." "Hasan Can'ın babası öz dayısı çıktı." gibi inanılmaz kötü televizyon programlarını görmezden gelen bir RTÜK Başkanı var. Ayrıca, RTÜK Başkanı sadece...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son on saniyeniz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkanım, biraz geç başladım, müsaade ederseniz tamamlayayım sözümü.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müsaade edemiyorum, çünkü eşit davranmak zorundayım. Bir iki cümleyle bağlarsanız.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Peki, Sayın Başkan, eşit davranıyorsunuz, teşekkür ederim.

Sadece şunu söylemek isterim yerel televizyonların nereye sürüklendiğine ilişkin: Ortalama aylık geliri 250 milyon lira olan ulusal yayıncılardan RTÜK'ün aldığı aylık yayın lisansı ücreti ve TÜRKSAT'ın aylık iletim ücreti, aylık reklam geliri 30 bin liranın altında olan yerel yayın kuruluşlarıyla aynı. İnsaf. Yerel yayıncıları zora sokan, onları antenden düşüren, onların yayıncılık yapma hakkını kaldıran bir anlayışı hâlâ savunuyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, Burcu Hanım'ın da bir mazereti var, ona da bir söz verip sonra devam edeceğim.

Sayın Burcu Köksal, buyurun lütfen.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Bakan, Afyonkarahisar ilimiz, tarihiyle, kültürüyle örnek bir kenttir, kurtuluşun ve kuruluşun topraklarıdır. Benim güzel memleketimle özdeşleşmiş bir Zafer Müzemiz var. Bu müze 1915-1920 yılları arasında Saitoğlu Mehmet Sait Efendi tarafından yaptırılan, Atatürk'ün Başkomutanlık Meydan Muharebesi'ni planladığı, taarruz emrini verdiği ve 1930'lu yıllara kadar Afyon Belediye Hizmet Binası olarak kullanılmış tarihi bir binadır. 1985'te Başkomutan Tarihi Millî Parkı Müdürlüğüne tahsis edilmiştir. Afyonkarahisar'ımızın düşman işgalinden kurtuluşunun, düşmanın bozguna uğratılmasının, verilen kurtuluş mücadelesinin âdeta bir simgesidir. Şimdi, bu müzenin 2017'de dönemin Afyonkarahisar İl Genel Meclisi Üyesi Başkanı tarafından ihale edileceği, ihalenin 2017 yılı Kasım ayında gerçekleşeceği ve restorasyonunun yedi yüz gün içerisinde tamamlanacağı duyurulmuştu. Tam beş yıl oldu değil, yedi yüz gün, bin sekiz yüz gün geçti ve hâlâ bu restorasyon tamamlanmadı, verilen sözler tutulmadı. Mecliste defalarca dile getirdim,

defalarca hem Bakanlığınıza hem Cumhurbaşkanı Yardımcısına önergeler verdim, restorasyonun ne zaman tamamlanacağını sordum. Ayrıca, müzenin içerisinde Atatürk'e ait eşyalar var, bu eşyaların akıbetini sordum ama bir türlü cevap alamadık. Bu müze ne zaman tamamlanacak? Artık yeter! Bunu bir vekil olarak değil, bir Afyonkarahisarlı olarak soruyorum.

Yine "Afyonkarahisar'da müze ve kültür merkezi kompleksi yapacağız." dediniz. On bir yıl oldu, 120 milyon lira para harcandı. 2011'de TOKİ 20 milyona ihale etti, ihaleyi alan firma iflas etti; 2'nci kez 30 milyona ihale etti, bu firma da işi yapamadı; 3'üncü ihale yine aynı firmaya 50 milyona verildi ve son olarak 6 Ekim 2022'de 19 milyonluk sözleşme imzalandı. Sayın Bakan, on bir yıldır oluk oluk para akıtılan bu müze niçin hâlâ tamamlanamadı? Kançul İnşaat Şirketi'ne bu kadar para aktarıldığı hâlde bu müzenin inşaatını neden bitirmedi?

Bizim Afyonkarahisar olarak dünya çapında ünlenmesi gereken birçok tarihî ve turistik güzelliklerimiz var. Bakın, Kocatepe, bir destanın yazıldığı yer ama siz, Kocatepe'nin tanıtımına yeterince yer vermiyorsunuz. Özellikle söylüyorum: 30 Ağustos'ta, Zafer Haftası'nın olduğu dönemde, 81 ilde kamu spotlarında, billboardlarda, Bakanlığımızca niye Kocatepe'ye yer vermiyorsunuz? Kocatepe, bir destanın yazıldığı yerdir ya, Kurtuluş Savaşı'dır. Bugün, eğer bu koltuklarda oturuyorsak Kocatepe sayesinde oturuyoruz biz.

Yine, açık hava müzesi görünümünde olan bir Frig Vadimiz var, oraya bir yatırım yapıldı, bizler de Frig Vadisi'ne yapılan yatırımı destekledik, hâlâ destekliyoruz ama nedense Frig Vadisi'ne yapılan yatırım bıçak gibi kesildi Sayın Bakan. Frig Vadisi'ndeki bölge halkı, sahihsiz kalmaktan dert yanyor, artık yatırım yapılmadığından dert yanyor, yeterince sahip çıkılmadığını söylüyor. Frig Vadisi'nin tanıtımı neden Bakanlığınızca yeteri kadar yapılmıyor?

Yine, Afyonkarahisar'ımız, bir gastronomi şehridir; mutfak zenginliği bakımından, gastronomi bakımından öne açık bir şehirdir. Ama Bakanlığımızca Afyonkarahisar mutfağının, Afyonkarahisar'ın gastronomi şehri olduğunun tanıtımının yeterince yapılmadığını görüyoruz. Neden Afyonkarahisar'ımızın gastronomi şehri olduğunun tanıtımını yeterince yapmıyorsunuz? Gastronomi şehri olarak tanıtım sadece yerelde kalıyor ki yerelde bile yeteri kadar bu tanıtımın yapılmadığını görüyoruz.

Yine, Emirdağ ilçemize bağlı yaylalar var, çok güzel yaylalar. "Yayla turizmine açacağız." diye yolları da yapıldı ama bu yaylalarda siyanür kullanılarak altın ayrıştırılmak isteniyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) - Eğer bu yaylalarda siyanür kullanılırsa artık orada bir yaşam kalmayacak; hayvancılık, tarım yapılamayacak; o yaylaların doğal güzelliklerini göremeyeceğiz. Soruyorum buradan: Böyle mi sahip çıkıyoruz tarihî güzelliklere, doğal güzelliklere? Lütfen, Emirdağ yaylalarındaki siyanürle altın ayrıştırılmasına izin vermeyin. Yaylalarımıza sahip çıkalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Bir liste okuyacağım şimdi, kendinizi hazırlamanız bakımından: Önce İYİ Partiden Komisyon üyemiz Sayın Naci Cinisli'ye söz vereceğim, sonra Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Nevin Taşlıçay'a, daha sonra AK PARTİ'den Sayın Yaşar Kırkpınar'a, sonra HDP'den Sayın Dilşat Canbaz Kaya'ya, daha sonra da CHP'den tekrar Sayın Mustafa Adıgüzel'e söz vereceğim.

Sayın Naci Cinisli, süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, çok kıymetli bakan yardımcıları, Bakanlığımızın değerli bürokratları, sayın basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Turizm ve Kültür Bakanlığı bütçesini görüyoruz. Her iki konu da son derece önemli. Turizm, ülkemizin çok önemli bir servis sektörünü temsil ediyor ve “bacasız sanayi” diyoruz; kültür ise çok çok daha önemli tabii ki kadim kültürümüzü temsil ediyorsunuz ve geliştirilmesi için de göreviniz var; kolaylıklar dilerim, Allah yardımcınız olsun.

Bütçeniz hayırlı olsun; 16 milyar liralık bütçeyi her ne kadar eksik de bulsak, hiç yeterli olmadığını da düşünsek, hayırlı olmasını dilerim. 550-560 milyar liralık bir faiz ödenen bütçenin yanında 16 milyar hakikaten çok küçük kalıyor ve üzüntü verici.

Sunumunuzda TİKA ve Yunus Emre Vakfından bahsettiniz; evet, ben de Meclis görevim icabı sık sık yurt dışına çıkıyorum ve orada TİKA'nın ve Yunus Emre Vakfının yaptıklarından göğsümüz kabarıyor, çok büyük mutluluk duyuyorum, teşekkür ederim.

“Turizm bacasız sanayi.” dedik. 44 milyar dolarlık bir gelirden bahsediyoruz. Dokuz ayda da yüzde 97 büyüdüğünü söylediniz; tabii bu, göreceli. Pandemiden sonra -ki bu büyüme aldatıcı olmasın lütfen- çok daha iyi olması lazımdı. Özellikle kış, kültür, kongre, spor, sağlık, karavan, ekoturizm, dağcılık turizmi gibi farklı turizm çeşitlerinin de gelişmesini ben çok isterim. Burada, yalnızca yaz turizmi, kıyı turizminin üzerinde durulmasından ben açıkçası rahatsızlık duyuyorum.

16 milyarlık bütçe, 44 milyar gelir nasıl oluyor? Tarımda yüzde 163'lük bir enflasyon var yani tarım üretici enflasyonu yüzde 163 iken, sanayi üretimi aylık bazda yüzde 1,6 düşüyor iken, 2021 yılında yüzde 83,2 olan ihracatın ithalatı karşılama oranının 2022 yılında yüzde 69'lara, 68'lere düşmüşken, dış ticaret açığının da yine rekorlar kırdığı bu dönemde turizmin, bu bereketli turizm sektörünün getirdiği paralar maalesef kara deliğe gidiyor, insan buna üzülüyor açıkçası. Stratejik bir sektör aynı zamanda, onu da söylemem lazım ve öncelikli olarak bakılmalı yani devlet teşviklerinden kamu bankalarının kredilerinden de öncelikli olarak faydalanması gerektiğini düşündüğüm bir sektör.

İyi turizm, iyi demokrasiyle oluyor Sayın Bakan. Yani iyi demokrasinin olmadığı ülkelerde iyi turizmin olmasını beklememek lazım. Bizim hedefimiz İYİ Parti olarak, demokrasimizi çok üst düzeye çıkarmak ve bu 44 milyarlardan -50 milyarı bulması için uğraşılacak- 40 milyon kişilik bir turizm hedefi veya gelinmiş bu noktanın 100 milyon kişiye ve 80 milyar dolara en azından çıkarmaktır, iyi turizm ancak iyi demokrasiyle olabilir yani bugün Libya'nın da kıyıları var, İran, Irak, Suriye'de son derece güzel kültür ülkeleri, güzel ülkeler, turistlerin gidebilmesi gereken, turist çekebilmesi gereken ülkeler ama demokrasi olmazsa olmuyor. Bize de üst düzey turistlerin gelmemesinin bir nedeni de demokrasi eksikliğimiz, bunu da özellikle belirtmek istedim yani turizm bir yerde özgürlüğün peşinden gidiyor, adalet ve huzurun peşinden gidiyor, bunlar olmazsa olmuyor. Birleşmiş Milletlerin bazı rakamları var. Mesela 2030'da çevreye, doğaya, kültüre dayalı yerlerin tercih edileceği söyleniyor ve 2 trilyon dolarlık dünyada bir cirodan bahsediliyor. Bizim bu 2 trilyon dolardan maksimum payı almamız lazım. Fransa'dan, İspanya'dan hiçbir eksikliğimiz yok, ne doğal olarak ne de kültürel olarak hiçbir eksikliğimiz yok. Bunları bizim tamamlamamız lazım.

Ben Erzurum Milletvekiliyim. Erzurum da bir turizm şehri, her ne kadar siz bunu kabul etmeseniz de. Neden “Kabul etmeseniz de.” diyorum çünkü kış turizmini Sayın Bakan, turizmden saymıyorsunuz, öyle anlıyorum. Ben, sizin ağzınızdan daha henüz kış turizmiyle ilgili çok kayda değer bir söz duymadım, bugünkü sunumumuzda da kış turizminden bahsetmediniz, muhtemelen kış turizm tesislerinizin olmaması bunda bir rol oynuyor olabilir. Bunu da çok anlayışla ben karşılayamam çünkü siz bir devlet görevindesiniz şu anda.

Erzurum deyince akla tabii, Palandöken Dağı geliyor ama bir yandan... Gülümsemeyin, ben ciddi bir yorumda bulunuyorum, gülümsemezseniz memnun olurum. Sizin ve kadronuzun beni ciddi bir şekilde dinlemenizden çok memnunum olurum. Bundan önceki bütün bakanlar çok ciddi şekilde dinlediler ve ciddi cevaplar aldık. Erzurum denilince akla Palandöken Dağı gelse de Erzurum bir açık hava müzesi, çok tarihî, kadim bir şehir, adım başı tarihî eserleriyle dolu, ta bin-iki bin yıllık Türk tarihinin olduğu bir şehrimizden bahsediyoruz. O bakımdan, Erzurum'un bu dağ turizmi kadar, şehir turizmine önem verilmesi lazım. Dağa gelen turistin şehri de görmesi lazım. Erzurum denince akla başka bir şey daha geliyor tabii, Allahuekber Dağları. Sayın Bakanım, Çanakkale'den bahsettiniz, çok mutlu oldum. Çanakkale bizim büyük değerimiz, büyük destan yazıldı orada. Allah oradaki şehitlerimize rahmet eylesin, Allah bizleri onlara layık eylesin. Fakat batıda Çanakkale neyse doğuda Erzurum odur, batıda Gelibolu neyse doğuda Aziziye odur, batıda Arıburun neyse doğuda da Allahuekber odur. Allahuekber Dağları'nın zirvesine geçtiğimiz yaz çıktım ve oraya vaktiyle bir anıt yapılmış, oraya da gittim. Oraya gittiğim andan itibaren ecdattan utandım. Bu kadar bakımsızlık olur, olmaması lazım ve ben bir kanun teklifi verdim, bu kanun teklifiyle –Çanakkale, malumunuz bir kanunla korunuyor ve kanunla o bölge tayin edilmiş durumda- Çanakkale'nin kanununa Allahuekber Dağları'nın da eklenmesini teklif ettim. Eğer ki o olmuyorsa oradaki şehitlerimizin hatırına Allahuekber Dağları için de ayrı bir kanun çıkarmamız ve o bölgeyi de bir özel bölge olarak tayin etmemiz ve korumaya almamız lazım, bunu da sizden rica ediyorum.

Doğu Ekspresi, doğu için bir şanstır -Sivas, Erzincan, Erzurum, Kars; bu 4 şehri de çoğaltabilirsiniz- bir "cruise" gemisi gibi dolaşması lazım ve o şehirlerde daha uzun zaman kalması lazım. Bundan önce, altı dakika kalıyordu; ben buna isyan ediyordum, altı dakika için şehrin üst düzey yöneticileri törenler düzenliyorlardı ve ben bunu yakıştıramıyordum. Şu anda, bildiğim kadarıyla, üç saate çıktı fakat akşam sekiz ile on bir arasında, son derece yetersiz ve gecenin o soğukunda bu olacak iş değil. Sizden ricam, bu tren bir "cruise" gemisi gibi gece gitsin, gündüzleri şehirlerde konaklasın ve o taşıdığı turistler de şehirleri kalkındırsın; bu, sizden şehrimiz olarak bir ricamızdır.

Kapadokya varsa Narman Peri Bacaları da var, çok çok kıymetli ve çok büyük potansiyeli var. Tortum Şelalemiz, yine aynı şekilde, çok büyük bir potansiyel taşıyor.

Bunların yanı sıra, çok önemli iki konum daha var. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı; bu da bir muamma, âdeta yeni bir Varlık Fonu hikâyesi, Sayıştay denetiminden uzak. Harcamaların nerelere yapıldığı belli değil ve Bakanlığın incelenmesi sırasında görülüyor ki 242 milyon lira Bakanlıktan aktarılmış. Sayın Bakanın kendi beyanıyla, 100 milyon dolardan fazla yapılan harcama yetmemiş, bir de Bakanlıktan bir pay tekrar aktarılmış, neden olduğunu anlayamadım. Bunların nerelere harcandığını merak ediyoruz, bununla ilgili de bilgi verirseniz memnun olurum. Reklam giderleri, televizyon giderleri olduğu söyleniyor; hangi televizyonlar, hangi reklamlar olduğunu bilmek isteriz, bununla ilgili lütfen Meclisimizi aydınlatınız.

RTÜK çok çok önemli. RTÜK'ün sicili maalesef çok karanlık, siyasi tarafı bir yana, ahlaki olarak da RTÜK'ün Türkiye'ye vurduğu büyük darbe var -Sayın Başkan, siz de lütfen dinlerseniz memnun olurum- Ben bundan önceki bazı komisyonlarda RTÜK temsilcilerini Komisyona davet ettim, sunumlar yaptılar. Beş yıllık milletvekiliyim, beş yılda Mecliste pek çok sunum dinledim; en amatörce, en baştan savma sunumları ben RTÜK'ten gördüm maalesef. RTÜK, Türkiye'de sosyal bir sorun varsa kadın cinayetleri, çocuk istismarları, sosyal bir çöküntü, bazı ahlaki ve ailevi sorunlar varsa başsorumlusu RTÜK'tür. İşin siyasi tarafı ayrı, onda da büyük günahlar var ayrı ama ahlaki çöküntüde, sosyal sorunlarda başsorumlu RTÜK'tür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Ellerde kadehler bulutlanıyor, hiç itirazım yok; sigaralar bulutlanıyor, hiç itirazım yok fakat bellerde silahlar, kadın tecavüzleri, birbirlerine ateş etmeler, cinayetler “gündüz kuşağı” denilen bir rezalet, bütün bunlara nasıl göz yumuyorsunuz, ben bunu çok merak ediyorum. “Ceza kesiyoruz.” diyorsunuz, o cezalar umurlarında bile değil o yapımçıların ve o dizileri yıllardır oynatanların; kazandıklarının yanı sıra ve Türkiye’ye vurdukları büyük darbenin yanı sıra.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubundan Sayın Nevin Taşlıçay’a söz veriyorum.

Buyurun Nevin Hanım.

NEVİN TAŞLIÇAY (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Sayın Başkan, kıymetli milletvekillerimiz, değerli bürokratlarımız, basınımızın kıymetli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Küreselleşmeyle standardize edilen dünyada milletlerin ayakta kalmaları ve geleceğe ulaşmaları, yalnızca kültürel emperyalizm karşısında çözümeden kalabilmelerine bağlıdır. Bu nedenle, günümüzde pek çok toplumda kültür dünyasının ilk üretimleri olan mitolojiler üzerine bilimsel çalışmalar yapılmaktadır. Kültürel antropoloji ve halkbilim çalışmalarının bulgu ve kavramsallaştırmalarıyla mitlerin insan ve toplum tarafından sahip olunan ve gündelik yaşam pratiklerimizin dahi kaynaklarını oluşturan anlam ve değerler olduğu ortaya koyulmuştur. Dünyanın en kadim uygarlıklarından biri olan Türk milletinin mitolojik kültür varlığının henüz yeteri biçimde ortaya koyulmamış olması; Türklerin evren telakkisinde, dünyayı anlamlandırma biçiminde ve toplumsal hayatı şekillendirme yöntemlerinde büyük bir boşluğa sebep olmakta ve ne yazık ki bu boşluk ithal kültürlerle doldurulmaktadır.

Duygu ve düşüncelerimizin, yaşam pratiklerimizin, evren ve doğayla aramızdaki bağın ifadesi ithal kültürlerin anlatımlarına mahkûm edilemez. Kendi duygularını başkalarının kavramlarıyla açıklayan milletler medeniyet olma iddiasında bulunamazlar. Aşkî Eros’la, gücü Herkül’le, güzelliği Afrodite’le ifadelenmek, doğaya saygıyı ithal kavramlarla somutlamak; umudu, sevgiyi, inancı yabancı kültür anlatılarıyla aktarmak; kadim bir kültürü ithal kültüre ezdirmenin, kendine yabancılaşmanın göstergesidir. Kendine yabancılaşan toplumlar için toplumsal sorunları çözmeye aceze düşmek kaçınılmazdır. Bu gerçekliğin farkında olan Azerbaycan Türkü bilim insanı Kamal Abdulla, mukayeseli destan çalışmasında Oedipus kompleksi ve Dede Korkut’tan Boğaç Han’ı birlikte inceler. Yunan mitolojisi anlatımında Oedipus babasını öldürür. Oysa Dede Korkut’ta Boğaç Han’la babası arasına fitne girer, babası oğlunu oklar, Boğaç Han’ın annesi dağ çiçekleri ve evladını emzirdiği sütüyle bir merhem hazırlar, oğlanın yarasına sürer, oğlu iyileşir, hikâyenin sonunda babasıyla arasını düzeltirler. Bu noktada, Kamal Abdulla der ki “Batı’da bu işler çatışmayla çözülür, bizde şifayla aşılır.” Mit ve kültürel birikimin özü budur, toplumun kökündeki cevheri sembolik anlatımla ortaya koyar, bir toplumun beyni ve kalbinin tomografisini aynı anda çeker, birleştirir.

Bu sebeple gelecek iddiamızın temellerinin sağlam olması için, Bakanlığımız tarafından mitlerimizin kültürel değeri üzerine çalışmalar artırılmalı, çocuklarımızın kültürel kaynaklardan beslenerek yetişmeleri için gayret gösterilmelidir.

Çocuklarımızın evren telakkisinin oluşmasında, doğayla ilişkilerinin biçimlenmesinde, kendilerini ve diğer toplumlara tanımlamalarında öz hazinelerinden yön tayini yapmaları sağlanmalıdır. Açık hava müzesi konseptiyle destanlarımızın 5 duyuyula tecrübe edildiği, doğayla bütünleşen atalarımızın ruhları ve yaşam pratiklerinin çocuklarımıza aktarılabilirdiği bir ortam hayata geçirilmelidir. Yapılacak

çalışmayla fiziksel ve manevi dünyamızı şekillendiren kam bilgeliliğinden mitolojik öğretilere, inanç ritüellerimizden doğaya ve hastalıklara karşı gelişen geleneksel Türk tıbbına, sözlü destan geleneğimizin modern dönem yazılı ve sözlü kültür aktarımı biçimlerimize etkisine dek kültür birikimimizin bütün unsurları somutlaştırılmalı, daha yaşanabilir ve aktarılabilir hâle getirilmelidir.

Binlerce yıllık kadim kültürü somutlaştırma ihtiyacımızın yanı sıra, milattan önce 4 binli yıllara kadar uzanan, Türklerin sanatsal biçimde duygu ve gelenek aktarımını yakın tarihimizde üstlenen saz şairlerimiz, âşıklarımız, abdallarımız Kültür Bakanlığımız tarafından maddi ve manevi yönden desteklenmelidir. Türk kültür ve geleneklerinin gelecek yüzyıllara mümkün olan ölçülerde en az kayıpla aktarılması için Dede Korkut'a, destanlarımıza, mitsel öğelerimize göstereceğimiz hassasiyet Neşet Ertaş'ımıza, Muharrem Ertaş'ımıza, Çekiç Ali'mize de gösterilmelidir; Horasan'dan üflenen abdallık nefesinin kesintiye uğramadan geleceğe aktarılması konusunda çaba harcanmalıdır. Geleceğin yolu kadim medeniyetimizin taşlarıyla döşendiği vakit temeli daha sağlam, iradesi ve ifadesi kuvvetli bir Türkiye Cumhuriyeti'nin sübut bulması kaçınılmazdır.

Bu duygu ve düşüncelerle bütün hazıruna tekrar saygılarımı sunuyor, bütçenin vatanımıza ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Vakti verimli kullandığınız için ayrıca teşekkür ediyorum.

AK PARTİ Grubundan Sayın Yaşar Kırkpınar'a şimdî söz veriyorum.

Süreniz on dakikadır ama hepsini kullanmak mecburiyetiniz yok, onu hatırlatayım. Ne kadar verimli kullanırsanız o kadar seviniriz.

Buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekillerimiz, çok Saygıdeğer Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kıymetli bürokratlarımız, basınımızın değerli mensupları; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, konuya vukufiyetinizi biliyoruz, istidatlı bir ekibiniz var, dolayısıyla kapsamlı bir sunum gerçekleştirdiniz. Ben size ve ekibinize teşekkür ediyorum.

Gerçekten, kültür değerleri bütünümüzdür, kültür bizim müktesebatımızdır; bunu ifade ettiniz. Hiç şüphe yok ki bizim tarihimiz bunun en güzel örneklerindedir. Tarihimiz boyunca temas hâlinde olduğumuz yeryüzünü, doğayı, şehirleri, mekân her zaman güzelleştirme gayreti içerisinde olmuş bir medeniyetiz aynı zamanda çünkü bizim dünyayı bir emanet olarak gördüğümüzün altını da çizmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, özellikle kültürel ve sanatsal çalışmalar turizmden bağımsız düşünülmemektedir. Bu açıdan, kültür ve sanat yatırımları aynı zamanda, turizmde de ciddi katkılar sağlamaktadır. Tabii, bu konuyla ilgili özellikle seçim bölgem olan İzmir'le alakalı birkaç hususu burada ifade etmek istiyorum. Ülkemiz turizmi açısından en önemli şehirlerimizden birisi olan İzmir'de son yıllarda yapılan çalışmalar ne kadar doğru işler yaptığımızı açık ve net bir şekilde gösteriyor. İzmir'de, 6 adet turizm danışma büromuz, 41 halk kütüphanemiz, 7 müze müdürlüğümüz, yine Bakanlığımız denetiminde 21 özel müze, devlet tiyatromuz, dünya kültürel mirasında 2 kültür varlığımız, 4 adet yat limanımız bulunmaktadır. İzmir'de mavi bayraklı plaj sayımız da bugün itibarıyla 67 adettir.

İzmir ve bölgede kazı çalışmalarımız da aynı zamanda sürüyor. Bu sayede çok sayıda eser gün yüzüne çıkartılmıştır. Bu kazıların ilgili çevreler tarafından da yoğun bir şekilde takip edildiğini de ayrıca belirtmek istiyorum.

Konaklama alanındaki yatırımlarda her yıl ciddi artışlar yaşanıyor. Ege Turizm Merkezi Çeşme Projesi'yle yıl boyunca sadece iki ay olan turizm hareketliliğini on iki aya çıkararak bölgenin dünyadaki en önemli turizm merkezlerinden birisi hâline getirilmesiyle ilgili Bakanlığımızın bir hedefi var. Tabii, ben de bölge milletvekili olarak buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden hem Büyükşehir Belediye Başkanımıza hem de Cumhuriyet Halk Partili İzmir milletvekillerimize seslenmek istiyorum. Bu hizmeti, bu eserleri siyasete malzeme etmeyelim hatta siyasete kurban etmeyelim. Bu eser İzmir'imize hem istihdam getirecek hem de ülkemize değer katacak, özellikle bunun altını çizmek istiyorum. Sayın Bakanımızın bu konuyla alakalı yaklaşımlarının da çok müspet olduğunu belirtiyorum ayrıca.

Kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum kuruluşlarıyla ortak projeler yürütülerek İzmir'in kültür ve turizm değerlerinin ülkemizde ve dünyada tanıtılmasına yönelik çalışmalar ciddi bir şekilde yürütülmektedir. Dijital dünyadaki gelişmeler de göz önünde bulundurularak ve profesyonel bir anlayışla birçok proje hayata geçirilmiştir. Türkiye Turizm ve Tanıtım Geliştirme Ajansı yine bu konuda ciddi destek sağlamaktadır. Her yıl geleneksel olarak İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfımız organizasyonunda düzenlenen Uluslararası İzmir Sanat Festivali ve Uluslararası Caz Festivali, gastronomi alanındaki 4. İzmir GastroFest ve İzmir Kısa Film Festivali, Uluslararası İzmir Bianeli gibi etkinlikler Bakanlığımızca ciddi anlamda desteklenmektedir. Ayrıca, Türkiye'de sanat hayatına önemli katkılar sağlayan ve milyonlarca vatandaşımızın yakından takip ettiği İzmir Kültür Yolu Festivali de önümüzdeki yıl yine İzmirlilerle buluşuyor.

Yüz otuz yedi yıllık tarihiyle İzmirlilerin belleğinde önemli bir yere sahip Alsancak Tekel Fabrikasının kültür ve sanat kompleksine dönüştürülmesi çalışması da hızlı bir şekilde devam ediyor. Yakın bir geçmişte Sayın Bakanımızın oraya ziyareti olmuştu, orayı birlikte inceleme fırsatı bulduk. Gerçekten İzmir'imiz için, ülkemiz için muhteşem bir kazanım, ben bunun için de Sayın Bakanımıza ve ekibine ayrıca teşekkür ediyorum. Türkiye'nin bu alandaki en özel yatırımlarından bir tanesi olan bu merkezde yediden yetmişe herkesin dâhil olduğu kültür, sanat faaliyetleri sürdürülecek, Kültür ve Turizm Bakanlığımız bu açıdan İzmir'de çok değerli bir çalışmayı daha hayata geçiriyor.

Tüm bu yatırımlar, çalışmalar sayesinde İzmir'e dönük ilgi artıyor, turist sayısında ciddi yükselmeler gözlemleniyor. 2022 yılı Eylül ayı itibarıyla İzmir'e gelen yabancı ziyaretçi sayısı 1 milyon 300 binlere ulaşmış durumda. İzmir'in tarihi, kültürel ve sanatsal çalışmalarının yanında, turizmde lider bir şehir olması için atılan doğru adımların görüldüğü gibi olumlu sonuçlarını da alıyoruz.

Değerli arkadaşlar, şehirlerimizin dünya şehirleriyle rekabeti açısından bu son derece önemli olan çalışmaları hayata geçirmiş olmaktan ötürü başta Sayın Kültür ve Turizm Bakanımız olmak üzere, yetkin ekibine ben burada bir kere daha en kalbî şükranlarımı arz ediyor ve Turizm Bakanlığımızın бүтүcsinin hayırlı ve bereketli olmasını da temenni ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Vakti tasarruflu kullanımınız için ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Dilşat Canbaz Hanım'a söz veriyorum.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

DİLŞAT CANBAZ KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Turizm Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz ama AKP'nin genel politikalarına bakınca, Kültür ve Turizm Bakanlığına da baktığımızda, maalesef, ekonomik belirsizlikler pandemi sürecinin yarattığı tahribatla birleşince kültür ve turizm alanında gerek sanatçıların gerekse turizm alanında emekçilerin sorunları daha da belirginleşti.

Ülkemizde büyük bir istihdam alanı olan turizm sektöründe 2 milyonu kayıt dışı olmak üzere birçok turizm işçisi sezonluk olarak çalışmakta. Bu emekçiler insanlık onuruna yakışmayan bir ücretle günde on dört, on altı saat çalıştırılıyor. Bu da yetmezmiş gibi, sezonda düşük ücretle ve kayıt dışı çalışan işçiler ölü sezonda biriktirdikleri parayla geçinmeye zorlanıyorlar fakat ILO'nun 172 sayılı Turizm Çalışanlarının Çalışma ve Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi Sözleşmesi hâlâ imzalanmıyor.

Toplumsal bellek tahribatının en üst noktaya ulaştığı bu dönemde, yaratılan tarih halka sunulurken bir yandan azınlıkların kültür, din ve dilleri yok sayılıyor, sansürleniyor. AKP'nin tarihsizleştirme ve kimliksizleştirme politikaları kültürel varlıkların tahrip edilmesine yol açıyor. Bakınız, Hasankeyf şu an sular altında, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde olan Sur'u ne hâle getirdiler, Dersim'de insansızlaştırma politikası sürüyor, yapımı devam eden HES'ler ve diğer barajlar "kaya ıslahı" adı altında Asos Antik Kent'in tahribatı... Buradan hepsini sayamayız, evet ama sizlere şimdi tek bir olayı hatırlatacağım: Bakın, hatırlarsınız, Recep Tayyip Erdoğan'ın Kars'taki İnsanlık Anıtı hakkında verdiği demeçleri. Heykele "ucube" diyerek anıtın yıkılmasına yönelik beyanlar verildi, İnsanlık Anıtı kısa bir süre sonra yıkıldı. Bu, AKP'nin kültür alanındaki anlayışının ifadesi değil midir?

Şimdi, rant ve talan politikalarının arenası hâline gelmiş turizm sektörü "ekoturizm" adı altında doğanın talan edilmesine, ağaç kıyımlarına müsaade ediyor, sit alanları turizme açılıyor, nerede bir orman yangını var, biliyoruz ki yakın zamanda orada otel açılacak.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Yalan, tamamen yalan!

DİLŞAT CANBAZ KAYA (İstanbul) - Yani neye göre yalan olduğunu siz şey yapabilirsiniz.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Ya, 100 sefer anlattık bunu size.

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – Ya, müdahale etmeyin, dinleyin.

DİLŞAT CANBAZ KAYA (İstanbul) - Sözümü kesmezseniz sevinirim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sırası gelince cevap verelim, müdahale etmeyelim lütfen.

DİLŞAT CANBAZ KAYA (İstanbul) – Yani...

Bakınız, müzeleri dahi özelleştirilerek kâr amaçlı kuruluşlar hâline getirdiniz yani şu şeye bile tahammülü olmayan bir anlayışla karşı karşıyayız.

Şimdi, kentleri AKP'nin eziyetinden kurtaramıyoruz. Bakın, Ankara'ya yukarıdan bakıldığında bir insan sureti hâlinde; kolu, bacağı nerede belli olmayan bir görüntü var. Şimdi, hani "Yalan." diyorsunuz ya birçok şeye ama çok iyi biliyoruz ki birkaç yandaşa peşkeş çekilmek adına kent kültürünü ve kent simgelerini tahrip ederek yerine sanatsal ve estetik kaygıdan azade dinazorlar koyan bu anlayışın varlığı zamanla sona erecektir.

Kültür, sanat, turizm bu coğrafyada yaşayan tüm halkların özgün tarihlerinin, dil ve inançlarının ifadesi ve birikimidir. Bu birikimi ve ifadeyi yok saymak, azınlık haklarının ve doğalından insan haklarının en ağır ihlallerindedir. Başta Kürt halkının ve diğer tüm ezilen halkların tarihine, diline, kültürüne, değerlerine artan saldırıları görmezden gelmek mümkün değildir.

UNESCO Türkiye'de 18 yok olmuş veya yok olma tehlikesi altında olan dil olduğunu gösteriyor. Peki, bunun için yapılan bir çalışma mevcut mu?

Sanat alanında da durum farklı değil. 2022 Mayıs ayında yasaklama rekoru kırıldı. 10 konser ve tiyatro Bakanlık tarafından iptal edildi. Devlet Tiyatrolarında liyakatsiz atamalar, baskılar, kadrolaşma hâlâ devam ediyor. Sanat, âdetâ iktidarın tek tipleşme adına kullandığı bir araç hâline dönüştü.

Şimdi, RTÜK burada; RTÜK’e dair de bir iki cümle etmek istiyorum. TRT’ye bakıyoruz, zaten iktidarın yayın organı. RTÜK, yandaş yaygın kuruluşlarını korurken muhalifleri cezalandırıyor, zaten birçok arkadaşımız bunu söyledi. Ulusal kanallar da ırkçı, militarist, cinsiyetçi dizilerle dolu. Aynı zamanda biraz gündüz programlarından bahsetmek istiyorum: Kadın katliamlarına, şiddete, çocuklara şiddete yönelik özendirilen programlar var ve programların hâlâ yaygın... Baktığımızda, RTÜK’ten ya bir yaygın yasağı ya bir ceza ya da hiçbir şekilde caydırıcı bir yöntem ya da bir yaptırım yapılmamaktadır...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son on saniyeniz.

DİLŞAT CANBAZ KAYA (İstanbul) – ... diyerek bitireyim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, CHP grubundan Sayın Mustafa Adıgüzel’e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Adıgüzel.

Süreniz beş dakikadır.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, öncelikle hoş geldiniz, sizleri burada senede bir kere görüyoruz. Eğer bu, daha önce verdiğimiz soru önergelerine verdiğiniz cevaplar gibi olacaksa veya biz burada sanki bir prosedürü tamamlıyormuşuz, bir resmi tamamlıyormuşuz şeklinde olacaksa hiç konuşmayalım ama hakikaten bu fırsatı değerlendireceksek lütfen bürokratlarınız da güzel not alsınlar. Bizim, millet adına konuştuğumuzu, bu talepleri millet adına istediğimizi bilerek davranılmasını ve çözüm üretilmesini istiyoruz.

Şimdi, benim birazdan Ordu’yla ilgili vereceğim birkaç örnek, burada sağduyu sahibi her milletvekili tarafından da zaten kabul görececek şeyler ama bunlarla ilgili neden bugüne kadar bir çözüm üretmediğinizi ve görmezden geldiğinizi de merak ediyorum tabii. Şimdi, arkadaşlar, Ordu’da dünyada eşi benzeri olmayan bir antik kent var, Kurul Antik Kenti; iki bin üç yüz yıl önce, bir dere kenarından yukarıya, yaklaşık 500 metre yükseklikte kurulmuş bir antik kent. Şimdi, bu antik kentin “Dünyada eşi benzeri yok.” demiştim ya, yine dünyada eşi benzeri olmayan bir yöntemle, bir uygulamayla dibinin taş ocağıyla oyulduğunu görüyoruz. Bakın, insaf diyorum! Ben bununla ilgili size önerge verdim, siz bununla ilgili beni bilirkişi raporlarına ve mahkemeye havale ettiniz. Ya, bu mahkeme zaten daha önce buranın durdurulması kararını verdi. Daha sonra da bir hoca, ki işbirlikçi çünkü mahkemede başka konuşuyor, telefonda ve kapalı ortamlarda başka konuşuyor. Ya, siz işbirlikçi ararsanız, bu işleri yapmak isterseniz çok adam bulursunuz ama eğer siz bu ülkenin Kültür Bakanısınız şunun altında dinamit patlatılmasını, bir ülkenin iki bin üç yüz yıllık kültür değerinin altında dinamit patlatılmasını nasıl yorumlayacaksınız? Bu tahrip edilen alanda 2 tane de nekropol vardı, mezar; bununla ilişkili, bu antik kent hemen üstünde.

Şimdi, bununla da kalmadı; bakın, yine bir tane de Asarkaya var, bu da aynı. Bakın, hemen gösteriyorum: Bunun 400 metre mesafesinde taş ocağı var, bu Asarkaya da dinamitle patlatılıyor, yine hemen yanı ve enteresandır, bu iki işi yapan firma da aynı firma. Arkadaşlar, yani, antik kentin kenarında, altında dinamit patlatan bir anlayıştan bahsediyoruz. Burası Karadeniz’in Göbeklitepe’si, burada ilk insanlardan kalıntılar var.

Yine, Fatsa ilçemizde Cıngırt Kalesi var, burayla ilgili de bugüne kadar herhangi bir şey yapmadınız; burası da Karadeniz'in Efes'i. Ha, aslında yapmanız mı, yapmanız mı ben de kararsızım çünkü yaptığımız yerleri görünce isterseniz buraya dokunmayın da daha sonraki, gelecek kuşaklara kalsın diyorum.

Şimdi, bu yerleşim yerleri antik Pontus Krallığı'nın şehirleri. Bu Rum Pontus'la karıştırılmasın, bu antik Pontus, Kral Mitridat'ın kentleri; iki bin üç yüz yıl öncesinden bahsediyorum. Kral Mitridat, Roma ordularına uzun süre savaşarak direndikten sonra en sonunda yenildi, yaptığı son savaşın adı ihanetti çünkü başta oğlu olmak üzere tüm yanındakilerin ihanetiyle şehri ve ülkesi yağmalandı. Şimdi, gelinen nokta da, bu dinamitler, bu alanda çalışma yapan o hoca dâhil hepsinin yağması da o günkü savaşı andırıyor; bu da bir ihanet. Yani, AKP döneminde gördüğü zulmü Mitridat Roma döneminde görmedi Sayın Bakan. Burayla ilgili... Ben bütün eleştiri hakkımı burayla kullanmak istiyorum. Lütfen artık gereğini yapınız, Ordu'nun kültürel değerlerine sahip çıkınız.

Bu kadar eleştiriden sonra bir iki tane de güzel şey, teşekkür söylemek isterim. Çanakale Tarihî Alanı'nda bazı eleştirilerimiz vardı -İsmail Bey o alanda güzel çalışmalar yapıyor, kendisine de teşekkür ediyorum- bazı eleştirilerimiz oldu, Atatürk'le ilgili bazı eksiklikler vardı; bunların da üst üste, tekrar tekrar gündeme getirilmesinden ve bir nebze olsun çözümlenmesinden, bazı düzenlemelerin yapılmasından dolayı da teşekkür ediyorum.

Tekrar, biraz önce bahsettiğim konularda lütfen, daha sağduyulu ve Ordu açısından olumlu gelişmeler bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Adıgüzel.

Bir liste okuyayım, sonra Sayın Olcay Kılavuz'a söz vereceğim.

Önce Sayın Olcay Kılavuz MHP'den, daha sonra AK PARTİ'den Sayın Metin Gündoğdu, sonra CHP'den Sayın Özgür Ceylan, ardından İYİ Parti'den Sayın İbrahim Halil Oral şeklinde söz vereceğim bu sırayla.

Buyurun Sayın Olcay Kılavuz.

Süreniz beş dakikadır.

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Kıymetli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Yardımcılarım, değerli bürokratlarımız ve basınımızın saygın temsilcileri; sizleri saygılarımla selamlıyorum.

Akdeniz'in incisi, ülkemizin göz bebeği, cennetten bir köşe olan Mersin'imiz, 321 kilometrelik sahil şeridi, masmavi denizi, eşsiz koyları, sırtını yasladığı heybetli Toros Dağları, doğal güzellikleri, inanç turizmi ve tarihsel zenginlikleriyle gerçek bir kültür ve turizm kentidir. Ülkemizin turizm başkenti olma yolunda ilerleyen Mersin'imiz, deniz, spor, yayla, kültür gibi çok yönlü turizm faaliyetlerinin aktif olarak yapılabileceği potansiyele fazlasıyla sahiptir.

Ülkemizin turizmdeki parlayan yıldızı Mersin'imizi ulusal ve uluslararası düzeyde bir marka hâline getirmek hem Mersin'imize hem de ülkemiz ekonomisine önemli katkılar sunacaktır. Bu doğrultuda, Cennet- Cehennem'den Kız Kalesi'ne, ören yerlerinden tarihî kalelerine, şelalelerinden antik kentlerine açık hava müzesini andıran Mersin'imize yönelik yatırımların artırılması, yatırımcılara destek ve teşviklerin sürdürülerek tanıtım çalışmalarının artırılması yerinde olacaktır. Özellikle bulunduğu

coğrafi konum nedeniyle dört mevsim turist ağırlayabilme potansiyeline sahip olan şehrimizde sanatsal, kültürel, sportif, akademik, turizm imkânlarının geliştirilmesi Mersin'imizi turizmin hemen her alanında marka bir şehir hâline getirecektir.

Bunun yanı sıra, Kazanlı'dan başlayıp Seyhan Nehri'nin denize döküldüğü yere kadar olan bölgede, 17 bin dönümlük arazide yapılması planlanan Tarsus-Kazanlı Turizm Projesi Mersin'imizin bir turizm merkezi olması için önemli yatırımlardan biridir. Tarsus-Kazanlı Projesi, sadece Tarsus ve Mersin'e değil, Türk turizmine de önemli katkılar sunacaktır.

Bununla birlikte, Karboğazı Turizm Merkezi, 3.500 metreye kadar uzanan büyük bir pistle, Alp Disiplini'ne uygun bu pistin yanında 6 farklı yatay ve dikey boyutta küçük pistle çocuk ve yetişkinlerin rahatlıkla kayak ve kış sporları yapabileceği dünyanın sayılı kayak merkezlerinden biri olacak, Mersin'imizi bölgenin cazibe merkezi hâline getirecektir. Karboğazı Turizm Projesi'nin tamamlanması talep ve beklentiler arasındadır.

Türk millî kültürü, millî kimliğimiz ve millî varlığımızın yegâne teminatıdır; bizi biz yapan değerleri, Türk'ü Türk yapan meziyetleri yok etme gayesi içinde bulunan küreselleşme ve kültür emperyalizmi tehdidiyle karşı karşıya bulunmaktadır. Özellikle Türk milletinin millî kültürü, manevi kıymetleri, ahlaki değerleri ve millî şuuruyla asla bağdaşmayan, Türk'ün yüksek ahlak anlayışıyla, binlerce yıllık gelenek ve görenekleriyle millî benliğiyle, değer yargılarıyla kesinlikle alakası olmayan sosyal medya platformları, sabah kuşağı programları, dijital içerikli ücretli platformlar ve çarpık programlarla topyekûn mücadele edilmelidir. Küreselleşme ve kültür emperyalizminin yıkıcı ve yok edici tesirlerine karşı Bakanlığımızın Türk millî kültürünü yaşatmak ve gelecek kuşaklara aktarmak adına yapacağı çalışmalar bir kez daha önemini ortaya koymaktadır. Özellikle oyunculardan çizgi filmlere, dijital içerik üretimlerinden sosyal medya platformlarına, dizi ve filmlerden roman, hikâye, anime ve kliplere kadar kültür emperyalizminin ve fonlandığı yapıların cinsiyetsiz toplum oluşturmaya ve aile kurumunu yok etmeye yönelik saldırılarına karşı aile ve kültür gibi olguların tahkim edilmesi ve korunması oldukça yerinde olacaktır.

Türk millî kültürünü Türk çocuklarına ve gençlerine aşlamak, millî ve manevi değerlerimizi gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarmak adına, ilgili bakanlıklarla iş birliği içerisinde, eğitim ve öğretimin her kademesinde Türk kültürü ve medeniyet tarihi çok daha kapsamlı ele alınmalıdır. Mimariden müziğe, sözlü kültür unsurlarından millî yiyecek ve içeceklerle, ulusal kıyafetlerden geleneksel halk oyunlarına kadar büyük kültür varlığımızla ilgili konunun uzmanlarınca detaylı bir koruma ve yaşatma paketi hazırlanmalı, unutulmaya yüz tutan geleneklerimiz, âdetlerimiz gün yüzüne çıkartılmalı ve yaşatılması da sağlanmalıdır. Bununla birlikte, Türk dünyasının birçok merkezine Türk kültür evleri kurularak ortak tarihi ve kültürel mirasın karşılıklı iletişim ve etkileşim yaşatılması da sağlanmalıdır.

Son olarak Sayın Bakanım, kültür ve sanat etkinliklerine yoğun talebin olduğu, hâlihazırda Mersin Devlet Opera ve Balesinin bulunması dolayısıyla gerekli altyapının, yeterli sahne ve salonlarının bulunduğu Mersin'imize devlet tiyatrosunun kurulması beklenti ve talepler arasındadır.

Sayın Bakanım, çalışmalarınızdan ötürü şahsınıza, Bakanlık çalışanlarına teşekkür ediyorum. Bütçemizin, devletimize, yüce Türk milletine hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Metin Gündoğdu, buyurun, süreniz beş dakikadır.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Çok Değerli Bakanım, Kıymetli Bakan Yardımcılarım, değerli bürokratlar, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kültür, bir milletin varlığının devamıdır. Kültürünü kaybeden milletler, tarih boyunca varlıklarını da kaybetmişlerdir. Kültürel kimlik, bizim medeniyetimizin de kodlarını oluşturmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığımız son yıllarda yapmış olduğu kültürel hamlelerle başarılı çalışmalara imza atmıştır. Dünya genelinde TİKA vasıtasıyla yapmış olduğu kültürel miraslarımıza katkı ve onların ihyası, bayrağımızın Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar dalgalanmasına vesile olmuştur. Son olarak Moğolistan'da bulunan Orhun Abideleri'nin bulunduğu yere müze yapılması projesi de takdirle karşılanacak bir durumdur.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız vasıtasıyla, dünyanın dört bir tarafına uluslararası öğrenciler vasıtasıyla gönül köprüleri ve kültür elçileri oluşturulmaktadır. Aynı zamanda Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları vasıtasıyla gönül coğrafyamızdaki Türk kardeşlerimize de dokunmaya devam etmekteyiz. Bütün akrabalarımızın yanında olduğumuzu her defasında dile getiriyoruz.

“Türk dünyası” deyince bizim de gençlik yıllarından itibaren hayalimiz olan Türk dünyasının birliğine ve beraberliğine katkı sunan, son yıllarda bu yıl 2'ncisi gerçekleştirilen Korkut Ata Film Festivali, kültürel akrabalarımızın sinema alanında yaptıkları çalışmaların yarışması ve ödül gecesi düzenlenmesi çok kıymetli bir çalışmaydı. Korkut Ata Film Festivali'nde sinema zirvesi düzenlenip sinema zirvesi sonrasında da ortak bir fon oluşturulmasının hem Türkiye Cumhuriyeti devletine hem de Türk dünyasındaki diğer ülkelere hayırlı olmasını diliyorum ve Sayın Bakanımıza bu konudan dolayı teşekkür ediyorum.

Kültür Yolu Festivalleriyle Türkiye'nin dört bir tarafının kültürel değerlerini hayata geçirdikten sonra görünümüne açması ve güzel festivaller düzenlenip her türlü sanatçının orada etkinlik yapmasına vesile olan Sayın Bakanımıza ve çalışma arkadaşlarına da teşekkür ediyorum.

Diyarbakır Kültür Yolu Festivali gerçekten önemli bir festivaldi, birlik ve beraberliğimiz açısından da etkili olmuştur. Bunun yanında Hacı Bektaş Veli Festivali; aynı şekilde orada yapılan organizasyon da çok önemli ve takdir edilecek organizasyonlardı. Tabii, Korkut Ata Film Festivali aynı zamanda bizim Türk dünyasıyla birliğimizi, beraberliğimizi arttıran etkinlik olmuştur çünkü sinema, kültür aktarımının en iyi aracıdır yani sinemayla kendi kültürümüzü en az 300 milyonluk nüfusa aktarmış oluyoruz. Böylelikle hem Türkiye'nin, 85 milyonluk Türkiye'nin hem de 300 milyona yakın Türk dünyasının kendi içerisinde etkili bir şekilde hem turizm alanında hem de kültürel alanda birlikteliğine vesile olmuş oluyoruz.

Bu vesileyle, ben aynı zamanda... Kültür ve Turizm Bakanlığımız tabii, Yurt Dışı Türkler Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, TİKA, RTÜK gibi çok önemli kurumlarımızın bağlı olduğu bir Bakanlığımız, sorumluluğu büyük bir Bakanlığımız. Bunun yanında, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü vasıtasıyla yaşayan insan hazineleri ve kültürel mirasın UNESCO'ya dâhil edilmesi çalışması da gerçekten önemli bir çalışma ve bu alanda yapılan hizmetleri de takdirle karşılıyoruz.

Son yıllarda turizm adına, evet, üzüntülü dönemler yaşadık ama pandemiyle birlikte yaşadığımız üzüntülü dönemlere rağmen Sayın Bakanımızın gayretli çalışması neticesinde bu yıl 37 milyar doların üzerinde gelir elde ederek turizm alanında da çok ciddi bir başarı elde ettik. Bundan sonraki süreçte de bu başarımız devam edecek.

Aynı zamanda Kültür Yolu Festivallerinin bundan sonraki yıllarda farklı bölgelerde de artırılarak devam etmesinin hem diğer illerimize faydası olacak hem de şehirlerimizin tanıtılmasına vesile olacak. Bu tür organizasyonların dünya genelinde ses getiren organizasyonlar olmasını sağlayan... Önemli sanatçılarımızın orada konser vermesi, önemli bir organizasyona katkı sunmaktadır. Bunların da devamını diliyoruz.

Bu vesileyle ben Kültür ve Turizm Bakanımız Mehmet Nuri Ersoy'a, Bakan Yardımcılarımız Ahmet Misbah Demircan'a, Nadir Alpaslan'a, Serdar Çam'a ve bütün çalışma arkadaşlarına teşekkür ediyorum.

2023 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Allah hayırlı uğurlu etsin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Gündoğdu.

Söz sırası Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Özgür Ceylan'da.

Sayın Ceylan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, kıymetli hazırım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2023 Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Bütçenin ülkemize ve Bakanlığa hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan bu yılki sunumunda çevre konusuna değinmedi ama 2021 sunumunda “Turizm gelişiminin ve hemen bütün turizm faaliyetlerinin çevreyle bire bir ilişkisi vardır.” demişti. Anlıyoruz ki Sayın Bakan çevrenin turizm sektörü için önemini farkında. Farkında farkında olmasına da Cumhurbaşkanı Kararnamesi ve Turizmi Teşvik Kanunu marifetiyle ormanların, yaylakların, kışlakların, koyların yağmalanmasına hiç itiraz etmiyor. Türkiye Cumhuriyeti devletinin ön sözünün yazıldığı, yedi düvele Çanakkale'nin geçilmez olduğunu gösteren Çanakkale'mizin tarihî, kültürel ve doğal değerlerini koruyup kollamak görevinin, üzerine en çok vazifesi olması gereken bakanlıklardan biri Kültür ve Turizm Bakanlığıdır. Öyle olmasına rağmen Bakanlık zaman zaman sessiz kalarak, zaman zaman da vahşi madencilik ve termik santraller için sakınca görmeyen tavrı nedeniyle Çanakkale'nin tarihî ve doğal güzelliklerinin yağmalanmasında sorumluluktan kaçamaz.

Değerli arkadaşlar, her Türkiye Cumhuriyeti yurttaşının Çanakkale muharebelerinin geçtiği Gelibolu Tarihî Alanı'nı mutlaka görmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu ağır kriz ortamında Bakanlığın turizm gelirlerini artıracak her projesi yurttaşlarımız açısından kıymetlidir. Bu anlamda Bakanlığın Millî Eğitim Bakanlığıyla iş birliği yaparak çok sayıda gencin Tarihî Alanı görmesini sağlayacak çalışmalar yapması bizim için son derece önemlidir. Ancak ziyarette öğrencilere ve yurttaşlarımıza verilen rehberlik hizmetlerinde tarihin doğru aktarılması; Anafartalar kahramanı, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e hak ettiği yerin verilmesi çok önemlidir. Maalesef ki bu önemin verilmemesi, tarihî savaş anlatılırken hurafelere dayanan anlatımların öne çıktığı yönünde çokça şikâyet almaktayız. Bu konuya özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum.

Sayın Bakan, Gelibolu Yarımadası'nda yaşayan hemşehrilerimin bir kısmı, Tarihî Alan Başkanlığı sınırları içerisinde atadan, dededen kalma mülklerinde ikamet ediyorlar. Bu yurttaşlarımızın tarımsal sulama, hayvan barınakları ve meskenlerine ilişkin bakım, onarımlarında, basit tadilatlarında daha anlayışlı davranılması, kolaylık sağlanması gibi talepleri var.

Ayrıca Tarihi Alan içerisinde projelendirilen işlerin Çanakkale kamuoyuyla paylaşılarak ve yerel yönetimlerin de katkıları sağlanarak hayata geçirilmesi konusunda bir hassasiyete ihtiyaç olduğunu gözlüyoruz. Örneğin şu anda devam ettirilen abidenin çevre düzenlemesi projesinde içerik olarak doğru düzgün kimsenin bilgisi bulunmamaktadır. Proje kamuoyuyla yeterince paylaşılmamıştır. Nasıl bir yenileme yapılacağı, en azından bölgede yaşayan halkla paylaşılsa, görüşleri alınsa daha iyi olurdu. Benim hemşehrilerim tarihi alana bugüne kadar baktıkları gibi, bundan sonra da gözü gibi bakacaklar. Talepleri, alanla ilgili süreçlerde söz sahibi olmaktır. Mesela Koordinasyon Kuruluna Eceabat ve Gelibolu Belediyesinin de alınması olumlu olacaktır.

Sayın Bakan, bu vesileyle birkaç konuyu da size sormak istiyorum: Mustafa Kemal Atatürk'ün Çam Tekke'deki karargâhının restorasyonu ne aşamada, ziyarete ne zaman açılacaktır?

57'nci Alay, Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi, Seyit Onbaşı, Şahindere Şehitliği ve Yahya Çavuş Şehitliklerinde yeni reyonlar yapılırken bize göre haddinden fazla beton dökülerek geri dönüşü olmayan bir kirliliğe neden olunmuştur. Burada kirasını düzenli ödeyen esnafın sözleşmelerinin feshedildiği ve satış reyon sayısı azaltıldığı söyleniyor. Yöre halkı, tarihî alandaki reyonlarda ürünlerini satmak, elde edilecek turizm gelirlerinden pay almak istemektedirler. Yeni reyonların yüksek rakamlarla ihale edildiği, yöre halkının ihalelere giremediği, Conkbayırı ve Kilitbahir Tabyalarındaki reyonların tamamen kaldırıldığı söyleniyor. Bu konuda bilginiz var mıdır?

Son olarak yine, Tarihi Alan gibi hepimize miras Çankaya Köşkü'yle ilgili olarak da bir şey sormak istiyorum. Çankaya Köşkü içinde bulunan Atatürk Müze Köşkü restore edildiği ileri sürülerek bir yılı aşkın süredir ziyarete kapalı durumda. Cumhuriyetimizin simgelerinden Atatürk Müze Köşkü ne zaman ziyarete açılacaktır? Bu konulara cevap verirsiniz memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Ceylan.

Söz sırası İYİ Partiden Sayın İbrahim Halil Oral'da.

Sayın Oral buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Saygıdeğer Bakan ve Bakan Yardımcıları, Bakanlığımızın kıymetli bürokratları; Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi üzerine görüşlerimi açıklamak için söz almış bulunuyorum. Hazırımı ve Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Kültür ve Turizm Bakanlığımız kültür, sanat faaliyetlerini güçlendirmek, şehirlerimizi bu sürecin bir parçası yapmak için kültür yolları çalışmaları yürütmektedir; çok hayırlı bir iş. Bu kapsamda bir Başkent Kültür Yolu Projesi mevcuttur, pek çok kıymetli etkinliğin yer aldığı projenin maalesef çok ciddi eksikliği de mevcuttur. Bunlardan en önemlisi ise Ankara'nın sembol mimari yapılarından olan ve elbette Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ebedi istirahatgâhı olan Anıtkabir'in bu proje kapsamında yer almamasıdır. Anıtkabir, Başkent Kültür Yolu kapsamındaki cumhuriyet yapıları gezisinin en önemli ayaklarından biri olabilirdi, hatta Başkent Kültür Yolu'nun prestij programlarından biri tamamen Anıtkabir üzerine şekillenebilirdi. Konuyu 6 Haziranda verdiğim bir soru önergesiyle Bakanlığınıza sundum ancak hâlâ cevap alamadım. Herhâlde Atatürk ve Anıtkabir, bu programı yapanların kültüründe, düşüncelerinde ve gönüllerinde yer almamaktadır. Varsın öyle olsun. Her millî bayramda, her 10 Kasım'da Anıtkabir'de gördüğümüz mahşerî kalabalık, Ankaralıların Büyük Atatürk'e ve Anıtkabir'e nasıl sahip çıktıklarını göstermektedir. Bu hususta Sayın Bakanımızın söyleyeceklerini dinlemek isterim doğrusu.

Değerli milletvekilleri, bugün Ankara Ulus'ta bulunan ve geçmişte Namazgâh Tepesi olarak bilinen alanda ve çevresinde pek çok yapı bulunmaktadır. Bu tepelik alanda cumhuriyetin kurulmasının öncesinde toplu namazların kılındığı, özellikle cuma ve bayram namazlarının eda edildiği bir alan mevcuttur. İşte bu alan Millî Mücadele yıllarında Numune Hastanesine getirilen ve şehit olan kahraman evlatlarımızın bir kısmının defnedildiği bir şehitliği de barındırmaktadır. Ancak maalesef bugün bu alanın bir kısmı Etnografya Müzesi ile tarihi Türk Ocağı binasının bahçesinde kalmakta, bir kısmı ise beton altında bulunmaktadır. Nisan ayında bu alanla alakalı bir çalışma yapılıp yapılmayacağını ve anıt yapılması taleplerini de içeren bir soru önergesini Bakanlığa vermiştim ancak yine cevap alamıştım. Sayın Bakandan sormak istiyorum: Namazgâh Tepesi'ndeki şehitliklerin tespiti ve buraya en azından bir anıt yapılması için bir çalışma yapılacak mıdır? Bu vatani bizlere emanet etmiş aziz şehitlerimiz için bu ayıp ve ihmalin bir an önce ortadan kaldırılması şarttır. Sayın Bakandan buraya özel bir itina gösterilmesini rica ediyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, yine aynı çevrede bulunan ve günümüzde Resim ve Heykel Müzesi olarak kullanılan bina bilindiği üzere, Büyük Atatürk'ün inşa ettirdiği tarihî Türk Ocağı binasıdır. Bu bina 1931 yılında, dönemin siyasi ve sosyal şartları sebebiyle kendisini fesheden Türk Ocaklarının elinden çıkmıştır. Defalarca el değiştiren bina, bir türlü asıl sahibine iade edilememiştir. Bugün esamesi bile okunmayan bazı azımlık vakıflarına malları iade edilirken tarihî Türk Ocağı binasının asıl sahibine verilmemesi bir eksikliklerdir. Günümüzde, binada bir Türk Ocağı ibaresi bulunmakta, bozkurt sembolü salonunda bütün ihtişamıyla yer almaktadır. Öyleyse, bu tarihî hak da iade edilmeli, en azından sembolik olarak da olsa tapusu, tescili gerçekleştirilmelidir. Ben, elli yılı Ankara'da geçmiş bir Türk milliyetçisi olarak bu hak tesliminin gerekli istişareler yapılarak gerçekleşmesini Sayın Bakanımın özellikle talep ediyorum.

Bu düşüncelerle Komisyonu ve hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığınız yüce Türk milletimize hayırlı olsun diyor, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Oral.

Söz sırası, Adalet ve Kalkınma Partisinden Sayın Mustafa Açıkgöz'de.

Sayın Açıkgöz, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Nevşehir) – Sayın Bakanım, çok kıymetli Bakan Yardımcılarım, Değerli Başkan, milletvekili arkadaşlarım ve Bakanlığımızın çok değerli çalışanları; hepinizi saygıyla, sevgiyle ve hürmetle selamlıyorum.

Dünyanın en güzel ülkesi, bir turizm cenneti olan, her bir köşesi ayrı güzel olan Türkiye'miz. Öncelikle, bir hakkı yerine getirmek istiyorum; dünyanın kavrulduğu, turizm ve hizmet sektörünün durma noktasına geldiği Covid döneminde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın iradesiyle Sayın Bakanımız Mehmet Nuri Ersoy ve Bakanlık çalışanlarının almış olduğu önlem ve eylem planları Covid'in etkisini en az şekilde hissetmemizi sağladı ve hızlıca toparlanmamıza vesile oldu. Sayın Bakanımıza ve tüm Bakanlığa teşekkür ederiz.

Tüm dünyanın hayran kaldığı, görenin bir daha görmek istediği eşsiz güzellikler diyarı Kapadokya, Nevşehir'imiz... Sayın Cumhurbaşkanımızın iradesiyle Bakanlığımızın ve yüce Meclisin katkılarıyla Kapadokya Alan Başkanlığı kuruldu. Bölgenin hassasiyetinin getirmiş olduğu geçmişten gelen birçok sorunu çözerek işe başlayan Başkanlık, bölgede çok başlılığı ve yetki karmaşasını giderdi. Bir tek kurumun muhatap alınması büyük bir kolaylık ve vakitten tasarruf sağladı. Bölgedeki birçok izinsiz yapıyla ilgili işlem yapıldı. Tabii, burada, hiçbir vatandaşımız mağdur olmasın diye birçok proje

üretildi. Temel amaç, korumak, yaşatmak ve gelecek nesillere bu güzelliği bırakmak olan Başkanlığın tanıtım için de birçok çalışması oldu. Özellikle, Türkiye'nin tanıtımına çok katkı sağlayan Türkiye Tanıtım Ajansı ile koordineli çalışmalar yapmaktadır. Bölgenin tanıtımı ve destinasyon çeşitliliğiyle ilgili birçok güzel projeye de imza atıldı.

Biz, biliyor ve inanıyoruz ki Kapadokya, Türkiye turizminin reklam yüzü, lokomotif olacağı ve ülkenin ekonomisine en çok katkı sağlayan yer olacaktır. Özellikle, Nevşehirli hemşehrilerimizin turizme bakış açıları, vizyonları, misyonları, turizm zekâları Kapadokya'yı marka hâline getirmiştir. Şimdi de Alan Başkanlığıyla beraber dünyanın sayılı turizm merkezi, parlayan yıldızı ve en çok pay alan yer olmaya Allah'ın izniyle devam edecektir. Bir teşekkür de Alan Başkanımıza, Yardımcılarına ve Komisyon üleriyle tüm çalışanlarına, gerçekten, özveriyle, tüm güçleriyle ve mesai kavramı tanımadan çalışmaları için.

Sayın Bakanım, Nevşehir'imizin manevi kalesi, ecdadımızın mirası, Nevşehir'imizin göz bebeği, tarihi Kurşunlu Camisi'nin aslı gibi restorasyonu için şahsımıza ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne çok teşekkür ediyorum. Tabii, burada, sadece camimiz değil, Nevşehir Merkez Meryem Ana Kilisesi olmak üzere Derinkuyu'da ve birçok yerde yapılan restorasyonlar için de çok teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Tabii, RTÜK... Toplumun ahlakını ve aile yapısını korumak için canla başla çalışan başta Başkan ve tüm çalışanlarını tebrik ediyorum. Her türlü haksız saldırıya rağmen sadece işine odaklanan Başkan ve kurumun çalışmalarında başarılar diliyorum.

Sayın Bakanım, bizim için büyük bir onur ve şeref olan ve şehrimizi şerefliendiren Pir Hacı Bektaş Veli Hazretleri'nin Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığıyla ilgili de teşekkür ediyorum. Gerçekten, Türkiye kardeşliğine büyük katkı sağlayacak, Hacı Bektaş Veli Hazretleri'nin o sevgi, kardeşlik ve barışa olan dünyadaki özlemini dünyaya yayacak, tanıtacak katkısı için şimdiden Başkanlık için çok teşekkür ediyorum. Allah razı olsun.

Ben Kapadokya ve Türk turizmi için çok teşekkür ediyorum. Bütçemizin aziz milletimize, devletimize ve turizme hayırlı, bereketli olmasını yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Açıkğöz.

Söz sırası Cumhuriyet Halk Partisinde Sayın Çetin Osman Budak'ta.

Sayın Budak, süreniz beş dakika.

Buyurun lütfen.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok kısa süre olmasından dolayı ben 3 konuya değinip konuşmamı bitireceğim. Sonuçta, Sayın Bakan yılda bir kere görüyoruz, bir de Genel Kurulda görüyoruz. Soru önergelerimizin cevaplarını maalesef Turizm Bakanlığında alamıyoruz ve Turizm Bakanlığına sorduğumuz sorular da kendi adımıza sorduğumuz sorular değil, bölgelerde, turizmle ilgili ve milletimiz adına sorduğumuz sorular. Yani bu sorulara niye cevap verilmez onu bilmiyorum; ya cevabınız yok, ya cevabınız yok ya da cevap vermiyorsunuz, Türkiye Büyük Millet Meclisini ve milletvekillerini dikkate almıyorsunuz, bunun başka bir yanıtı olamaz.

Şimdi, birincisi TGA. Bununla ilgili buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden kanun geçerken, çekincelerimizi söylemiştik, bu çekincelerimizin başında da ilk önce bu sektörden, turizm sektörünün bütün mensuplarından, cirolarından pay alınmasıydı. İkincisi, denetlemesinin, bunun denetleme mekanizmasının sadece özel bir denetim şirketine verilmesi idi. Bu sorularımız, daha önce sorduğumuz

sorular, bununla ilgili sorduğumuz sorular bizim özellikle sektörden dolayısıyla halktan toplanan bu paraların nasıl harcandığı, nasıl tanıtıma gittiği idi; çok da ayrıntı istemedik aslında, istediğimiz şeydu: Tanıtımın birçok ayağı var, işte fuarlardan başlar ve arkasından televizyonlar, “YouTuber”lar, artık yeni dönemin tanıtım mekanizmaları, gazeteler, uluslararası kanallar; bunlarla ilgili ne yapıldı? Yani sorularımız buydu, hâlâ bu sorulara cevap alamadık. Şimdi, eğer ayrıntı varsa onu sizden isteriz, yoksa da yazılı olarak bunları almak isteriz.

İkinci bir konu da, özellikle bu seyahat acentelerinin meselesi. Sayın Bakan, daha önce şu anki mevcut başkanın listesinden siz seçimlere girdiniz, o zaman mevcut başkan seçimi kaybetmişti ve o zaman bu seyahat acenteleriyle ilgili demiştiniz ki “Türkiye’nin lokomotif.” Şimdi ne oldu da... Geçenlerde bir açıklamanız var, bunu da çok merak ediyorum, önümüzdeki hafta da TÜRSAB’ın, seçimi var. Çok merak ediyorum “Seyahat acentelerine yarım koltuk veremeyeceğimiz için tam koltuk verdik yani 1 koltuk verdik TGA’da” diyorsunuz. Burada 14 bin acenteden bahsediyoruz yani Türkiye’ye 10 tur operatörünün getirdiği turist sayısı ile mı değerlendiriyorsunuz? Yani sonuç itibarıyla, bunlar Türk Ticaret Kanunu’na göre kurulmuş şirketler, çoğu “incoming” yapıyor, ulaştırma sektöründe, orada burada. Yani bu küçümsemenin temelinde acaba bir karşıtlık mı söz konusu? Siz de acentesiniz aynı zamanda, yatırımcısınız da, bu açıklamadan o sektördeki çalışanların, üretenlerin, Türkiye’de turizmi geliştirenlerin rencide olabileceğini düşünmüyor musunuz? Özellikle de şunu da ifade etmek istiyorum: Yine, T24 TV kanalında verdiğiniz mülakatta “Efendim, işte, 100 civarında seyahat acentesi var, onlar Türkiye’nin yüzde 80 turistini getiriyor, onların CEO’ları ya da patronları benim arkadaşım, aramızda WhatsApp grubu var ve WhatsApp grubundan, bir kriz olduğu zaman biz onları çözüveriyoruz.” Efendim, siz, Turizm Bakanısınız, devletin Bakanısınız. Bir tarafta, otuz yedi yıldır sektörde olabilirsiniz, ben de iş dünyasından geliyorum, ben de otuz sekiz, otuz dokuz yıldır sektördeyim, böyle bir lafı Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olan milletvekili olarak kendime yakıştırmam.

Şimdi, bir de bu konaklama vergisi var. Bu yıl siz konaklama vergisini artık tahsilata başlayacaksınız, bunun ertelenmesi talebi sektörden size bin defa gelmiştir. Daha yeni toparlanıyor sektör ve bu yıl 2,3 milyar lira oradan konaklama vergisiyle ilgili gelir elde edeceğinizi ifade ediyorsunuz ve bunu da ciro üzerinden alıyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Turizm Bakanlığı vergisi...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Bakanlık söylüyor yani burada tahmin ediliyor, toplanması öngörülüyor. Yani şöyle hesap edebiliriz: Türkiye, aşağı yukarı 40 milyar dolar önümüzdeki yıl gelir elde edecekse, yüzde 2’sinden giderseniz zaten basit bir hesaplama bu rakamı buluyoruz, çok basit bir hesap. Sayın Bakan, yüzde 2 cirodan ve büyük bir rakam. Hadi bunun yarısı olsun. Yani buradaki asıl sorun şudur: TGA’da olduğu gibi yönetimini tamamen siz yapıyorsunuz o fonun, burada da konaklama vergisinin tamamını merkeze alıyorsunuz. Hâlbuki dünyadaki örnekleri biliyorsunuz. İspanya’da, Yunanistan’da, İtalya’da bunun örneklerini biliyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Budak, toparlar mısınız.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Bunların bir kısmı yerel yönetimlere verilir turizm gelirinin elde edildiği bölgelerin geliştirilmesi için.

Tabii, beş dakikada ancak bunlar söylenebilir.

Şu, Serik’teki tahsisle ilgili Danıştayın yürütmeyi durdurma kararıyla ilgili de detay açıklamak isterdim. Bunu da Genel Kurula bırakıyorum.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Budak.

Söz sırası Halkların Demokratik Partisinden Celadet Gaydalı'da.

Daha sonra söz vereceğim isimleri de okuyayım hazırlık açısından: Sayın Ahmet Erbaş, Sayın Selim Gültekin, Sayın Mürsel Alban, Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu, Sayın Ekrem Çelebi, Sayın Ulaş Karasu.

Sayın Gaydalı, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, yedi bin yıllık bir tarihi olan Bitlis ili gerek doğal güzellikleri gerekse kültürel zenginlikleriyle turizm açısından önemli bir birikime sahip olmasına rağmen maalesef kadri kıymeti bilinmemiş, keşfedilmemiş bir coğrafya olarak önümüzde durmaktadır. Kışın kayak turizmine, yazın göl turizmine ve her mevsim kültür turizmine yatkın Nemrut Krater Gölü'yle, Selçuklu Mezarlığı'yla, Ulu Camisi'yle, han ve hamamlarıyla zengin bir ilimizden bahsediyorum.

Sayın Bakan, Komisyona gelmeden önce Bitlis Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü'nün yerli ve yabancı turist sayılarını kontrol etmek istedim. Karşıma çıkan son veriler 2012, 2013 yıllarına ait veriler oldu. On yıllık veri ortada yok. Turizm açısından kayda değer bir veri olmadığı gibi, kayda değer bir çalışmanın yapıldığını söylemek de mümkün değil.

Bir ilde turizm potansiyeli yoksa bunu eleştiremeyiz ama hem potansiyele sahip hem sahipsiz ise bunu iletmek bizim görevimiz. Sadece yılda bir kere Ahlat'ta okçuluk tesisi için tüm protokolü toplamak bu sorunu ortadan kaldırmıyor. Kafanızı çevirseniz asırlık kiliseler görebilirsiniz ama hepsi hayvanlara ahır yapılmış, samanlık yapılmış.

Sayın Bakan 1.400 kilise samanlık olarak kullanılıyor. Size bazı resimleri iletceğim. Bu fotoğraflarda, tarihin yanında terk edilmişliği de görürsünüz. Bitlis turizmine, özellikle yabancı turistlerin ilgisine bunlar sunulabilecek kocaman bir varlık. Ben görünce üzülüyorum. Hele ki dağ köylerinde yer alan küçük kiliselerin duvarları bugün sökülerek evlerin duvarı yapılmış. Külliyeler, hanlar, hamamlarla daha birçok resim gösterebilirim size. Acaba dikkatinizi ve ilginizi çekmek için ne yapabiliriz?

Bitlis'te bir dere üstü ıslah projesi kapsamında birçok tarihi köprü restorasyonu gerçekleştiriliyor. Tabii, restorasyonlar kazanım açısından önemli olmakla beraber eserlerin orijinallliğini korumak çok daha önemli. Fakat kamuoyuna da yansıyan resimler köprülerin orijinal yapısı kaybedilerek bir restorasyondan ziyade bir inşaata dönüştürüldüğünü gösteriyor. Bu durumda Bakanlık olarak denetimini yapma yükümlülüğünüzü hatırlatmak isterim.

Diğer yandan, bu çalışmalar sadece belediyenin ya da valiliğin inisiyatifinde değil halkın da süreci dahil edilerek entegre bir biçimde yapılmasında fayda vardı. Ben yaptım oldu ya da olacak mantığı tekçi ve yanlış bir mantıktır

Sayın Bakan, bugün Van Gölü'nün etrafında kurulu bir şehir olan Bitlis'te ailelerin yararlanmasına imkan verebilecek bir plaj dahi bulunmamaktadır. Yani halka açık yerli ve yabancı turistlerin kullanımına tahsis bir plajın olmaması ciddi bir sorundur. Zaten halihazırda Tatvan'da atık sular doğrudan Van Gölü'ne boşaltılıyor, Van Gölü'nün güzelliği pis sularla kirletiliyor. Bir il düşünün, sinema salonu

sayısı 2 gibi görünse de aslında o da yok, senenin birkaç ayında film ya vardır ya yoktur. Gençlerin sosyalleşebilmesi, arkadaşlarıyla kaliteli, dolu dolu vakit geçirebileceği bir sinemanın dahi olmaması büyük bir sorun yani merkez ilçeyle beraber 7 ilçeli bir ilin 6 ilçesinde sinema yok.

Yedi bin yıllık Bitlis birçok medeniyete ve kültüre ev sahipliği yaptı, yıkıldı, yeniden ayağa kalktı ama hâlâ kaldığı yerde. Bu konularda çalışıp bir girişimde bulunmanızı temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Gaydalı.

Söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Ahmet Erbaş'ta.

Sayın Erbaş, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar; hoş geldiniz. Bütçemiz şimdiden hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri; bir ülkenin turizmden en güçlü şekilde faydalanması için o ülkenin güçlü bir turizm potansiyeline sahip olması tek başına yetmiyor, bunun yanında mutlaka tanıtıma ihtiyacımız var, bu yüzden ben konuşmama TGA'yla başlamak istiyorum: Yıllarca Türkiye'nin tanıtımını bir lale figürünün arkasına sığınarak yapmaya çalıştık, deniz-kum-güneş üçgeninden bir türlü çıkamadık. Hâlbuki TGA sisteminde kurulan ajanslar dünyanın birçok ülkesinde vardı ve onlar örnek aldığımız, turizmle ilgili konuştuğumuz ülkelerdi, mesela İspanya, en basitinden İtalya; bunlar elli yıl önce bu tip bir ajans kurarak bu işlere başlamışlardı.

Şimdi, bu Ajansın faydalarını görmeye başladık, cumhuriyet tarihinin, bildiğim kadarıyla turizmdeki ziyaretçi sayısı rekorunu 2019 yılında kırdık, yaklaşık 52 milyon ziyaretçimiz geldi. Eğer pandemi denen bu illet, bütün dünyayı kasıp kavuran bu hastalık olmasaydı herhâlde biz bugün 70 milyon veya 80 milyonlardan bahsedecektik. Bugün de 50 milyona yaklaşan bir turist sayısı, yine 45 milyar civarındaki gelir, şu anda turizmde dünyanın ilk 4'ü arasına girmemize yol açtı. Yalnızca Avrupa Birliği ülkelerinden 15 milyon, Rusya'dan 5 milyon misafir ağırlamışız bu yıl. İşte, TGA'nın ne olduğu burada ortaya çıkıyor.

Benim kendi seçim bölgem Kütahya... "Aizanoi" diye çok önemli bir tarihî eserimiz var, Eğrigöz Kale'miz var, Murat Dağı'mız var, Germiyan Sokağı'mız var; bunları biz biliyoruz ama tanıtımını, pazarlamasını ve PR'ını yapamadığımız için yalnızca bizim bilmemizle kalmış.

Bu arada, Sayın Bakanım, "Murat Dağı" derken, Murat Dağı bir kayak merkezi. Murat Dağı'nın bir başka özelliği 1.400 rakımda sıcak suyu olan dünyada 2'nci dağ. Maalesef bir altın madeni furyasına bir kere daha yakalanmak üzereyiz. Mahkemenin durdurduğu bu şirket herhâlde tekrar bir daha Murat Dağı'nı katletmek üzere yola çıkmış. Turizm Bakanı olarak da sizden Murat Dağı'mıza sahip çıkmanızı istiyorum.

Sayın Bakanım, ben 1985 yılında üniversiteye başladığımda "Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası" diye bir bina vardı, bir inşaat vardı. Ben okulu bitirdim, iş hayatına atıldım, devlet memuriyeti yaptım; bu bina kaç tane bakan eskitti, kaç tane başbakan veya bürokrat eskitti bilmiyorum ama bunu açmak, yine İstanbul'daki AKM'yi tekrar hizmete sunmak ki çok güzel bir bina oldu. Galata Kulesi'ni tekrar restore ederek dünya mirası olduğunu bir kez daha dünyaya göstermemiz...

Şimdi, Rami Kışlası'nı anladığım kadarıyla kütüphane yapıyoruz. İstanbul'a gelip de Kız Kulesi'yle ilgili bir resim çektirmeyen herhâlde çok az insana rastlarız. Kız Kulesi'nin tekrar restore edilmesi bizim için gerçekten gurur vericidir. Ayrıca bu tip tarihî eserlerin de millî günlerimizde, ışık ve görsel şovlarla millî günlere yakışır bir şekilde anmanız da güzel bir duygu, güzel bir hizmettir.

Sayın Bakanım, maalesef 1800'lü yıllarda başlayan, ülkemizin tarihî eserlerinin yağmalanması, şimdye kadar ülkemizden ne kadar eserin gittiği konusunda sayı noktasında bir bilgiye sahip değiliz. Ama yalnızca 2021 yılında yurt dışına bir şekilde kaçırılmış, götürülmüş 3.480 eserimizin tekrar memleketimize kazandırılması, gittiği yerlere tekrar gelmesi de bizlere gurur vermektedir.

Biraz önce, dizilerden bahsettik. Çocukluğumuz Brezilya dizilerini seyretmekle geçirdi. Şimdi bizim dizilerimiz dünyanın birçok ülkesinde, yaklaşık 109 ülkede seyrediliyormuş. Ama bu konuda sanatçı kardeşlerimizin bir serzenişte bulunduğunu belirtmek isterim -TRT'de- hepimizin bildiği bir dizi var -hepinizin bildiği için, örnek olsun diye söylüyorum- Çocuklar Duymasın, şimdye kadar 4 bin kez yayınlanmış. Ama bu sanatçı kardeşlerimiz yalnızca o hafta çektikleri, o anlaşma süresince aldıkları parayla yetiniyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir iki cümleyle bağlarsanız...

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Bu dizi 4 bin kez yayınlanmış. Sanatçı kardeşlerimizin de böyle bir dertleri var; bu konuda yardımcı olursanız sevinirim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Ben, yaptığımız hizmetler için çok teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun Ahmet Bey.

Selim Gültekin Bey'e söz veriyorum, AK PARTİ Grubundan.

Buyurun Selim Bey.

SELİM GÜLTEKİN (Niğde) – Sayın Bakanım, Sayın Bakan Yardımcılarımız, Bakanlığımızın kıymetli bürokratları; öncelikle Gazi Meclisimize hoş geldiniz. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2023 yılı bütçe görüşmelerinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Yeni Türkiye Yüzyılı'nda ülkemizi kültür, sanat, turizm ve kültürel diplomasi alanında daha iyi bir noktaya getirmek için Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde yapmış olduğunuz çalışmalar ve hedefler için Sayın Bakanım size ve ekibinize teşekkür ediyorum.

Covid sonrası ve Rusya-Ukrayna savaşına rağmen Sürdürülebilir Turizm Programı, Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgeli tesis sayısındaki artış ve 2022 yılının ilk dokuz ayında ülkemizi ziyaret eden 40 milyon ziyaretçi sayısı ile 2022 yılı için 44 milyar dolarlık rekor gelir hedefinin Bakanlığınız döneminde ortaya koyulan vizyon ve çabalarınızın sonucu olduğunu görmekteyiz. Bu yoğun ve etkili çalışma ve başarılı çalışmalarınızdan dolayı sizlere kolaylıklar diliyorum.

Sayın Bakanım, Ankara-Niğde Otoyolu açıldıktan sonra Niğde âdeta bir cazibe merkezi oldu. Tarihî, kültürel ve doğal güzelliklere sahip, medeniyetlerin yaşatıldığı şehir Niğde'mizi kültür ve turizm alanında geliştirmek ve yerli ve yabancı turistleri ilimize çekmek için sizin de desteklerinizle bir yola çıktık.

İlk olarak, Niğde Kalesi ve çevresinin korunması ve yaşatılması projemizi hayata geçirmek için yoğun şekilde çalışıyoruz. İnşallah, Bakanlığımızın güçlü destekleriyle bu bölgemizi turizme kazandıracğız.

Yine, sizin talimatlarınızla Niğde Kalesi yakınında bulunan ve uzun zamandır kapalı olan, Rum kilisesi olarak bilinen Yahya Peygamber, Prodromos Kilisesi'ni kütüphane yapmak için çalışmalar yakın zamanda başlatıldı; şehrim adına teşekkür ediyorum Sayın Bakanım. İnşallah, 2023'te açılışını yaparak gençlerimize, halkımıza bu güzel kütüphanemizi kazandıracaktır.

Niğde merkezde bulunan Vakıf İş Hanımız yıkılmış ve bir süre önce ihale edilmişti. Vakıf İş Hanı projemizin yaklaşık 57 milyon TL'ye ihale edildiğini ve yakın zamanda yer tesliminin yapılarak yapım işine başlanacağını öğrendik. Niğde'miz için önemli olan bu proje için de sizlere teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Ayrıca, Niğde Efendibey Mahallemizdeki tescilli kültür varlığı olan Fesleğen Camimizin 24 Kasım'da yapım işi ihalesinin ve akabinde de hızlıca gerekli yapım çalışmalarının başlatılarak kısa zamanda ibadete açılması en büyük isteğimizdir.

Niğde merkezdeki Sungur Bey Camimizin yarım kalan restorasyon işinin tamamlanması için de 2023 bütçesinden ödenek ayrılmasını da özellikle vurgulamak istiyorum. Niğde'miz için çok önemli olan bu camimizin bir an önce ibadete açılması tüm Niğdeli hemşehrilerimizin arzusu ve duasıdır.

Niğde Bor ilçemizdeki Sultan Alaeddin Camimizdeki restorasyon işinde de sona gelindi; teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım. İnşallah, yıl sonunda bu camimizi ibadete açacağız.

Niğde Kemerhisar beldemizdeki Sinan Bey Camisi bir süre önce güney cephe beden duvarı kısmen yıkıldığından dolayı ibadete kapatılmıştı. Bu tarih camimize de ödenek ayrılarak yapım işi ihalesine çıkılmasını ve Kemerhisar'ımız için çok kıymetli olan bu camimizin de ibadete açılmasını Bakanlığımızdan talep ediyoruz.

Sayın Bakanım, Türkiye Kültür Yolu Festivalleri hem ülkemizin uluslararası marka değerine katkı sunmakta hem de vatandaşlarımızın kültür ve sanata kolay bir şekilde erişimini sağlarken şehirlerimizin tanıtımına da önemli derecede katkı sağladığını görmekteyiz. Seçim bölgem Niğde'de 2'nci Hasat Günleri kapsamında geçen hafta Elma Festivali'mizi gerçekleştirdik; çok yoğun bir katılımın ve memnuniyetin olduğu bu festivalimize verdiğiniz destek için de teşekkür ediyorum. İnşallah, Bakanlığımızın desteğiyle Niğde'mizi festivaller şehirlerinin arasına dâhil etmek istiyoruz.

Sayın Bakanım, ülkemizin, cumhuriyetimizin 100'üncü yılında ve devamında kültür ve sanatta öncü, turizmde lider bir ülke olacağına inancımız tam ve sizin bu yoldaki gayretlerinize de şahit olduğumuzu ifade ederek Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize ve Niğde'mize hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Mürsel Alban, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyondun değerli üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz; Sayın Bakan geçtiğimiz günlerde turizmle ilgili konaklama vergisini 2023'ün 1'inci ayına ertelendiğini duyurdu. Turizmci gerçekten çok zor günler geçiriyor, sıkıntı üstüne sıkıntı yaşıyor. Turizme tek cepheden bakmak doğru değil. Bu konaklama vergisi turizmciye ek bir yük getirecek. Bu konaklama vergisini turizmcinin üzerinden almak lazım. Yüzde 2 olan konaklama vergisi turizmciye ciddi bir yük getirecek. Bakan -turizmciye bugüne kadar bir katkı sağlamamış ama- turizmciye yük getirmeye devam etmeye çalıştığı için bu vergiyi de

Ocak 2023'te devreye alıyor. Sayın Bakan, Türkiye Büyük Millet Meclisine ben bu turizm konaklama vergisinin tamamen yürürlükten kaldırılmasıyla ilgili kanun teklifi verdim. Eğer siz samimiyseniz gelin grubunuzla birlikte, Bakanlıkça bu kanun teklifine destek olun, turizmci de biraz rahat etsin.

Sayın Bakan açıklamalarında 2002'yi baz aldı, 2022'yi baz aldı yani yirmi sene sonrasını baz aldı ama 44 milyar dolar hedef koymuş, 50 milyon turist hedef koymuş. Bunların gerçek kayıtları nelerdir, gerçekten merak ediyorum. Eğer bu hedefleri siz koyduysanız kesin bir şey yok; eğer bunu TÜİK'in verilerine göre koyduysanız -TÜİK gerçekleri yazmayan, yansıtmayan, halkın gerçeklerinden kaçıp sadece iktidarın istediklerini yazan bir kurum- bunları, bu verileri buna göre verdiyseniz yine gerçek dışı bir veri verdiniz bize. Ben 44 milyar doları ve 50 milyon turisti hangi hesaba, hangi cetvele, hangi verilere göre aldığınızı gerçekten merak ediyorum.

Tabii ki bu şöyle: Şimdi, Bakan yine sunumunda "Bir turistin gecelik kişi başı harcaması 81 dolardan 90 dolara çıktı." dedi. 9 dolarlık bir harcama daha geliyor fazladan, eğer bu gerçekse iyi bir şey ama bu, Sayın Bakanın otellerinde zengin turistlerin yaptığı harcamalarına göre mi alınmış? Diğer otellere gelen turistlerin buna hiç yansımadağı net bir şekilde ortada. Sayın Bakan, bu hesaplamaları neye göre yaptınız, gerçekten merak ediyorum. Bu da mı yine TÜİK verilerine göre alındı? Niye gülüyorsunuz ki? Hesabı, cetvelle birlikte bize sunmanız lazımdı. Bu da mı TÜİK verilerine göre alındı? Merak ediyorum, soruyorum, cevap için de bekliyorum.

Sizin otellerinizdeki zengin turistler canlı müziklerle sabaha kadar eğlenirken mesela eğlence yerleri, ruhsatlı eğlence yerleri gece 01.00'da kapatıldı ama sizin otellerinizde eğlence sabaha kadar devam etti. Bunu nasıl açıklayacaksınız? Onlara neden gece saat bire kadar izin verildi ve kapatıldı, buna nasıl bir gerekçe bulacaksınız.

Sayın Bakan, sizin turizminizi ben anlıyorum. Siz turizmi sadece deniz, kum, güneşe sıkıştırmış ve bu turizmi de Antalya'da, Muğla'da, Bodrum'da kendi otellerinizin olduğu yere göre hesaplıyorsunuz ve burada yaptığımız hesaplamalara göre de bir veri almaya çalışıyorsunuz. Mesela TÜRŞAB'ın bugünkü açıklamalarına kulak verdiniz mi?

Size bir konudan daha bahsedeyim, şimdi ben Bakana kravatla ilgili bir şey göstereceğim, kravat gösteriyorum, Bakan gidiyor dava açıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Kendisine söylenmeyen bir sözle ilgili neden üzerine alındı, niye dava açtı hâlâ merak ediyorum. Ortaya söylenmiş bir sözdür "kravatlı çeteler" lafı. Bugün Bodrum'da 5'li çeteden biri yine sizin verdiğiniz turizm belgesiyle büyük bir alanın peşinde ve doğa katliamı yapacaktır. Bunlar, onlara söylenmiş sözlerdir, sizinle alakası yoktur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Son olarak, Sayın Başkan, otuz saniye, otuz saniye...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir cümle... Otuz saniyemiz yok, rica ediyorum. Herkese eşit davranıyorum, bir cümle...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Tek cümle... Dün Mecliste cemevleri ve Alevilikle ilgili kabul edilen kanun bugün sizin Bakanlığınızın yetkisine geçti. Alevilik bir kültür değildir, cemevleri bir kültürevi değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Bakan bunu böyle yürütecek mi, istifa edecek mi, bunu merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakana şunları soru sormak ve eleştirmek isterim: Gizemli bir olay yaşandı Sayın Bakan, Mersin'in Tarsus ilçesinde 2017'de bir kazı, bir yıl sürdü, 3 Kasım 2017'de durduruldu. MİT, Özel Harekât bu kazının başında bekledi uzun namlulu silahlarla. Üniversite veya Müze Müdürlüğü yetkilileri yoktu sanırım. Milletvekili ziyaretleri yapılmak istendi, engel olundu. Burada bir şey bulundu mu, bulunmadı mı, o da belli değil. Doğru dürüst bir açıklama yapılmadı, gizemli bir hava oluşturuldu. Neden bu uzun namlulu silahlarla beklenildi? Neden şeffaf bir açıklama yapmıyorsunuz Sayın Bakan? Burada önemli bir şey bulunmadığına dair bir inanç yok kamuoyunda, sizden bir açıklama bekliyorum.

Yine, İstanbul'da Fehime ve Hatice Sultan Yalıları meselesi... 2009 yılında yirmi beş yaşına Türk Hava Yolları ve DO&CO Şirketi ortaklığına verildi biliyorsunuz. Sözleşme hükümleri yerine getirilmedi. Üç yılda bitirilecekti, ne oldu? 13'üncü yılda sözleşme hükümleri yerine getirilmediği için belediyenin elinden alındı. Tarihî saray perişan bir durumdaydı, poşetlerdeki tarihî eserler çürütülmüş bir hâldeydi ve inanılmaz bir yağma görüntüsü vardı. 4.500 metrekarelik alan 39 bin metrekareye çıkarılmıştı ve bir inşaat vurgunu yapıldığı, otoparklar ve diğer birtakım müştemilat vardı. Bu konuda İstanbul Büyükşehir Belediyesiyle de bir ihtilafınız oldu. Kamuoyu tatminkâr bir açıklama bekliyor, bu tarihî eserlerin hâli nedir böyle?

Aynı zamanda, Vekili olduğum Kocaeli'de bir lahit bulundu Nikomedia kazılarında, Diocletianus Dönemi'ne ait bir asker lahdi olduğu düşünülen bir lahit. Bu kadar tarihî eserlerin perişan edildiği, poşetlerde çürütüldüğü bir dönemde herhâlde o asker için büyük bir talihsizlik yani iki bin-iki bin beş yüz yıl geçtikten sonra sizin iktidarınız döneminde ortaya çıkmış. Yani büyük bir talihsizlik lahit adına da o asker adına da, böyle görüyorum. Bu konularda açıklama bekliyorum.

Yine, arkeoloji bölümünde binlerce mezun var, genç mezunlar bize ulaşıyorlar ve kadro açılmıyor, çok çok az kadro açılıyorsunuz Sayın Bakan. Sizin sözünüz, 700 personel alınacaktı ama sözünüzde durmadınız; gençler bize ulaşıyor ve sizden bir açıklama bekliyorlar Sayın Bakan.

Yine, bakın, bir başka olay, AK PARTİ Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı -sosyal medyaya da yansıdı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi de açıklama yaptı- bir tarihî eseri yıkıp oraya aile apartmanı yapmış, daha sonra oraya yapay bir şekilde bir tarihî eser görüntüsü vermiş sanırım. Bu nasıl oluyor anlamak mümkün değil Sayın Bakan. Bu konuda bir açıklamanız var mı? Bu konuda sosyal medyada da bir tartışma yaşandı. Biz bu yapının eski fotoğraflarını da gördük. Yani bir kişi AK PARTİ vekili olunca korumanız altında olan bu tarihî eserleri yıkıp yerine aile apartmanı yapabiliyor mu ya, Allah aşkına, bunun bir cevabını vermenizi isterim. Sultan I. Mahmut'un vakıf çeşmesiymiş ve böyle bir yıkıma uğramış ve bu konuda hâlâ tatminkâr bir Bakanlık açıklaması yok. Ben bunları son derece vahim buluyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öyle olmadığını arkadaşımız açıkladı.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam. Sayın Bakana soruyorum Sayın Vekilim; Sayın Bakan cevap verecek, size ne oluyor Sayın Vekil?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşım yok burada.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar ikili diyaloga girmeyelim. Sayın Bakanımız açıklar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, ben soruyorum, kendisi de gelip açıklama yapabilir ama Sayın Bakan açıklar; niye rahatsız oluyorsunuz AK PARTİ’li bir başka vekil olarak?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Niye rahatsız olayım, arkadaşım yok burada.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız, devam edin lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben yapılan bir yağmayı, talanı anlatıyorum burada, Sayın Bakandan da cevap bekliyorum; siz onun avukatı mısınız Sayın Vekil?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen olmayan bir şeyi yapmış diyeceksin...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben burada bu konuda bir yağma ve talan olduğunu görüyorum, Sayın Bakandan da bunun başka örneklerini de sordum. Fehime ve Hatice Sultan Yalılarını skandalı var ya, apaçık. Yani buradaki tarihî eserler perişan olmuş durumda. Olmadı diyebilir misiniz Sayın Bakan? Poşetler içinde tarihî eserler çıkarıldı ya. Burada tam bir tarih katliamı yapılmış. Yirmi beş seneliğine veriliyor, üç senede bitecek iş 13’üncü senede bitirilemeyince belediyenin elinden alınıyor yani burada bir skandal var. Ben de buna ithafen diğer skandallara da vurgu yapıyorum ve sizden bir açıklama bekliyorum yani bekleyeceğim ve açıklamanızı da dinleyeceğim Sayın Bakan. Çok önemli meseleleri burada gündeme getirdim. Gizli birtakım kazılar yapılıyor, gizemli kazılar yapılıyor; bir tane vekil bakıyorsunuz aile apartmanı diyor. Bunları anlamak mümkün değil gerçekten.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Vebaldir, iftira attınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, değerli arkadaşlar, Sayın Ekrem Çelebi’ye söz veriyorum...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok öyle bir şey ya.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – WhatsApp’tan göndereyim belgeleri.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıp, günah değil mi ya senin yaptığın iş; adam burada değil.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – WhatsApp’tan tüm belgeleri gönderiyorum Sayın Vekil.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Gönder bakayım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, değerli arkadaşlar, devam ediyoruz, Sayın Çelebi’ye söz verdim.

Buyurun Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Evet, teşekkür ediyorum.

Saygıdeğer Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, çok değerli basın mensupları; ben de Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, bu vesileyle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer Bakanım, ilk önce sizlere teşekkür ediyorum. Neden teşekkür ettiğimi de şöyle arz edeyim: Şimdi, bütün dünyada bir pandemi belası vardı. 2018’de de özellikle Cumhurbaşkanı hükümet sisteminin kurulduğu ilk Bakan da olmanız, dolayısıyla sizin donanımınız, turizmin içinden gelmenizin de buna çok büyük bir etkisi oldu; 2018’den beri -bugün 2022’nin 11’inci ayındayız- Türkiye’de, belki dünyada da öyle, gerçekten -işte, ben bu İstanbul’daki patlamayı da yine bunlara şahsen bağlıyorum- müthiş derecede -Sayın Cumhurbaşkanımız da sizin ekibiniz de- sizinle birlikte oluşan bir sinerjiyle birlikte turizm sektöründe müthiş bir canlanma oldu. Tabii, bu canlanma sadece Türkiye’nin herhangi

bir merkezinde olmadı; bana göre Türkiye'nin 81 ilinde, turizm sektörüyle birlikte olan diğer ilçelere, beldelere, köylere kadar bu, sektörel bazda kaynaklandı. Dolayısıyla şunu söylemeye çalışıyorum: Türkiye'nin PR'ını siz iyi yaptınız, ben de bu anlamda Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir üyesi olarak sizlere teşekkür ediyorum.

Yine, aynı şekilde, özellikle sabah da burada böyle Meclisin mehabetine uygun düşmeyen, bir kamu görevlisinin, RTÜK Başkanımızın böyle farklı sözlerle taciz edilmesini veya laf atılmasını da asla ve asla doğru bulmadığımı da burada belirtmek istiyorum. RTÜK Başkanımıza da -ki sizin Bakanlığınıza bağlı değil ama ilişkili bir kuruluş olduğu için- özellikle millî şuurun gelişmesinden dolayı; aile yapısına, aile yapısının desteklenmesine vermiş olduğu katkılarından dolayı da ben huzurlarımızda teşekkür ediyorum.

Yine, üçüncü bir teşekkürüm de özellikle bizim bölgelerimize yapmış olduğunuz yatırımlarla birlikte 2018'de ta Ağrı'mıza kadar, Doğubeyazıt'ımıza kadar, ilimize kadar geldiniz özellikle kütüphaneler konusunda, müzeler konusunda -ilimize vermiş olduğu- hem Genel Müdürlerimize hem zatalilerinize ben burada şükranlarımı arz ediyorum, teşekkürlerimi sunuyorum.

Saygıdeğer Bakanım, ben sabah da sizin hem kitapçığınıza baktım hem de sunumunuzda baktım. Biraz önce de söyledim, AK PARTİ'yle birlikte millî şuurun gelişmesi Türkiye'de çok daha farklı oldu. Nereye bakıyoruz? Ayasofya'ya bakıyoruz. Yıllardır, evet, hepimiz diyoruz, biz Müslüman'ız, biz sağcıyız, biz şunu yaparız, bunu yaparız ama hiç kimse şimdiki kadar Ayasofya'nın açılması için gerçekten Sayın Cumhurbaşkanımız ve sizin kadar dirayetli davranmadı. İşte Türkiye Cumhuriyeti devletinin millî şuurunun gelişmesi yönünde atılan birkaç tane adım var; bana göre şu anda birincisi Ayasofya'nın açılışı. İki, yıllardan beri Kız Kulesi oradaydı, ortalıktaydı, çok sıkıntılı bir durumu vardı -biz de İstanbul'a gittik- siz bunun restorasyonunu yaptınız, teşekkür ediyorum.

AKM binası, özellikle İstanbul'a mal olan bir binaydı ve bir binanın yeriydi ama bugün de konuşuldu, geçen dönem geldiğinizde de konuşuldu, herkesin söylediği şey şuydu veya beyninin arka lobunda "Ya, AK PARTİ AKM'yi yıkıyor, buraya farklı bir şey yapacak." vardı. Bir sürü de bunun üzerinde algılar yapıldı ama şu anda hamdolsun, Türkiye Cumhuriyeti devletinin vizyonu ve vizyonerliği oldu.

Dolayısıyla özellikle Diyarbakır'daki cezaevinin kapatılması... Türkiye Cumhuriyeti'nde gerçekten bir hafızaydı ve siz bu hafızayı, olumsuz olan bir hafızayı -hem sizlere hem Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyorum- yeni bir hafızanın gelişmesi için devlet olarak orayı kapattınız.

Yine, Çanakkale Şehitliği... Bizden önce de -hep söylerim- bu devlet vardı, bizden sonra da Rabb'immin izniyle bu devlet, bu bayrak ve bu İstiklal Marşı ilelebet gidecektir. Çanakkale Şehitliği'ni daha önce gezdiğinizde bir Alan Başkanlığınız yoktu, gittiğinizde gerçekten bir sürü sıkıntılı yerlere şahit oluyordunuz ama şu anda Alan Başkanlığıyla birlikte -ki Başkanınız da çok gerçekten çalışkan, çalışan bir kardeşimiz, burada da kendisine teşekkür ediyorum- müthiş bir eser başardınız, Allah razı olsun.

Tabii, bunun yanında Kapadokya Alan Başkanlığı... Bana göre çok doğru bir kararınız oldu, onu da özellikle söyleyeyim ama sizlerden şöyle de bir ricam olacak, daha önce de arz etmiştim: Biliyorsunuz, Patnos Malazgirt 1071 Meydan Muharebesi'nin yapıldığı yer Patnos'un Doğansu köyü, eski adıyla Sultanmut köyü. Sizlerden ricam, bu bölgeye en azından bir alan başkanlığı olmasa da -burası tarihe namzet bir ada- yani Patnos'un da bu tarihe deklare edilmesini veya ortak olması konusunda... Çünkü bana göre Malazgirt Meydan Muharebesi'nin yüzde 80'ini Patnos'un Doğansu ovasından geçmiştir.

Yine, bununla birlikte, özellikle festivallere Ağrı'da Nuh'un Gemisi ve İshak Paşa Sarayı'nın da dâhil edilmesini gerçekten ben çok rica ediyorum. Bu isim adı altında festivallerin özellikle bizim bölgelerimizde de düzenlenmesini, bunu ben zatıalınızdan rica ediyorum.

Yine, yerli telif eserlerinin basımı konusunda -bu 24'üncü Dönemde de oldu, biraz önce de arkadaşlar söyledi- bakın, Kültür Bakanlığını veya AK PARTİ'yi eleştirmenin hiçbir anlamı yok, bütün yeniliklere baktığınızda hep AK PARTİ getirmiştir. Belki yirmi sene önce, AK PARTİ hükûmetlerinden önce denilseydi ki: "Ya, Ağrı Havaalanı'nın adını ne koyabiliriz?" Hiç kimse İslam âlimi Ahmed-i Hani'nin adını aklına getirmezd ve hiç kimse de şunu diyemezdi: "Ya, ben Ahmed-i Hani'nin eserlerini basacağım." ama şu anda Bakanlığınız basıyor, ben burada teşekkür ediyorum.

Yine, bir teşekkürüm TİKA'ya, Yunus Emreye. Gerçekten yurt dışına gittiğimizde bizim medarıfihlarımız oluyor. Millî şuurun gelişmesinde, millî şuurun yaygınlaşmasında ve özellikle Türk vatandaşlarımızın gelip oradaki kardeşlerimizle oturmaları, buluşmaları, varsa bir sıkıntılarının orada giderilmesi konusunda sizin vermiş olduğunuz bu çalışmalardan dolayı çok teşekkür ediyorum.

Bir şey daha arz etmek istiyorum.

Başkanım, beş dakika olarak mı başladınız, on dakikada olarak mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – On dakika.

Konuşurken zaman farklı akıyor Sayın Çelebi, dinlerken de oldukça uzun, konuşurken kısa geliyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu arz etmek istiyorum: Şimdi, sabah birkaç arkadaşımız söyledi, üzülüyor muyum, gerçekten üzülüyorum, onu net olarak söyleyeyim.

Değerli milletvekillerim, Alevilerle ilgili ilk çalışmayı yapan AK PARTİ'dir. Bundan hiç kimsenin bir kuşkusu olmasın. Ya, Sayın Cumhurbaşkanımız geldiği günde şunu söyledi: "Her vatandaşım -kim olursa olsun- benim başımın tacı."

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sonuç? Sonuç?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Problem yok. Şunu arz edeyim: Bakın, hiç kimse kimsenin yaşamına müdahale etmedi; biz asla karışmadık.

İki, şimdi, bir konuşmacı arkadaş şunu söyledi: "Coğrafi ismini yasakladınız." Ya, bir kere, bunları kanunla açıklayan AK PARTİ. Efendim, "asimile edilen Kürtler" ya, Allah aşkına HDP'nin içine bakın kaç Kürt kökenli milletvekili var?

DİRAYET DİLAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Size ne?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Samimiyetimle söylüyorum, eğer Kürtlükse Kürtlüğü AK PARTİ savunuyor; eğer Kürtlere hak veriyse, samimiyetimle söylüyorum, AK PARTİ veriyor; eğer Kürtlerin gayrisafî millî hasılda yararlanması ise AK PARTİ veriyor; eğer Kürtlerin zenginleşmesi ise AK PARTİ veriyor. Ben anlamıyorum size ne oluyor ya? Yani siz her seferinde geliyorsunuz, bir Aleviliği, bir Kürtlüğü bir tarafa bırakıyorsunuz. Değerli kardeşlerim, bu devlet herkese sahip çıkıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bu devlet herkese sahip çıkıyor, Kürt'üne de Türk'üne de, Laz'ına da Çerkez'ine de Alevi'sine de Sünni'si de; bizim böyle bir ayırımımız yok. Ama en çok da dikkatimi çeken bir şey oldu: Ya, bir milletvekilinin kendi ilindeki camileri bırakması -elbette ki ben bunu çok yadırgamıyorum- kiliseleri tek tek saymasını da takdirlerinize bırakıyorum. Ben bunu söylemiyorum ama şöyle...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ne var bunda ya?

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ne var bunda? Hangisine...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, işte “Ne var bunda?” İşte, mesele şurada: Sizin söylediğiniz “Kürtleri asimile ediyor.” ya, biz kimseyi asimile etmiyoruz.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sen kendin asimile olmuşsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz sadece şunu söylüyoruz: PKK’ya yardım ve yataklık yapan herkesin başını ezer bu devlet. Biz sadece ona bakıyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Çelebi, süreniz doldu.

Teşekkür ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben, özellikle, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ulaş Karasu’ya söz vereceğim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Bakanım, Ağrı merkezde bir kütüphanemiz, Patnos’ta bir kütüphanemiz... Ama sizlerden ricam, vaktiniz olursa açılışlarına sizi davet ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bunu Bakanımıza ayrıca iletin lütfen.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben bütçenizin hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ulaş Karasu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sonuçta, siz kökenli misiniz, aslı mısınız onu anlamadım?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İşinize gelmediği zaman “Asimile olmuş.” diyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir arkadaşımıza söz verdim, lütfen sükûneti sağlayalım.

Sayın Ulaş Karasu, buyurun lütfen.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Seçim bölgem Sivas’a dair iki önemli konuya değinmek istiyorum.

(Uğultular)

ULAŞ KARASU (Sivas) – Arkadaşlar, konuşacağımızı konuşalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bir hatibe söz verdim, rica ediyorum... Hatibe söz verdim, saygı gösterelim birbirimize. Farklı şeyler savunacağız, söyleyeceğiz ama saygılı olacağız birbirimize, tahammül edeceğiz.

Buyurun Ulaş Bey.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Başkanım, yeniden başlarsa...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yeniden başlatalım zamanı.

Buyurun lütfen.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Sayın Bakan, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Seçim bölgem Sivas'a dair önemli iki konuya değinmek istiyorum. Birinden size defalarca bahsettim, hiçbir adım atmadımız. Anlaşılan sizin için turizm, sadece koyların yağmalanmasına göz yummak. Bir kez daha söylüyorum: Sivas'ta Kangal ilçemizin Havuz köyü sınırları içerisinde bulunan Karaseki mevkinde yer alan höyük yerleşim ve nekropolün içerisinde bulunduğu Aslantaş Ören Yeri, birinci derece arkeolojik sit alanıdır. Bu bölgede bulunan Geç Hitit tarzındaki Kapı Aslanı, ilk kez 1928 yılında rapor edilmiş, takip eden yıllarda Ankara'ya nakledilmiştir. Coğrafi konumunun Geç Hitit dönemi eserleri arasında en kuzeydekilerden biri olması açısından önemlidir. Şimdi, bu tarihi sit alanının bulunduğu bölgenin etrafı mühimmat imha alanı olarak kullanılmak üzere Millî Savunma Bakanlığına verilmiştir. Bu bölgede kullanım süresi dolan mühimmatlar patlatılmaktadır. 783 bin kilometrelik ülkemizde başka yer bulunamamış; sit alanının ve yerleşim yerlerinin olduğu bölgede bombalar imha edilmektedir. Bölge halkının talebi; tarihi, tarihi eserleri tahrip eden bu uygulamaya bir an önce son verilmesidir.

İkinci konu, UNESCO tarafından ülkemizde koruma altına alınan ilk eser olma özelliğini taşıyan Divriği Ulu Camisi'nde 2016 yılında restorasyon çalışmaları başlamış, 9 Kasım 2022 tarihi de bitim tarihi olarak açıklanmıştır. Ancak yüklenici firma işten çekilince yine bir belirsizlik oluşmuştur. Sonra ihale yenilenmiştir. İş bırakarak firmaya ihale yeniden verilmiştir. Restorasyon süreci bir türlü istenen hızda ilerlemedi ne yazık ki. Tarihe, kültüre, kültürel mirasa böyle mi sahip çıkacağız Sayın Bakan? Bu restorasyon çalışması ne zaman bitecektir?

Öte yandan Doğu Ekspresi Divriği'den geçiyor bildiğiniz gibi. Bu yıl aralık ayında başlayacak. Ancak geçmiş yıllarda Ankara'dan Kars'a giderken değil de Kars'tan Ankara'ya dönüşte Divriği'de duruyor Doğu Ekspresi. Doğu Ekspresi'nin yolcularının büyük kısmını trenle Kars'a gidiyorlar, Kars'tan uçakla geri dönüyorlar. Bu da Divriği'nin aslında hak ettiği kadar turist çekmesine neden oluyor. Bu konuda hemşehrilerimizin talebi ekspresin gidiş istikameti duraklarına Divriği'nin de eklenmesi yönünde.

Değerli hazırım, konuşmamın bu bölümünde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu hakkında birkaç şey söylemek istiyorum. Üst Kurul Üyesi Sayın İlhan Taşçı'nın paylaştığı rakamları aktarayım. 1 Ocak-15 Eylül 2022 tarihleri arasında Halk TV, Tele 1, KRT, Fox ve Flash Haber'e 38 ayrı ceza ve 11,5 milyon TL para cezası kesilmiştir. Bu, denetimle, kamu yararıyla, RTÜK'teki İzleme Dairesiyle açıklanacak durum değil, burada bir düşmanlık var. Sayın Ebubekir Şahin'in başında bulunduğu kurum muhalif medyaya düşman gibi davranmaktadır. Yandaş kanallarda ölüm listesi açıklayanlara karşı "Büyütülecek bir şey değil." diyen, muhalefete, muhalefet liderlerine küfre varan hakaret edenlere karşı üç maymunu oynayanlar sıra muhalif kanallara geldiğinde cezaları üst sınırdan kesmeye çok meraklılar. Daha da detaylı bilgi vermek istiyorum: RTÜK'te Halk TV'ye, Tele 1'e cezai işlem uygulamayan, rapor yazmayan uzman yardımcılarını ve uzmanları orada barındırıyor. Öyle mi Sayın Şahin? Kim çatlak ses çıkarırsa Strateji Daireye sürülüyor, daha da ileri giderse Diyarbakır'daki Bölge Müdürlüğüne sürülmekle tehdit ediliyor. Bugün RTÜK'ün Strateji Dairesi boyun eğmemiş memurlarla dolu, tecrübeli, yetenekli, hakkaniyetli insanları sadece sizin istediklerinizi yapmıyorlar diye pasifize ettiniz, meslekten soğuttunuz. Bu memurların meslek hayatlarında yaşadıkları mağduriyetin vebali sizin boynunuzadır.

Son olarak, Sayın Şahin önümüzdeki dönemde milletvekilliğine hazırlanıyor sanırım, kulağımıza böyle duyular geliyor. Buna bizim hiçbir itirazımız olmaz, böyle bir talebi varsa siyaset bir er meydanıdır, hakem de millettir. Kendisine bir sonraki dönemde muhalefet sıralarında başarılar diliyorum. Ancak şunu ifade etmeden geçemeyeceğim...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Sayın Şahin, RTÜK’te yaptığımız hukuksuz işlere dokunulmazlık zırhı arıyorsanız çabanız boşunadır, baştan söyleyelim. Bu sansür dönemin muhakemesi elbet yapılacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Yeni bir liste okuyacağım şimdi: Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Hüseyin Yıldız, HDP’den Sayın Nuran İmir, CHP’den Sayın Ali Keven, AK PARTİ’den Sayın Bekir Kuvvet Erim şeklinde.

Şimdi Hüseyin Yıldız Bey’den başlıyorum.

Buyurun Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, değerli bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Tabii, 2018’de Sayın Bakan Bakan olunca sektörde müthiş bir heyecan yarattı. “İşi bilen bir Bakan gelecek, Türkiye’nin önünü açacak.” diye umutlarla süslemişti. Biz de Cumhuriyet Halk Partisi olarak 2018’de Bakana bir zaman tanıdık önümüzü bir görelim nasıl bir hizmet ediyor diye. Üzülerek söylüyorum, geçmiş bakanlara haksızlık olmasın. 2003’te ortalama harcama 850 dolarken 2019 yılında bu rakam 666 dolara indi, doğru mu Sayın Bakanım? Gecelik 68 dolara inerken bizim aslında turizmi İspanya’yla karşılaştırmamız lazım arkadaşlar, bizim rakiplerimiz İspanya, bizim rakiplerimiz İtalya; Yunanistan’ı rakip olarak da görmüyorum.

Şimdi, Bakanı ben sabah gerçekten sunumunun sonuna kadar dinledim. Değerli arkadaşlar, eğer bir ülkede gençlerin festivali iptal ediliyorsa, eğer bir ülkede farklı düşünen bir sanatçının konseri iptal ediliyorsa o ülkenin Kültür ve Turizm Bakanından ses çıkmıyorsa o işte vahimdir ve turizmi geliştiremeyiz.

Sayın Bakanım, siz gerçekten kendinizi başarılı görüyor musunuz, ilk önce onu soralım. Yaptığımız bu işlerde... 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 ve 2023’e giriyoruz. Şimdi, ben size açıklayayım. “En önemli nokta 2020.” diyordu Sayın Bakan; öve öve, işte, İspanya’nın önüne geçmiştik. Şimdi, yapılan ciroya bakıyorum: İspanya’da 34,5 milyar, 31 milyon alınmış; Türkiye’de 30 milyon alınmış, 24 milyar. Yani gecelik İspanya’da 161 dolar, İtalya’da 120 dolar, Yunanistan’da dahi 92 dolar. Bizde kaç dolar biliyor musunuz arkadaşlar? Gecelik 65 dolar. Ortalama yine İspanya’da 1.320 dolar, İtalya’da 934 dolar, Yunanistan’da 811 dolar, Türkiye’de 834 dolar.

Sayın Bakanım, siz eğer gerçekte turizmi ilk 2018’de geldiğinde konuştuğunuzda, 2019 bütçesinde konuştuğunuzda şunu dediniz: “Hedefimiz 2022’de 50 milyar dolar, 2023’te de 75 milyar dolar.” diye o Genel Kurul kürsüsünde bize söz verdiniz. Şimdi, verdiğiniz sözü tuttunuz mu? Tutmadınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Covid...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Değerli arkadaşlar, covid bütün ülkelerde var, bütün ülkelerde var, sadece Türkiye’de değil. Sorun şurada: Bakanım burada. Yurt dışına gittiğinde vatandaşlar şunu soruyor, bir: Orada özgürlük var mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Var.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Orada benim mal ve can güvenliğim var mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Var.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Orada bağımsız yargı var mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Var.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Olsaydı, zaten şu an 1.500 dolarlık size... “Nitelikli müşteri” diyor ya Sayın Bakanım, doğru söylüyor, ona katılıyorum; yani 50 milyon getirip 25 milyar dolar ciro yapacağına, 50 milyon kişiye 50 milyar dolar yaparsa ben sizi takdir ederim.

Değerli arkadaşlar, o yüzden, ben şuna inanıyorum: Özellikle AK PARTİ'nin iktidarında turizmin gelişmesi mümkün değildir; net söylüyorum. Bunu ben söylemiyorum, bunu gittiğiniz yurt dışında ve yurt dışındaki işletmecilere sorarsanız... Bunu Sayın Bakan dahi anlıyordur.

Sayın Bakanım, T24'te yine Çetin Osman Budak söylemişti, o yazınızı okudum, Türkiye'de “TÜRSAB” diye bir kuruluş var, siz de oranın üyesisiniz. 14 bin tane acente var arkadaşlar; Tunceli'ye, Elâzığ'a, Doğu Karadeniz'e turist taşıyan o acenteler, sizi yurt dışında tanıtan da o acenteler. Ama Sayın Bakanım “Sadece 100 tane acenteye ben iş yaparım, geri kalanları acente olarak görmüyorum.” dedi. Siz bir acenteci olarak bunun içinize sindiriyor musunuz gerçekten? Cumhuriyet Halk Partisi olarak o acentelere şunu söylüyorum: Biz altı ay sonra iktidara geleceğiz, hiç merak etmeyin; Türkiye'de turizm farklı olacak, acentelerin değeri farklı olacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yirmi saniyeniz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Ve siz, bu pandemi sürecinde hangi acentelere katkı sundunuz? Sadece 3 tane acenteye otuzar milyon dolar uzun vadeli kredi verdiniz. Peki, diğer 14 bin acenteye ne fırsatlar verdiniz? 12 milyon, 15 milyon, 20 milyon ciro yapan seyahat acenteleri bu ülkeye hizmet etmiyor mu Sayın Bakanım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hüseyin Bey, teşekkür ederiz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Onun için, turizmin AK PARTİ iktidarında gelişeceğine inanmıyorum.

Bu vesileyle bütçeniz de hayırlı uğurlu olsun diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

HDP'den Sayın Nuran İmir, buyurun lütfen.

NURAN İMİR (Şırnak) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bütün katılımcıları selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunumunuzda “Kültür alanında fark yarattık.” dediniz, birçok alan için doğru bir söz kurduğunuza yürekten inanıyorum ama kurulan sözü hem eksik hem de ayrımcı olarak görüyoruz. Ayrımcı olmanın yegâne sebeplerinden bir tanesi, tek kelime Kürt kültürüne yönelik bir cümle kurulmadı ya da bir sunum da yapılmadı. Bu ısrarı anlamakta zorlanıyoruz, bir açıklamayı da bekliyoruz.

Kürt kültürünün dili ve kültürüyle bir kırım kıskacında olduğunu ifade etmek istiyoruz, altını özellikle çizmek istiyoruz, bihaber de olamazsınız. Kayyumlar eliyle Kürt diline, kültürüne yasakçı bir yaklaşım... 82 darbe yasasına gerçekten fark yaratabilecek bir pozisyondasınız, buna fark atmışsınız; evet, rekor kırmışsınız. Kürt dili ve kültürüyle ilgili birçok sayıda kurum ve kazanımlar gasbedildi, kayyumlar eliyle kriminalize edildi, altını özellikle de çizmek istiyoruz. İktidarınızın otoriter rejimi kendisini kurumsallaştırmak için Kürtleri basında, medyada, müzikte, tiyatrodaki, okullarda, akademilerde, kamusal alanda ve hatta gündelik hayata kadar Kürt dilini kullanılamaz hâle getirdi ve yasakladı. Önemli başka bir nokta Kürt yayınevlerine ait özellikle Kürt PEN onlarca Kürtçe kitap çıkardı ve bunlar yasaklandı ve raflardan kaldırıldı. Beraberinde Kürtçe yayınevleri para cezalarıyla sindirilmek istendi. Birçok yazara soruşturma açıldı, hapis cezalarına çarptırıldı. Yine, Kürtçe vaaz veren -özellikle belirtmek istiyorum- hutbe yapan, mevlit okuyan imamlar vardı, insanlar vardı, inananlar tutuklandı, aylardır rehin tutuluyor ve haklarında bir iddianame bile hâlâ açılmadı. Yani bu

ülkede öyle bir şey ki Kürtçe ibadet etmek bile yasaklandı. KHK'lerle devletin kendi açtığı Kürt dili ve edebiyatı bölümünde çalışanlar dâhil Kürtçe araştırmalar yapan çok sayıda akademisyen ve öğretmen ihraç edildi, yüzlerce cezalandırıldı. Yine kayyumların ilk icraatı olarak Kürt dili ve kültürünü geliştiren kurumları ortadan kaldırmak oldu. Kadın danışma merkezimizi kapattı, belediyelere ait Kürtçe internet siteleri, Kürtçe sokak, cadde isimleri, yol tabelaları kaldırıldı. Sayısızca Kürtçe faaliyet gösteren vakıf, dernek, okul, radyo, televizyon, gazete kapatıldı ve mühürlendi ve hâlâ açılmamışlar, yasaklar kaldırılmış değil. Dil, kültür anlamında özellikle halkları birleştiren en önemli etkidir. Israrla altını siz de çiziyorsunuz fakat bu ayrımcı politikayla aslında ötekileştirilen politikalarınız kendisini zaten gösteriyor. Kültürel mirasın korunması ve amacına uygun olarak hizmete açılması Bakanlığınızın asli görevleri iken Medrese Sor'a özellikle tekrar değinmek istiyorum. Geçen yıldan beri defalarca ifade ettik, Medrese Sor, 14'üncü yüzyıldan kalan, Kürtler açısından, dili ve edebiyatı açısından bir mirastır, bir değerdir ve bu değer şu an yandaşa peşkeş çektilmek isteniliyor. Son dört yıldır restore adı altında halka kapalı ama restoresi bitmek üzereyken Hayrat Derneği diye bir derneğe devredileceği ifade ediliyor. Bunu gerçekten reddediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

NURAN İMİR (Şırnak) - Bütün Cizre halkı başta olmak üzere ve Kürt dili ve kültürü üzerinde yıllarca emek veren kurum, kuruluşların özel bir talebi var. Bu talep de Medrese Sor'un Kürt dili enstitüsüne çevrilmesi ya da üniversiteye dönüştürülmesini yapacağınıza, bundan ziyade bunun bir derneğe devredilmesi kabul edilecek bir durum değil. Bu ayrımcı politikalardan vazgeçilmesini istiyoruz. Onun yerine bir heykel kuruldu. Yıllardır üstü kapalıydı, neye ait olduğu bilinmiyordu ve o heykel açılışı yapılmadan ortadan kaldırıldı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum, süreniz dolmuştur.

NURAN İMİR (Şırnak) – Yani bu Medrese Sor'un özellikle Kürt dili ve edebiyatı, ilmi üzerine bir enstitüye dönüştürülmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim, ifade ettiniz o hususu zaten.

NURAN İMİR (Şırnak) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sağ olun.

Şimdi Sayın Ali Keven'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Keven.

Süreniz beş dakikadır.

ALİ KEVEN (Yozgat) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan

Tüm katılımcı arkadaşları ve basın emekçilerini; saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakan, zengin kültürel değerlere ve zengin turizm kaynaklarına sahip bir ilden ilin kaynaklarının zenginliğini size hatırlatarak başlamak istiyorum. Yozgat ilimiz Hitit Uygarlığı'nın yerleşim yerlerinden Hattuşaş'ın yanı başında yer alan ve Alişar Höyüğü, Tavium Antik Kenti, Galatlar'a ait Kerkenes Harabeleri, Selçuklu mirası Behramşah Kalesi ve adını sık sık duyurmaya çalıştığımız Basilica Therma yani Sarıkaya Roma Hamamı gibi birçok tarihî mirasa sahiptir. Yozgat Çamlık Millî Parkı, Cehirlik Yaylası, Akdağ Çayırılan Ormanları, Aydıncık Kazankaya Kanyonu gibi doğa turizmine hizmet sunacak zenginliklere sahiptir. Özellikle Yozgat Millî Parkı'nda 1970'li yıllarda ulusal kayak yarışmalarının yapıldığını özellikle bilmenizi isterim. Yozgat ayrıca birçok ilçesinde

bulunan şifalı sıcak su kaynaklarıyla termal turizm potansiyeline sahiptir. Özellikle Sarıkaya, Sorgun, Yerköy, Boğazlıyan ilçelerimizde zengin termal kaynakları vardır. Yine, aynı şekilde Selçuklu ve Osmanlılardan kalma medreselerle, türbelerle, camilerle inanç turizmine açık bir ildir.

İlimizin termal kaynakları ciddi teşvikler sunularak yatırımcıyla buluşturulmalıdır. Yozgat'ta göçü önleyecek bir turizm eylem planı için acil harekete geçilmelidir. Yozgat'ta turizme yönelik değerlerimizi içine alacak bir tur güzergâhı hazırlanmalıdır. Kapadokya'ya ve Hattuşaş'a gelen turistlerin örneğin Sarıkaya Roma Hamamı'nı görmeleri kesinlikle sağlanmalıdır. Sayın Bakandan bu konuda duyarlılık beklediğimi tekrar ifade ediyorum. İlimiz ve bölgemiz için ilgi odağı olabilecek Sarıkaya Roma Hamamı'nın artık tam anlamıyla arkeolojik bir değere, bir turizm merkezine dönüştüğünü görmek istiyor Yozgatlı.

Sayın Bakan, geçen yıl bütçe görüşmelerinde yine sizi davet etmiştim, gelmediniz. Sizi tekrar Sarıkaya Roma Hamamı'na davet ediyorum, lütfen gelin ve orada yarım kalan, kamuoyunun çeşitli tepkilerine neden olan durumu yaşayarak görün. Geçen yıl etrafında paslı tel örgüler vardı, bunu defalarca dile getirdim, şimdi, oraya bir taş duvar örüldü ancak bu defa da duvar Roma Hamamı'na uygun bir taşla değil, farklı renkteki Kayseri taşlarıyla örüldü.

Yine, arkeolojik kazılar yarım kaldı. Yozgat İl Özel İdaresine ait olan ve yıkılması gereken bir hamam ve pansiyon yapısı öylece yerinde duruyor. Kazılar bundan dolayı durdu Sayın Bakanım çünkü hamam ve pansiyonu yıllardır AKP İlçe Başkanı işletiyor. Özel mülklerin tamamen yıkıldığı bir yerde bu hamam ve pansiyon neden yıkılmıyor, anlamıyorum. 15 bin metrekairelik sit alanının neden tamamında bir çalışma yapılmadı ve alan duvar örülerek sınırlandırıldı, anlayamıyorum. Sarıkaya halkı sizi ilçelerine davet ediyor, lütfen durumu yerinde görün ve öncesini-sonrasını araştırın. Sarıkaya'yı çok rahat kalkındırabilecek bir turizm değerimiz hak ettiği ilgiyi görmüyor maalesef.

Sayın Bakanım, Yozgat'a yapmak istediğimiz ve projeye aldığınız çok yönlü kültür binası için çok teşekkür ediyorum Yozgatlılar adına. Bu kültür binamızın -bilebildiğim kadarıyla- proje ihalesi bitti ama yapım ihalesi maalesef yapılmadı. Yozgat halkı, bu projenin 2023 yılında ihalesinin yapılarak inşaatının başlamasını özellikle bekliyor.

Sayın Bakan, Yozgat acilen bir kültür-turizm kenti ilan edilmelidir. Göçün durdurulması için bu elzemdir. Yozgat 2002 yılından bugüne kadar 280 bin göç vermiş bir ildir. Onun için, göçün durdurulması için bu planın mutlaka yapılması gerekir ve acilen tüm turizm ve kültür kaynakları potansiyeli bir planlamaya alınmalı ve bu işe Sarıkaya'daki Roma Hamamı'yla başlanmalıdır diyorum, bütçenizin ülkemize ve size hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, vakti tasarruflu kullandığınız için de teşekkür ediyorum.

Sayın Bekir Kuvvet Erim, AK PARTİ'den.

Buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bugüne kadar güzel işler yaptınız, yapmaya da devam ediyorsunuz, Türkiye'de güzel işler yaptınız, özellikle bölgem Aydın'da da. Turizmin sadece deniz, kum olarak değil de aynı zamanda on iki aya yayılmış şekliyle daha faydalı olacağını biliyoruz, biliyorsunuz bilincindeyiz. Heyecanlanıyorum, kusura bakmayın.

Aydın'da güzel işler yaptık, bunlardan birincisi Tralleis. Tralleis'e katkılarınız devam ediyor, şu anda kazılarda çalışma tam gaz devam ediyor, inşallah önümüzdeki yıl turizme açarız. Bununla ilgili yine biraz daha destek gerekiyor ama yerelden de desteklerimiz var.

Ayrıca, Nazilli Mastaura Antik Kenti... Bildiğiniz gibi, Roma'dan sonra dünyada ikinci Kolezyum burada, Lidyalıların ilk para bastıkları yer. Burada da çalışmalarımız tam hız devam ediyor, bütün yerel kaynakları harekete geçirdik, ciddi bir seferberlik var. Tabii, bunların süresi resmî olarak on ikinci ayda bitiyor ama inşallah yılbaşından itibaren de devam edeceğiz. Güzel şeyler ortaya çıkıyor.

Ayrıca, Koçarlı Cihanoğlu Kulesi ve Konağı -bunlar Osmanlı Dönemi- kamulaştırıldı belediye tarafından, projeleri çizildi ve size geçti. Çalışmalara başladığınızı biliyorum, inşallah bunu da kısa zamanda yapacağınızı tahmin ediyorum. Bir de Arpaz Kalesi var Rodosluların yaptığı, yine bu Osmanlı Dönemi'nden kalma. Arpaz Kalesi ve Konağı Nazilli'de. Bu da çok ses getirecek bir tarihî eser. Bununla da bitmiyor, daha var ama tabii "Bu da mı diyeceksiniz?" Şimdi, kitapçığınızı da gördüm ortak miraslarla ilgili, çok güzel; tebrik ederim, teşekkür ederim, güzel işler yapılmış. Bir de Kuşunlu Manastırı var. Geçtiğimiz yıla kadar buranın yolu çok zor bir yoldu, yolunu ben Kuşadası Belediyesi ve YİKOB'la açtırdım. Açtırdır açtırmaz turistler gelmeye başladı fakat çatının da göçme tehlikesi var. Bu şekilde... Çok ilgi görecek bir yer manastır. Bir tarafı Kuşadası Körfezi'ni, bir tarafı da -güney tarafı da- Didim tarafını görüyor.

Ayrıca, Söke-Sazlı yolu var. Bu, Karayollarıyla ilgili ama turizm yönünden de turizm bölgesine giden yol olduğu için -Didim'e, Güzelçamlı'ya; Didim tarafına, Milas tarafına- burada, Söke'de çok sıkıntı oluyor. Orada bir çevre yoluna ihtiyacımız var.

Ayrıca, Kuşadası-Davutlar-Güzelçamlı yolunda yerelde olsun genelde olsun trafik sıkışıklığıyla ilgili çok sıkıntı yaşanıyor. Tabii, biz bunu Ulaştırma Bakanlığımıza bildiriyoruz, onlar da biliyorlar ama siz de ilgilenirseniz çok sevinirim.

Ben sözlerime son verirken Kültür ve Turizm Bakanlığımızın, bağlı kurum ve kuruluşlarının 2023 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum vakti verimli kullandığınız için.

Değerli arkadaşlar, şimdi yeni bir liste ilan etmek istiyorum arkadaşlarımızın hazırlanmaları bakımından: HDP'den Sayın Rıdvan Turan, CHP'den Sayın Kamil Okyay Sındır, İYİ Parti'den Sayın Durmuş Yılmaz, AK PARTİ'den Sayın Kemal Çelik, CHP'den Sayın Suat Özcan şeklinde 5 arkadaşımıza söz vereceğim, sonra bir liste daha oluşturacağım.

Sayın Rıdvan Turan, buyurun lütfen.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bütün katılımcıları saygıyla selamlıyorum başta Sayın Bakan olmak üzere.

Şimdi ilk sözüm RTÜK'e. Bu "RTÜK" denen organizasyon bizim vergilerimizle orada. Biz Halkların Demokratik Partisi olarak Türkiye'nin 3'üncü büyük partisiyiz, milyonlarca insan bize oy veriyor fakat âdeta Nazi Almanyasındaki Propaganda Bakanlığı gibi iş gören RTÜK ve başındaki zat Ebubekir Şahin'in oradaki faaliyetlerinden razı değiliz, verdiğimiz bütün vergileri haram ediyoruz "Haram olsun son kuruşuna kadar." diyoruz. Bunu ahlaki bir yaklaşım olarak görmüyoruz. Bu kadar "Biz herkesin Hükümetiyiz, herkesin iktidariyiz." diye palavralar atıyorsunuz, bari en azından birazcık böyle bakıldığında "Acaba öyle mi?" duygusunu destekleyecek icraatlarınız olsun.

Bakın, 1 Ocak 2021 ile 15 Eylül 2022 tarihleri arasında Halk TV'ye 37, Tele1'e 32, FOX TV'ye 19, KRT'ye 13, Flash Haber TV ve Habertürk'e dörder kez olmaz üzere 109 kez ceza verildi. Bunlar niye biliyor musunuz? Mesela, Kemal Kılıçdaroğlu'nun basın açıklamasının yayınlanmasından, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Hacı Bahattin Evgi Yatılı Erkek Kur'an Kursunda yaşanan çocuklara cinsel

istismar olayına ilişkin haber yapılmasından, NUN Vakfının usulsüz ihalelerinin eleştirilmesinden, TÜGVA'nın... Falan falan, uzatmak mümkündür; zaman geçmesin diye okumuyorum. Bir kez daha söylüyorum: Haram olsun, RTÜK'e bizden giden, bu adaletsiz, bu hukuksuz, bu vicdansız yayın politikasından dolayı ve âdeta Nazi Almanyasının propaganda bakanlığı gibi fonksiyon görmesinden dolayı bizden giden her kuruşu ayrı ayrı haram ediyoruz; bu birincisi.

İkincisi: Arkadaşlar, şimdi, Sayın Bakan da anlattı, turizm gelirleri arttı falan ama burada üstünden atlanılmaması gereken bir mesele var, o da şu: Evet, gelirler artıyor, nominal olarak gelirler artıyor fakat vatandaş tatile gidemiyor. Yani yaratmış olduğunuz yüksek enflasyon ve yaşam krizi, yaşam maliyeti krizi sebebiyle insanlar tatile gidemiyorlar. Ben kendi ailemden, çevremden biliyorum, tatile gidip de rahatlıkla tatil yapabilen kimse yok. Dolayısıyla hizmet gelirleri artıyor fakat halkın geneli bundan faydalanamıyorsa o ancak ya yurt dışından gelenlere verilen bir hizmettir ya da ayrıcalıklı bir kesimin edindiği bir hizmettir, bunun altını çizmek lazım.

Sayın Bakan, Türkiye'de 25 bin civarında antik sit alanı var. 2.500'ü -arkeolojiyle özel olarak ilgilendiğim için söylüyorum- şu ya da bu şekilde kazılmış durumda, geri kalanı da ağırlıklı olarak definecilere terk edilmiş durumda. Mesela çok iyi bildiğim antik kentlerden bir tanesi Hattuşa, böyle gitse daha yüz yıl daha kazılacak Hattuşa. Biliyorsunuz oradaki deneysel arkeoloji çalışması JTI'nin finansmanı yapıldı, bu devletin oradaki sur duvarını yapacak parası olmadığından dolayı Japonlar orayı finanse ettiler. Gidin arkeologlarıyla konuşun, çok fazla dertleri var, yalnızca orası değil, aynı zamanda seçim bölgem olan Mersin'deki arkeologların da çalışma koşulları çok temelli bir mesele hâline gelmiş durumda. Yani ne kadar inanırsınız bilmiyorum ama Türkiye'de ortalama bir antik kente gidin, oradaki bekçinin cebine 100 lira para sıkıştırın, oraya istediğiniz gibi girersiniz seramik parçalarını toplarsınız, başka şeyler yaparsınız yoksa Kanatlı Denizati Broşu'nun 2 defa Uşak Müzesinden çalınır -sonuçta getirildi ama- götürülmesinin bir açıklaması olabilir mi? Yani müzeden çalınıyor, hani ortada duran bir şey değil. Şimdi bu arkeolojik sit alanları son derece denetimsiz. Bazı yerler var, mesela Truva dünyanın bildiği bir yerdir, işte Hattuşa dünyanın bildiği bir yerdir, Sağalassos Antik Kenti böyledir falan ama bunun dışında henüz yeterince kazılmamış olan bütün antik kentler Sayın Bakan, hazinelerden saldırsı altında. Alandan da görüyoruz yani çok ciddi tahribat var pek çok yerde, o nedenle buraya başka bir zaviyeden bakmak lazım. Bir de biliyorsunuz Hitit uygarlığı Hint, Avrupa dil grubunu, dillerini kullanan, Hititçeyi kullanan bir halk ve Latin dillerinin buradan tevarüs ettiği biliniyor. Bu sebeple de pek çok Avrupalı açısından kendi kaynakları olarak görülen bir yer, o sebeple bu kadar ilgisizlik biraz fazla diye düşünüyorum.

Burada şöyle bir problem daha var: Yani iktidara dair milletvekilleri bu ayrımcılık meselesine ilişkin çok laf ettiler "Ya, Kürtler, Aleviler hangi ayrımcılığı yaşıyor?" diye. Kürtlere, Alevilere gitmeye gerek yok, bu ülkede mensup olduğum Türkmenlere ve Yöröklere ilişkin bir kültür kırım politikası izleniyor. Bunu da nereden biliyorum? Seçim bölgem Mersin'de Yörök köylerinde inanılmaz bir taş ocağı faaliyeti, kara yolu faaliyeti, ormansızlaştırma, merasızlaştırma faaliyeti var. Bunu daha önce Genel Kurulda da defalarca dillendirdim. Yani bir halkın üretim biçimini ortadan kaldırıyorsanız Sayın Bakan -Yöröklere bu konuda son derece muzdaripler- bir halkın üretim biçimini, malını, davasını, yoğurdunu, peynirini üretme biçimini ortadan kaldırıyorsanız -ki taş ocakları Toros Dağları'nda bu işe yarıyor ne yazık ki- aslında orada bir kültür kırım politikası uygulanıyordu Çok açıkça ifade ediyorum, Yörök köylerine ve Yörök kültürüne ilişkin bu ülkede çok köklü bir kültür kırım politikası uzunca bir zamandan beri uygulanıyor. Bu insanlar davalarının peşine gidemiyorlar, köylerine açılan taş ocakları onların su kaynaklarını kurutuyor, her gün o köylerden geçen yüzlerce kamyon oradaki üretim biçimini kökten tehdit ediyor. O sebeple yalnızca mesele Alevilere ve Kürtlere ilişkin bir mesele değil, işin bir de böyle bir tarafı var ama iktidara mensup milletvekilleri... İşte, muktedir olmak böyle bir

şeydir. Muktedir olan aşağıda olanın, ezildiğini söyleyenin feryadını duymaz, bunu kale almaz, bunu önemsemez çünkü o muktedirdir; birinin ezilip ezilmediğine, muzdarip olup olmadığına karar verme mercisi odur. Aynı beyaz adamın Kızılderilileri ya da Afrikalıları anlayamaması gibi bir travmadır bu bizim ülkemizde. Oysa bu kadar çok kültürel farklılıkların olduğu yerde birileri “Ya, biz bu biçimde yaşamaktan hoşnut değiliz, şöylesi de olması gerekir.” diyorsa demokrasi buna kulak vermeyi gerektirir. En somut örnek işte: Ya, Alevilerin sizin Bakanlığınıza bağlanması; su parasının, işte elektrik parasının devlet tarafından karşılanması. Bakın, yüzlerce Alevi köyü gezdik -bir Alevi Milletvekili olarak söylüyorum- hiçbir köyde Allah’ın bir kulu çıkıp da “Şu bizim cemevine bir güzellik yapın, şuraya bir su ile elektrik bağlatın da bunlar bedava olsun.” demedi. Herkesin ortak talebi eşit vatandaşlık, inancına saygı gösterilmesi, cemevlerinin ibadethane olarak görülmesi. Şimdi, milyonlarca insan böyle söylüyorken bu nasıl bir hadsizliktir ki “Ya, hangi eşit olmayan vatandaşlıktan bahsediyorsunuz?” demek! Ne kadar ayıp bir şey ya! Ben böyle düşünsem bile bunu söylemem biliyor musunuz? İnanılmaz bir hadsizlik ve inanılmaz bir cüret! Bu, böyle olmaz yani barış içerisinde beraber yaşamının ön koşulu, insanların kendi geleceklerinde söz sahibi olma hakkını demokrasinin en olmazsa olmaz, en elementer unsurlarından bir tanesi olarak görmekten geçer.

Bir başka mesele: Sanatçılara ilişkin ciddi bir kırım var yani gece müzik yapamıyorlar, pandemiden kalan sıkıntılar hâlâ devam ediyor ve Bakanlığın sanatçılara yönelik olarak mutlaka bir perspektifinin, bir bakış açısının olması gerekir ama böyle olmaması gerekir; demokratik ve o insanların ihtiyaçlarını gören bir bakış açısının olması gerekir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız...

RİDVAN TURAN (Mersin) - Yani bir ülkede bu kadar çok konser yasaklanıyorsa, bu kadar çok muhalif olma ihtimali olan etkinlik yasaklanıyorsa gerçekten bir insanın çıkıp da “Ya, bu memlekette demokrasi var.” diyebilmesi için bir hayli cesaretli olması gerekir Sayın Bakan. Bu memlekette demokrasi falan yok. Bu kadar çok sanatçının, bu kadar çok konserin iptal edildiği bir yerde ne yazık ki insanların kendilerini ifade etme imkânları zaten elinden alınmıştır. Dolayısıyla eğer Bakanlık herkesin Bakanlığı olacaksa, herkese eşit mesafede olacaksa bu eksiklerinin mutlaka tashih edilmesi gerekir, yoksa böyle bir Bakanlık faaliyetinin bu memlekete hiçbir faydasının olmayacağını ifade etmek lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kamil Okyay Sındır, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Kültür ve Turizm Bakanımız ve ilgili kurum kuruluşların, bağlı kurum kuruluşların çok değerli başkan ve yöneticileri, temsilcileri, kıymetli bürokratlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ben her konuşmamda Bakanlık bütçesine önce biraz bakıyorum şöyle bir, birkaç kelime söylüyorum; sizin bütçenize de baktım, gördüğüm yine aynı, merkezî yönetim bütçesi içerisindeki oransal artışın geçen yıla göre düşük kalmış, yüzde 132,2; merkezî yönetim bütçesi 155,3. Şimdi, bu bir kenara; Bakanlığınız, Bakanlığınızın ilgili sektörü dövizle çok işgal eden bir sektör olduğu için ben bir de dolar bazında bakayım dedim: Bu yıl, 2023’te yaklaşık 886 milyon dolar düzeyinde bir bütçeye sahipsiniz, 2019’daki bütçe ödeneğiniz 971,5 milyon dolar düzeyinde imiş; bu açıdan gittikçe daralan bir bütçeniz olduğu da açık.

Tabii, siz kitapçığınızda bahsediyorsunuz; işte, tesis sayısındaki ve yatak kapasitesindeki artıştan bahsediyorsunuz. 2002 yılıyla hep karşılaştırılır nedense, burada da öyle; yatak kapasitesinde yirmi yıl içerisinde yüzde 136'lık bir kapasite artışı olduğunu söylüyoruz. Yine, dünyada da en çok ziyaretçi ağırlayan ülkeler sıralamasında dünya 6'ncısı olduğumuzu belirtiyorsunuz, istatistiklere baktığımızda belki doğrudur ama Avrupa'daki konaklama tesisi sayılarına baktım, 10'uncu sıradayız. Yani, Yunanistan bile bizden daha çok tesis sahibi; Yunanistan'ın tesis sayısı 24.513, Ekim 2022 itibarıyla -sizin kitapçığınızda belirttiğiniz- bizim tesis sayımız 21.083.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Yatak olarak baktınız mı?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Biraz sabrederseniz onu da söylüyorum.

Yatak kapasitesine baktığımızda 1,9 milyon yatak kapasitemiz var, Yunanistan 1,019 milyon; yatak kapasitesi açısından düşük ama Avrupa'da da 6'ncı sıradayız. Yani, örneğin, İtalya, Fransa, İngiltere, İspanya, Almanya; bu ülkeler bizim 2 katımıza hatta 3 katımıza varan oranda yatak kapasitesine sahip. Tabii ki onlara erişmek gibi bir gayemiz olabilir, onları geçmek gibi bir gayemiz olabilir; diliyorum bunu başarırız ama öyle görüldüğü kadar toz pembe bir durum yok.

Sayın Bakan, bu Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın, TGA'nın bütçesini bir türlü açıklamıyorsunuz. Bütçenizden ayrılan bir ödenek var mıdır? Bu ajansın bütçesi nedir? Ne harcanmıştır? Nasıl denetleniyor? Ayrıca, seyahat acenteleri de soruyorlar: “Ülkemize gelen turistin yüzde 90'ını biz getiriyoruz ama bizim bu ajansta hiçbir söz hakkımız yok.” Buna da herhâlde söyleyecek birkaç cümleiniz vardır.

Sayın Bakan, bir diğer konu da benim dikkatimi çekti, kitapçığınızda arkeolojik kazı ve araştırma sayısı 680 demişsiniz, 2022 yılında 90 milyon liralık bir ödenek koymuşsunuz. Bu ödenekle basit bir hesap yaptım yani bu ödenekle ortalama kazı başına ne kadar gidiyor diye; 2022 yılı için yaklaşık 32 bin lira. Hani, 200 milyon lira, bu da 214 bin lira falan geliyor kazı başına; her kazıda bir bekçi çalıştırsanız anca onu karşılar bu ödenek. Bu arkeolojik kazı ve araştırmalar üzerindeki bütçenizin yetersiz olmasını bırakın, yok denecek bir bütçe olduğunu gördüğümü de belirtmek istiyorum; ki Anadolu coğrafyası arkeolojik anlamda dünyanın en merkezî konumunda olan bir coğrafya.

Şimdi, Sayın Bakan, ben genellikle kentimle ilgili konuları pek öne çıkarmam, burada Bakanlık bütçesinde ülke genelini ifade etmeye çalışırım ama kentime baktığımda birkaç konuya dikkatinizi çekmek istedim. Örneğin, Türk Hava Yollarının İzmir'e direkt yurt dışı uçuşlarını artırması. Yurt dışından, herhangi bir destinasyondan İzmir'e direkt uçuşunuz bulunmamakta; bu uçuş sayısını artırmanız talep ediliyor, Büyükşehir Belediyemiz de bunu talep ediyor. Büyükşehir Belediyemiz tarafından hava yolu firmalarıyla yapılan görüşmelerle İzmir'e direkt uçuş gerçekleştiren destinasyon sayısı son üç yılda 38'den 70'e çıkmış durumda! Bu konuda, Türk Hava Yollarının da bu bağlantılara katılması konusunda sizin desteğinizi -İzmir'e direkt uçuş olan destinasyonları yayınlamakla da İzmir'in tanıtımını yapılıpmakta bu anlamda- bekliyoruz.

İzmir Atatürk İl Halk Kütüphanesiyle ilgili birkaç cümle söyleyeceğim. İzmir Atatürk İl Halk Kütüphanesi 2015'ten beri hep kamu yatırım programında olan bir yapım işi; 2022 yılı değeri üzerinden proje tutarı 30 milyon lira; 7 milyon koymuşsunuz, 3 milyon harcanmış bugüne kadar. Bu ne zaman bitecek? Bunu en kısa sürede bitirmenizi özellikle rica ediyorum.

İzmir eski TEKEL binaları müze ve kültür kompleksi de 370 milyon liralık bir proje. Ödenek olarak 2022 yılında 40 milyon koymuşsunuz “2023'ün Mart ayında açacağız.” diyorsunuz kitapta, siz de bahsettiniz. Ne durumdadır? Bu proje tutarının tamamı ödenek olarak ayrıldı mı? Bitiyor mu? Bunun aşamasını iletirseniz sevinirim.

Sayın Bakanım, gelelim Şu eŐme Projesi'ne. Bakın, ben eŐme Projesi'ni açıkçası asla doğru bulmadığımı peŐinen soyleyerek sozlerime başlamak istiyorum, bunun nedenlerini de sizinle paylaŐacađım. Bir kere yerelde kamuoyunda bu projenin destek bulmadığını soyleyebilirim. Ayrıca, bakın, projeye karşı daha önce davalar açılmış. Mesela daha önce, 2005-2008 yılları arasında bu ölçekten daha küçük bir ölçekte, 10.300 hektarlık bir alanda benzer bir proje yapılmak istenmiŐti. Bunu Danıştay iptal etti açılan davalar sonucunda, hukuka aykırı buldu ve kesinleŐmiŐ bir yargı kararı var bu konuda. Yaklaşık 16.140 hektar alanı kapsayan yani 22.600 futbol sahası, değerli arkadaşlar, büyüklük olarak, bakın, 22.600 futbol sahası bir alanı kapsayan, içerisinde ormanlar, meralar, tarım alanları, deniz alanları hatta denizdeki adaları da kapsayan, kamuya ait alanlardan oluşan büyüklükte bir alan. Şimdi, bu alanla ilgili... Hatta 2.290 hektarı da deniz alanı, sadece kara alanı değeril, karayı kapsamıyor sadece. Bu deniz alanında da 5 tane ada var. Ayrıca bu proje alanı, 1.570 hektar tarım alanı, 6 bin hektar orman alanı, 4.547 hektar mera ve çayırılık alanı kapsıyor. 47 kilometre kıyı alanı var. eŐme yarımadasının hâlen mevcut yerleşik alanların dışında kalan kamuya ait orman, mera, kıyı, deniz alanlarının tamamını kapsıyor bu "eŐme Projesi" dediğiniz projeniz. Bu alan, turizm statüsüyle birlikte kamuya ait olmaktan çıkacak, ihaleyle bir yatırımcıya devredilecek; belki kırk dokuz, belki doksan dokuz yıllığına irtifak hakkını devredeceksiniz ve bu yatırımdan belli bir azınlığın faydalanacağı ortada.

Kutlu AktaŐ Barajı var bu alanda, barajın koruma havzası var; yaklaşık yüzde 50'si bu koruma havzası alanında bu turizm alanının, içme suyu koruma havzası kapsamında. Akdeniz foku üretim alanları var. 55.740 hektarlık bir alan koruma altında ve kuŐlar için önemli bir koruma alanı, maalesef, turizme ve yapılaŐmaya açılacak, gene belli bir azınlığın kullanımına açılacak.

Bu proje alanının güney kesimini merkeze almıŐlar, İzmir evre Yolu'nu düşünün, bu otoyolun güneyinde kalan, denize kadar olan kesim ormanlık ve doğal koruma alanı ve bu alanın neredeyse tamamı nitelikli doğal koruma alanı. Kıyılarda kıyı villaları, kıyı yapılaŐmaları öngörüyorsunuz ama bu kıyıları nitelikli doğal koruma alanı niteliğinde ve doğal sit statüsünde.

2020 Őubat ayında bölge, turizm bölgesi olarak belirlendikten sonra hemen peşinden 2021 başında bölgedeki koruma statülerini düŐürdünüz, nitelikli koruma alanlarını sürdürülebilir koruma alanına çevirdiniz, kategoriye düŐürdünüz. Hazırladığımız Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu'nda Şöyle bir ifade kullanılmış: "Kültür ve Turizm Bakanlığının isteği üzerine bu alanlardaki koruma değerleri deđerŐtirilmiŐtir." Genellikle bu alanların koruma değerleri böyle deđerŐtirilmez, sahip olduğu ekosisteme, habitata göre belirlenir, Kültür ve Turizm Bakanlığının isteğine göre değeril. Bu, kamuya ait nitelikli, doğal sit alanı olan koruma alanı yapılaŐmaya açılıyor maalesef. Tabii, hukuken de 2020 yılında İzmir 2. İdare Mahkemesinin doğal sit statüsünü yargı kararıyla belirlemiŐ olması, nitelikli doğal sit alanı olduğunu belirlemiŐ olması... Siz bu kararı, idarenin 2020'nin 11'inci ayında kesinleŐmiŐ bu kararını 2021 başında tanımıyorsunuz. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28'inci maddesi gereğince idare mahkemesinin verdiği karar yönünde işlem tesis etmek durumunda kalıyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kamil Bey, yarım dakika aşmış durumdasınız, son cmlenizi alayım.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Farkında değerilim Sayın Başkanım, toparlıyorum.

Bir de yönetmelik çıkardınız; her Şeyden siz sorumlu olacaksınız, siz ne derseniz o olacak, usul ve esasları siz belirleyeceksiniz. Nerede kaldı yerel yönetim, nerede kaldı İzmir Büyükşehir Belediyesi. Büyükşehir Belediyesinin hiç mi söz hakkı olmayacak?

Teşekkür ediyorum.

Btceniz hayırlı olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, Değerli Bakan Yardımcıları, değerli hazırun, basınımızın değerli mensupları; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, turizm endüstrisi, girdisi, ham maddesi ülkemizin güzellikleri olan, kumu, taşı, toprağı, güneşi olan ve doğru, iyi, güzel yönetildiğinde teknik olarak çıktısı çok yüksek olan ve kaynak açısından da kaynak ihtiyacı, bir bakıma “Ekonomide kaynaklar kısıtlıdır.” deriz ama turizme baktığımızda kaynaklar sınırsız ve de sürdürülebilir bir endüstri dalı, bir ekonomik faaliyet, bir sektör. Tabii, bireylerin, insanların turizmle başka ülkelere gitmeleri, gezmeleri, oradaki insanları tanımaları, kültürleri tanımaları son derece önemli. Bu açıdan bakıldığında da dünya barışı için de önemli bir katkı sağlıyor.

Ekonomik açıdan baktığımızda, turizm, bir ihracat aktivitesi ve önemli bir ihracat aktivitesi. Bugün, 2022 yılında, sizin de sunumunuzda belirttiğiniz gibi 50 milyon kişiye yakın turistten 40 milyar dolara yakın bir gelir elde ediyoruz, bu son derece önemli bir ekonomik kazanım ve ülkemizin ekonomisi açısından da, ödemeler dengesi açısından son derece önemli. Şu anda, net hata noksan 28 milyar dolara çıkmıştı. Merkez Bankasının yaptığı bir revizyonla bazı ölçüm eksikliklerinin, hatalarının olduğu ortaya çıkınca 6,5 milyar doları bu net hatanın turizm gelirlerinden olduğu ortaya çıktı, bu da sevindirici ve güzel bir şey. Tabii, bu gelirin artması lazım. Az girdiyle çok çıktı sağlamak bütün ekonomik aktivitenin temel amacı. Turizmde de bunun yapılabilmesi için tabii, burada iki şey var, burada bir rekabet var. Tabii, rekabeti neyle yapacağız? Eğer rekabeti fiyatla yaparsak bir yere kadar bunda rekabetçi olabiliriz ve şu anda fiyat üzerinden yapılan rekabet maalesef Türk lirasının aşırı -gerçi son dönemde enflasyondan dolayı biraz değerlendi ama- değer kaybetmesinden kaynaklanıyor. Bence asıl rekabet edilmesi gereken şey, fiyat da önemli ama rekabet unsurunun ürün çeşitliliğinden ve sunulan hizmetin kalitesinden gelmesi lazım. Eğer ürün çeşitliliğinden ve ürün kalitesinden gelirse bu da daha iyi olur ve sürdürülebilir. Bu açıdan baktığımızda, daha az girdiyle daha fazla çıktı sağlamak açısından baktığımızda kişi başına harcama 2003 yılında 850 dolarmış. Bugün siz sunumunuzda gecelik 81 dolardan 90 dolara çıktığını söylediniz yani on günlük bir konaklamadan hesaplarsak günlük 900 dolar. Dolayısıyla, 2003’ün üzerine çıkmış, bu önemli bir kazanım ama 2003’ten bugüne kadar olan, şu ana kadar olan döneme baktığımızda bunun 660 dolarlara kadar önemli bir düşüşünü gördük ve dolayısıyla bu da üzerine düşünülmesi gereken bir şey. Herhâlde bu konuda bir şeyler düşünülmüş ki, yapılmış ki bu kazanım sağlanmış, onun için de bu başarıdan dolayı da sizi kutluyorum.

Yine, turizmle ilgili olarak özel bir sorum var, benden önceki belki Uşak Milletvekili arkadaşımız da soru sormuştur. Uşak’ta Blaundus Harabeleri’yle ilgili bu sene bütçede herhangi bir kazım için herhangi bir ödenek vesaire konu mu, bununla ilgili bir çalışma vesaire var mı? Bilgi verirseniz memnun olurum.

Onun dışında RTÜK’le ilgili konuşmak istiyorum. RTÜK Başkanımız sunumunda “demokrasi” dedi, “insan hakları” dedi, “gençlik.” dedi, “aile” dedi, “Gençliğin ve ailenin korunması.” dedi; bütün bunlar güzel sözler ve toplumun da bu değerlerin etrafında kümelenmesi lazım ve ortak bir paydada buluşması lazım fakat maalesef bu söylemde dil, kulak ve kalp aynı şeyi söylemiyor. Şu anda RTÜK -ismini verelim, arkadaşlar da söyler- KRT, Flash, Halk TV, Tele1 ve diğer iletişim araçlarına, vatandaşın temel iletişim özgürlüğüne müdahale ediyor. RTÜK’ün yaptığı iş bence son derece yanlış. Böyle müdahaleleri ben 1990’lı yıllarda gördüm. O dönemde bazı derneklere, bazı vakıflara, bazı televizyonlara da bu tür müdahaleler oldu ve bu beni şahsen gönülden yaraladı. O gün o müdahaleler

ne kadar yanlış, hukuksuz ve kanunsuz ise şu anda bu yapılan müdahaleler de bu kadar hukuksuz ve kanunsuz ve adil değil. Yerleşik bir toplumun mutabık kaldığı kural var, kurallar anayasada yazılı, oradan hareketle de kanunlar yazılmış. Dolayısıyla, düzenleyici ve denetleyici olan bu kurumun yapması gereken şey, toplumun değişik kesimleri arasında hakemlik yapması ve adil olması. Maalesef adil değil. Dolayısıyla, ben RTÜK'ü bu yaptığı tasarruftan dolayı da kınıyorum ve bu bütçeyi de hak ettiğini düşünmüyorum açık söylemek gerekirse.

Onun dışında, bir iki söz de vakıflar hakkında etmek istiyorum. Vakıflar bizim medeniyetimizin kadim kurumları, bunlar sermaye birikim araçları, sosyal dayanışma araçları. Bunlar mutlaka yaşatılmalı. Aynen RTÜK'ün dediği “demokrasi” “aile” “gençlik” vesaire gibi içi boşaltılan kavramlar gibi maalesef “vakıf” kavramının da içi son dönemde boşaltıldı. Kamuya düşen görev, helalinden kazanan... Ben bu sözü geçen sene de söyledim, ondan önceki sene de söyledim, bu sene de söyleyeceğim, belki gelecek sene de söyleyeceğim ömrüm vefa ederse. Helalinden kazanılmış, vergisi verilmiş, zekatı verilmiş ve dolayısıyla kendi kazancıyla mülkiyet bağı koparıp sosyal grupların yardımına tahsis etmek isteyen yurttaşların önü mutlaka açılmalı, bunlar teşvik edilmeli ve kolaylaştırılmalı. Ben şöyle vakıf istiyorum: Mehmetçik Vakfı gibi bize ASELSAN'ı vermiş, HAVELSAN'ı vermiş vakıfları istiyoruz. Böyle vakıflar elbette desteklenmeli ve önleri açılmalı ama maalesef son dönemde vakıf kavramının içi de boşaltıldı. İnsanlar 20 yaşında, 30 yaşında 10 bin lirayla, 20 bin lirayla, küçük küçük meblağlarla vakıf kuruyorlar; sonra gidiyorlar, devletten “kamu yararına” diye karar çıkartıyorlar, sonra devletle ilişkiye giriyorlar; devletin malı, mülkü bireysel zenginleşme kaynağı hâline geliyor. Bunlar vakıf değil, bunlara kesinlikle izin verilmemeli ve itibar edilmemeli ama dediğim gibi, sermaye birikimi aracı olan ve bize bugün HAVELSAN'ı ve ASELSAN'ı vermiş olan Mehmetçik Vakfı gibi vakıflar mutlaka teşvik edilmeli, önleri açılmalı ve öbür taraftan da bireysel olarak alın teriyle kazandığı helal kazancıyla kendi mülkiyet bağı koparıp toplum yararına tahsis eden insanlara da yol verilmeli, onlar da teşvik edilmeli diye düşünüyorum. Benim vakfa yaklaşımım budur. Bunun dışındaki vakıflaşma toplumu, kamuyu soymaktır. Buna da kesinlikle izin verilmemelidir.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

Söz sırası Adalet ve Kalkınma Partisinden Sayın Kemal Çelik'te.

Sayın Çelik, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Sayın Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın çok değerli bürokratları; bütçemizin hayırlı ve uğurlu olmasını öncelikle diliyorum.

Tabii ki Bakanlığımızın ismi Kültür ve Turizm Bakanlığı. Gerçekten turizmi kültürden, kültürü de turizmden ayıramayız. Bunlar çok önemli. Bu nedenle öncelikle kültürden başlamak istiyorum Sayın Bakanım.

Gerçekten kültürümüzün altyapısı çok önemli çünkü biz kültürünü sunan bir ülkeyiz ve dünyanın her yerinde kültüre sahip, kültürel eserlere sahip bir ülkeyiz ama bu dönemde, özellikle pandemiye rağmen çok önemli şeyler yapıldı. Örneğin kazılarla ülkemiz bir şantiyeye döndü âdeta. Bu nedenle sizi, zatalinizi ve görevlileri kutluyorum.

Ayasofya'nın açılması gerçekten bu döneme denk geldi. Bu çok önemli bir şeydir, takdirle sunuyorum.

AKM'nin yapılması çok önemliydi. Bunu çok değerli buluyorum.

Bir de Sayın Bakanım, son yıllarda memnun olduğumuz bir husus da yurt dışına kaçırılan eserlerimizin geri kazanılması. Geçen Antalya'da da bu konuda bir devir teslim töreni oldu. Teşekkür ediyorum. Vakıf eserlerimize sahip çıkmanız nedeniyle kutluyorum.

Turizm konusuna gelince, turizmde üç şey çok önemli: Bir kere, altyapı öncelikle çok önemli, huzur ve güven çok önemli, bir de tabii sektörden bir Bakanın bulunması turizm açısından çok önemli.

2022 yılı başladığı zaman turizmcilerle Antalya'da konuşuyorduk, o zaman gerçekten bir endişe hâkimdi. Hatırlarsak, yılbaşından sonra turizmin geleceği âdeta bilinmiyordu ama Sayın Bakanımız diyordu ki: "Biz çalışmalarımızı yaptık, güvenli sertifika gibi altyapılarımızı... Pandemi döneminde boş durmadık ve inşallah dünyada bu pandemi yavaş yavaş azalmaya başladı, turizmde biz hedeflerimizi tutturacağız." Ama gördük ki hedeflerimizin de ötesine geçtik. Bizim ülkemizin şöyle bir avantajı var; gerçekten AK PARTİ iktidarlarının altyapısı sayesinde yani havaalanlarımız, kanalizasyonumuz, arıtma, yollarımız, tüm bunlar çok önemliydi. Örneğin Gazipaşa Havaalanı'nın açılmasıyla ertesi yıl Alanya'da turizm 3 katı artmıştı. Bu nedenle altyapı hizmetleri çok önemli ama bazı illerimiz var ki maalesef belediyeler bu konularda -örneğin Muğla gibi- bir şeyler yapmıyorlar, burası da turizm açısından çok geri kalıyor. Bu konuyu da bir değerlendirmek lazım.

Tabii, burada önemli bir husus da ülkemizin huzur ve güvenliği. Eğer bir ülkede huzur ve güvenlik yoksa o ülkeye turist gelmez. Biliyorsunuz bu istiklal Caddesi'ndeki olay da bir noktada Türk turizmine bir balta vurma hareketidir ama çok şükür ki ülkemiz huzur ve güven ülkesidir, doğusuyla batısıyla tamamen böyledir. Sayın Bakanım, bu nedenle sizin hedeflerinizi aşan bir konuma geldik turist sayımız açısından. Bu son derece sevindiricidir, hatta otellerimiz kışın da doludur. Daha da ötesi, ülkemizin tümünde sağlanan huzur ve güven sayesinde bugün Diyarbakır'da otellerde yer bulamazsınız, Mardin'de bulamazsınız, Van'da bulamazsınız, hatta diğer küçük illerimizde dahi bulmanız mümkün değildir. Sayın Bakanım, bu nedenle biz başkanlığımızdaki turizm teşkilatına çok teşekkür ediyoruz.

Bir de özellikle Antalya'mızda havaalanının yeniden daha güçlü bir altyapıya kavuşturulması için yapılan çalışmalara da desteğiniz var. Bu bakımdan da size şükranlarımızı sunuyoruz.

Bir de özel olarak, Serik'te Sillyon Antik Kenti var Sayın Bakanım, oraya bir desteğiniz oldu çünkü orası gerçekten turizm açısından daha ilgi çekecek bir yer; orada desteğinizi bekliyoruz.

Bir de Patara bizim için gerçekten çok önemli, oraya siz özel olarak ilgilendiniz, özel Patara Yılı ilan edildi ama pandemi nedeniyle maalesef bir sıkıntımız oldu; onun da tekrar bir değerlendirilmesini rica ediyoruz Sayın Bakanım.

Sektörden bir Bakan olarak, geldiğimiz noktada dünyada güven duyulan, seyahat edilmesi gereken bir ülke hâline getirmekteki rolünüz, tanıtımda geldiğimiz başarı nedeniyle sizleri kutluyor, sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun, var olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Çelik.

Söz sırası Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Suat Özcan'da.

Sayın Özcan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Turizm gelirlerinin genel bütçeye katkısını hepimiz biliyoruz. Özellikle turizm bölgesi illerde yaz nüfusu ile kış nüfusu farklı. Bütçeler kış nüfusuna göre belirleniyor, yazın ise nüfus 3-4 kat artıyor. Bu nedenle, turizm gelirlerinin artmasını düşünüyorsak, hizmetlerin istenilen düzeye getirilmesini istiyorsak yaz nüfusuna göre bütçenin belirlenmesine katkı koymalıyız diyorum.

Muğla son yıllarda orman arazilerinin, koyların, sahillerin, hazine arazilerinin yerel yönetimlere ve turizm bileşenlerine sorulmadan parsel parsel talan edildiği başat illerin başında geliyor ve her geçen gün Muğla'nın betonlaştığını görüyoruz. "Turizm" adı altında yapılan kötü uygulamalar sadece Muğla'yla sınırlı değil. İktidarı süresince çeşitli uygulamalarla "restorasyon" adı altında, birinci derece arkeolojik ve doğal sit alanları olarak tescillenen milyonlarca yıllık Peri Bacalarının "yol çalışmaları" adı altında ranta kurban edilmesi gibi "Ben istediğim yerden yol açarım." anlayışı yine kendini gösteriyor. Tarihi değerler, doğal sitler, deniz, kum, güneş, park, orman varsa turizm de var; aksi takdirde... "İstanbul'a çevresel ve imar açısından ihanet ediliyor." denilmişti Sayın Cumhurbaşkanlığı tarafından. Bu süreç böyle devam ederse bu ihaneti Muğla da yaşayacaktır diyebiliriz.

Diğer bir açıdan, 2022 yazında iptal edilen Anadolu Fest etkinliğiyle başlayan festival yasakları, valilik ve kaymakamlıklar tarafından yasaklanan benzeri etkinlikler kültür ve turizm açısından çok önemlidir. Bunları belirleyen, bu kültürel faaliyetlerin belirleyicileri de valiler ve kaymakamlar mıdır?

Covid-19 pandemisi kapsamında alınan önlemler arasında müzik yayınına gece yasağı da uygulandı. Uygulanan müzik yayını sonucunda, sanatçılar, müzisyenler ekonomik olarak cezalandırılmış oldu. Sayın Bakan, festivallerin bu yasaklanması konusunda neler düşünüyorsunuz?

Seçim bölgem Muğla ili Milas ilçesinde, Bafa Gölü Kapıkırı Mahallesi civarında Antik Dönem'e ait Yediler Manastırı'nın korunamadığı görülmektedir. Bu tarihi değerini korunacağını söyleyebilir misiniz?

Yine, Milas Gümüşkesen Anıtı çok önemli bir tarihi eser, milattan sonra 2'nci yüzyılda yani bin sekiz yüz yıl önce, Bodrum Halikarnossos'un minyatürü olarak Milas'ta inşa edilmiş. Bugün ise bu anıtın çevresine, siz de çok iyi biliyorsunuz... Bu anıtı sizinle ve Bakan Yardımcımızla defalarca yüze yüze de görüştük, soru önergeleri de verdik. 2017 yılında Limak firması sponsorluğunda bir Milas müze inşaatı, fotoğrafta da görüldüğü gibi, yapılmaya başlandı. Bunun yanlış olduğunu ben ve Milas kamuoyu defalarca ifade ettik, bu yanlış sizler de gördünüz ve inşaat durdu. Aynı zamanda bahçe duvarları bu şekilde kapatıldı, ziyaretçiye kapatıldı, herkese kapatıldı ve inşaat da durmuş oldu. Ancak bu inşaat beş yıldır bekliyor, yıkılması gerekiyor. Bu konuyla ilgili, Turizm Bakanlığı Muğla Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulunun kararı da var. "Yeni arkeolojik müze proje yapıyla, Gümüşkesen Anıtı çevre düzenlemesi projesiyle ilgili mezar anıtı ve bahse konu olan taşınmazın çevresinde can ve mal güvenliği sağlayıcı gerekli güvenlik önlemlerinin alınarak yıkım işleminin Müze Müdürlüğü ve Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğüne denetim yapılmasına, uygulama sonucuna ilişkin bilgi ve belgelerin kurulumuza iletilmesi." diye kararı da var. Bu, müze inşaatı ne zaman hassasiyetle, anıt mezara zarar verilmeden yıkılacaktır ve ziyaretçiye açılacaktır diye soruyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz bitmiştir, son bir cümle alayım.

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

Tarihi ören yerlerine ulaşım konusunda yolların ulaşılabilir olmasına destek olacak mısınız diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi yeni bir liste okuyacağım arkadaşlarımızın kendilerini hazırlamaları bakımından: Türkiye İşçi Partisinden Sayın Barış Atay Mengülluoğlu, sizinle başlayacağım, sonra Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Bülent Kuşoğlu, daha sonra AK PARTİ'den Sayın Jülide İskenderoğlu, sonra CHP'den Sayın Süleyman Girgin, daha sonra AK PARTİ'den Sayın Hüseyin Yayman ve ardından CHP'den Sayın Abdüllatif Şener şeklinde devam edeceğim.

Sonraki söz taleplerini de daha sonra ilan ederim.

Evet, Barış Bey, süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Teşekkürler.

Biz Bakana ulaşabilmek için, milletvekilleri olarak, tabii, soru önermeleri veriyoruz. Partimizin sadece 2 milletvekilinin toplam 18 soru önergesinden 4'ünü cevaplamışsınız. Çok yoğun olsanız gerek.

Hazır sizi bulmuşken birkaç konuya dikkat çekmek istiyorum. Mehmet Bey, bildiğim kadarıyla siz aslında iş insanısınız, siyasetçi değilsiniz.

SALİH CORA (Trabzon) – Barış Bey, siz ne iş yapıyorsunuz?

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Birçok bakan gibi hasbelkader Bakan oldunuz. Belki de tercih şansınız olsa olmazdınız da, bilmiyorum. Büyük bir turizm şirketiniz, oteller zincirleriniz var. Turizm şirketinizi Türkiye'de birçok insan da tanıyor, belki biz bile tatile çıkmışsınız onunla. Doğal olarak da kültürel geziler de düzenliyorsunuz, bunlara aracı oluyorsunuz, insanlar başka ülkelerin kültürleriyle hemhâl oluyorlar, öğreniyorlar. Bunların tabii Türkiye'de de geçerli olan bazı yöntemleri var. Bir ülkenin kültürünü öğrenmek istiyorsanız oranın sanatını takip edersiniz, oranın arkeolojisini takip edersiniz, mümkün olduğunca bunları takip etmeye çalışsınız. Şimdi “Bir insan Türkiye'ye gelse ne izler?” diye bakıyorum, sizin Kültür ve Turizm Bakanlığımız döneminde yasaklanan tiyatro oyunlarını görüyoruz, yasaklanan festivalleri görüyoruz, hırsızlık yapılan müzeleri görüyoruz hatta bir müze müdürünüz hırsızlıktan tutuklandı. Hasankeyf'i görmek isteseler Hasankeyf'i kapattınız sizin döneminizde, Galata Kulesi var mesela, dünyada eşi benzeri olmayan, belki 3-4 tane örnek verebileceğimiz işte Eyfel Kulesi gibi, Pisa Kulesi gibi ya da Big Ben gibi ama siz, Kültür Bakanlığına bağlandıktan sonra oraya QR kodu reklam yansıtmayı tercih ettiniz, çok yaratıcı olduğunu düşünüyorum.

Bir turizmci olarak bütün yatırımı turizme yaptığınız doğru ama bu yatırımlardan bir kısmını da kendi şirketiniz üzerine yaptınız. Bodrum'da önce aldığınız holdinge devretmek üzere bir otel arazisini genişletmek için kendi Bakanlığınıza 115 bin metrekare genişleme için başvurduunuz, 2,5 milyar lira da teşvik aldınız. Ben bunun teknik olarak merak ediyorum nasıl olduğunu. Yani iş insanı Mehmet Nuri Ersoy, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a başvuru yapıyor sonra bu karşınıza geldiğinde “Bu da kimmiş? Aa, benmişim!” diye kendi başvurunuzu mı onaylıyorsunuz? Yani mesela şöyle düşünmediniz mi hiç Bakan olarak? “Ya, belki de hakkım var, iş insanı olarak yapabilirim ama yani şunun şurasında Tayyip Erdoğan beni görevden alana kadar Bakanım, etik olmaz.” deme gereği herhalde duymadınız fakat Bakanlığımızın çalışma sistemi zaten böyle bir karmaşa içerisinde, 3 maaş alan Bakan Yardımcımız var, yanınızda oturan başka bir Bakan Yardımcısı Devlet Opera ve Balesinden tiyatroya kadar her şeye müdahale ediyor hatta bu yüzden istifa eden yönetmen var. Gerçekten saymakla bitmeyecek kadar sorunun içerisinde insanların Türkiye'ye geldiğinde buranın kültürüne dair öğrenmek istediklerini nereden öğreneceği konusunda ciddi bir soru işareti yaşıyoruz. Mesela,

ülkenin kültürünü en iyi öğrenebileceğimiz kaynaklardan biri edebiyat; bu, doğal olarak da kitap basımı gerektiriyor; neredeyse yüzde 168 oranında bir artış var kitap basım maliyetlerinde, insanlar artık kitap çıkaramıyorlar ne yazık ki, yayıncılık sektöründe çok ama çok ciddi sorunlar var.

Yasaklanan festivallerden, konserlerden bahsettik, tiyatro oyunlarından bahsettik. Farklı dillerdeki tiyatro oyunlarının yasaklanması mesela sizi nasıl rahatsız etmez gerçekten anlam veremiyorum. Örneğin, siz, otellerinizde konser verdirebiliyor iken -yani konser veriliyordur otellerinizde doğal olarak ya da eğlence oluyordur, eğlence olmayan bir oteliniz varsa ciddi bir sorun bu sizin için- insanların konser veremeyişi, festivallerin yasaklanması sizin için nasıl problem olmaz gerçekten anlam veremiyorum. Burada, özellikle, son zamanlarda yasaklanan festivallere bakıyoruz, sebep genelde gerici derneklerin içki içiliyor bahanesi. Kişisel olarak “Size içki içiyor musunuz?” diye sorulsa mesela bunu kişilik haklarınıza saldırı, özel hayata müdahale olarak algılırsınız ama bir Kültür Bakanı olarak Türkiye’de yasaklanan festivallerle ilgili tek bir şey söyleme gereği duymuyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yirmi saniyeniz.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Mehmet Bey, sizin Bakanlığınız tiyatro salonlarının yüzde 44 azaldığı, sinema salonlarının yüzde 11 azaldığı, tiyatro salonlarında sahnelenen telif eser sayılarının yüzde 73 oranında azaldığı, çeviri eserlerinde yüzde 66 azaldığı, tiyatro gösterim sayısının yüzde 78 azaldığı bir yer.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Barış Bey, süreniz doldu, son cümlelerinizi alayım.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Şunu söyleyeceğim sadece: Bu Bakanlık “Turizm Bakanlığı” olarak adlandırılabilir ama gerçekten kültürle alakalı esamesi okunamaz, bu da sizin utancımız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Sayın Bülent Kuşoğlu’na söz veriyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, kurumların değerli temsilcileri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ben ağırlıklı olarak kesin hesapla, Sayıştay raporlarıyla ilgili olarak konuşacağım. Burada turizmci ve kültür alanında faaliyet gösteren çok arkadaşımız var, ağırlıklı onlar konuşur, o konuları işleyecekler, işliyorlar.

Ancak bir konuyu belirtmek istiyorum, özellikle son zamanlarda çok fazla Türkiye gündemini işgal ettiği için değinmek istiyorum. Şimdi, kültür meselesi, siz de biliyorsunuz, devlet tarafından oluşturulmaz yani kültür devletin doğrudan oluşturabileceği bir iş değil, devlet tarafından oluşturulamaz ama katkıda bulunulması gerekir, desteklenmesi gerekir kültür oluşumunun. Hem yerel unsurları hem de uluslararası küresel unsurları kavraması, kapsaması lazım, bu konularda destek olunması lazımdır. Bu konuda da tabii ki belirli sınırlar aşılmamalı, devlet ve toplum arasında, devlet ile millet arasında çelişki, sorun, sıkıntı oluşturulmamalıdır. Cumhuriyet değerleri örneğin, oraya gelmek istiyorum. Cumhuriyet değerleriyle ilgili olarak da hiçbir şekilde bir sorun, sıkıntı olmamalıdır. Çünkü bu ülke, devletiyle, milletiyle cumhuriyet değerlerini, Atatürk inkılaplarını benimsemiştir, bu noktaya kadar gelmiştir. Bu noktaya gelmesinde, Türkiye’nin çağdaşlığı yakalamaya çalışmasında, çağdaşlıkla rekabetinde çok önemli payı vardır Atatürk devrimlerinin. Size bağlı kurumlar bunların çoğu. Şimdi, bu noktada, milletin benimsediği, bu, Atatürk ve cumhuriyet kurumlarıyla ilgili olarak

istismarların olmaması lazım. Mesela harf inkılabıyla ilgili olarak “Dilimiz değiştirildi.” gibi sözler söylenmemelidir. Dilimiz bizim değiştirilmemiştir, biz 11’inci yüzyılda, 12’nci yüzyılda, 13’üncü yüzyılda ne konuşuyorsak toplum olarak onu konuşuyoruz. Biz 1200’lerde yaşamış Yunus Emre’yi net olarak anlayabiliyor muyuz? Anlıyoruz. Ancak devletin dili, Osmanlı’nın dili, resmî dili Farsça, Arapça karması olduğu için o dönemi anlayamıyoruz. Hâlbuki toplumun dili, milletin dili daha farklıydı, anlayabiliyoruz. Dolayısıyla devletin dili değişmemiştir, değiştirilmemiştir; bunlar istismar edilmemesi gereken konulardır. Bu konuda sizin Bakanlık olarak desteğiniz gereklidir, bu konularla ilgili olarak sizin Bakanlığınızın ve kurumların önemli desteği gereklidir.

Gelelim bu Sayıştay raporlarına Sayın Bakanım. Şimdi, sizin Bakanlığın geçen yıla benzer bir raporu söz konusu. 8 bulgu var Sayıştay raporunda. İç kontrolde ilerleme var geçen yıla göre, iç kontrol sisteminin kurulmasıyla ilgili ilerleme var, bunun devam etmesi, bu sene devam ettirilmesi lazım. Bakıyorum, 1’inci bulguda İstanbul Havaalanı Müzesi, Atlas Sineması gibi yerlerde ihale yoluyla edinilen gayrimenkullerin kamu idaresi tarafından mali tablolarda 25 milyon 914 bin tutarında bir hatası oluşmuş bunlar envantere alınırken, kayıt ve muhafazasıyla ilgili olarak sorunlar var; 30 milyon liraya yakın yani. Neler bunlar: İstanbul Havaalanı Müzesi, Sinema Müzesi, teşhir, tanzim işi, 123 kalem Ulusal Sinema Müzesi teşhir ürünü alımı işi, Atlas Sineması salonu basit onarımı vesaire. Uzun uzun anlatmayayım. Bunlarla ilgili sıkıntılar var. Ayrıca, İstanbul Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğüne doğrudan temin usulüyle yaptırılan 5 adet işin sözleşmesinde bu konuya ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamasına rağmen toplamda 197.905 liralık iş artışı ve 208 bin küsur liralık da eksilişi yapıldığı tespit edilmiş.

Şimdi, bunlar şöyle: Ulaştırma Bakanlığında bunlar milyarları buluyor, bu tür artırımlar, maalesef, orada hiç kurallara uyulmuyor ama burada da rakamlar küçük olmasına rağmen uyulması lazım, tabii ki gereklidir; bunun farkında olmanız lazım.

Yine, belediyeler tarafından tahsili yapılan taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı paylarıyla ilgili olarak da 700 milyon liralık bir eksik söz konusu olmuş biliyor muydunuz bunu, bilmiyorum. Sonradan düzeltildiği 723 milyon lira ama sonuç olarak bu 2021 kayıtlarında böyle bir eksiklik söz konusu. Geçen yıllarda da vardı, bunun çok fazla devam etmemesi lazım her sene tek...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Sizin belediyeleriniz...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Duyamıyorum Sayın Bakanım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Sizin belediyez ödemiyo.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, belediyeler ödemiş, siz bunları kayıtlara almamışsınız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Katkı paylarını ödemiyo.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Yüzde 10’u oranında, emlak vergisi tutarının yüzde 10’u oranında katkı payı olarak tahsil olunan miktarları, tahsil edilen ayı takip eden ayın sonuncu günü akşamına kadar il özel idarelerinin vesaire...” diyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bize göndermesi gerek. Ödenmesi gereken tutar...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunun kuralı neyse onun uygulanması lazım. Bizim belediye-sizin belediye yok; kural neyse bunu uygulayalım, belediyelerin de almaları gerekenler var, onları da tam olarak alalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Sizin talebiniz...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani hiç şey yapmayın “bizim belediye” diye bir şey yok. Belediye kamunun belediyesidir, öyle düşünmemek lazım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İşte, bu yaklaşım nedeniyle sorun yaşıyoruz.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Evet, ayrımcılığı belgeliyorsunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, Sayın Bakanım, onun haricinde bulgu 4’te de belirtiliyor, “Bazı ihaleli işler kapsamında sözleşme gereği hibe edilmesi gereken araçların hibe edilmemesi vesaire...”

Şimdi, bunlara bakıyorsunuz, bakkal takibi gibi olmuş yani bazı araçlar sözleşmeye göre verilmemiş, bazıları eksik; bunların meblağları çok fazla olmasa da düzeltilmesi lazım. Bunlarla ilgili tablolar Sayıştay raporunda ayrıntılı olarak belirtilmiş.

Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili, rekor, 35 bulgu var Sayıştay raporunda, Sayın Bakanım, her sene oluyor bu. Vakıflar Genel Müdürlüğü ağırlıklı olarak gayrimenkul takibi yapıyor, gayrimenkul yönetimi yapıyor yani GYO’lar gibi, gayrimenkul yönetim şirketleri gibi bir anlamda çalışmaları lazım ancak bu işi yapamıyorlar bir türlü. Burada hukukla ilgili kadroları mı, yönetim kadroları mı eksik, kadrolarıyla ilgili bir sorun mu var, eğitim sorunu mu var bilmiyorum. Ancak her sene Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili bu tür sorunlar var; buna eğilinmesi lazım, bu işin takibinin yapılması lazım. Dijital ortamda bunların takibiyle ilgili bir sorun olmaması gerekir artık. Hani eskiden -dünya şeydi- Türkiye’nin her tarafında vardı, taşınmazlar, gayrimenkuller, takibinde zorluk çekiliyordu ama şimdi öyle bir zorluk da çekilmemesi lazım. Çok rahat bir şekilde internet ortamında, bunlar bilgisayar ortamında takip edilebilmeli, dijitalleşme şart burada. Mesela gelir tahmini, 2021 için 1 milyar küsur yapılmış, 2 milyar olmuş; şimdi bu bir başarı gibi gözüküyor bir taraftan ama niye gelir tahmini 1 yapıp da 2 oluyor? Yani o tahminin yapılmasında bile, bu kadar anormal aşırı olmasında bile bir hata var. Kadrolarında belki eksiklik vardır, dediğim gibi, eğitim eksikliğidir vesaire ama bu konuya eğilinmesi lazım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Kira ve tahsilat... Ödenmeyen kiralarn tahsili...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, duyamadım. Sayın Bakanın mikrofonunun uygun görürseniz açabilir misiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki.

Sayın Bakanım, kısa bir açıklama rica ediyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, bakın, o kira tahsilat kanunuyla ilgili Vakıfların... Meclisinizden geçti, bir değişiklik oldu, bir süre tanındı bu yıl içinde. O süre içinde kirasını ödemeyenler kiralarnı yatırdı, o yüzden gelirlerinde çok ciddi artış oldu Vakıfların.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Bir dakika ek süre verelim bu arada.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gelir tahmini kanun değişmeden önce yapılmış olmak gerekir o zaman, tamam.

Bu Yazma Eserler Kurumuyla ilgili olarak da 12 bulgu var, detayına girmeyeyim süremiz bittiği için, bunlar da güzel tespitler.

Bir de, özellikle Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü ve Devlet Tiyatrolarından bahsetmek istiyorum. Özellikle Devlet Operası halka operayı benimsetti, güzel çalışmaları var, tebrik ederim. Ancak, Sayın Bakanım, bu Devlet Operasıyla ilgili, Devlet Tiyatrolarıyla ilgili kadrolar konusunda,

bu klasik 657 ya da sözleşmeli kadrolarda bir farklılıklar olması lazım. Yani oradaki insanlar sanatçı. Mesela, bale sanatçıları belli dönemlerde, belli yaşlar itibarıyla bu işleri yapabiliyorlar. Dünyada nasıl yapılıyor bilmiyorum ama o konuyla ilgili de bir çalışma, farklı bir çalışma yapılması lazım, o kadro sorununun çözülmesi lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakanlığınızın ve kurum bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, şimdi, Jülide Hanım’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Jülide İskenderoğlu.

Beş dakikadır süreniz.

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; çok Değerli Bakanımız, Bakan Yardımcılarımız ve Bakanlık personelimize özellikle hoş geldiniz diyerek sözlerime başlamak istiyorum. Bütçemiz hayırlı olsun.

Evet, Çanakkale’den bahsetmek istiyorum, Çanakkale özel bir yer; Aristoteles’in felsefe okumalarıyla, felsefe okuluyla; Assos’un UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi’nde olmasıyla; Homeros’un İlyadası; Truva şehri ve müzemizle; Mehmet Akif Ersoy’un çocukluğunun geçtiği evi müze yapmamız hasebiyle Bayramiç’imizle; Fatih Sultan Mehmet’in İstanbul’un fethinde ilk adımını attığı Kale-i Sultaniye ve Kilitbahir Kalesi’yle; dünyanın en büyük felsefecilerinden Epikuros’un Lampsakos’ta ahlak ve etik çalışmalarıyla; Arkaik Dönem’den Bizans’a, Osmanlı’ya; en önemli liman kentlerinden Parion’a; dünyanın en büyük Mevlevihanesiyle Gelibolu Mevlevihanesi’ne; cumhuriyetin ön sözünün yazıldığı, tarihin en önemli savaşlarından biri olan ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ayak izlerinin olduğu özel topraklar Çanakkale. Tek tek anlattım, anlatamadığım birçok şey var çünkü bunların hepsinde Kültür ve Turizm Bakanlığımızın ve tüm personelinin izleri var. Ben, çok teşekkür etmek istiyorum yaptıklarınıza ve şimdiden yapacaklarınıza.

Evet, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın tensipleri ve Meclisimizin kararıyla Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığımız kuruldu geçtiğimiz yıllarda. Topraklarımız, cumhuriyetin ön sözünün yazıldığı topraklar. Alan Başkanlığımızın kurulmasıyla birlikte Bakanlığımız tekrar o toprakların inşasını ve ihyasını gerçekleştirdi. Bu dönemde de yine Meclisimizin kararıyla dalış turizmine açtık. Çanakkale Savaşlarının izlerini ve su altındaki görsellerimizi, özellikle Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı’mızı çok önemsiyoruz ve bu konudaki desteklerinize de teşekkür ediyorum.

Eylül ayında gerçekleştirdiğiniz Troya Kültür Yolu Festivali’nde resitalleriyle, söyleşileriyle, konserleriyle, tiyatro gösterileriyle, sergileriyle şehrimiz kültürle buluştu. Ben, bu bağlamda, özellikle hem açılışına hem kapanışına gelen Sayın Bakanımıza ve en çok emeği veren Sayın Bakan Yardımcımız Özgül Hanım’a teşekkür etmek istiyorum özellikle. Çünkü biz -Çanakkaleli hemşehrilerimin adına inanılmaz keyif aldık ve bunun geleneksel hâle gelmesini, her yıl aynı tarihte yapılmasını talep ediyoruz.

Bu bağlamda, yine, çalışmalarından büyük bir onur duyduğumuz, kadim kültürümüzün, halk kültürümüzün gelecek nesillere aktarımında, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi’nde 21 kültürel miras değerimizle en çok unsur kaydettiren, 4’üncü ülke olmamızı sağlayan Araştırma ve Eğitim Genel Müdürümüz Okan İbiş’e de teşekkür etmek istiyorum.

Bu dönemde olmasıyla ayrıca gurur duyduğumuz Ayasofya'nın ibadete açılışı, bir kez daha bağımsızlık ve kendi kararlarını verebilen bir Türkiye Cumhuriyeti'nin göstergesiydi bizler için; çok teşekkür ediyoruz.

Sinema Genel Müdürümüz Erkin Yılmaz'a ve Güzel Sanatlar Genel Müdürümüz Ömer Faruk Belviranlı'ya kadın ve gençlerimizi sanatla buluşturma çalışmalarına ve bizlerle, Çanakkale'yle birlikte çalıştıkları için teşekkür ediyorum tekrar.

Yapacağımız birkaç çalışma daha var: Biga'mızda Nilüfer Göleti'miz ve dünyada 8 tane olan, kalp şeklinde Pembe Gölet'imiz Dalyan'da, Ezine'mizde. Türklerin Rumeli'ye adım attığı ilk yer olan Çardak bölgemizde özel bir çalışma yapmak istiyoruz; bu konuda da desteklerinizi bekliyoruz. Bizim bölgemizde de tarihî birçok camimiz var, onların restorasyonunda Vakıflarımızın destekleri var, çok teşekkür ediyoruz.

Özellikle Serdar Çam Bakan Yardımcımıza, Özgül Özkan Yavuz Bakan Yardımcımıza, Nadir Alpaslan Bakan Yardımcımıza, Ahmet Misbah Bakan Yardımcımıza, Mehmet Nuri Ersoy Bakanımıza ve tüm personelimize, Tarihi Alan Başkanlığımıza çok teşekkür ediyorum çünkü Çanakkale'de yapacak daha çok işimiz var sizlerin önderliğinde.

2023 bütçemizin Kültür ve Turizm Bakanlığımıza hayırlı olmasını, tüm Türkiye'ye yapacağınız çalışmalara bereket getirmesini dileyerek, teşekkür ederek sözlerime son veriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Jülide Hanım.

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Şener, söz sırası sizde.

Süreniz on dakikadır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Uzun süren Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının açmış olduğu en büyük zararlardan biri, anayasal devlet ilkesinin bir gereği olan yasama ve yürütme arasındaki ilişkileri bozmuş olmasıdır. Her şeyden önce, tüm ülke kaynaklarını kullanan, kamu gücünü kullanan iktidarın yürütme organının şeffaf olması lazımdır ve denetlenebilir olması gerekmektedir. Ancak gördüğümüz noktada ne şeffaflık var ne denetlenebilirlik var ve kapalı kapılar ardında pek çok şeyin sürdürüldüğü de anlaşılmaktadır.

Bir taraftan, iktidar, verileri hep tek taraflı yayınlıyor, istemediği verileri gizlemeye çalışıyor, denetim mekanizmalarını felç ediyor, soru önergelerine bile düzgün cevap vermiyor yani diğer bakanlıkların soru önergelerine cevap vermeyişleri gibi veya maksadı hasıl edecek cevaplar vermeyişleri gibi, Kültür ve Turizm Bakanlığında da aynı alışkanlıklar var. Örneğin, kaybolan tarihî eserlerle ilgili bir soru önergesi vermişiz ve süresi çoktan geçtiği hâlde hâlâ cevap gelmemiştir yani bazı basit sorulara bile neden cevap verilmediğinin sebebini, gerekçesini bir türlü anlayabilmek mümkün değildir. Sayın Bakan konuşması sırasında Türkiye'den götürülen veya kaybolan bazı tarihî eserlerimizin ülkemize nasıl kazandırıldığıyla ilgili bilgiler verdiler ama bu da tek taraflı bir bilgi yani kazandırdıklarıyla ilgili bazı örnekler veriyor veya hepsini sayıyor, çok fazla sayıya ulaşmayan örnekler bunlar ama kaybolanları, ne kadar kaybolduğunu söylemiyor, verilen soru önergesine cevap vermiyor ama Adalet Bakanlığının Adli Sicil Raporu'na göre, 2001 verilerine bakıldığında, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında 15.128 kişiye kamu davası açıldığından bahsedilmektedir. Yani aynı zamanda bu veri, kaybolan eserlerle ilgili bir kanaat oluşturacak niteliktedir ve bu boyutu itibarıyla da gerçekten ortada vahim bir tablo var demektir. Aynen Hazine ve Maliye Bakanlığının veya Ticaret Bakanlığının yaptığı

gibi, ihracat verilerini sayıp ithalat verilerini sakladığı gibi, Kültür ve Turizm Bakanlığının da kaybolan ve bulunan eserlerden veya yurt dışına çıkarılıp getirilen eserlerden bahsedip kaybolanları anmaması tek tarafı, şeffaf olmayan karartma yönteminin bir parçasıdır.

Değerli arkadaşlar, elbette turizmde Türkiye önemli bir potansiyele sahiptir, turizmin tarihi Türkiye’de eskidir. Özellikle 80’lerin başından itibaren Türkiye büyük bir turizm atağı başlatmıştır tesisler itibarıyla, doğal güzelliklerimizin, kültürel zenginliklerimizin tanıtılması itibarıyla. Bu sürekli belli bir artış ivmesi içerisinde bugüne gelmektedir.

Şimdi, Sayın Bakan başarıları sayarken daha önce turistlerin kişi başına harcama miktarının 81,25 dolar olduğunu ama şimdi 90 dolara çıkmış olduğunu söylediler yani kişi başı bir turistin harcamasında 8 dolar 75 sent artış olmuş belirttiğine göre. Yani ben olsam bu rakamı hiç vermezdim, 8 dolarlık artışı hiç kullanmaya, anlatmaya gerek yoktur diye düşünürdüm.

Turizm önemlidir, tesisler önemlidir ama bazı varlıkların da korunması lazım. Özellikle tüm kamunun yararlanmasına açık olan kıyıların korunması bu açıdan son derece önemlidir. Bundan yirmi sene önce siz hangi sahilde dolaşırsanız dolaşın, sade bir vatandaş Türkiye’nin hangi köşesine giderse gitsin, Akdeniz’de, Ege’de, Karadeniz’de sahillerde çok rahatlıkla dolaşabilir, gezebilir, oturabilir, denize girebilir çıkabilirdi. Şimdi, neredeyse her taraf kapatılmış vaziyette, bu tempoyla giderse bir süre sonra denize girecek yer bulunmayacak sanki. Gidiyorsunuz oteller kapatmış, gidiyorsunuz özel konutlar, villalar, devasa binalar sahillerin girişini engellemiş. Bunları kim denetler, kim inceler veya böyle bir sahil kapatma işi yasal hâl mi gelmiştir, bizim mi haberimiz yok, bu neyin nesidir anlayabilmek mümkün değil. Buna da bir çözüm bulunması gerektiği kanaatindeyim.

RTÜK, devlette olmayan şeffaflaşmanın bir uzantısı olarak toplumun bilgilene hakkını gasbeden, şeffaf olmayan devlet yönetimi, diğer taraftan basın da özgür bilgi verme hakkını elinden almaktadır. Özellikle RTÜK kendisini ceza verme, ekran karartma, eski tabirle sansür kurumu olarak algılamaya başlamıştır ve verdiği cezaların hepsi muhalefet yayını yapan televizyonlara aittir. İktidarı destekleyen kanallara, o kadar yalan yanlış bir ton haber olduğu hâlde, toplumun doğru bilgilene hakkını gasbedecek kıyamet gibi yayın olduğu hâlde hiçbirine ceza kesmez ama masum bir eleştiri olsa, hassas gördüğü takdirde iktidarın menfaati açısından hemen buna bir ceza, bir karartma vermeyi de görev olarak görmektedir. Değerli arkadaşlar, böyle bir anlayış olmaz, şu anda, İkinci Meşrutiyet Dönemi’ndeki basın özgürlüğü bugünün Türkiyesinde yoktur. İkinci Meşrutiyet’te basın özgürlüğü bugünkünden çok daha fazladır, isterseniz inceleyin. 1908’de, bundan yüz on dört yıl önce cumhuriyet yok, demokrasi yok, Meşrutiyet Dönemi ilan ediliyor; yerden mantar biter gibi İslamcı dergiler, komünizmi savunan dergiler, kadın haklarıyla ilgili dergiler, gazeteler, her şey yayınlanmaya başlıyor; farklı farklı gruplar, toplumda tabanı olmayan kesimler bile kendilerini ifade etmek için dergiler, gazeteler çıkarıyor. Bugün bakıyorsunuz, “Aman, sakın Hükümetin bir yanlış ortaya çıkmasın.” Bütün kaygı, telaş bu. Böyle bir ülke olmaz ki. Eğer toplumun bilgilene hakkını, toplumun iktidarı denetleme hakkını; Meclisteki muhalefetin, medyadaki muhalefetin iktidarı denetleme ve yanlışlarını ortaya koyma hakkını elinden alırsanız o iktidar azgınlaşır. Nerede azgınlaşır? Yanlışlarında azgınlaşır. Yolsuzlukların haddinin hesabının olmadığı en belirgin, bariz karinesi Hükümetin yanlışlarını ortaya çıkarmak istediğinizde karşınıza birtakım kamu gücünün ve kamu kuruluşlarının gelmesidir; karşı çıkmasıdır, sizi bastırmasıdır, sizi sorgulamasıdır, sizi cezalandırmasıdır. Bugün alabildiğine bu ortam var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz tamamlanmıştır. Son cümlelerinizi alalım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu ortam, cumhuriyet tarihi boyunca hiç yaşanmadık kadar korkunç, devasa boyutlarda yolsuzlukların yapıldığının bir karinesi olarak durmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi Hüseyin Yayman Bey’e söz vereceğim. Aynı zamanda geçmişte Kültür ve Turizm Bakan Yardımcılığı da yaptı Değerli Vekilimiz.

Buyurun.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım nezaketiniz için.

Değerli Bakanım, çok değerli milletvekillerim, çok Değerli Kültür ve Turizm Bakanlığında beraber çalıştığımız mesai arkadaşlarım, değerli genel müdürlerim, bürokrat arkadaşlar, Bakan Yardımcılarım; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, Kültür ve Turizm Bakanlığı, bence Türkiye’nin en önemli Bakanlıklarından bir tanesidir. Türkiye’nin yumuşak gücünü, tabiri caizse “soft power”ını ifade eder. Burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu olan partilerimiz ve bağımsız milletvekilleri bulunmaktadır. Her partinin farklı siyasi düşüncesi, farklı politikaları, farklı duruşları söz konusudur. Bu kadar farklılık içerisinde hepimizin ortak paydası kültürdür, sanattır. Ben inanıyorum ki CHP’li vekillerimiz de İYİ Partililer de diğer partilerdeki arkadaşlarımız da Aşık Veysel türküleri dinlemekten mutlu olmaktadır; Neşet Ertaş gerçekten hepimizi duygudan duyguya coşturmaktadır. Bu bağlamda, 2023 yılına yaklaşırken, “Türkiye Yüzyılı” kavramını konuşurken kültürün, sanatın önemi daha da artmıştır.

Değerli Başkanım, siz iktisatçı ve eski Bakanımız olarak, Kalkınma Bakanımız olarak bilirsiniz; kişi başına düşen millî gelirin 3 bin dolar olduğu bir ülkedeki kültüre, sanata ilgi, alaka ve farkındalık ile kişi başına düşen millî gelirin satın alma gücü paritesine göre 10 bin doların üstünde olduğu bir ülkedeki kültüre, sanata olan ilgi gerçekten çok yüksektir.

AK PARTİ’imiz son yirmi yılda sessiz devrim gerçekleştirmiş olan bir partidir ve en son Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Alevi kardeşlerimizle ilgili cemevi düzenlemesi gerçekten bu sessiz devrimin artık bir muhafazakâr devrimle taçlandırılmasının adıdır. Bu bağlamda, bu düzenleme için başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığımıza da hayırlı olsun, Bakanımızı da tebrik ediyoruz.

Tabii, Türkiye’nin bir kültür hikayesi var, bir de turizm hikayesi var. Bu bağlamda, Türkiye’de kültür bizim ortak paydamızdır. Aynı zamanda Türkiye dünyanın açık hava müzesidir, dünyanın en büyük irfan kütüphanesidir, dünyanın en büyük kültür hazinelerinden bir tanesidir ve ülkemizin doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine gerçekten somut ve somut olmayan kültürel miras Türkiye’mizin gurur kaynağıdır ve bu bağlamda, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğümüz başta olmak üzere, diğer taraftan Sinema Genel Müdürlüğümüzün, Devlet Tiyatrolarımızın, Opera ve Baleminizin çalışmaları gerçekten çok çok önemlidir. Ayrıca, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğümüz bünyesinde ilk defa ses yarışmalarının düzenlenmesi takdire şayan gelişmelerdir, bunlar günümüzün tabiriyle “çok güzel hareketler”dir.

Turizmde ise değerli milletvekillerim, size bir anekdot ifade etmek isterim. Rahmetli Turgut Özal’ın 1990 yılında daha Cumhurbaşkanlığına yeni çıktığı dönemde, Başbakanlığı döneminde “Türkiye’deki yatak sayısı, Türkiye’deki turizm potansiyeli Yunanistan’ın Rodos adasının dahi gerisindeydi.” şeklinde bir somut tespiti vardı. Bugün Türkiye dünyada en çok turist gelen 6’ncı ülke, gelir bakımından da 11’inci, 12’nci sırada oluyor ve bu, gerçekten, Cumhurbaşkanımızın, AK PARTİ’imizin döneminde

oldu. Bu başarı için hem Bakanımızı hem emeği geçen herkesi hem de sektör temsilcilerini tekrar tekrar tebrik etmek istiyorum. Ben inanıyorum ki 2023 yılında bu rekor da kırılmak suretiyle, inşallah, 50 milyon turist ve 50 milyar dolar gelir hedefi gerçekleşecektir.

Sözlerime son vermeden önce iki hususu daha belirtmek istiyorum. Özellikle uzun zamandır yapımı devam eden Ankara'daki CSO'nun, diğer taraftan İstanbul'da AKM'nin tamamlanması ve Ayasofya'nın açılması tarihe geçen adımlardır ve bu başarılar için Değerli Bakanımızı ve ekibini tebrik ediyorum.

Bu noktada son cümle olarak şunu söylemek istiyorum: Türkiye'de kültür alanında, sanat alanında çok önemli çalışmalar yapılmıştır. Bu hepimizin ortak paydasıdır, siyasetüstü bir konudur kültür, sanat faaliyeti.

Sinema endüstrisinde, özellikle dizi sektöründe Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra dünyada en fazla dizi ihraç eden ülkelerden bir tanesidir. Buenos Aires'e gittiğinizde sizi billboardlarda Türk sinema kahramanları, aktrisleri ve aktörleri karşılar ya da Hindistan'a gittiğinizde veya Japonya'da.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hocam, teşekkür ediyoruz.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bu da gerçekten çok gurur duyacağımız bir gelişmedir.

Değerli başkanım, nezaketiniz için de teşekkür ediyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı uğurlu olmasını diliyorum; değerli vekillerimizi, heyetimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun Hocam.

Sayın Süleyman Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Tek adam rejiminin, kültür alanına bakış açısını Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun tek bir cümleyle özetlemişti arkadaşlar: “Siyasi hegemonyanız bitti, kültürel hegemonyanız da bitecek.” Başta söyleyeyim, tek adam rejimi hiçbir zaman siyasi hegemonya kuramadan Türkiye siyasi tarihinin tozlu raflarına kaldırılmak üzere. Her şeyden önce hegemonya rızaya dayanır oysa iktidar şu an devletin bütün zor araçlarını kendi emrinde kendi çıkarı için kullanmaktadır. Sansür mekanizmasından mı bahsedelim, milletin yarısını ayrımcı bir dille ötekileştiren siyasi iklimden mi? Kısacası, kültür emekçilerinin binbir emeklerine rağmen kamu üzerine düşeni yapmadığı için cumhuriyetin yarattığı o kültürel zenginliğin yakınına bile yaklaşamayan çoraklaşmış bir kültürel iklimimiz var. Bunun da asli sorumluluğu size ait Sayın Bakan.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz yıl Türkiye'de pek çok kültür sanat etkinliği kaymakamlıklar ve valiliklerce yasaklandı. 2022 yılında toplam 30 sanatçının sahneye çıkması bazı il ve ilçelerdeki yöneticiler tarafından bilfiil yasaklanmıştır, bazı festivallerin yapılması engellenmiştir. Hemen hemen her şehirde oldu ama seçim bölgem Muğla'dan bahsedeyim. Fethiye Belediyesinin destekleriyle Eylül 2022'de düzenlenecek olan MilyonFest Fethiye, Muğla Valiliği tarafından iptal edildi. Bu konuda sizin bir dahliniz var mı Sayın Bakan, yoksa valiler emri saraydan alıyor ve size danışmıyor mu? Danışyorsa eğer siz gençlerin özgürlük türkülerinden, insanların eğlenmesinden neden çekiniyorsunuz da bu yasaklar geliyor?

Sayın Bakan, size kültür emekçilerinin sorunlarını anlatayım. Sanatçılar diyor ki: “Sayın Bakan acaba biliyor mu özel tiyatroların giderleri nasıl sağlanıyor? Ülkemizde kaç özel tiyatro oyuncusu var ve onlar, sanat yapmaları için gereken asgari ihtiyaçları karşılayabiliyorlar mı?” Bakanlığın bu sanatçılarımıza dair herhangi bir desteği yok. Yılda bir sefer dağıtılan, “devlet yardımı” dediğiniz bütçenin dışında, Bakanlık, acaba tiyatro, sinema alanında kaç insanın hayatına dokunmuş, iyileştirebilmiştir? Bu ülkedeki tiyatro eğitiminin durumu nedir? İstanbul ve Ankara merkezli 2 devlet konservatuvarının dışında tamamı özelleştirilmiş olan bu eğitim sistemi nasıl yürümektedir? Oyunculuk bölümündeki hocaların yetkinlik kriteri nedir? Bu okullardan mezun olan yüzlerce oyuncu, hayatının hangi alanında iş bulup çalışabilmektedirler? “Kültür yolu” adıyla yapılan projelere, İstanbul’dan başlayan ve yurdun değişik yerlerinde yapılan projelere harcanan toplam rakam ne kadardır ve buraya katılan sanatçılar hangi kriterlere göre belirlenmiştir?

Sayın Bakan, bu yıl içerisinde iktidarı eleştiren yayın çizgisinde kaç TV kanalına ceza verdiniz? İktidarı olumlayan çizgide olan kaç TV kanalına ceza verdiniz? Tele1, FOX, Halk TV, KRT ve Flash TV gibi takip ettiğiniz, hakkında rapor düzenlediğiniz başka kanal var mı? Mevcut Başkan göreve geldiğinde RTÜK’ün kaç personeli vardı, şu an kaç? Bu kişiler hangi kriterlere, hangi eğitim durumuna göre işe alınmıştır? Eş, dost, hısım, akrabasının RTÜK’te işe alındığına yönelik eleştirilere bir cevabınız var mı? Sadece Tele1, bir yılda 7 milyon liradan fazla ceza ödedi. Eğer Tele1’e bir ceza daha kesilirse lisansı iptal edilecek. Bunlar, cezadan çok, bir kanalı ekonomik olarak çökertmeye yönelik hamleler değil midir? İzleme raporlarını beklemeden, siyasi direktifte hukuki temeli olmayan cezalandırma yoluna gittiğiniz eleştirilerine bir cevabınız var mı? Sizin amacınız cezalar yoluyla sizin gibi düşünmeyenleri cezalandırmak mı? Ama asla başaramayacaksınız.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin yüksek kur, ucuz emek gücü ve hizmet politikası turizm bölgelerinde çeşitli sıkıntılar yarattı. Turizm bölgelerimizdeki halkımız başta kiralalar olmak üzere aşırı pahalılıkla baş etmeye çalışıyor. Turistlerin uzun süreli ev kiralaması yerine otelleri tercih etmesi sağlanmalıdır. Böylece artan ev kiralaları kısmen kontrol altına alınacağı gibi otellerin doluluk oranı artacak ve yıl boyunca işçilerin istihdamı da sağlanmış olacaktır. Başta Muğla ve Antalya olmak üzere, sezonluk iş yerlerinin kışın açık tutulmasına yönelik destek programları hazırlanmalı ve sezonluk işçilerin kışın çalıştırılması desteklenmelidir. Turizm emekçilerinin sezon dışında geçimlerini sağlayacak desteklemeler mutlaka yapılmalıdır. Nitelikli turizm eğitimi konusunda adım atılmalı ve sektördeki stajyer emeği sömürüsüne son verilmelidir.

Sayın Bakan, 8 Kasım’da bir TV’de, sektöre sadece 100 yerli acentenin ve yabancı acentenin turist getirdiğini söylediniz. Bu acentelerin sahiplerinin de arkadaşınız olduğunu, Whatsapp’tan yazıştığınızı söylediniz ancak Sayın Bakan, Türkiye’ye gelen 50 milyon turistin 40 milyonu seyahat acentesiyle geliyor. Sonuç itibarıyla bu işi 100 acentenin yapmadığını geriye kalan 10.900 acente biliyor; siz de biliyorsunuz. Herkesin çorbada bir tuzu var, kiminin daha fazla kiminin daha az ama seyahat acentelerini küçümseyen tavır sektör temsilcileri kınadı; biz de kınıyoruz. Acenteleri küçümsemek yerine, sizi, sektöre dair çıkarılacak yasayı hızlandırmanız konusunda adım atmaya davet ediyoruz.

Sayın Bakan, yat turizminde KDV oranları yüzde 18 olarak belirlenmiştir. Hâlbuki yat turizminin amaç ve kapsamı incelendiğinde verilen hizmetin mahiyetinin ulaştırma olmadığı, konaklama olduğu açıkça görülmektedir. Deniz turizmine yönelik uygulanan yüzde 18 KDV oranı rekabet ettiğimiz Yunanistan ve Hırvatistan gibi ülkelere karşı cazibemizi ve rekabet gücümüzü azaltmaktadır. Bahse konu ülkelerde, sırasıyla yüzde 26 ve yüzde 24 olan vergi oranları, kendi ülkelerinin bayrağını taşıyan teknelere bu oranların yarısı kadar uygulanıyor. Tatillerini geçirmek üzere destinasyon tercihi yapma eğiliminde olan müşteriler ülkeler özelinde değerlendirme yaparken ülkemizde uygulanan KDV

oranları kararlarını olumsuz etkilemektedir. Ülkemizin turizmle gelecek dövize bu denli ihtiyacı varken dünyanın en büyük ahaşap ticari yat filosuna sahip ve lideri olduğumuz bu pazarda payımızı daha fazla kaybetmemek ve rekabet imkânımızı artırmak üzere, deniz turizminde yüzde 18 olan KDV oranının konaklamadaki gibi yüzde 8'e indirilmesi sektörün talebidir.

Deniz Turizmi Yönetmeliği'nin 24'üncü maddesinde yapılan bir değişlikle gezi amaçlı tekneler konusunda yeni bir düzenleme yapılmıştır ancak bu düzenleme, farklı statü ve yapıdaki teknelerin aynı faaliyeti yapmalarına imkân tanınması sebebiyle sektörde haksız rekabete yol açacaktır. Ülkemizin en uzun kıyı şeridinde sahip ilimiz Muğla ve benzeri bölgelerde, özellikle açık denizlerde kontrol ve denetimi mümkün olmayan, önu açık hizmet kalitesinin düşmesine de neden olabilecek bu düzenlemenin yeniden ele alınarak değiştirilmesi gerekmektedir.

Sayın Bakan, 2023, 2024 yıllarında yüksek yolcu kapasiteli Costa gemi firmasının ülkemiz operasyonlarını askıya aldığını öğrendik. Bu, geminin uğradığı güzergâh olan Bodrum başta olmak üzere Kuşadası, İzmir, İstanbul'u maalesef olumsuz etkileyecektir. Bu konuda çarşı esnafının, tur rehberlerinin, taşımacı firmaların, şoför esnafının ve STK'lerin talebini mutlaka ciddiye almalısınız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Sayın Vekilim, öyle bir şey yok.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sektörden gelen talep.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Yanlış işte.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Öbür gemi firmalarını da negatif etkileme potansiyeli olan bu duruma mutlaka çözüm bulunmalıdır. Muğla'daki elektrik kesintileri ve artan enerji maliyetleri işletmelere zarar vermektedir. Özellikle doğal gaz bağlantısı bulunmayan Bodrum, Marmaris, Fethiye gibi on iki ay turizmi hedefleyen bölgelerimizde, işletmeler, kış aylarındaki yüksek ısınma maliyetleri sebebiyle kapalı kalmayı tercih etmektedir. Bu konuda bir çözüm getirilmelidir. On iki ay turizmin yaşanmadığı, sezonluk turizm yürütülen bölgelerde nitelikli eleman istihdamı konusunda yaşanan sorunların çözümü için kapsamlı eğitim programlarına ihtiyaç vardır. Bunun yanı sıra turizm emekçilerinin lojman sorunlarının da çözümü için Bakanlığın adım atması gereklidir. Gece saat birden sonra müzik yasağının devam etmesi sebebiyle başta Alman turistler Yunanistan'ı tercih etmektedir, bu sebeple müzik kısıtlamasının kaldırılması çok önemlidir. Bu konuda adım atılacak mı?

Sayın Bakan, Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik'in 8'inci maddesi, plan yapım sürecinin sürelerini tanımlamaktadır ancak bu süreç birçok meclis ve kurul kararı içermekte olup plan onaylanıncaya kadar kurum görüşleri süreçleri bitmekte ve onama işlemi tamamlanamamaktadır. 8'inci maddenin yeniden düzenlenerek meclisten kararla giden planının kurulda bir değişikliğe uğramaması hâlinde yeniden meclise alınmadan onaylanmış sayılması şeklinde bir çalışma yapacak mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldırım Kaya, size hemen söz vereyim.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, geçen yılın bütçe görüşmelerinde, Sayın TÖS Genel Başkanımız, Türkiye'nin önemli yazarlarından Fakir Baykurt'un köyündeki, Akçaköy'deki kütüphanenin onarılma işleminden dolayı sizlere sonsuz teşekkür ediyorum. Biraz önce de muhtarı aradım. Çalışmalar tüm hızıyla devam ediyor, yakın günlerde de bitecek. Size biraz önce verdiğim "Hazırandan Hazirana" ve "Laik Eğitim Mücadelemiz" kitabı da umarım Fakir Baykurt Kütüphanesinde yerini alır diyorum. Bu konuda atılan adımların yerine gelmesi, söylenen taleplerin yerine gelmesi oldukça önemli ve sizin bu adımınız sadece Burdur'da değil, Türkiye genelinde öğretmenleri mutlu etmiştir, bunu belirtmek istiyorum.

Ayrıca, Sayın Nadir Alpaslan'ın da şehri olan Kırşehir Dulkadirli İnlımurat Yer Altı Şehri var. Bu yer altı şehri uzun dönemdir atıl konumda, hakikaten bölgenin Kapadokya bölgesine paralelliği olan bir yer olmasına rağmen, Kırşehir Dulkadirli İnlımurat Yer Altı Şehrinin atıl vaziyetten çıkarılmasını da buradan sizden talep ediyorum.

Sayın Bakan, özellikle RTÜK Başkanını burada bir sansürcübaşı olarak anlattığımızda, doğal olarak Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarından arkadaşlarımız tepki gösterdi ama bir gerçeğin altını çizdik, düşünün: Şimdi, Tele1'e bir ceza verildi -cezanın hukuksuz olduğu- yargıdan döndü. Demek ki RTÜK hukuksuz kararlar alıyor. Bu hukuksuz kararları almaktan vazgeçmeli, tüm basın ve yayın kuruluşlarına eşit mesafede durmayı becerebilmeli. Kendisinde eksilen Yönetim Kurulu üyeliğine iki buçuk ay yazıyı yazmayan bir RTÜK Başkanının, kurallara uymadığını hep beraber görüyoruz. Ben önümüzdeki süreçte bu konunun tam anlamıyla çözülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, daha önce soru önergesi de verdim, Mustafa Necati Kültür Evi'nde açıklama da yaptım; Kültür ve Turizm Bakanlığına ait Mustafa Necati Kültür Evi'nin isminin "Nuri Pakdil Edebiyat Müze Kütüphanesi" olarak değiştirilmesi, Mustafa Necati'nin adının yanında küçücük kalması, gerçekten eğitim dünyasını ve cumhuriyetin ilk Millî Eğitim Bakanlarından olan Mustafa Necati'yi ve öğretmenleri çok üzmektedir. 1925-1929 yılları arasında en genç Millî Eğitim Bakanlarından biridir. Mustafa Necati Kültür Evi'nin kendi ailesi tarafından önce Millî Eğitim Bakanlığına bağışlandığını biliyoruz, ailenin bu konuda talepleri de var. Bu konunun yeniden, Mustafa Necati'nin hak ettiği şekle gelmesini özellikle rica ediyorum.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, Türkiye genelinde 21 ilde köy enstitüleri var. Köy enstitüleri, özellikle 4 Ocak 2000'de 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'yla koruma altına alınmış. Ama ben, bu sene, 16 Nisandan 23 Hazirana kadar 21 köy enstitüsünü tek tek gezdim ve bu 21 köy enstitüsü de bilerek, isteyerek, bilinçli olarak bir yıkıma terk edilmiş. Ne olursunuz; bu bizim değerimiz, bu bizim eğitim değerimiz. "Köy enstitülerinin fikriyatını yıkamadık, binalarının yıkılmasına göz yumalım." denilmemelidir. Sizden önceki bakanlar da vardı, Millî Eğitim Bakanı vardı, Kültür Bakanı vardı, Turizm Bakanı vardı; bunlara 2000 yılına kadar Koruma Kurulu kararı alınmamış, 2000 yılından sonra Koruma Kurulu kararı alınmış bu yapıların korunmaya ihtiyacı var.

21 köy enstitüsüyle ilgili soru önergesini ayrı ayrı size sordum, şu ana kadar bu konuda ne yazık ki bir yanıt alamadık. Sizden özellikle tüm eğitim dünyası adına rica ediyorum; köy enstitüleri bizim değerimiz, cumhuriyetin değeri; köy enstitüleri binaları yıkılmasın, tarım lisesine dönüşen yerler var, uygulama listesine dönüşen yerler var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

YILDIRIM KAYA (Ankara) - Bu binalar korunabilir, el birliğiyle bu binaları koruyalım. Belediyelerimiz -özellikle Eskişehir'de, Ankara'da- bu binaların korunması, restorasyonunun Kurul kararına uygun yapıp tekrar Millî Eğitim Bakanlığı ya da Kültür ve Turizm Bakanlığına devretmeye hazırlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

YILDIRIM KAYA (Ankara) - Lütfen, bu konuda sizden özel olarak köy enstitülerine sahip çıkmanızı bekliyorum, saygılar sunuyorum.

Bütçemiz hayırlı uğurlu olsun diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkürler Sayın Kaya.

Sayın İbrahim Aydın, beş dakika süre veriyoruz.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar, basınımızın seçkin mensupları; hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Turizmin ülkemizdeki lokomotif endüstrilerden birisi olduğunun farkındalığıyla turizm potansiyelinin tüm yönleriyle değerlendirilerek ülke ekonomisine kazandırılması, turizm yatırımlarının ülke ekonomisindeki payının ve hizmet kalitesinin artırılması amacıyla Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı 15 Temmuz 2019 yılında kurulmuştur. Ajansın kurulduğu günden bugüne kadar yaptığı çalışmalar sayesinde, dünyanın en etkili ve yoğun tanıtım yapan ülkesi hâline gelmiş bulunmaktayız.

Ajans tanıtım çalışmalarında dergi ve gazete ilanları, TV reklamları, tanıtım filmleri, birlikte reklam çalışmaları, sosyal medya uygulamaları, basın mensubu ve tur operatörlerini ağırlamaları gibi hem dijital hem de konvansiyonel iletişim araçlarını etkili bir şekilde kullanarak yürüttüğü özel tanıtım kampanyalarıyla, ülkemizin köklü tarihini, doğal güzelliklerini ve kültürünü 200'den fazla ülkeye ulaştırmaktadır.

Bakanlık tarafından ilan edilen turizm merkezleri ile turizm potansiyeli arz eden yerlerde çevre düzenlemesi ve altyapı uygulamaları yaptırarak, yerel yönetimlere maddi ve teknik destek yanında kontrolörlük desteği de verilmektedir.

Türkiye sahip olduğu turizm değerleri, hizmet kalitesi ve sektöre yapılan yatırımlarla dünyanın önde gelen turizm ülkelerinden birisidir. Turizme verilen önem sonucu sektör hep bir adım öteye taşınmış ve sonuç olarak hem ziyaretçi sayısında hem de elde edilen turizm gelirinde üst sıralarda yer almıştır. 2020 yılında, dünya turizm sektörü pandeminin etkisi altında iken Bakanlık ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı olarak sektörle ve paydaş kurumlarımızla iş birliği içinde hızlı ve etkili adımlar atıldı. Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı başlatıldı. Sıkı denetimlerin de etkisiyle uygulama kısa zamanda başarıya ulaştı ve dünyaya örnek oldu. Öyle ki 2021 yılı Ocak ayı itibarıyla ülkemiz genelinde aktif sertifikalı tesis sayımız 4.384'e ulaşmıştır. Pandeminin etkisi ortadan kalktı ancak programın etkinliği devam etti. 2019 yılında ağırlanan ziyaretçi sayısında dünya 6'ncısı olduk. Covid-19'un etkilerine rağmen 2021 yılında dünya 4'üncülüğüne kadar yükseldik. Ağırladığımız ziyaretçi sayısındaki artışın etkisiyle turizm gelirimizde de önemli bir yükseliş yaşanmıştır. 2019 yılında 37,3 milyar dolar olan turizm geliri 2022 Ocak-Eylül döneminde yılın bitimine üç aylık bir süre daha kalmasına rağmen, 35 milyar doları aşmıştır. Turizmdeki bu başarıyı yıl sonunda 50 milyon turist ağırlayıp, 44 milyar dolarlık rekor gelir elde ederek taçlandırmış olacağız.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Bakanlığımızın turizm stratejisi çerçevesinde önem verdiği hedeflerden biri, nitelikli turizm. 2019 yılının başından itibaren bu hedefe yönelik birçok olumlu adım atıldı; nitelikli ve sürekli insan kaynağı için Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü, on iki ay hizmet verebilecek tesisler için yeni tahsis alanları, tüm tesislerin Bakanlığımızca belgelendirilmesi gibi. Bunlardan biri de Bakanlığımız Türk Hava Yolları iş birliğiyle 2019 yılında hayata geçirilen Direkt Turizm Hamlesi Projesi'di. Antalya ve diğer gözde turizm destinasyonlarımıza nitelikli turist

getirebilmek amacıyla Türk Hava Yollarıyla bir protokol imzalandı. Türk Hava Yolları Nisan 2019 itibarıyla 13 hatta, 67 frekansla Antalya, Bodrum, Dalaman, İzmir havalimanlarına direkt tarifeli sefer “Business Class” uçuşlarını başlattı. Avrupa’dan, Almanya’nın birçok kentinden, İngiltere, Rusya ve Körfez ülkelerinden direkt seferlerin sayısı, kısa sürede düzeltmeyle haftalık 80 sefere çıkarıldı. Bu havalimanlarına sefer sayısının 2023’e kadar misliyle artırılması hedeflenmişti; Bakanlığımızın uçuş noktalarında verdiği ciddi tanıtım desteğinin de etkisiyle, şimdiye kadar bu hedef gerçekleşmiş oldu. 2022 yaz döneminde Antalya, Dalaman, Bodrum, Milas ve İzmir’den 29 ülkedeki 47 şehre haftalık 388 frekans direkt uçuş yapılmıştır.

Tabii, Antalya’nın turizmle bu denli özdeşleşmiş bir kent olması, “turizmin başkenti” olarak anılmasını sağlayan etkenlerin başında, çok iyi bir hava trafiği olan, şehirle entegre olmuş çok nitelikli bir havalimanına sahip olması geliyor. Havalimanı demişken Antalya’nın 2’nci havalimanı dış hatlar 2006’da açıldı, yine 2021 yılının sonunda havalimanını yenileme, kapasite artırımı, artı kiralama ihalesi gerçekleşti. Orada, Türkiye Cumhuriyeti doğrudan yaklaşık 8 milyar euro yatırım aldı yani yirmi beş yıl kiralama bedeli 8 milyar 55 milyon euro ve yatırım bedeli 765 milyon euro, şu anda inşaat çalışmaları da turizm sezonunu aksatmadan devam ediyor. Aynı zamanda Gazipaşa Havalimanı’nın açılmasıyla da Antalya’nın doğu bölümü Alanya’ya da büyük katkısı olmuştur.

Dünyada artan turizm aktivitelerinin ekonomik potansiyelinden yararlanmak için turizm yatırımları büyük önem arz etmektedir. Türkiye, bu konuda da yaptığı yatırımlarla 2022 yılında ulaştığı 9.896 adet konaklama tesisi ve 1,9 milyonu aşan yatak kapasitesiyle dünyadaki lider ülkelerden biridir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Antalya’da yerel yönetimlerin turizm altyapı yatırım projelerine 2018-2022 yılları arasında 147,4 milyon TL destek sağlanmıştır. Bu sayede, Antalya’daki işletme belgeli konaklama tesisi sayısı, yatak kapasitesi ve tesislerde konaklayan kişi sayısı her gün artıyor. Antalya ilinde Bakanlık belgeli seyahat acentesi sayısı 2018 yılında 1.368 iken 2022 yılı Ekim ayında 1.982 sayısına ulaşmıştır.

Antalya ilimizde turizm bölgelerindeki deniz kirliliğini önlemek ve sürdürülebilir turizm amacıyla arıtma tesisi yatırımı gerçekleştirilmiştir. Burada Belek-1 Atıksu Arıtma Tesisi, Belek-2 Atıksu Arıtma Tesisi yapılmıştır.

Günümüzde değişen turizm anlayışı gereği, iç ve dış turizm olarak birlikte ele alan bir anlayışla, turizmin yoğun olduğu bölgelerde vatandaşlarımızın isteklerini karşılamak amacıyla halk plajları projesi geliştirilmiştir. 2019 yılında başlayan projeye, bugün 10 adet beş yıldızlı kalitesinde ücretsiz halk plajı vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur. Geçen yıl Manavgat ve Serik’te halk plajları, bu yıl da Kemer ilçesi Beldibi Çifteçesmeler’de, Kemer ilçesi Beldibi Bahçecik’te ve Muratpaşa Güzeloba’da yani Lara’da ücretsiz halk plajları vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur. 2023 yılında 6 adet plaj daha hizmete sunulacaktır.

2022 yılında Uluslararası Çevre Eğitim Vakfınca yapılan değerlendirmeler sonucunda, ülkemiz 531 plajla 3’üncü sırada yer almıştır. Ayrıca, ülkemizde 24 marina, 15 turizm teknesi ve 5 bireysel yatın da Mavi Bayrak’la ödüllendirilmesi uygun görülmüştür. Kıyıların korunmasında, çevre bilincinin geliştirilmesinde ve turizm pazarlamasında Mavi Bayrak Programı’nın önemli bir yeri bulunmaktadır. Esasen, bir çevre ödülü olmakla birlikte uluslararası standart özelliği taşıması ve uygulama alanının kıyıları olması nedeniyle, turizm sektörü açısından büyük bir öneme sahiptir.

Tabii ki bu seneki benim 8’inci bütçem. Geçmiş yıllardaki bütçelerde, özellikle 2016 yılı bütçesi görüşülürken o yıl uçak düşürülmüştü, “Eyvah, bu uçak Antalya’ya düştü, turizme çok büyük zararları olacak.” denilmişti. Arkasından pandemi geldi, yine, aynı şekilde... Fakat turizmimiz çok iyi yönetildiği için şükürler olsun ki bu sene çok rahatız. Şu anda, ilim olan Antalya’ya 13 milyonu aşan turist geldi.

Önemli olan, altyapıların yapılmasıydı. Bu konuda da Sayın Bakanımızın destekleriyle ve iyi tanıtımla turizmimiz belli bir yere kadar geldi ve önümüzdeki yıllarda daha da iyi olacağı düşüncesi var çünkü altyapımız da iyi, iyi de yönetiliyor şu anda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Ben bu duygu ve düşüncelerle, Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diler, selam ve saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Fikret Şahin, buyurun lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de 2023 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, bir görüntü üzerinde ben size anlatmak istiyorum. Balıkesir’imizin tarihî bir meydanı vardı daha önceden. “Vardı.” diyorum çünkü yapılan büyük bir AVM’yle, o meydandaki 1470 yılında yapılmış olan Hacı Ömer Camisi sadece minare olarak görünür hâlde kaldı, AVM o camiyi tamamen ortadan kaldırdı artık. Bakın -şurada gördüğünüz- ortada sadece minaresi var ve bu cami, 1470 yılında yapılan Hacı Ömer Camisi.

Bakın -ikinci görüntüye geçecek olursak- yine bu AVM’nin önünde 1800’lü yılların sonunda yapılmış şadırvanımız var, yine 1800’lü yılların sonunda yapılmış olan Saat Kulemiz var, Kuvayı Milliye Müzemiz var, 1380’li yıllarda yapılmış Hacı Ali Camisi var. Yani tam bir tarihî yarımada gibi bir bölgeye, bu şekilde, bıçak gibi bu AVM’ye, maalesef, Anıtlar Kurulu izin vermiş ve ben bu konuyu mayıs ayında soru önergesiyle size ilettim, maalesef, bir cevap gelmedi hâlâ. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bunun sorumluluğunun Kültür ve Turizm Bakanlığında olduğuna dair cevap verdi.

Sayın Bakanım, -üçüncü görsele bakacak olursanız- bu da Balıkesir’imizin daha önceki hâli. Bakın, tarihî yapılarımız, şadırvanımız, Saat Kulemiz, Kuvayı Milliye Müzemiz gözüküyor. Yani giderek kültür varlıklarımızı bu şekilde harap etmiş durumdayız ve bu konuya ilgi göstermenizi rica edeceğim. Bu, Balıkesir’in kanayan yarasıdır.

Birinci görüntüye tekrar dönersek, bakın, bu noktadan geldiğimiz nokta ne kadar kötü. Bakın, minare sadece böyle kalmış ve 1470 yılı, Fatih’in İstanbul’u fethinden...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Peki, peki Sayın Başkanım.

İlginizi bekliyorum Sayın Bakan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu arada, Süleyman Bey, biliyorsunuz Komisyonu çekmiyoruz, kuralımız öyle. Özellikle bu Komisyon görüntüsünü kullanmamasını... Kuralımız öyle, kendisini çekebilir ama Komisyonumuzun görüntüsü çekilmemeli. Fikret Bey eminim o görüntüleri kullanmaz.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Başkanım, görüntüyü çektim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O ayrı, görüntü zaten görünüyor.

Teşekkür ediyorum.

Emine Gülizar Emecan Hanım’ın söz talebi var.

Başka söz talebi olmazsa Emine Hanım’dan sonra soru-cevap bölümüne geçeceğiz. Talebi olanlar lütfen girsinler sisteme.

Artık belli bir saate geldik, çok sayıda da oylamamız var bugün, çok sayıda kurum var; onu da hatırlatayım.

Sayın Cavit Arı, Sayın İbrahim Aydemir... Başka arkadaşımız yoksa bu 3 arkadaşımızdan sonra soru kısmına geçeceğiz.

Emine Hanım, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlarımız, sayın basın emekçileri; öncelikle, günün bu ilerleyen saatinde herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2023 bütçesini görüyoruz. Tabii, iki alan var, hem kültür hem turizm; birbirinden ayrı konuşmak gerekiyor ikisini de.

Özellikle turizmle ilgili birkaç şey söyleyecek olursam -ki şu ana kadar konuşmacı arkadaşlar birçok konuya değindiler- elbette ki ülke ekonomisinde turizm gelirlerinin önemi çok büyük, biz de önemsiyoruz. Son istatistiklerine baktığımız zaman TÜİK'in, turizm gelirlerinde bir artış olduğunu da görüyoruz ve bunu da tabii ki olumlu karşılıyoruz. Sonuçta, iktidar da özellikle cari açığın kapanması için turizm gelirlerini çok önemsemekte, bunu ekonomik verilerde de görüyoruz. Ancak sizin Bakanlık olarak ve şahıs olarak da "Turizmin geliştirilmesinden anladığımız acaba nedir?" diye baktığımızda, Sayın Bakanım, yapılan uygulamalardan gördüğümüz, sit alanlarının imara açılması ve bu alanlara beş yıldızlı otellerin dikilmesi olduğunu görüyoruz çünkü bu konuda çok agresif bir çalışmanın yürüdüğünü de ülke genelinde görüyoruz. Her yerde özellikle sit alanlarının açılmasına karşı vatandaşlarımızdan çok büyük tepkiler var, eylemler var. Özellikle Ege Bölgesi'nde, Marmaris'te, Bodrum'da, Muğla'da, birçok yerde -şimdi çok detayına girmek istemiyorum ki bölge vekillerimiz zaten o konulardan detaylı şekilde bahsettiler- sit alanları turizme açılarak turizmin destekleneceğini zannediyorsunuz ama başka yapılacak çok şey var.

Şimdi turizmden devam edecek olursak -yine mutlaka konuşmacı arkadaşlarımız bahsetmiştir ama- siz aynı zamanda bir iş insanısınız, kaç yıldır da burada Bakanlık görüşmelerini yapıyoruz fakat turizmin gelişmesinde, teşvik edilmesinde, özellikle teşviklerden yararlanma noktasında sizin biraz daha etik davranmanız gerekmez mi? Bazı arkadaşlarımız -basına da yansıyan şeyler oldu- vekil arkadaşlarımız da değindiler; size ait olan 2 tane otel zincirine son iki ayda çok yüksek miktarda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı teşviklerinden verildiğini görüyoruz. Ben merak ettim, hem haziran ayının hem de temmuz ayının bu teşvik listesine girdim Sayın Bakan, bütün verilen teşviklere baktım ve bir tanesi MRA Turizm ve Otel İşletmeciliği Anonim Şirketi -şu an önümde açık liste- 2 milyar 350 milyon TL'lik bir teşvik... Bu ayın listesinde rekor sizin firmanızda, en büyük teşvik size verilmiş; diğer firmalara bu kadar büyük teşvik yok. Aynı şekilde, haziran ayında da Voyaj Turizm Otelcilik İşletmesi ve İnşaat firmasına 2 milyar 150 milyon TL'lik bir teşvik verilmiş. Aynı ayda -birkaç ayı daha taradım- hakikaten bu kadar yüksek teşvik verilen hiçbir sektör, hiçbir firma yok, en yüksek teşvikler sizin şirketlerinize verilmiş Sayın Bakan. Şimdi, diyeceksiniz ki: Benim bu şirketlerle artık organik bir bağım yok, ben Bakanım. Yani bunu bu şekilde anlatamazsınız, önce onu söyleyeyim. Şimdi, teşvikler verilirken de o zaman, hem sit alanlarının imara açılmasıyla ilgili büyük sıkıntımız var hem de teşvikler verilirken oransız verildiğini görüyoruz. O zaman, şöyle, en azından soru sorayım: Turizm teşvikleriyle ilgili, verilen teşviklerle ilgili bize rakamsal olarak biraz daha bilgi verebilirsiniz.

Şimdi, Sayın Bakan, buradan biraz kültüre geçmek istiyorum. Turizm alanında bunlar yaşanırken Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne kayıtlı 608 özel tiyatrodan 503'ünün aktif olmadığını görüyoruz. Şimdi, Bakanlığın kültür çalışmalarıyla ilgili evet, yapılan her şeye teşekkür ediyoruz, güzel çalışmalar var yani Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi, bunlarla ilgili... Ama özel tiyatrolarda bakın, 608 tiyatrodan 503'ünün aktif olmaması ne demek Sayın Bakan? Geçen sene ve pandemi döneminde, sürekli konuşmalarınızda özel tiyatrolara çok büyük destekler verdiğinizi söylediniz. Peki, neden kapanıyorlar? İzleyici mi gitmiyor? Bu kadar enflasyonun yüksek olduğu bir ortamda -resmî enflasyon yüzde 85'i geçti, halkın enflasyonu dediğimiz enflasyon gerçekte yüzde 180'i geçti- artık bu tiyatrolar ayakta duramaz hâldeler. Ne yapmayı düşünüyorsunuz bu tiyatrolarla ilgili? Turizm alanında bu kadar teşvikler alınırken siz özel tiyatrolarla ilgili ne yapacağınızı bize açıklamamız gerekiyor.

Yine, Sayın Bakan, bir konuyu daha gündeme getirmek istiyorum. Şimdi, sanata ve sanatçıya düşman bir politika izliyorsunuz dediği zaman hemen kızılıyorsunuz, arkadaşlarımız da sinirleniyorlar ama bu yaz boyunca İçişleri Bakanlığı bünyesinde valilikler ve kaymakamlıklar konserleri yasaklamaya devam ettiler. Bakın, gece saat birden sonra müzik yasağı hâlâ devam ediyor pandemiyle ilgili bütün önlemler kaldırılmışken. Şimdi, siz, Kültür ve Turizm Bakanı olarak bu uygulamalar hakkında ne düşünüyorsunuz? Ya, sizin yine bir vekil arkadaşımız da söyledi, ben de aynı şeyi söyleyeceğim. Bütün beş yıldızlı otellerde -sizinkiler de dâhil- eğlenceler, müzikler devam ederken niçin bu toplumun gençlerinin, insanların festivallerden, müziklerden yararlanmasını engelliyorsunuz ya da engellenmesine göz yumuyorsunuz Sayın Bakan? Niye sesinizi çıkarmıyorsunuz? Bakın, önümden bir liste var, ben bunun hepsini burada sayamam. Liste iptal edilen konserler ya! Birkaç tanesini söyleyeyim sadece. İşte, Pinhâni'nin 30 Eylülde Edirne'de yapılması planlanan konseri. İlkay Akkaya'nın 25 Eylül Urfa konseri, valilik tarafından. Zakkum Grubu 10 Eylülde Urfa'daki konseri, Zeytinli Rock Festivali, Zonguldak Kozlu Müzik Festivali, 28-31 Temmuz, Munzur Kültür ve Doğa Festivali, Melek Mosso konseri, Isparta Uluslararası Gül Festivali. Daha çok var yani hepsini burada tek tek saymayayım ama bütün bunlar hakikaten büyük bir sorun teşkil ediyor sizin Bakanlığınız açısından da. Bugün bu ülkede insanların, aslında, bu kültür festivallerini, bu konserleri yasaklayarak bir parça olsun -şu ekonomik koşullar, şu kötü koşullar altında- mutlu olma haklarını ellerinden alıyorsunuz.

Evet, Sayın Bakan, konu çok, bünyenizde de kurumlar var. RTÜK çok konuşuldu ama konuşuldu diye konuşmaktan vazgeçmeyeceğim. RTÜK hakkında birkaç şey söylemek istiyorum. Evet, artık 2016'daki darbe girişiminden bu yana Radyo ve Televizyon Üst Kurulu muhalif medya üzerinde geniş kapsamlı bir baskı uygular hâle geldi ve hâlâ da bunu devam ettiriyor. Yani artık Türkiye'de "yayın yasağı" diye bir kavram oluşmuştur. Aslında, RTÜK yapması gereken görevlerin çok çok dışına taşmıştır. Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinin "RTÜK cezaları araştırılsın." önergesi de maalesef, AKP'li ve MHP'li arkadaşlarımız tarafından reddedildiği için bu konu da Mecliste araştırılamıyor.

Şimdi, birkaç şeyi hızlı bir şekilde saymak istiyorum. Sadece ekim ayına bakalım, sadece ekim ayına, RTÜK medya üzerinde nasıl bir sopa hâline gelmiş? Ekim ayının 2'nci haftasında Amasra'da 41 madencimizin ölümüne neden olan maden cinayetlerindeki ihmallerin sıralandığı Sayıştay raporları için ne oldu? Bir dezenformasyon damgası basıldı Sayın Bakan. Basın kartı iptal edilen Alican Uludağ'ın davetli olduğu Anayasa Mahkemesi törenine girişi yasaklandı. HSK'deki atamaları yazan Gerçek Gündem Editörleri Faruk Eren ve Furkan Karabay'a jet hızıyla hapis cezası verildi. AKP'li belediyelerin araç kiralama ihalesi, suç işleyen ilçe başkanlarının cumhuriyet savcısı yapılmasına ilişkin belgelerin haberlerine erişim engeli getirildi. Tele1'e üç gün süreyle kapatılma cezası verildi. Bu yılın ilk on ayında Halk TV'ye 16 kez, Tele1'e 14, KRT'ye 6, FOX TV'ye 4, Flash Haber'e 4 kez, toplam 44 yaptırım kararı; 11,5 milyon lira para ve çok sayıda ekran karartma cezası verildi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sürenizi aşmış durumdasınız, son cümlelerinizi alayım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tekrar, RTÜK’ün baskı ve sansür aracı olduğunu ifade ederek ve bu konunun gerçekten çok önemli olduğunu da belirterek ben sözlerime son veriyorum.

Yine de bütçenizin ülkemiz adına, vatandaşlarımız, tüm turizm ve kültür alanında çalışan emekçilerimiz adına hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler Emine Hanım.

Şimdi 3 arkadaşımız var, sırasıyla söz vereceğim.

Önce Salih Cora Bey’e, sonra Cavit Arı Bey’e, daha sonra da İbrahim Aydemir Bey’e...

Hazır değilsiniz galiba.

İbrahim Bey, o zaman siz buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, şahsınızda bütün heyete saygı sunuyorum.

Bülent Bey burada, birçok arkadaşımız burada. Pandemiden önce Bakanlıkta bir toplantı yapmıştık, siz bizi davet etmiştiniz, gelişmeleri aktarmıştınız, çalışmalarınızdan dolayı bilgi sahibi olmamızı sağlamıştınız, çok önemliydi. Orada bir vurgu vardı, hiç unutmadım, pandemi şartları yoktu: “Böyle giderse bu yıl sonu itibarıyla turizmde 35 milyar dolarlık bir gelir hedefliyoruz.” diye bir kayıt düşmüştünüz. Sonra pandemi şartları orta yere çıktı, 12 milyar -zannediyorum, o civarlarda- rakamına kadar düştük. Şimdi, geldiğimiz noktada -bugün açıkladınız- 44 milyarlık bir hedefimiz var yıl sonu itibarıyla. Şimdi, buna rağmen, şu rakama rağmen “Turizmde mesafe alamadık.” filan deniyorsa hakikaten gözünü kapatmak gibi bir hâl var demektir. Neye gözünü kapatma? Hakikatlere gözünü kapatma.

Bakın, Değerli Bakanım, şimdi, kardeşim, RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin Bey burada, sabahtan beri ona yükleniyorlar. Bu hafta sonu Erzurum’daydım, Erzurum’da bir yerel televizyonumuz var, yerel dediğim ulusal çapta yayın yapıyor; Kardelen TV, ismini de veriyorum. Program sonrası yayıncı çocukların bana sitemi vardı, neydi? “Efendim, sizi bir vakit çıkarmıştık yayına.” Orada böyle bir faullü hâl çıkmış -neyse- RTÜK, ondan dolayı televizyona ciddi bir ceza kesmiş. Bu televizyon karşı tarafı ifade eden öyle Tele1 gibi yahut da -ne bileyim- diğer saydıkları gibi asıp kesen bir televizyon değil, fevkalade makul, dahası bize yakın bir televizyon ama RTÜK hakşinas davranıyor. Öyle üfürmesi kolay, orta yerde ya, yaşadıklarımız var ya! Biraz da bu taraftan bakın, lütfen ya! Sonra kim bu arkadaşımız ya, bu arkadaşımız kim? İçimizden birisi, bizim insanımız, böyle abanarak nereye yürüyoruz ya! Yazık, günah değil mi bu insanlara? Bunların da evlatları var, bunların da huzursuz olma gibi bir katsayıları var. Olur mu böyle bir şey!

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Tele1’e niye abanıyorsunuz?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yanlışla yanlış diyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hakikatin dışında söylemeyin, gerçeği söyleyin.

Bakın, ben Rıdvan Bey’e teşekkür ediyorum, Allah razı olsun, bir gerçeğin üstünü açtı. Ne dedi? “Ben Türkmen’im, ben Yörük’üm. Türkmenlerin, Yörüklerin problemleri var. Problem yaşıyoruz, Bakanımızdan köylerdeki âdetlere, şunlara, bunlara dönük önü açılısın.” diye bir şey söyledi. Eyvallah, teşekkür ederiz. Aslında, bununla neyi söyledi, biliyor musunuz? Şimdi, efendim, Garo Bey diyor ya: “Eşit yurttaşlık, birilerini ötekileştirme...” Demek ki ötekileştirme yok, her kesimde sıkıntı olabiliyor. Bir defa, bizim devlet anlayışımızda... Bakın, bizim beş bin yıllık geçmişi olan bir devletimiz var ve bu,

o gündün bugüne yani o serencam, o süreç bizi hep böyle ayırsız gayırsız gitmeyi... Yani, yolumuzu öyle aydınlatmıştır, öyle götürmüştür; öyle olduğu için de kalıcı olmuşuzdur. Biz kime “öteki” demişiz? Böyle bir şey olabilir mi?

Alevilerle ilgili kayıtlar düştü burada. Sevgili Bakanım da bilir, bir ifade var: Gole Çetu. Duydunuz mu? Zazaca “suların bulunduğu yer” anlamına geliyor. Tunceli’de Alevilerin çok mübarek gördüğü, kutsiyet atfettiği bir yer. Oraya bizzat ben ve o zamanki Orman Bakanımız Veysel Eroğlu Bey birlikte gittik; orayı çok dört başı mamur hâle getirmişiz. Efendim, bizden önce -yani belediyeler HDP’liyken veyahut bir başka yerdeyken- hiç ilgi göstermemişler ama biz orayı kayyumla beraber dört başı mamur hâle getirmişiz ve orada bin civarında keklığı doğaya saldı; bunu özellikle söylüyorum. Niye? Bizim Alevi kardeşlerimizi öte tarafa koymak gibi bir derdimiz olabilir mi ya? Her vesile söylüyoruz: Aleviler bu vatanın asli sahipleri ya! Böyle bir şey olabilir mi? Ve bizim kültürümüzde bu var.

Bakın, ben size bir şey söyleyeceğim: Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu’nu duymuşsunuzdur, millî kıvamı yüksek bir isim; Alevilerle ilgili uzunca düştüğü notlar var, tarihî geçmişimizi de dercederek düşmüş, oradan sadece bir dürlüğü okuyacağım. Yıldırım Gençosmanoğlu diyor ki: “Fitne, fesat bir kör kuyu/ Bir olmaktadır Türk’ün huyu/ Vatanımın kırk bin köyü/ Karaevli, Bayat, Kayı/ Bir temel, bir duvar, bir taş/ Alevî, Sünnî, Kızılbaş.” Böylesine kayıtlar düşmüşüz ve bu, Alevi değil yani Kızılbaş değil, Sünnî ama asla Alevi’yi kendinden ayrı görmek gibi bir insanlık dışı hâle gelmemiş, böyle bir şeyimiz yok bizim. Bizim böyle bir şey...

RİDVAN TURAN (Mersin) – O işin edebiyatı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nasıl?

RİDVAN TURAN (Mersin) – İşin edebiyatı diyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, ne edebiyatı kardeşim! Biz de yaşıyoruz, bizim de etrafımızda Alevi kardeşlerimiz var; öyle şey olur mu ya? Böyle dediğinde olmaz, oraya bakmayalım; öyle şey olur mu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli kardeşlerim, değerli arkadaşlar; herkes sırası gelince fikrini söylesin, karşılıklı konuşursak bitiremeyiz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, bakın, Rıdvan Bey ben size bir şey söyleyeyim: Burada bir serzenişim var, Bakan Bey’e serzenişim var. Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğü bizim Erzurum’u ifade ediyor, Erzurum’u. Nasıl ifade ediyor? 1048 yılı, ilk defa bizim coğrafyamızda vatan olarak vakıf senedinin imzalandığı zaman dilimidir. Nerede imzalanmış? Pasinler’de, Erzurum’da. 1048 bir başka şeyi ifade ediyor; Pasinler Savaşı’da Bizans’a ilk mağlubiyeti tattırdığımız zamanın adıdır. Sabahleyin bir arkadaşımız, oradan birisi logoyla ilgili “Niye bu logo değişti?” filan dedi. Haklıydı; logo değişmiş, 1048 yok. Niye yok kardeşim ya? Bu 1048 nereye gitti? Bakın, ben Bakanlığımıza serzenişte bulunuyorum: Nerede bu 1048? 1048, bizim için bir mühür ifade ediyor, milletimiz için bir mühür ifade ediyor. Demek ki ara ara bu neviden -ben bunu yanlış olarak değerlendiriyorum- bu yanlışlar neşet edebiliyor. Bunu gördüğümüz zaman, bu hâli gördüğümüz zaman, bütünüyle devleti dışlayıcı, efendim, kurumları dışlayıcı, Bakanlığı suçlayıcı bir pozisyona gerek yok ki neyse hâli arz etmek ve düzeltmek lazım. Şimdi, ben de Bakanımızdan bunun düzeltilmesini istiyorum; mutlaka ama mutlaka oraya 1048 tarihi dercedilmeli.

Bir başkası, arkadaşlar.. Tabii, diyeceksiniz ki “Ya, sen niye bunlara cevap veriyorsun?” Ne yapayım ya, cevap vermesen de orta yerde kalıyor. Şimdi, Ahmet Hamdi Çamlı diye bir arkadaşımız var, kardeşimiz var, İstanbul Milletvekili; kendisi burada değil. O yokken, daha önce vuzuha kavuşmuş, bakın, daha önce açığa çıkmış, cevapları verilmiş bir mevzu üzerine bir milletvekili, üstelik ismini açarak ithamda bulunuyor, ilzam ediyor. Ben kendisine belgesini gönderdim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben de size gönderdim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama böyle olmaz güzel kardeşim!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben de size gönderdim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani, sana, bak, belgeleri... Hayır, adam sahici.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben konuyu iyi biliyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, orta yerde bir tane çeşme var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, diyalogla bitiremeyiz. Herkes fikrini söyleyecek, dinleyeceğiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Konuyu iyi biliyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, orta yerde bir çeşme var, imha olmuş bir çeşme. Bunu parasını verip almış bir aile...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İbrahim Bey, konuyu iyi bilmiyorsunuz, mahcup olursunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kardeşim, beni dinler misin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sonra bir araya gelip incelersiniz, burada bu tartışmayı uzatmayalım lütfen, rica ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çeşmeyi, orayı satın almış adam, parasını vermiş, tapusunu almış tamamen darmadağın hâlde; bunu ihya etmiş, sonra oraya bir tane tabela koymuş, değil mi, tarihî geçmişini tarif eden bir tabela koymuş. Aileyle de bir ilgisi yok, üstelik rahmetli babasının da böyle bir hayali varmış, onu da yaşayamamış. Buna müteşekkir olmak yerine gelip burada, adamı, sanki... “Bina yapmış.” diyorsun ya, ne binası güzel kardeşim ya!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Cami duvarına aynı taşları...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, bırak kardeşim ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Gergerlioğlu, rica ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, ben burada bir şey söyledim, ara ara söylüyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben sana bir şey demiyorum, savunma!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Derinleştiremeyiz burada bu tartışmaları, rica ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Gamze Başkanım, bakın, siz de o neviden not düştünüz mü bilmiyorum ama biraz önce Emine Hanım düştü: “Efendim, konserler iptal ediliyor. Niye iptal ediliyor?” Yakın zamanda, ben bir vesile Genel Kurulda ya da burada gene söyledim: İngiltere’de Uğur Işlak’ın konseri iptal edildi, üstelik de bir tariz, bir taciz ifade edecek tarzda yaptılar bunu, bir gün kala “Senin konserini iptal ettim.” dedi. Güvenlik gerekçesi koydu.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Kimin konserini iptal etti?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şu listeyi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hasılı bize abanmamak lazım, hele bir dışarıya bakın. Sonra, terörle ilintisi olanların konser verme hakkı nereden çıkmış? Teröristleri yukarı çıkarınların... Bırakın onları...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İbrahim Bey, bir dakika, benim...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – 16 sanatçı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, son cümlelerimizi alalım.

Bir müsaade edin, İbrahim Bey toparlasın.

Son cümleler lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Kabul etmiyorum!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ama yanlış!

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Teröristle ne alakası var!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ne alakası var!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kardeşim, terörle ilintisi olan, sonradan açığa çıkmış bir isim. Belediye tarafından iptal edildiyse ne diyorsun sen ya!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Melek Mosso'nun terörle ne alakası var!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, bırak ya sen de! Benim söylediğimi anladınız siz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, tamamlayın lütfen.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ama sanatçıları zan altında bırakıyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Niye bağıryorsun?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ama zan altında bırakıyorsunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Genelleme yapamazsınız!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Genelleme yapmıyor İbrahim Bey, zannetmiyorum, spesifik bir şeye atıfta bulunuyor ama ben de anlamadım.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ama siz söylüyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kardeşim, konseri iptal edilen bir isim yakın zamanda terörle ilintili olduğu için, teröristleri methettiği için, efendim, PKK'nın, bilmem, yayın organlarında çıktığı için belediye onu iptal etti.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Neden zan altında bırakıyorsunuz bu kadını?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Niye benim süremi alıyorsunuz, al zaman konuş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, bağlayın lütfen, tamamlamamız gerekiyor.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ama siz söylüyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Allah Allah, senin dediğini mi söyleyeceğim ben.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Diğerleriyle ilgili...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, lütfen... Emine Hanım, rica ediyorum, lütfen.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Neden zan altında bırakıyorsunuz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, siz deminden beri Bakanı zan altında bırakıyorsunuz, adamcağıza ne iftiralar atıyorsunuz.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ya, bırak, Bakana hiçbir zaman bir şey söylemedim ki!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – E, sen söylemediysen niye karışyorsun ya? Sen niye karışyorsun, seninle ne ilgisi var?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özkan Bey, yerinize oturun lütfen.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Böyle bir şey olur mu ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özkan Bey, oturur musunuz yerinize.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ben Bakana hiçbir şey söylemedim ki ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen niye karışyorsun?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sen neden zan altında bırakıyorsun?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özkan Bey, sakın olun, sakın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kimi zan altında bıraktım?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Melek Mosso’yu zan altında bırakıyorsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özkan Bey, sakın olun, öyle bağırmayın, oturun lütfen yerinize.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kimi zan altında bıraktım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, siz son cümlelerinizi söyleyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen terörü metheden kadını mı methediyorsun burada, ne diyorsun?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ne alakası var ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – E, alakası var işte, ben onu söylüyorum. Sana mı soracağım sonra.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ben sana mı soracağım?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, bırak, haddini bil!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Otur yerine!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar... Özkan Bey...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sanat camiasını hiçbiriniz düşünmüyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Özkan Bey, bir oturur musun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bana bağırarak ne yapıyorsun sen ya?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, bir saniye... Bir saniye arkadaşlar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne kadar şımarıklık bu ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye, sürenizi durdurdum, son cümlelerinizi alacağım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, o bir yerlere...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir şey söyleyeceğim: Değerli arkadaşlar, ben de kimi kastettiğini bilmiyorum ama İbrahim Bey spesifik, belli bir kişiye yönelik bir ifadede bulunuyor, açıklamak zorunda da değil. Bunu genellemek elbette doğru değil ama belli bir isme ilişkin bir ifade ortaya koyuyor, genel anlamda böyle bir iddia ortaya koyduğunu düşünmüyorum. Bunu çok fazla uzatmanın da bir anlamı yok.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hiçbir haklı gerekçesi yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, bir iki cümleyle bağlayalım İbrahim Bey, rica ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, en az iki dakikamı aldılar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bakan, 14 kuruma ait 54 oylama yapacağız değerli arkadaşlar.

Bir dakika ek süre veriyorum, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, böyle bir şey olabilir mi ya! Yani Bakana “Yok teşvikleri aldın, bilmem...”

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yalan mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Onlara da bir şey söylemem lazım, adamcağız...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bakanın kendisi cevap versin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bakan Bey de bir şeyler söyleyecek, ona da bırakalım biraz.

Son bir dakika süre veriyorum İbrahim Bey, müdahalelerden dolayı bir dakika süre veriyorum.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bizim Erzurum’da Mecidiye Tabyası’nda bir harp müzesi talebimiz vardı; şu anda proje aşamasında, onun hayat bulmasını istiyoruz. Bir başkası, Kiremitlik Tabya’da gününbirlik turizm tesisi inşası söz konusuydu. Bir başkası da Erzurum Kalesi’ne bir seyir terası ve yürüyüş yolu talebimiz vardı; bunu Kültür Turizm İl Müdürümüz de biliyor, beraber takip ediyoruz, müzahir olursanız çok memnun oluruz. Allah razı olsun, Erzurum’a çok ciddi hizmetleriniz oldu. Özellikle Üç Kümbetler’de o tanzim edilen hâl, kalenin etrafı filan hepsi dört başı mamur ama yetmez dahasını istiyoruz. Tabyalarla ilgili özellikle talebimiz burada cari olsun. Bütçemiz hayır, uğur getirsin inşallah.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önerge verseydin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – E, koymadınız ki arkadaş ya, bir şey söylemeye...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, İbrahim Bey.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Cavit Arı’ya söz veriyorum.

Buyurun, Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar ve sevgili basın mensupları; ben de sizleri saygıyla sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Öncelikle, ben de RTÜK’ten başlamak istiyorum, çok konuşuldu ancak ben sadece şunu söylemek istiyorum RTÜK’le ilgili: CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’nun sosyal medyada paylaştığı açıklamayı yayımlayan televizyon kuruluşlarına, yasa ihlali yaptığı gerekçesiyle 4 tane TV kanalına üst sınırdan idari para cezası verildi.

Sayın RTÜK Başkanı, bakın, Sayın Genel Başkanımız sosyal medya üzerinden bir canlı yayın paylaştı ve 4 tane kanal da bunu yayınladı. Bir Genel Başkanın, bir siyasetçinin bir canlı yayında ne konuşacağını o sırada o TV kanalı bilmez, bilmeyebilir. Meclis Genel Kurulunda da burada da bizler konuşurken herhangi bir çekim yapıldığında, herhangi bir canlı yayın yapıldığında o TV kanalı ne konuşulacağını bilmeden çekim yapar, yayın yapar ve bu kanallar da açıklanan canlı yayına istinaden yayın yapmıştır, Genel Başkanımız da haklı eleştirilerde bulunmuştur. Yani ne konuşacağını bilmeden 4 tane kanal yayın yaptı diye ceza verilebilir mi? Esas en önemli yanlışlıklardan biri bu. Sizin buradaki amacınız, bir yandan bu kanalları susturmak ama bir yandan da muhalefetin sesini kesmek; bu, bilinen bir gerçek.

Bir sözüm de Sayın Bakana. Burada konserler ve festivallerin iptaliyle ilgili çok sayıda eleştiriler yapıldı ancak Sayın Bakanın bu konuda bir açıklaması var, diyor ki Sayın Bakan: “Son günlerde iptal edilen festival ve konserlerle ilgili olarak hukuk yoluyla karar düzeltme talep edebileceklerine dair...” yol gösterdiniz Sayın Bakan. İlçe kaymakamları veya valiler, Bakan olarak gittiğinizde onlar sizi Bakan sıfatıyla karşılayan kamu görevlileri yani kaymakamlar, valiler. Siz bunlara yani bu kaymakamlara veya valilere özellikle özgürlüklerin daha iyi kullanılması adına ve ülkenin prestiji adına daha dikkatli olmaları gerektiğini önerme görevinde, yetkisinde, makamında olan bir kişiyken siz konserleri iptal edilenlere veya sanatçılara mahkeme yolunu göstererek, aslında, daha da büyük bir yanlışla imza attınız bu görüşünüzle beraber. Sizin göreviniz o kararı verenlere doğruyu göstermekken mağdur olanlara mahkeme yolunu göstermektesiniz; bu, bence daha da yanlış bir açıklama oldu.

Şimdi “turizm” deyince şunu söylemek isterim: Ben Antalya Milletvekiliyim ve Antalya açısından turizm demek, en önemli can damarımız demektir. Antalya’da turizm, tarım, Antalya’nın başta en önemli gelir kaynakları ve o nedenle de turizmin hem ülkemizde hem de Antalya’ımızda gelişiyor olmasından en büyük mutluluğu duyacak olan bizleriz yani bunun önemini en iyi bilen başta bizler oluyoruz ancak bu konunun bir bütün olarak ele alınması gerekir. Yani turizm ve kültürü birlikte değerlendirdiğimizde, özellikle turizm açısından doğal güzelliklerin, tesisleşmenin, personel kalifiyesinin ama bunların yanında hukuk, adalet, güvenlik, özgürlüklerin bir bütün ele alınması gerekir. Eğer bunlar tam anlamıyla oturmuşsa işte, o zaman turizmden daha da yüksek başarılar elde edilebilir, daha da güzel gelişmeler yaşanabilir.

Ben, özellikle emekçi arkadaşlarımızın taleplerinin olduğunu ve emekçi kardeşlerimizin çalışma koşullarının sıkıntılı olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Antalya’da çok sayıda turizm çalışanı var bildiğiniz üzere, 1 milyon 350 binlere yaklaşan, ülkemizde de 3,5 milyona yaklaşan. Sonuçta ekonomik anlamda mağdurlar çünkü sezon itibarıyla çok kısa bir süre çalışmaktalar, geri kalan kısımda büyük sorunlar yaşamaktalar özellikle ekonomik anlamda. Bunun yanı sıra başta Antalya olmak üzere, Merkez, Alanya, Manavgat, Kemer gibi ilçelerde, son dönemlerde, özellikle kira artışlarıyla beraber artık kalifiye turizm çalışanı, emekçisi buralarda çalışmaktan imtina eder ve başka yerlere resmen kaçır vaziyete gelmişlerdir. Bu konuyla ilgili ivedilikle bir çözüm bulunması gerekmekte ve yine, ayrıca, yabancı çalışan konusuna da bence daha dikkat edilmesi gerekir çünkü yabancılar çalışıp parayı alıp kendi memleketlerine gider vaziyette.

Antalya’da değişik platformlarda turizmle ilgili çalışmalar yapıldı, ben de katıldım bunlardan birkaç tanesine. Sektörün gerçekten çok esaslı temel sorunları var değişik başlıklarda ifade edilebilecek olan. İşte, maliyet odaklı işveren tutumları, hukukun üstünlüğü ve demokrasi, sektörün mevsimlik sorunları, nitelikli personel, nitelikli iş gücü ve işveren gücünün eksikliği, sektördeki kötü çalışma koşulları gibi saymakla bitmeyen değişik sorunlar var, bunları ayrıca dile getirebiliriz.

Şimdi, Sayın Bakan, Alanya’da Atatürk Evi Müzesi var. Burası 2020 Mayıs ayında restore edilecek gerekçesiyle kapatılmış ve yaklaşık iki buçuk yıldır ziyaretçiye kapalı Sayın Bakan. Burayı ya açın ya da restore ettirin. İki buçuk yıldır Alanya’da bulunan Atatürk Evi Müzesi kapalı vaziyette. Yine, Adrasan, Kumluca da Antalya’da en önemli turizm merkezlerimizden ve gerçekten çok önemli bir bölgemiz. Burada bir yüzer iskele meselesi var. Bu konuyla ilgili belediyemizin girişimleri var, bu konuda da sizlerin desteklerine ihtiyacımız olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Ve Serik’le ilgili sizlerin de çok yakından takip ettiğinizi bildiğim önemli bir konu var. Bu konu, bizleri 2020 yılından beri yani iki yıldır meşgul eden, daha doğrusu Serik halkını rahatsız eden bir konu Sayın Bakan. Burada hem Belek hem de Kadriye bölgesinde bir planlama yapıldı ve bu planlamada, günübirlik tesis alanları, turizm amaçlı spor kompleksinin bulunduğu alan, orman yangın üssü, kamping alanı gibi bölgelerde

daraltmaya gidilip 247.709 metrekairelik bir alan turizm tesis alanı ilan edildi. Bakın, bununla ilgili bir yargılama süreci devam etti ve yargılama sürecinde 28/1/2020 tarihli plan hakkında iptal kararı verildi. Bu iptal kararına karşı itirazlarınız oldu ve sonuç itibarıyla da Danıştay bu planın uygulanmasıyla ilgili yürütmeyi durdurma kararı verdi. Ancak genelde idarelerde pek görülmez, bir mahkeme yürütmeyi durdurma veya iptal kararı verdiğinde hemen apar topar burayla ilgili yeni bir imar kararı, belki yeni bir imar planı uygulaması. Burada amacın ne olduğu ortada. Bakın, amacın ne olduğu çok ortada; hızlı bir şekilde 14/6/2022, 21/6/2022 tarihli planlar yürürlüğe konularak... Danıştayın, bakın, Danıştayın 23/6/2022 tarihli yürütmeyi durdurma kararı -ki bu 1/100.000'lik plana daırdır- ve Danıştayın 2020/5905 sayılı Kararı'nda, burayla ilgili çok detay ve geniş gerekçeler ifade eden, sizin burada çevreye ve Belek ve Kadriye bölgesindeki elde kalan tek yere ciddi şekilde zarar vereceğinizine...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız...

CAVİT ARI (Antalya) – ...ve buranın mevcut hâlinin özelliğini kaybedeceğine dair hem bilirkişi raporu hem de mahkeme kararı var. Bu karara rağmen, burası, burada bulunan turizm tesis alanı sizin tasarrufunuzla geçtiğimiz günlerde satıldı. Bakın, şimdi, Danıştayın yürütmeyi durdurma kararı 1/100.000'lik ölçekli plana daırdır ve burada yürütmeyi durdurma kararı vardır yani buradan, siz, efendim, biz, işte, haziran ayında yeniden planlama yaptık, bu yürütmeyi durdurma kararı yayınlanmamıştı vesaire gibi gerekçelerle bu işten kurtulamazsınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, bir dakika.

Burada bir suç işlenmekte...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sürenizi aştınız, yirmi saniye de aşmış durumdasınız.

Teşekkürler.

CAVİT ARI (Antalya) – ...ve bu planlama yürütmeyi durdurmaya rağmen geçersizliğini korur...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, bir dakika.

Ve mevcut planlamaya karşı da açılmış dava var, bu açılmış dava şu an idare mahkemesinde devam ediyor. İdare mahkemesinde devam eden yargılama ve Danıştayın yürütmeyi durdurma kararı. Bu otel alanının yanında...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Salih Cora'ya söz vereceğim.

CAVİT ARI (Antalya) – Ama ne aceleniz var, yargılaması devam eden...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Arı, bu kadar önemli gördüğünüz bir konuya başta söyleseydiniz bu konuyu.

CAVİT ARI (Antalya) – Bunu da kamuoyuyla paylaşmamız gerekir. Bu, sizin turizme, turizmle ilgili konulara...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen Sayın Arı, rica ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – ...nasıl baktığınızın açık göstergesidir Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, şimdi, Sayın Salih Cora'ya söz vereceğim.

Maalesef, 62'nci -61'inci konuşmacımız olamadı bugün- 62'nci söz alan milletvekilimiz olarak Salih Bey'e söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Saygıdeğer Başkanım, teşekkür ediyorum.

Çok değerli Bakanım, kıymetli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığı ve bağlı kuruluşların 2023 yılı bütçesi üzerine ben de söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle herkesi saygıyla selamlıyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, konuşurken niye sesimi kesiyorsunuz? Beş dakika uzattınız İbrahim Bey'i.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müdahaleden dolayı, müdahale edildi.

CAVİT ARI (Antalya) – İbrahim Bey konuştu ama saatlerce.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çünkü müdahale edildi.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, bugün konuştuğumuz konuların merkezine kendi içerisinde çelişkili olsa da “kültür” kavramı oturmuştur. Kültür, çok yönlü, çeşitlilik gösteren bir kavramdır. Burada birçok milletvekilimiz farklı siyasi kültürlere sahip arkadaşlarımızdır, bunun bizi hoşgörülü ve saygılı bir yaklaşıma yönlendirmesi gerekmektedir.

CAVİT ARI (Antalya) – Bizi niye kesiyorsunuz ya! Orada hiç kesmiyorsunuz Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesiyorum, defalarca kestim.

CAVİT ARI (Antalya) – Kesmediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müdahaleden dolayı ek süreyi baştan söyledim.

SALİH CORA (Trabzon) – Bu anlayış doğrultusunda siyasetimizin temeli, hiçbir değerimizi, toplumsal kesimi ve kimliği dışlamadan, ihmal etmeden, kucaklayarak sivil ve özgür bir alanı oluşturmaktır. Kültür politikalarımızın da temelini bu düşünce oluşturmaktadır.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu yöntem ayıp yani.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne ayıptı ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sizin bu yaptığınız ayıp Sayın Arı. Ne diyorsunuz siz? Ne diyorsunuz? Hiç kimse size müdahale etmedi, bir dakika ek süre kullandınız, buna rağmen itiraz ediyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Oraya beş dakika verdiniz. Kaç kere verdiniz, saydım ben.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu mu sizin hukukçuluğunuz? Bu mu sizin adalet anlayışınız?

CAVİT ARI (Antalya) – Sizin adaletiniz oraya beş dakika verdiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hiçbir şekilde beş dakika olmadı, bir dakika ek süre verdim, bir dakika verdim. Arada durdurdum, ben müdahale ettim ve bir açıklama yaptım. Lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) – Açıklama, onu savundunuz, başka bir şey...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Arkadaşlar, siz konuşma yaparken kendinize beklediğiniz saygıyı ve hoşgörüyü biz de konuşma yaparken bekliyoruz. Onun için bunu hatırlatıyorum. Sözümü, bundan dolayı...

CAVİT ARI (Antalya) – Ben de ilk defa müdahale edeyim size.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu arada, tabii, başka bir arkadaşımız konuşurken bu yaptığınız da daha büyük bir ayıp.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, sakın olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir yere kadar, kusura bakmayın yani.

CAVİT ARI (Antalya) – Sizin haksızlığınızı ortaya koymak herhâlde ayıp değil bence.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Efendim?

CAVİT ARI (Antalya) – Haksızlığınızı ortaya...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ne ayıbı yaptım ben? Söyleyin ne ayıp yaptım?

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, sesimi niye kesiyorsunuz Başkanım? İkaz edin...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Başkalarının hakkını yiyorsunuz burada, fazladan konuşuyorsunuz, o yüzden kestim. Bir dakika sabrettim, devam ettiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – O taraf konuşurken kesmiyorsunuz işte.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müdahale oldu, baştan ilan ettim. Müdahaleden dolayı bir dakika ek süre veriyorum dedim ve bir dakika ek süre verdim.

CAVİT ARI (Antalya) – Beş dakika verdiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Beş dakika filan da vermedim, nereden çıkarıyorsunuz?

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç kere verdiniz, ben saydım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Nereden beş dakika olduğunu çıkarıyorsunuz? Böyle bir şey yok.

CAVİT ARI (Antalya) – En az üç dakika o zaman.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun, başardınız, beni de bu hâle getirdiniz. Teşekkür ediyorum size.

Buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Benim de insicamım bozuldu Başkanım.

Değerli arkadaşlar, yüzyıllardır aynı topraklarda yaşayan bu yüce milletin büyük bir kültürel mirasa sahip olmasının, aslında ülkemiz için çok büyük bir zenginlik olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Çok değerli bir hazinemiz var. Bu gerçeğin farkına vararak, demokrasi kültürümüzü de güçlendirerek, birlikte yaşama kültürümüzü destekleyerek, birlik ve beraberlik, kardeşlik duygularımızı pekiştirerek bir geleceği tasavvur etmemiz gerekiyor. Biz, bu anlayışla ancak dünyanın en saygın ve en güçlü ülkelerinden biri hâline gelebiliriz. Kültürel coğrafyamıza sahip çıkarak, toplumsal değerlerimizi kucaklayarak ülkemizin gelecek yüzyılını daha iyi planlayabiliriz. Bizim ana hedefimiz, kültürümüze, örf ve âdetlerimize, geleneklerimize ve toplumumuzun her bir kesimine sahip çıkarak, ülkemizin çevresinde ve dünyanın her bir tarafında istikrar, güven ve refah düzeyini artırmaktır. Bu çerçevede birbirimizi anlama ve ortak bir gelecek inşa etme anlamında büyük bir sorumluluk taşıdığımızı ifade etmemiz gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, biz, bu doğrultuda, ülkemizde Ayasofya Müzesini yeniden ibadete açarak bir vakıf eserimize aslına uygun bir şekilde sahip çıktık. Anadolu'nun her bir tarafında kiliseleri, camileri, havraları, manastırları, tarihî eserleri restore ederek geleceğe taşıma kabiliyetimizi bizzat tatbik eyledik. Bunun, aynı zamanda medeniyetimizin bize yüklediği sorumluluğun bir gereği olduğunu düşünüyorum. Batı şehirlerinde cami, kilise ve havrayı yan yana görmemiz mümkün değildir ama bizde cami de kilise de havra da yüzyıllardır yan yana, birliktedirler. Biz, işte, böyle bir medeniyetin temsilcileriyiz ve bunun da gereğini yapıyoruz.

HDP milletvekili fotoğrafları göstererek bir algı oluşturmaya çalıştı. Oysa ben beklerdim ki kendisi Sümela Manastırı'nın restorasyonu, Akçaabat ilçemizdeki Ermeni Kilisesi'nin restorasyonu nedeniyle bir teşekkür yaparak hakkı sahibine teslim etmesini arzu ederdik ama bunu göremedik.

Değerli arkadaşlar, ben şunu görüyorum: Siyasi istismar alanlarınızın muhafazakâr bir iktidar tarafından ortadan kaldırılması sizlere epeyce bir rahatsızlık vermektedir. Türkiye’de bir Kürt sorunu AK PARTİ tarafından çözülmüştür. Türkiye’de Alevilerin talepleri ilk defa Cumhur İttifakı tarafından karşılanmıştır. Türkiye’de el atılmayan birçok konu muhafazakâr devrimci Recep Tayyip Erdoğan’ın iradesiyle nihayete ermiştir.

Değerli Bakanım, Bakanlığınız artık daha sivil ve daha çoğulcu bir yapıya kavuşmuştur, toplumun tüm kesimlerine temas eden bir Bakanlık olmuştur, lakin bunları görmezden gelen arkadaşlarımız olmuştur. İYİ Partinin konuşmacısı, sözcüsü yaptığı konuşmada, kültür tasavvuru üzerinden yaptığı konuşmada, CHP Genel Başkanına bir cenaze töreninde yapılan saldırıyı kınayarak bize kültür dersi vermeye çalıştı ki o saldırıyı ben de bizzat o zaman Twitter adresimden kınamıştım ama aynı sıradaki arkadaşının şehit bacısına yaptığı küfrün de bizim kültürümüzde yeri olmadığını bilerek konuşmasını arzu ederdik.

Atatürk’ün harf inkılabına o günün koşullarını anımsatarak fikrî manada bir yaklaşım gösteren arkadaşımızın sözleri çarpıtılarak bunları ifade ve düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendirmeyenlerin, ülkemize ve Türk Silahlı Kuvvetlerine yapılan alçakça saldırıyı, kimyasal silah kullanıldığı yönündeki bir iftirayı, maalesef, ifade ve düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendirmesinin de ne yaman çelişki olduğunu görmekteyiz. Bizim askerimiz, görev yaptığı yerde sokakta dolaşırken güneş gözlüğü kullanmayı bile kibir olarak telakki eden bir kültürün evladı olarak görev yapmaktadır. “Kültür” denen kavram, bizim birbirimize ve bizden olmayanlara karşı davranma şeklimizdir. Elinize geçirdiğiniz mikroiktidar alanlarında ortaya koyduğunuz davranış modelleriniz, eylemlerinizi, aldığınız kararlar, rövanşist tavırlar da esasında sizlerin kültürünü yansıtmaktadır. Bugün de buradan kültür ve sanattan çok, maalesef ki politik bir nefret dili kullandınız. Bunu üzülerken izlediğimizi beyan etmek istiyorum.

Değerli Bakanım, turizm alanında da şunları söylemek isterim: Biz hem Akdeniz hem Karadeniz hem Kafkaslar hem Asya hem bir İslam hem bir Avrupa ülkesiyiz; hem Orta Doğu’da hem de aynı zamanda Balkanlara yakın bir ülkeyiz. Bütün bunlar tarih ve kültür havzamızın ortasında, aynı zamanda bizlere turizm için de çok büyük bir fırsat ortamı sunmaktadır.

Bu yıl hakikaten çok hareketli ve bereketli bir yıl geçirdik, Covid öncesi rakamları geçtik, dünya turizmdeki payımızı artırdık; turizmdeki 2023 hedefimiz olan 50 milyon turist, 50 milyar dolar turizm gelirini yakalayacağımızın işareti verilmiş oldu.

Aynı şekilde, Trabzon ilimizde de turizm noktasında çok yönlü bir hareketlilik oldu ve turizm sayesinde hakikaten Trabzon’da, şehrimizde esnafımız ve her bir kesim çok güzel bir sezon geçirdi. Bu alanda, Trabzon’da sadece körfez turizminin değil, aynı zamanda başka turizm alanlarının da geliştirilmesi noktasında bir turizm çalıştayını yapmayı planlamaktayız. Bu konuda, Trabzon’da turizmin bir “level” daha atlaması noktasında sizlerden destek bekliyoruz.

Değerli Bakanım, yine konuşmamda şunu ifade etmeden geçemeyeceğim. Ankara’da yaptığımız Millet Kütüphanesi ve Kongre Merkezi hakikaten şahane bir eserdir. Çocuklarımız zaman zaman oraya ders çalışmaya, kaynak araştırmaya gitmektedir ve ülkemizin her bir kesiminden herkesin akın akın kütüphaneye gittiği ve yirmi dört saat hizmet veren bu kütüphaneden çok önemli bir şekilde istifade eylediğini görmekteyiz. Bu büyük bir memnuniyet verici bir durumdur, Sayın Cumhurbaşkanımıza bu konuda teşekkür ediyoruz. Kütüphaneler çok önemlidir bizim yaklaşımımızda hatta şunu ifade etmek isterim ki İkinci Dünya Savaşı’nda bir subay şunu söylemişti: “Ülkemiz işgale kalkışıldığı zaman önce kütüphaneyi koruyun. Savaş donanmamızdan birisi eksik olursa yerine birini koyabiliriz ama kütüphanemize bir şey olursa yerini tamamlayamayız.” Bu manada, bu anlayışla Cumhurbaşkanımız ülkemize çok önemli bir eser kazandırdı, kendisine minnettarız.

Aynı şekilde, şunu da söylemek isterim. Atatürk Kültür Merkezinin de bütçesini görüşüyoruz. Hiçbir konuşmacı Atatürk Kültür Merkezinin, AKM'nin yeni hâliinden bir cümle kullanarak hiçbir şekilde bahsetmedi, bir güzelliğini ifade etmedi, kalitesini ifade etmedi. Bu konuda sizin ne kadar yoğun bir çalışma içerisinde olduğunuzu biliyoruz ve bunu başardınız, sizlere teşekkür ediyoruz.

Değerli Bakanım, yine, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığında çok önemli çalışmalar yapıldığına bizzat şahit olduk, gittik, gördük, bu konuda da Değerli Başkanımızı tebrik ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

SALİH CORA (Trabzon) – Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının yurt dışında çok önemli çalışmaları vardır. TİKA, Türk Bayrağı'nı her bir tarafta dalgalandırmaktadır. Bu kurumlarımızla gurur duyuyoruz. Vakıflar Genel Müdürlüğü zaten artık sadece şehir merkezlerinde değil, Türkiye'nin her bir tarafındaki bütün vakıf eserlerine sahip çıkmaktadır, kendilerine çok teşekkür ediyorum.

Bütçenizin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar bütçe kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır. Katkıda bulunan bütün milletvekillerine teşekkür ediyorum, 62 arkadaşımızın katkısı oldu.

Şimdi soru bölümüne geçiyoruz. Soru bölümünde toplam on beş dakikalık süremiz var. Bu on beş dakikanın maksimum on dakikası Komisyonumuzun üyesi olan milletvekillerimiz için kullanılabilir durumda, geriye kalan beş dakikada da Komisyonumuza teşekkür eden diğer vekillerimizin sorularını alma imkânımız var. Komisyonumuzun üyesi olmayan arkadaşlarımıza söz verirken gün boyu konuşmayan arkadaşlara öncelik tanıyarak söz vereceğim, onu da şimdiden belirtmiş olayım.

Şimdi soru işlemlerini başlatıyorum.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, konuşmamda bir eksiklik yaptım, Sayın Bakana bir konuda teşekkür etmem gerekir gerçekten. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde en çok kilisenin, manastırın yani Ermenilerin, Rumların, Süryanilerin ve Yahudilerin kültürel varlıklarını restore eden Bakan olarak kendisi tarihe geçti. Bu konuda teşekkür etmem lazım ama daha yapacak çok işimiz var Sayın Bakan; daha binlerce eser var, bunları hep beraber ayağa kaldırmamız gerekir. Muhalefet de bu anlamda, bakanların takdir edilmesi gereken konularında takdir etmesi gerekir, eleştirilmesi gereken konuları da eleştirmesi gerekir.

Sayın Bakan, özel şahısların üzerinde çok sayıda kültürel varlık var, özellikle kilise ve sinagog - Vakıflar Genel Müdürlüğümüz de burada. Bunlar geçmişte vakıftı yani her bir kilise, her bir sinagogun vakfi vardı ama bu vakıflar mülga vakıflar oldular. Bu vakıflara tekrar bakıp bunları tekrar kamulaştıramaz mıyız? Niye özel kişilerin adına kilise olsun -işte, görüyorsunuz ya- satılık mallar olsun? Bu konuda size net bir soru soruyorum.

İkinci konu da şu: Azınlık vakıflarının, biliyorsunuz, yönetmeliğini çıkardınız ama eksiklikler var, şikâyetler var özellikle hastane vakıflarını dışarıda bırakmanız konusunda. Bu konuyu düzeltecek misiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, tamamlarsak, uzadı bayağı, iki dakika oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Azınlık Vakıf Yönetmeliği konusundaki eksikliği de düzeltecek misiniz, özellikle hastane seçimlerini dışarıda bırakmanız konusunda?

Tamam, Sayın Başkanım, bitiriyorum.

2 sorum daha var, süre yeterse yine bana söz verirsiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, Antalya Korkuteli ilçesi Dereköy’de bir linyit kömürü maden ocağı çalışması var ve 400 dönümlük bu alanın tam göbeğinde tarihî eser var. Müze Müdürlüğü tarafından tespit edilmiş ve bilirkişi raporlarına yansımış tarihî eserler varken buraya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından “ÇED Gerekli Değildir” kararı dahi verildi ve şu an orada mücadele devam ediyor. Siz de Bakanlık olarak buradaki tarihî eserleri korumayı düşünür müsünüz? Daha öncesinde de size defalarca sordum ama Bakanlık olarak harekete geçmediniz. Tarihî eserlerin tepesine kömür ocağı açılacak, bilginiz olsun.

Son olarak, şehirlerin, kentlerin hafızasında yer eden tarihî eserler var, turizm kataloglarına mevcut hâliyle girmiş değerlerimiz var, eserlerimiz var ancak “İşte, bu yüz sene önce, yüz elli sene önce böyleydi.” Denilerek, bu eserler sözde eski hâline döndürülmeye çalışılarak -özellikle de Antalya’da iki tane örnek var, şimdi söylemek istemiyorum- bu eserlerin orijinalliği yani en azından bilinen orijinalliği ve turizm kataloglarında bilinen orijinalliği kaybettirilmekte. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın İbrahim Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım, bu Kültür Yolu Festivalleri çatısı altına Erzurum’u almayı düşünmez misiniz? Diyarbakır var, hakikaten bunlar da hak ediyorlar, burada sayılan isimler ama Erzurum cumhuriyetin temellerinin atıldığı bir il, dolayısıyla bunu talep ediyoruz.

Bir başkası, RTÜK’ün yapmış olduğu etkinlikler var, Türkiye’de okuyan yabancı öğrencilerin katıldığı etkinlikler; Samsun, Amasya ve Sivas’ta düzenlenmiş, Erzurum ihmal edilmiş gibi, bunu ilave eder miyiz?

Bir başkası, biraz önce sanatçılarla ilgili düştüğüm not... Aslında, o spesifik bir isme aitti, onu da söyleyeyim, daha önce basın toplantısında da ona vurgu yapmıştım. Efendim, AK PARTİ’li Derince Belediyesinin iptal ettiği bir konser vardı ve oradaki sanatçı ismiyle geçen, aslında sanatçı olmayan birini kastetmiştim; bunu da not düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederiz.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Saygıdeğer Bakanım, ilk önce ilimize yaptığınız yatırımlardan dolayı tekrar teşekkür ediyorum.

Benim 3-4 tane sorum olacak ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kısa kısa yaparsak, vaktimiz dar.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, on bir dakikamız var, bir lütfederseniz... Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok sayıda talep var. Kısa kısa lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Birincisi, sizlerden ricam, tarihin tekerrürü 1071’i, Malazgirt Patnos’u ortak yapmanızı özellikle istirham ediyorum.

İkincisi, söyleyişimde de söyledim, özellikle İshak Paşa Sarayı’mızı, Ağrı Dağı’mızı, Nuh’un Gemisi’ni yapmış olduğunuz festivale ortak ederseniz çok sevinirim.

Yine, tabii, 2021 ve 2022'yi, zatiyeleriniz, Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte, "Patara Yılı" olması nedeniyle Patara'ya verdiniz ve Ağrı İshak Paşa Sarayı'na 2024 yılını, eğer bize verirsiniz sevindirir.

Yine, aynı şekilde, bizim Ağrı Dağı'na -biz kahvaltuya gelirken de zatiyelerinize arz etmiştik- 3.200 metre ile 4.200 metrelerde dağ evi ve WC'lerin yapılması konusunda, bu konuda talimatlarınızı arkadaşlara verirsiniz sevindirir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Süleyman Girgin...

SÜLEYMAN GİRGIN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik'e göre, katkı payı, valilikler tarafından hakkaniyet ölçüsünde kullanılmalıdır ancak başvuruların değerlendirilmesi için mevzuatta objektif kriter olmaması nedeniyle kişisel tercihler ön plana çıkmaktadır. Örneğin, Muğla Valiliği, yönetmelik kapsamında belediyelere ayrılan yüzde 50 oranındaki katkı payını CHP'li belediyelere vermeyerek AKP'li belediyeler üzerinden protokol yapılarak Kazı Başkanlıklarına aktarmaktadır. Örneğin, mülkiyeti Büyükşehir Belediyesine ait Fethiye Kayaköy'deki restorasyon projesi tamamlanan taşınmaza, Vali tarafından, 2 defa başvuru olmasına rağmen katkı payı verilmemiştir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sorumuzu sorarsak Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGIN (Muğla) – Ayrıca, kilise restorasyon projesinin yapımı için başvuru yapılmış, bu başvuruya da katkı payı verilmemiştir. Muğla Valisine bu yönde bir talimatınız var mıdır, yoksa Valinin kendi kararı mıdır? Belediyelere ayrılan payının kullanım ve dağıtım yetkisini büyükşehir belediyesine devretmeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kamil Okyay Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bence diğer partilere sırasıyla söz verin Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Efendim?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sırasıyla partileri dolaşıyorsunuz, şimdi Süleyman Bey konuştu, HDP'den Rıdvan Bey vardı, ona söz verin öncelikle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben size söz verdim.

Buyurun efendim.

Onlara da söz veririm. Bırakın da ben yöneteyim.

Buyurun, lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani yönetiyorsunuz ama işte, maalesef...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayırdır ya?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yani söz vermek de kabahat oldu.

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tarihi liman kenti İzmir... UNESCO Dünya Mirası Daimi Listesi'ne girebilmesi için bu yıl İznik'i tercih ettiniz, önümüzdeki yıl İzmir'i teklif edecek misiniz?

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı TGA'nın bu yıl içerisindeki harcamaları ne kadar olmuştur? Ajans yönetiminde seyahat acentelerinin temsilcilerinin bulunmasını düşünüyor musunuz?

İzmir Atatürk İl Halk Kütüphanesi yapımı ve İzmir Alsancak Tekel Fabrikası Kültür ve Sanat Merkezi Projesi için yapılan harcama nedir bugüne kadar? Proje aşaması nedir?

Ve son olarak, kruvaziyer turizminin potansiyelini harekete geçirebilmek için ne yaptınız? TGA veya Bakanlık bütçesinden kaynak aktardınız mı, aktaracak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Rıdvan Turan, buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Bakan “Roman kültürü” deyince insanların aklına dans ve müzik geliyor ama bunun dışında bunu da içeren çok geniş bir kültürleri var ve bu kültür yoksulluk ile kültürel asimilasyon arasında yok oluyor, gidiyor. Roman kültürünün korunması ve devamı için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Atatürk Kültür Merkezi'ni gezmedim ama orada çalışanlardan edindiğim bilgiye göre, orada bir Bakanlık katı varmış, daha önce olmayan ve çalışanların çıkmasının yasak olduğu bir Bakanlık katı varmış. Bu doğru mu? Buna neden ihtiyaç duydunuz? Bir de orada diğer çalışanlara bir yer darlığı varken bu gerekli miydi?

Son olarak da bu Assos ne olacak Sayın Bakan? Yani rezil vaziyette Assos. Geçen hafta oradaydım, toz toprak ortalık, o inşaat o şekilde kaldı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın İsmail Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, bu Frig Vadisi Projesi'ne -tabii, Frigyalılar Uşak'ta da yaşamışlar- Uşak'ı da dâhil edebilir miyiz?

İkincisi, Uşak Sivaslı Selçukler Kasabası'nda Sebaste'de kazı çalışmaları başladı. Bu kazı çalışmalarını on iki ay süreyle yapabilir miyiz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Fatma Aksal, buyurun.

FATMA AKSAL (Edirne) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, 2023 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

İyiliğin, dürüstlüğün, paylaşmanın ve kardeşliğin, diğer adıyla vakıf kültürünün en güzel yaşandığı şehirlerin başında, hiç şüphesiz, Osmanlı cihan devletinin ikinci payitahtı Edirne geliyor. Türk-İslam mimarisinin başyapıtı Selimiye Camisi, hat yazılarıyla büyüleyen Eski Cami, Mevlevi ruhunu yaşatan Muradiye Camisi, akıl hastalarının su ve müzikle tedavi edildiği şifhane Edirne'deki onlarca vakıf eserinden sadece birkaç tanesi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sorumuzu sorarsak...

FATMA AKSAL (Edirne) – Osmanlı'nın eşsiz mimari eserlerini geleceğe taşıyan, Edirne'mizde şantiyesini eksik etmeyen, vakıf eserlerini bir emanet bilinciyle koruma ve yaşatma sorumluluğunu yerine getiren Bakanlığımıza ve Vakıflar Genel Müdürlüğümüze çok teşekkür ediyorum. Mimar Sinan'ın ustalık eseri Selimiye Camisi'nin restorasyonu devam ediyor. Selimiye Camisi restorasyonunun ne zaman tamamlanacağını soruyorum.

Bütçenin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Aydın, kısa olursa sevinirim.

Buyurun.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Bakanım, bugün de şahit olduk ki bir orman yangını çıktığı zaman, hemen, işte “Oraya hangi oteller yapılacak?” diye hatipler yine söyledi. Ben yıllardır söylüyorum, otuz yıllık devlet memurluğumda Mersin-Çanakkale arasında çalıştım, Orman Bölge Müdürlüğü yaptım, “Yanan bir tane yere, oraya otel yapıldıysa -yanan yere- istifa edeceğim.” diye her zaman söyledim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bodrum'da yapılmadı mı?

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Buna rağmen hâlen daha nasıl diyorlar bunu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Öyle bir çalışma yapın ki, öyle bir çalışma yapın ki... Bu algıyı nasıl yıkacağız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Ateş olmayan yerden duman çıkmaz; siz ispatlayın.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – İftira, iftira!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Türcü Kayan, buyurun.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kırklareli'nin Demirköy ilçesine ismini veren Fatih'in meşhur “Şahi” toplarının döküldüğü yer olan tophane, bugün, rezil bir durumda Sayın Bakan; bunu mutlaka canlandırmamız ve dünya turizmine de armağan etmemiz gerekir.

Aynı zamanda yine, Türkiye'nin en uzun sarkıt ve dikitlerinin olduğu mağara Edirne'deki Dupnisa Mağarası bugün ilginizi bekliyor. Bunun yanında, Lüleburgaz'da Sokullu Mehmet Paşa'nın yaptırdığı -Osmanlı'da 7 tane olan- 2 çifte hamamlı külliyesinin bakımı ve onarımı şu anda sizlerin ilgisini bekliyor.

Değerli arkadaşlar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sayın Başkanım, bir saniye...

Edirne'de özellikle söylemek istediğimiz Edirne'nin Selimiye Camisi'nin dışında Edirne'nin sarayı yapımını bekliyor Sayın Bakan, mutlaka buna ilgi göstermeniz lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Bunun yanında, Edirne'nin tarihi meydana vardır. Bu tarihî meydana, Fatma Hanım'ın da bahsettiği gibi, bir sürü Osmanlı eseri vardır, bu bahsettiğimiz meydana bir şekilde düzenlenmez ve Osmanlı'ya, Türkiye'ye yakışır hâle getirmeniz lazım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Özkan Yalım...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce İsmail Vekilimizin dediği gibi, Sivaslı ilçemizdeki Sebaste tarihî kentinin günümüzün şartlarına göre yeryüzüne çıkarılmasıyla alakalı, gerçekten, sürenin on iki aya çıkarılıp bir an önce bitirilmesini ben de talep ediyorum. Aynı şekilde, Blaundus tarihî kentimizde çalışmalarımızı hızlandırıp ve de tam bitiş tarihimizi bilmek istiyorum eğer mümkünse Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ve de bir konuda, kanyonlarımızın, Uşak'taki dünyanın en uzun 2'nci kanyonu olan Ulubey Kanyonunun da aynı şekilde, Bakanlığımız tarafından daha tanıtılır hâle gelmesini özellikle talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Derince Belediyesinin yasakladığı Aynur Doğan konseri ve Çayırova Belediyesinin yasakladığı Kürtçe Don Kişot tiyatro oyunu için tepki gösterdiniz mi, ne dediniz Sayın Bakan?

Oğlunun kemiklerini taşıdığı haberi yapıldığı için, Halk TV'ye bundan dolayı mı RTÜK ceza verdi? Ve TV5'e yine verilen RTÜK cezaları hakkında bilgi istiyorum.

RTÜK üyelerine ifade özgürlüğü eğitimi veriliyor mu? Bunu soruyorum.

Yine, Kapadokya'da izinsiz yapılara izin veriliyor...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bitiriyorum.

AK PARTİ'li Uçhisar Belediye Başkanının izinsiz yapısına müsaade edildi ve yine, MHP Göreme Belde Başkanı Ömer Eren'in oğlu Mert Eren'in izinsiz yapısı hakkında suç duyurusunda bulundunuz; son durum nedir Sayın Bakan?

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yıldırım Kaya, buyurun.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Bakanım, özellikle Koruma Kurulu kararına uygun olarak Eskişehir Çifteler Köy Enstitüsü, Ankara Hasanoğlan Köy Enstitüsü, Büyükşehir Belediyeleri tarafından restore edilmek isteniyor. Bu konudaki tutumunuz nedir?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Samsun'da Akpınar Köy Enstitüsü ve Pazarören Köy Enstitüsünde aslına uygun tadilat çalışmaları devam ediyor, bunun için teşekkür ederim ama diğer 19 köy enstitüsünde de bu çalışmalara izin verecek misiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Gökân Zeybek...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Avrupa’da müze ödülü alan özel müzelerden 2 tanesi Bayburt’ta bulunmaktadır. TGA’nın tanıtım kampanyalarında Kenan Yavuz Etnografya Müzesi ve Baksı Müzesi’ni daha geniş biçimiyle tanıtılması konusunda bir çabanız olacak mı?

Yine, Bayburt’un savunmasında önemli bir yer tutan Kop Dağı’ndaki Kop Şehitleri Anıtı içler açısı bir hâldedir. Geçen yıl bunu söylemiştim, hiçbir çalışma yapılmadı. Bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Son olarak, nüfusu azalan eski tarihî yerleşim yerlerindeki sivil mimarlık eseri olan konaklar, taş yapılar ve sivil evlerin, konutların onarılması konusunda kültür ve tabiat varlıklarını koruma fonunu kullanmayı düşünüyor musunuz

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Böylece, soru süremiz de dolmuştur.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy’a, gün boyunca yapılan değerlendirmelere, ifade edilen görüş ve eleştirilere, yöneltilen sorulara cevap vermek üzere otuz dakika süre veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, önce, Gamze İlgezdi Milletvekilimiz, ilk konuşmayı yaptığı için onun sorularıyla başlayayım. “Özel tiyatrolara, sinemalara, sanatçılara yeterli destek verilmiyor. Destekler yandaşlara gidiyor.” tarzında bir şey vardı. Vallahi, özellikle, özel tiyatrolar ve sinemalar konusunda hiçbir eleştiriyi kabul edemeyeceğim çünkü bizim dönemimizde çok ciddi bir şekilde destek veriliyor. Ben bunu konuşmamda da belirttim. Bakın, 2002 yılında 60 özel tiyatroya 850 bin lira destek verilmiş. Pandemiyle birlikte, özellikle, biz, 2020 yılında 486 tiyatroya 21 milyon 500 bin lira, 2021 yılında 567 tiyatroya 53 milyon 365 bin lira, 2022 yılında 474 tiyatroya 41 milyon 817 bin lira olmak üzere, toplam 116 milyon 682 bin lira tutarında çeşitli mali destekler sağladık. Ayrıca, en son, 2023’le ilgili bu yıl yapılan başvuruların tamamına destek sağladık. Şimdi, 60 nerede, 567 nerede? Yani neredeyse 10 katına çıkmış özel tiyatrolara verilen destekler. Lütfen, rica ediyorum, bir tane de tiyatro ismini verip verip duyuyorsunuz. Bakın, tiyatroların nasıl destek alacağına, bizim her kesimi kapsayan tiyatrocuların oluşturduğumuz bir kurulumuz var, biz karar vermiyoruz Bakanlık olarak, onlarla birlikte kriterleri belirliyoruz ve bize kayıtlı bir tiyatro olması lazım. Yani her sene de yenileyebilir o kaydını, hiç sıkıntısı yok. Eğer, siz Bakanlığın aldığı kurallara uymayacaksanız ve bunu da “Ben kurallara uymadan destek alacağım...” Öyle bir hayat yok, herkes kurallara uyacak, diğer 567 tanesi nasıl uyuyorsa o 1 tane tiyatro da uyacak. Bir kişi için bütün kanun, yönetmelik ve nizam değişmez, onu da zaten doğru bulmuyorum, sizin de doğru bulmamanız gerekiyor.

Ha, sinema desteklerine gelince, bakın, sinema desteklerinde durum çok daha farklı. 1990-2002 yılları arasında sektöre toplam 5,4 milyon dolar -orada dolar bazında tutmuş bizim Sinema Genel Müdürlüğümüz- verilmiş. Bakın, 2005-2022 yılları arasında bu tutar yaklaşık 47 kat artmış ve 253,2 milyon dolara ulaşmış. Bakın, 253,2 milyon dolarlık bu desteğin yaklaşık 49 milyon dolarlık kısmı 2018-2022 yılları arasında sağlanmış yani benim dönemimde sağlanmış.

Yine, Kapadokya Alan Başkanlığıyla ilgili bir şey var. “Çalışmaya yeteri kadar vesaire...” Hayır, Kapadokya Alan Başkanı çok başarılı çalışıyor, iyi ki de kuruldu. Bakın, Kapadokya Alan Başkanlığının yaptığı önemli bir şey: Siyaseten kimsenin cesaret edemediği yıkımları yapıyor. Şu ana kadar 400’den fazla yer yıktık ve o kadar ısrarlı ki oradaki yatırımcılar, köşe kapmaca oynuyoruz ve maalesef siz de

size ulaşan yanlış bilgilerle onlara destek veriyorsunuz. En son yıktığımız... “Yol yapılıyor.” dediğinizi ve “Peri bacası yıkılıyor.” dediğinizi, ben televizyonlarda da çıktım tane tane anlattım. İstiyorsanız, size de bir daha anlatayım. “Peri bacası yıktınız.” dediğiniz yer aslında bir tuvalet, kaçak tuvalet. O kaçak tuvaletlere de izin verirsek, bir süre sonra o kaçak tuvaletin yanına bir oda geliyor, sonra yanına bir salon daha geliyor; bir oda, salon, tuvalet, banyo vesaire derken bildiğiniz malikâne veya otel oluyor. Yani ısrarlı bir şekilde 4 kere yıkıp 4 kere yapılan yerler var. Biz de ısrarlı bir şekilde takip ediyoruz. Ayrıca, Kapadokya Alan Başkanlığının yaptığı çok daha önemli bir iş var. Bakın, Koruma İmar Planı’nı bitirmek üzereyiz biz orada. Koruma İmar Planı bittikten sonra, zaten esas bundan sonra doğru yapılaşmalar olacak. Aksi takdirde siz koruma imar planı yapamazsanız, her zaman, kaçağı, dolaylı bir şekilde istemeyerek de olsa teşvik etmiş olursunuz. Kapadokya Alan Başkanlığı bu süreci hızlandırmak için asli görevini yapıyor ve sonuca da birkaç ay içinde varmak üzere.

Cemevleriyle ilgili yanlış bir algı var herhâlde, yeni geçen yasayla ilgili. Bakın, cemevleri Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlanmadı, bakın, altını çizerek söylüyorum, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlanmadı. Bizim kurulan kurumumuz sadece bir destek amaçlı. Cemevlerini ihtiyaçlarını, eksikliklerini karşılamak için kurulmuş destek kurumu. Bakın, tekrar söylüyorum: Hiçbir cemevi bize bağlanmadı. Yine, kanuni düzenlemelerle cemevlerinin aydınlatma, cemevlerinin su, cemevlerinin bakım onarım, cemevlerinin imar sorunu gibi ihtiyaçları da gerçekleştirilmiş bulunuyor yani bu, en son Meclisimizden geçen kanunu kastediyorum. Yine, bu kuruma bir müracaat yoksa yani bir eksiklik, ihtiyaç talebinde bulunulmamışsa cemevleriyle bir ilişkisi kurulmuyor yani “bağlı” deseniz otomatikman bizde kurulması gerekiyor; hayır, öyle bir şey yok. Kendi, cemevi bize başvurursa “Benim bu ihtiyaçlarımı karşılayın.” derse biz destek oluyoruz. Sonuçta, vatandaşın ihtiyaçlarını, taleplerini karşılamak devletin görevi, devlet bununla ilgili çok ciddi bir adım attı, bu ihtiyaçları karşılama görevini de bizim Bakanlığımıza verdi. Biz de adım adım bunları gerçekleştireceğiz inşallah. Yine Alevilik-Bektaşilik üzerine master ve doktorasını yapmış olan uzman arkadaşlar görevlendirilecek ve devlette ilk defa, bir Alevi Bektaşî cemevi kariyer uzmanlığıyla ilgili bir alan açılmış oldu. Bunlar kötü şeyler değil, iyi şeyler, doğru adımlar, keşke daha önce atılsa dediğimiz adımlar ama devletimiz yine bizim dönemimizde bu adımları atıp gerçekleştiriyor.

Yine, çalınan eserlerle ilgili bir söyleminiz var Sayın İlgezdi. Bakın, bu dönem en çok -ben bunu konuşmamda belirttim- çalınan eser getirildiği dönemdir. Niye dönemdir biliyor musunuz? Biz birkaç tane önemli yapısal değişikliğe gittik. Öncelikli olarak yurt dışında bulunan ülkemiz kökenli kültür varlıklarının iadesi için hukuki ve diplomatik zeminde çok yönlü çalışmalar yaptık. Bu kapsamda, Bakanlığımız bünyesinde şube müdürlüğü seviyesinde, yürütülmekte olan çalışmalarda daha fazla uzmanlaşma ve etkin mücadele için Kaçakçılıkla Mücadele Daire Başkanlığı kuruldu. Siz bunu yapmazsanız, bu önemli adım atmazsanız -hepsi bu dönemde atıldı- zaten elinizdeki kadro yüzlerce devletle uğraşmanıza yetmez. Hepsi yıllar süren çalışmalar ve çabalarla oluyor, hiçbir şey bir anda gerçekleşmiyor. Sonuçta karşınızda bağımsız bir devlet var, onun yasalarına ve hukukuna tabi olmak zorundasınız. Bakın, bu alanda 4.727’si Bakanlığımızın atılım yaptığı 2018-2022 yılları arasında olmak üzere, 2002-2022 yıllarında toplam 9.042 kültür varlığının ülkemize iadesi sağlandı. Ülkemiz UNESCO ve diğer uluslararası kuruluşlar nezdindeki çok taraflı platformlarda belirleyici bir konumda yer alırken 12 ülkeyle kültür varlığı kaçakçılığıyla mücadele alanında ikili anlaşma imzaladık. Bakın, esas konu bu işte yani siz bu ülkelerle bu anlaşmaları yapabiliyorsanız, başarabiliyorsanız bu kaçakçılığın önüne geçeceksiniz, aksi takdirde, istediğiniz kadar kolluk kuvveti koyun, istediğiniz kadar binlerce kişiyi her tarihi ören yerinin başına dikin, engelleyemezsiniz, onu çalmak isteyen çalar. Bunları kurduğunuz zaman ne oluyor? Bu ülkeler yıllar süren süreçleri kısa kesiyorlar ve birkaç ay içinde çok daha az

masraf harcayarak o ürünün Türkiye'ye iade edilmesini sağlıyorlar. İşte, esas yapılması gerekenler bunlar, esas bu adımları da biz bu dönemde gerçekleştirdik, bundan sonra süreç çok daha hızlı bir şekilde ilerleyecektir.

Yine, pandemide sanatçılara destekle ilgili... Bakın, biz altı ay boyunca 40 bin sanatçıya “Müzik Susması” kapsamında 280 milyon 610 bin lira bir katkıda bulduk, öyle sizin dediğiniz gibi bin lira katkıda bulunmadık, o dönem için çok ciddi bir katkıda bulduk.

Yine, bu özel kopyalama harçlarıyla ilgili bir sorunuz vardı. Bakın, bu nereye harcanıyor? Bu, ağırlıklı olarak meslek birliklerine, kanun ve yönetmeliklerle belirtilen usul ve esaslara göre kültürel projelere ve yatırımlara harcanıyor ve Sayıştay tarafından da bu harcamalar denetleniyor, onunla ilgili bir şüphemiz olmasın.

Ha, telif yasasıyla ilgili bir sorunuz var: “Ne zaman düzenlenecek?” Bakın, ben göreve geldiğim andan itibaren ilk ilgilendiğim konulardan biri bu telif yasası ama meslek birlikleri kendi aralarında da uzlaşamadıkları için -birinin “Evet.” dediğine biri “Hayır.” diyor- orada bir çözüm oluşmadı. En sonunda ben onlara gerçekten gelirlerini artıracak bir formül önerdim. Bu formül doğrultusunda uzlaşmaya varmak üzere, çatı bir birlik oluşturuyorlar. O çatı birlik aslında, hani, tahsilatın da bir kişiden doğru bir şekilde alınıp -sonuçta bunu ödeyecek birileri var- nasıl dağılacakı konusunda mutabakat zaptı imzaladı, niyet mektubunu. Benim masamda imzaladılar, belki basından takip etmişsinizdir. “Yıl sonuna kadar biz bu işi bitireceğiz.” dediler. Söz. dedim ben de, yıl sonunda bitirirseniz... Kanuni değişikliğe de gerek yok, birkaç yönetmelik değişikliğiyle ben onlara gelirlerini 20 kat, 30 kat nasıl artıracaklarını gösterdim. Onlar da çabalyorlar ama top onlarda, bizde değil. Çok basit bir şekilde, uzun uzadıya bir kanuni değişikliğe gerek kalmadan o işi de çözeceğime emin olabilirsiniz.

Evet, şimdi “Turizme kan ağlıyor.” demişsiniz. “Sayılara Edirne'den giriş yapan günübirlik Bulgarlar dâhil mi?” demişsiniz. Her şey konusunda eleştirin de beni bu sene turizm konusunda eleştirmeyin yani orada biraz acemice oluyor sizin açınızdan. Çünkü bakın, bizdeki verileri -hatta bir vekilimiz de “Veriler gerçek mi, değil mi?” gibi bir soru yöneltti- biz veriyoruz, biz oluşturuyoruz, TÜİK de oluşturuyor. Kaç turistin girdiği verisi direkt pasaport polisinden aldığımız veri. Adamın pasaportunu okutuyorlar bilgisayara, oradan tuşa basıyorsunuz; sayı net yani öyle kimse üzerinde oynayamaz. Ha, bu günübirlikçilerin oranı çok fazla gibi gelmesin sana. Toplam sayıda yüzde 1'i geçmez bakın, toplam gelen turist, hani Türkiye'ye giriş yapan -bu sene açıklanır yıl sonunda- yüzde 1'i falan geçmez yani o kadar düşündüğünüz gibi bir günübirlikçi sayısı yok. Keşke olsa, bizim için hepsi turisttir; ha günübirlik gelmiş, ha konaklamalı gelmiş. Tabii, uzun konaklarsa o bizim için çok daha önemli.

Şimdi, rakamlara bakacak olursak... Bakın, başka bir eleştiri daha aldım ben turizmle ilgili, dendi ki: “İşte, biz diğer rakip ülkelerle kıyaslandığında iyi bir performans göstermedik 2021'de.” Ya, öyle bir şey yok, sayılara hâkim değilsiniz herhâlde. Bakın, şimdi, biz 2021'de Hükümet olarak -sadece benim Bakanlığım açısından söylemiyorum- pandemi sürecini çok iyi yönettiğimiz için -sadece Turizm Bakanlığı olarak söylemiyorum, bunda Sağlık Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının hepsinin süreçleri var ve Sayın Cumhurbaşkanımızın ikili ilişkileri de önemliydi- biz çok daha başarılı bir yönetim sonrasında çok daha hızlı çıkış yaptık diğer ülkelerle kıyasla. Yani 2020'den 2021'e baktığımız zaman, ben o zaman da açıklamıştım “Biz ‘V’ çıkış gerçekleştireceğiz.” demiştim ve o ‘V’ çıkışı gerçekten gerçekleştirdik. Diğer ülkeler bunu gerçekleştiremediği için, hani 2021 ile 2022 arasında sanki hızlı büyümüş gibi gözüküyor, o şekilde bakmamanız lazım. Biz 2021'de diğerlerinin çok üzerinde çıkış yaptığımız için

2022’de çıkış hızımız onlar gibi olmamış olabilir. Gerçek anlamda doğruyu görmek istiyorsanız, hani veri karşılaştırma açısında, o zaman 2019 ile 2022’yi kıyaslamamız lazım. Yani yanlış kıyaslıyorsunuz; 2021 ile 2022 kıyaslanmayacak, 2019 ile 2022’yi kıyaslamamız lazım.

Ha, o veriler neymiş? Gökân Zeybek Vekilimiz de sormuş. Bakın, ilk yedi aylık verilerin kıyaslamasını vereceğim size çünkü benim ülkemle ilgili bende on aylık veriler var ama rakip yedi aylığı açıkladığı için. Şimdi kimleri baz almışız biz? İspanya, İtalya, Yunanistan ve Türkiye’yi karşılaştırmış. Bakın, kişi olarak ilk yedi ayda 2019-2022 karşılaştırması yapıyorum: İspanya -18, İtalya -29, Yunanistan -12; Türkiye yedi aylık veride -7 ama yıl sonunda -2 kapatacak. Bakın, arada çok ciddi fark var. Gelirlerine bakalım: İspanya -6, İtalya -13, Yunanistan -4, Türkiye yedi aylık veride +14, yıl sonunu inşallah +20 ve üzerinde kapatacak. Bakın, diğerleri eksi kapatırken gelirden, biz artı kapatıyoruz.

“Kişi başı gelirler yeterli değil, artmıyor.” vesaire gibi bir şey... Bakın, biz kişi başı gelire bakmıyoruz sayın vekillerim. Ben defalarca söyledim, gerçek turizmci iseniz kişi başı gecelik gelire bakmanız lazım. Kişi başı gelir doğru bir fikir vermez. Niye vermez? Kişi başı gelir ortalama kalış süresiyle alakalı bir şeydir, kişi gece gelir, net bilgiyle alakalıdır. Şimdi neymiş bir bakalım: 2019’da 73 dolarmış, geçen sene 2021’de 81 dolara, bu sene de 90 dolara çıkmış. Şimdi, burada çok ciddi bir artış var. Bu artışın ciddiyeti bir de şu açıdan önemli: Bakın, bizim turizm gelirlerimiz euro, verilerimiz dolar. Bakın, sayın vekiller, bu çok önemli. Bu yıllar arasında euro-dolar paritesinde ciddi geriye düşme olmasına rağmen biz dolar bazında bu artışları gerçekleştiriyoruz. Gerçekten turizm konusunda çok başarılı bir şekilde yönetim gerçekleştiriliyor.

Şimdi tekrar bakalım. “Turizmci kan ağlıyor.” dediğiniz bir konuyla ilgili söyleyeceğim. Hani siz takdir etmiyorsunuz ama dünya takdir etmeye başlamış. Dünya turizm araştırma kurumları, devamlı internette de görürsünüz, veriler açıklamaya başladı; onlara göre, bu yıl, Dominik Cumhuriyeti’nden sonra en iyi performans gösteren ülke Türkiye. Bakın, siz takdir etmiyorsunuz ama dünya takdir etmiş. Dominik Cumhuriyeti de bizim baz alacağımız bir veri değil. Niye? Onlar 7,5-8 milyon civarlarındaydı, bu sene ne yaptılar bilmiyorum ama 7,5-8 milyon ile 50 milyonluk bir ülkeyi kıyaslamamız lazım. Türkiye gerçekten dünyanın da takdirini bu büyüme hızında kazandı, bunu gelir olarak açıklasalar çok daha iyi bir fark yaratmış olacağız.

Bakın, Karadeniz’de Rusya-Ukrayna savaşı başladığı zaman Antalya vekillerim -siz de Antalya Vekilisiniz- çok iyi bilirsiniz, herkes endişe içindeydi “Ne yapacak?” demişti. Ben de o zaman çok net bir açıklama yapmışım: “Bizim açıkladığımız gelir ve turizm hedeflerinde bir sapma olmayacak.” Birçok muhalefet milletvekilimiz beni eleştirmişti “Hangi dünyada yaşıyor, hangi şeyde yaşıyor.” diye. Bakın, Türkiye bulunmuş olduğu jeopolitik ortam sebebiyle geçmişte de krizlerle karşı karşıyaydı, bugün de bu krizlerle karşı karşıya kalacak ve gelecekte de bu krizlerle karşı karşıya gelecek. Zaten biz bunu çok iyi bildiğimiz için, turizm kökenli sektörden gelen biri olduğum için, biz temel yapılarda değişikliklere gidiyoruz. Mesela Rusya-Ukrayna krizinde geçen seneki pasta payı ne kadar biliyor musunuz Antalya’da? Yüzde 55. Bakın, yüzde 55 pasta payı olan bir yerde, biz, geçen sene 9 milyon turist alan Antalya’da, Allah’ın izniyle yıl sonunda 13,5 milyonu geçireceğiz. Biz turizmciye verdiğimiz sözü tuttuk. Lütfen, Antalya vekiliyseniz, gidin, Antalya’daki turizmciyle konuşun, size ne kadar iyi bir sezon geçirdiklerini, ne kadar iyi bilançolar elde ettiklerini söyleyeceklerdir.

Ha, bu yapısal değişiklikler nasıl sağlandı? Hani en çok eleştirdiğiniz TGA var ya, TGA gibi bir kuruluşun hayata geçirilmesiyle -Meclisten sizin oylarınızla geçti, teşekkür ediyorum- bir şey sağlandı. Şimdi “TGA şeffaf değil.” diyorsunuz. Ben TGA’nın yapısını daha önce anlattım, bir daha anlatayım size. Bakın, Turizm Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulu, -esas kriter olan odur- ağırlıklı olarak

sektör temsilcilerinden oluşur. Burada hangi sektör paydaşının, kaç tane koltuk alacağını ise Turizm Geliştirme Ajansına yaptığı katkı payı oranı belirliyor; gayet adil bir sistemimiz var. Şimdi, burada şu anda mesela -en son yasa geçti biliyorsunuz- 18 tane koltuk var. 18 koltuğun sadece 2 tanesi devlet, devlet de buna karşılık bir katkı payı... Söylüyorsunuz ya “Şu kadar para karşılığında.” İşte, biz o koltukların karşılığı olan kaynağı aktarıyoruz aslında Turizm Bakanlığı olarak. Bir tanesi, Türk Hava Yolları, Türkiye’nin en büyük hava yolu, ağırlıklı olarak filonun yüzde 60’ı Türk Hava Yollarında uçuyor ve buraya en büyük katkıyı da o veriyor, otomatikman Türk Hava Yolları. Bir tanesi, dönüşümlü olarak havalimanları, normal, havalimanları. Zaten 2 tane grup var, ikisi arasında dönüşümlü olarak gerçekleştiriliyor, açık ara, büyük olarak baktığımız zaman. Bir tanesi -bu sene katlandı biliyorsunuz- yeme-içme sektörü ve marinalar, onlar da çok ciddi bir pay veriyor. Yani 18’e böldüğümüz zaman yaklaşık yüzde 6’ya 1 koltuk düşüyor, hesaplama mantığı bu şekilde yapılıyor. Yaklaşık 12 tanesi otelciler, 7 bölgeye 1’er tane veriliyor, yalnız Marmara ve Antalya’ya yatak kapasitesi ve gelirleri yüksek oldukları için 3’er tane veriliyor, Ege’ye de 2 tane veriliyor, toplam 12 tane veriliyor. Bir tanesi de seyahat acentelerine veriliyor. Şimdi, bakın, devlet ve Türk Hava Yolları dışındakilerin hepsini sektör temsilcileri kendi aralarında seçimle gönderiyorlar, bakın biz atamıyoruz, biz karışmıyoruz. Yani, özetle, buradaki ana fikir ne? Parayı ödeyen kişilerin seçtiği temsilcilerin paranın nereye harcanacağına karar vermesi yani bütçelere biz karar vermiyoruz. Bakın, toplanan paranın nereye, nasıl harcanacağına Yönetim Kurulu karar veriyor. Karar verdikten sonra düzen değişiklikleri oluyor mu? Oluyor, Yönetim Kurulu her seferinde topluyor, değişiklikleri de onaylayarak yoluna devam ediyor. Daha iyi bir denetim sistemi oluşturamazsınız. Bakın, bu, devlet yapısıyla yapılacak, devlet kurum sistemiyle yapılacak bir şey değil. Bugün geçmişe baktığımız zaman, yüz yıl önce kurulmuş bir sistemi çok büyük bir gecikmeyle Türkiye’ye getirmeyi başardık ve şu anda dünyada yüzyılda bir yaşanacak olan pandemi krizi olsun, Karadeniz’deki savaş olsun, daha öncesindeki Thomas Cook krizi olsun veya terör eylemleri olsun bütün bu krizlerden çok ciddi bir başarı hikâyesiyle Turizm Geliştirme Ajansı çıkmayı başardı. Bence Turizm Geliştirme Ajansı sonuna kadar desteklenmeyi hak ediyor. “Acentelere koltuk veriliyor mu?” diyorsunuz, 1 koltuk veriyoruz. Onlar 3 koltuk istediler ama dedim ya, herkes ödediği paya karşılık alıyor. Acentelerin bu sene ödeyeceği katkı payı yaklaşık yüzde 4; 6’ya tekabül etmiyor. 2024 itibarıyla muhtemelen yüzde 3’e düşecek yani yarım koltuğa denk geliyor. Biz onu Bakanlıktan fazla ödeyerek tamamlıyoruz aslında onların yerini yani 1 koltukluk ödeme yapıyorlar, 1 koltukluk yerleri var Yönetim Kurulunda, onlar da kendi seçimleriyle gönderiyorlar. Ha, bunu küçümsemek gibi görüyorsanız, bu mevcut durumun tespiti, bunun küçümsemekle uzaktan yakından alakası yok yani tam eşit, adil bir şekilde dağılımı diye düşünüyorum. Hani, hakkınızdan fazla koltuk isterseniz ben şeye benzetiyorum: Restoranda oturayım, masam olsun, siparişi vereyim ama hesabı başka biri ödesin; yani bana çok etik gelmiyor açıkçası baktığımız zaman.

Şimdi, bir de benim şahsımla ilgili bir iki şey var, vakit kalmazsa diye onları önceden söyleyeyim, her zamanki gibi klasik iftiralar atıldı.

Öncesinde, TÜRSAB’la ilgili bir konu vardı, hani yine “Küçümsüyorsunuz.” demişsiniz, ona da bir açıklık getireyim. Bakın, vekillerim özellikle belirttiler, birkaç kişiden duydum “14 bin tane seyahat acentesi var.” deniyor. Bakın, biz de 14 bin tane seyahat acentesi yok, biz de 14 bin tane belge var; ikisi çok farklı şeyler. Siz bunu tekilleştirdiğiniz zaman yani şubeleri ayıkladığınız zaman ve üzerinden faaliyette olmayan, aktif olmayan acenteleri çıkardığınız zaman aslında rakamın 10 binin altına düşmüş olduğunu görürsünüz. Şimdi, bakın, siyaseten popülist tespitlerde bulunarak gerçekçi stratejiler oluşturamazsınız. Önce doğru tespitlerde bulunacaksınız, bunu cesurca söyleyeceksiniz, sonra da sürdürülebilir stratejileri yaratacaksınız. Bakın, bu şekilde yapmazsanız çalışmaz. Şimdi, 50 milyon turist bu seneden var, sayıdan gidelim. Şimdi, dağılımını yapalım, nasıl geliyor. Bakın,

kabaca dağılımını yapacağım size, benim dediğim ne kadar doğru olduğunu anlayacaksınız. 50 milyon turistin yüzde 60'ı direkt rezervasyon, on-line platformlar, "metasearch" gibi internet üzerinden gelen rezervasyonlar, bakın, yüzde 60'ı. Kalan 20 milyonun 10 milyonu yani yarısı yabancı kökenli ve yabancı bayraklı yani hem sahibi yabancı hem de bayrağı yabancı olan tur operatörleri tarafından geliyor. Hani, burada "Onu ben getiriyorum." diyen hizmet şirketi, o ayrı bir şey yani müşteriye satışı direkt oradaki yabancı operatör yapıyor. Kalan 10 milyonun 8 milyonu ilk 100 yerli firma veya Türk kökenli yabancı bayraklı firmalar tarafından geliyor. Yani bayrağı yabancı ama biz onu yabancı görmüyoruz; sonuçta, patronu Türk, yatırımcısı Türk, ona Türk firması gibi muamele yapıyoruz. İşte, kalan 10 milyonun 8 milyonunu bu ilk 100 firma getiriyor. Şimdi, bu 100 firmanın sahipleri ve üst düzey yöneticilerinin birçoğunun telefonu bende var, benim telefonum da onlarda var ve bu krizler sırasında ben onlara açık çek verdim, dedim ki: "Arkadaşlar, gece yarısı dahi olsa WhatsApp'tan mesaj yazabilirsiniz, telefonda arayabilirsiniz." Çünkü pandemi süreci öyle hassas bir süreçti ki her gün, her saat bir değişiklik oluyordu. Bu krizi başka türlü yönetemedik; uçaklar kapanıyordu, hava trafikleri değişiyordu, uçaklar havadayken yönü değişiyordu. Şimdi, böyle bir kriz yönetmek için, WhatsApp'tan iletişim kurmanız lazım, gece yarısında sizi aramalarına izin vermeniz lazım. Bence kriz çok doğru bir şekilde yapıldı. Ha, bu, gerçek bir teşpitte bulunmak, acenteleri küçümsemekse ben buna "alınanlık" diyorum, başka bir şey demiyorum. Bunu da özellikle belirtmek istiyorum

Şimdi "Kültür ve turizmin bütçesinin nasıl eşit dağıtıyorsunuz? Dağıtamıyorsunuz." demiş Sayın Gamze İlgezi. Evet, ben size katılıyorum; eşit dağıtmıyoruz, biz kültüre pozitif ayrımcılık yapıyoruz; özellikle döner sermaye gelirlerimizi -ki ağırlıklı turizmden geliyor- çok yoğun bir şekilde kültür ve sanata ve kültürel yatırımlara ayırıyoruz. Harcamalarımızı, Sayıştay raporlarını incelediğiniz zaman onu da göreceksiniz.

Şimdi, benimle ilgili eleştiri -ki onları da hemen cevaplayayım- Hayrettin Nuhuğlu ve bir kaç milletvekili arkadaşımızdan geldi.

Önce, teşvikler... Bakın, bu eleştirileri yapanlar muhtemelen teşviklerin ne olduğunu bilmiyorlar. Ben size teşviki anlatayım: Şimdi, bir kere teşvikler son kırk yıldır var yani son kırk yıldır ülkemizde bu teşvikler veriliyor. Şimdi, son kırk yıldır başvuran bütün turizm yatırımcılarına ülkeye döviz kazandıran yatırımları için taahhütleriyle orantılı, herhangi bir sınırlama olmadan Sanayi Bakanlığı tarafından verilen bir teşviktir. Bakın, herhangi bir sınırlama yok, isterseniz 10 milyarlık başvurun, bugün verir. Turizm gelirleri yüksek olan ülkelerin hemen hemen tamamında uygulanan bir sistem olup Türkiye'ye de has değildir yani bu, sadece Türkiye'de verilen bir sistem değil, aslında bizim de turizm geliri yüksek olan ülkelere kopyaladığımız bir sistem. Taahhütlerinizi gerçekleştirdiğiniz oranda ve gerçekleştirdikten sonra kullanılır. Yani size bu belgeyi veriyor ama buradaki avantajlarınızı, taahhütlerinizi yerine getirdiğinizi ispatladıktan sonra yapıyor. Bu şekilde kullanıldığı için, özellikle firmaların yüksek oranda kullanılması teşvik ediliyor. Yani Bakanlık, devletler bunu teşvik ediyor zaten "Ne olur daha yükseğini al." diye size geliyor. Niye? Yani özetle yurt dışında yatırım yapılması yerine ülkemizde yatırım yapılmasını diye verilen teşvikler. Üstelik bu belgeyi almak için de Bakan olmanıza gerek yok; sizin, bu salonda bulunan herhangi birinin veya herhangi bir yatırımcının "Turizm yatırımı yapıyorum." demesi ve taahhütte bulunması yeterli. Bakın, sadece "Ben bir turizm yatırımı yapıyorum." diyeceksiniz ve taahhütte bulunacaksınız, verir. Yani kimsenin hakkını da gasbetmiş değiliz, Bakan olmanıza da gerek yok; bugün başvurun, size de aynı şekilde verirler. Yeter ki taahhütte bulunun ama taahhüdünüzü gerçekleştirin. Zaten gerçekleştirmezseniz uygulamanıza izin vermiyor. Şimdi, yani öyle bir şey çıkıyor ki benim firmamın ülkemi yatırım için tercih etmesinin nesi kötü? "Rakam büyük." diyorsunuz. E, zaten son on yıldır... İhracatçı Meclisinin açıkladığı veriler var. Bakın, benim firmam son on yıldır ev konaklama sektöründe en fazla döviz getiren firma seçiliyor. Bu verileri

ben vermiyorum. Bakın, ben hiçbir veri de vermiyorum, İhracatçılar Meclisi kendi araştırıyor ve bize ödül veriyor. Yani en fazla döviz getiriyor... Getirdiğiniz döviz ve yaptığımız yatırımla alakalı. Bu yatırımların hepsini de tek tek belgelemek zorundasınız, çok detaylı incelendiğine emin olabilirsiniz yani doğru danışmanlarınıza sorarsanız size söyleyeceklerdir.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sorun, siyasette olmanız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Hayır, siyasette olmakla bunun bir alakası yok. Yani o zaman sizin sorunuz şu... Bakın, öyle bir şey ki bu “KDV de alma.” diyeceksin o zaman. Öyle bir şey olamaz ya, KDV iadesi alınmayacak mı?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Ben mesela ticareti bırakarak siyasete girdim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bakın, ben yapmıyorum, benim firmam alıyor; ben yokum bile. Bakın, şu anda ben içlerinde bile değilim, firma kendi hayatına yirmi yıldır nasıl devam ediyorsa devam ediyor.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Yanlış bir iş yaptığınızı söylemiyorum, siyasette olmanız sebebiyle...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Ben yapmıyorum, firma yapıyor; ayrı konu ama zaten firma da doğrusunu yapıyor. Kendi ülkesine hizmet ediyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, diyaloga girmeyelim. Tamamlamamız gerekiyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, Barış Atay Mengülluoğlu, ne demiş? O da bir ithamda bulunmuş: “Üzerinde otel yapılmış olan tahsise sahip bir firmanın hisselerinin -benim firmam tarafından- satın alınmasına Bakan olarak kendi kendinize nasıl onay veriyorsunuz?” Yani şimdi, asıl işlem burada yerin tahsisi ise 2000 yılında yapılmış, otel 2010’da hizmete girmiş, firmanın hisse devri 2020’de olmuş. Şimdi, benim Bakan olarak kullandığım bir takdir yok, hiçbir şey yok, anlatabiliyor muyum? Bunun, benim Bakan olmamla, olmamamla ne alakası var? Bir firma gidip başka bir firmanın hisselerini satın alıyor; tamamen ticari bir işlem. Bunu sanki böyle şaibeli bir işlemmiş gibi göstermenin mantığını anlamıyorum.

Bir iddiası daha var, belki onu iddia etmiştir, o otele 25 dönüm ek tahsis alındığıyla ilgili. Bakın, ben bunu daha önce basında da söyledim, birkaç yerde de söyledim, size de tekrar söyleyeyim: O otele ek tahsis verilmesinin uygun görülmesiyle ilgili işlem benim dönemimde değil, 2012 yılında onaylanmış; bunun belgesinin fotokopisi de yanımda, istiyorsanız verebilirim. O zaman ben Bakan değildim, ayrıca ben o firmanın sahibi de değildim yani o firmayı bizim satın aldığımız yıl 2020. O yüzden, o ithamı da netleştirmiş olalım.

Yine, Sayın CHP Milletvekili Kamil Okyay’ın Çeşme’yle ilgili bir şeyi var. Öncesinde İzmir’le ilgili, Türk Hava Yollarının İzmir-yurt dışı uçuşlarının artırılması talepleri var, bir de “İzmir Büyükşehir Belediyesinin de bu yönde talebi var” diyor.

Şimdi, bakın, bu uçak işleri, özellikle yurt dışı işleri öyle talimatla, zorunlu uçuşlarla vesaire olacak işler değil -hani, bunu maliyeciler kökenli olanlar daha iyi bilir, verileri incelerlerse- yani sürdürülebilir değil. Siz önce arz talep dengesini yaratacaksınız, sonra da uçuşları gerçekleştireceksiniz. Şimdi “Ben İzmir’i yurt dışına direkt bağlamak istiyorum.” diyor, güzel söylemlerde bulunuluyor, güzel popülist isteklerde bulunuluyor ama eyleme gelince “Ben Çeşme Projesi’ni yaptırman.” diyor. Siz şimdi Çeşme Projesi’ni gerçekleştirmezseniz o hava trafiğini oluşturamazsınız bakın; on iki aylık hava

trafiği oluşturmak zorundasınız. Hiçbir uçak firması, charterlar hariç, tarifeli seferler, Türk Hava Yolları gibi... Eğer siz on iki aylık bir hava trafiği yaratmazsanız talimatla bir süre uçar, bir süre sonra da çok ciddi zarar yazdığı için, vatana, millete, herkese zarar olduğu için kapatmak zorunda olur.

Şimdi iddia ettiğiniz “Çeşme Projesi’ne karşıyım.” vesaire diyorsunuz; bakın, orada da çok yanlış düşünüyorsunuz. Çeşme Projesi öyle sizin iddia ettiğiniz gibi bir proje değil, öyle çok kolay hazırlanmış bir proje de değil. Bakın, biz, plan ve proje kararlarına altlık teşkil etmek üzere 14 üniversiteden 40 akademisyenin katkılarıyla rapor hazırladık. Bu proje grubunu oluştururken kimlerden oluşacağına biz karar vermedik. İzmir Ticaret Odasıyla görüştük “Siz tarafsız bir şekilde proje grubunu oluşturun, lütfen İzmir Büyükşehir ve Çeşme ilçe Belediyelerine de onaylatın, son olarak bana getirin, ben de ‘okey’ veriyorsam olur.” dedim. Onlar ne onaylıyorsa ben de onu onayladım yani ben proje grubunu... Ve hangi üniversitelerle çalışılacağına da -ağırlıklı olarak İzmir’deki üniversitelerle çalışıldı- İzmir Ticaret Odası karar verdi.

Şimdi, bakın, ne raporlar hazırlanmış: Ulaşım Etüt Raporu, Ekolojik Araştırma ve Değerlendirme Raporu, Araştırma ve Geliştirme Temelli Bilimsel Ön Çalışma, Akdeniz Foku Araştırma ve Değerlendirme Raporu, Konsantr Tuzlu Suyun Derin Deşarj ile Denize Geri Verilmesinin Etkilerine İlişkin Ön İnceleme Raporu, Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporu, Ters Ozmoz Yöntemiyle Deniz Suyundan İçme-Kullanma Suyu Temini Fizibilite Raporu, Jeolojik Etüt Raporu, Akıllı Turizm Destinasyonu Araştırma Raporu -ASELSAN gibi bir firma yaptı bunu da- Fotogrametrik Yöntemle Ortofoto DEM Nokta Bulutu, 3D Arazi Modeli; uzman bir ekip tarafından gerçekleştirildi. Hatta yabancı üniversite ve yabancı ÇED raporu hazırlayan -İspanya, orada çok meşhurdur- firmayla da çalıştık bu proje kapsamında çünkü onların da çok ciddi deneyimleri var geçmişte, onların yaşadıkları olayları da görmek istedik.

Ben, açıkçası, Çeşme Projesi konusunda siyaseten karşı çıkılmasına gerçekten çok üzülüyorum. Ben bu projeyi hazırlarken hiçbir siyasi yaklaşımda bulunmadım; bana ne partimden ne Cumhurbaşkanımızdan siyasi hiçbir telinde de bulunulmadı. Tamamen iyi niyetle, doğru bir şekilde bir proje açıklandı ama şunu temin ederim size: Bakın, aralık sonunda biz inşallah bu projeyi askıya çıkaracağız, proje askıya çıktığı zaman aslında -demin bir vekilimiz saydı korunması gereken alanlarla ilgili- o korunması gereken alanların hepsinin korunduğunu göreceksiniz, hepsinin korunduğunu göreceksiniz. O kadar ciddi çalışıldı ki üzerinde; bütün incelemeler, raporlar yapıldı. Benim sizden tek ricam, lütfen, siyaseten incelemeyin askıya çıkan planı, gerçek anlamda tarafsız bir şekilde inceleyin. Ha “Projeye İzmirli karşı.” diyorsunuz; hayır, öyle bir şey yok. İzmir’de birçok kesim ama birçok kesim projenin oluşmasını istiyor “Bir an önce planı askıya çıkarın, üzerinde tartışalım.” diyor; öyle sizin algıladığınız gibi bir konu da yok.

Şimdi, HDP’den Dilan Taşdemir Milletvekilimizin bir sorusu var. “Müzelere zam geliyor, Türk vatandaşları giremiyor.” Yani ben size ne diyeyim ya Sayın Vekilim? Ben dört yıldır bunu açıklıyorum ama bir daha açıklamam gerekecek herhâlde kısaca, bugün de açıkladım ama üzerine bu soruyu sordunuz, beni şaşırttınız.

Bakın, biz 60 TL’ye -70’i hatta fiyatı da 60 TL’ye geri çektim ve fiyatı sabitledim- “Müze Kart” denilen bir uygulama yaptık; 300’den fazla müze ve ören yerinde geçerli, millî saraylarda geçerli, Gelibolu Alan Başkanlığında geçerli ve sınırsız giriş sağlıyor ve bugüne kadar 15,6 milyon satış olmuş. Bunun dışında, bakın, 18 yaş ve altıysanız, 65 yaş üstüyseniz ve gazi iseniz -ve anne, baba, eş ve çocukları- şehit yakını kimlik kartı sahipleri, engelliler ile 1 refakatçisi, er ve erbaşlar, yerli ve yabancı

basın kimlik mensupları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenler ve arkeoloji öğrencileri ile sanat tarihi öğrencileri zaten ücretsiz giriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bir de Gençlik ve Spor Bakanlığımızla yaptığımız bir çalışma var, o çalışmada da zaten hani bu kritere girmeyen gençlere de üç ay boyunca tatilde ücretsiz verdik yani yapılacak her şeyi yapıyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, süreniz dolmuştur, bir ek süreye ihtiyacımız var mı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Lütfen, var, bayağı var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – On beş dakika süre veriyorum, toparlayalım, geriye kalanları da yazılı cevaplayalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Tamam.

Yani şimdi “AK PARTİ döneminde şarkı söylemek yasaklı hâle geldi.” falan gibi bir söylem var, ben ona da katılmıyorum açıkçası. Bakın, ben geçen sefer bir televizyon programına da çıkarken bu iptallerle ilgili verileri İçişleri Bakanlığından istemiştım: 5 bin tane -o zaman ekim sonu itibarıyla, şu anda rakam değişmiştir- konsere izin verilmişti, bunlar içinde toplam 20 tane de iptal yapılmıştı. Bunun 13 tanesi kaymakamlıklar ve valilikler, geri kalan işte 6 veya 7 tanesi de ama belediyedir ama organizatörün kendisidir, organizatörler tarafından iptali yapılmış. Yani 5 binde 19, hadi özelleri de bize yıkacaksınız, 20 diyelim. Şimdi yani buradan yola çıkarak “Burası müzik yasaklı bir ülke.” demenizi ben açıkçası gerçekçi bulmuyorum.

Şimdi, Kültür Yolu Festivalleri var, bakın, ben uzun uzadıya anlattım. Şimdi, bakın, Kültür Yolu Festivallerinde -bu sene 7 kere gerçekleştirildi, toplam 5 ilimizde gerçekleştirildi- 4 binden fazla etkinlik yapıldı, 20 binden fazla sanatçıyla çalışıldı, 33 milyondan fazla insana ulaşıldı. Şimdi “Kime veriyorsunuz, kimi seçiyorsunuz?” gibi bir soru geldi. Ya, 20 bin sanatçıyla çalışıyoruz, kimi, nereden seçeceksiniz, anlatabiliyor muyum? Her geleni alıyoruz. Hatta bakın, Sur Kültür Yolu’yla ilgili de bir soru vardı, dediniz ki: “Bizim kültürümüzdeki bazı sanatçıları çıkarmıyorsunuz.” Kim demiş, onu da bulayım, Ömer Öcalan Vekilimiz, HDP’den. Ben isimlerini vermeyeceğim, çok önemli 4 Kürt sanatçısını davet ettik biz o festivallere, kabul edemediler. Bakın “edemediler” kısmının altını çiziyorum. Muhtemelen mahalle baskısına maruz kaldılar. Sayın Ömer Vekilim, o mahalle muhtemelen sizin mahalleniz, bizim mahallemiz değil. Sorunuza en güzel cevabı da -ilgilenmiyorsunuz, yapmıyorsunuz vesaire gibi- ben vermeyeyim, zaten Diyarbakır halkı fazlasıyla verdi, etkinliklere yapılan katılımlarla da bunu fazlasıyla görüyoruz. Bakın, konserlere 70 bin kişi, 50 bin kişi, 40 bin kişi gibi devasa sayılarda insanlar katıldı.

Ha, bu Kültür Yolu Festivallerini, bakın, biz birkaç sebepten yapıyoruz. Bir, halkımızın kültüre ve sanata kolay ulaşımını sağlıyoruz. İkincisi, bu vesileyle çok fazla sayıda sanatçımızla çalışarak pandemiden sonra sanatçılarımıza bir gelir kaynağı, bir çalışma ortamı yaratıyoruz. Her şeyden önce algıyı düzeltiyoruz yani “Normale dönüş oldu kültür ve sanatta.” diye yapıyoruz. Üçüncüsü, o şehirlerin tanıtımına çok ciddi katkı sağlıyoruz yani biz, bakın, kültür ve sanatı turizmde, turizmin tanıtımı açısından da kullanıyoruz. Çünkü kültür ve sanat sizin diğer rakiplerinizden ayrıştığınız nokta. Biz, kültür ve sanat sayesinde turizmde daha ön plana çıkıyoruz, bilinirliğimiz artıyor hem yurt içinde hem yurt dışında, oradan elde ettiğimiz fazla gelirin bir kısmını da yine kültür ve sanata veriyoruz. Aslında güzel bir ekosistem yarattık, kendi kendine çalışan bir ekosistem yarattık. Maşallah çok da iyi çalışıyor

ve o yüzden de... Talep de çok iyi, halktan da bir teveccüh geldi, sağ olsun. Şimdi, biz bunların sayısını her yıl 5 tane arttıracamız. Herkes kendi şehri için istiyor benden de istiyorsunuz ama tabii, bu kolay bir şey değil yani on binlerce sanatçıyla çalışıyorsunuz, onu biz 5, 5; Bakanlığın ilgili birimlerini de hazırlayarak, her yıl 5'er şehir artırarak inşallah başta büyükşehirler olmak üzere öncelikle 7 bölgeye, sonrasında büyükşehirlere, hepsine yayacağız.

Yine "Sadece Türklerle ilgili, Türkçeyle ilgili çalışmalar yapılıyor, festivaller vesaire." diyorsunuz. Bakın, ben sadece Sur Kültür Yolu'ndaki bazı Kürtçe etkinliklerimizden bahsedeyim: Grup Tillo, konser Kürtçe mevlit; Kurşunlu Meydanı. Dengbej Divanlar Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Dengbej Evi'nde festival boyunca saat on ile on sekiz arasında, gerçekleştirilmiş. Çağdaş Kürt Edebiyatı Üzerine Söyleşi, Abidin Parıltı; Ahmet Arif Edebiyat Müze Kütüphanesinde. Doğunun Kanatları kaside dinletisi, Dicle Üniversitesi Kültür ve Sanat Merkezi. Kürtçe mevlit, Fatih Çıtlak Ulu Camisi iç avlu. Feqiye Teyran Kuşların Talebesi Müzikali. Ben u Sen Tiyatrosu. Siyabend Tiyatrosu, devlet tiyatroları. Festival dili, tüm tanıtım materyallerinde Türkçe-Kürtçe olarak kullanılmıştır. Çocuk atölyelerinde rehberler özellikle Kürtçe bilenler arasından seçilmiş olup çocuklara ilişkin... Bakın, bir sürü var daha burada, bunu sayarak, say say bitiremem. Lütfen, ön yargılarınızdan biraz kurtulun diyorum ve devam ediyorum.

Şimdi "Dara Antik Kenti imara açılıyor." diyorsunuz. O sizin dediğiniz nokta imara açılmış değil. Dara Antik Kenti birinci derecede sit alanı, bir kısmı da ikinci derece sit alanı. O sizin iddia ettiğiniz parsel bizim sit alanlarının dışındaki bir alan, orada sıkıntılı bir durum da yok.

Gar0 Bey, size söyleyecektim ama siz zaten söylediniz, kiliselerin onarımı vesaireyle ilgili. Yani burada, bakın, ben size hemen bir... Restorasyonu tamamlanan kiliseler, 43 tane yapmışız biz; projeleri tamamlanan kiliseler yani şu anda yatırım aşamasına hazır gelmiş 2 tane; proje çalışmalarını devam eden kiliseler 3 tane, restorasyonu devam eden kiliseler 7 tane; Bakanlar Kurulu, Cumhurbaşkanlığı kararı kazı çalışmaları kapsamında yürütölen çalışmalar 4 tane -hani, bu kiliseler bölgesinde yapılan-Bakanlığımızın kurtarma kazıları kapsamında yürütölen çalışmalar 2 tane. Yine Vakıflar Genel Müdürlüğü kapsamında onarımı yapılan taşınmazlar var, zaten onların kitapçığını size verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – İşte, tamam, gördüğünüz gibi biz hızlandırdık.

Şimdi, bağımsız Vekilimiz Tuma Çelik "Midyat'taki hizmetler yeterli mi?" diyor. Bakın, sokak sağlıklaştırma, yeni müzeler, restorasyon, yer altı şehri Matiate konusunda çok yoğun bir çalışma başlattık. Orada çok başarılı bir Belediye Başkanımız var; sağ olsun, bizi hiç yalnız bırakmıyor, her seferinde yanımıza geliyor, yatırımlar konusunda bizi de zorluyor. Ben Bakanlığım süresinde bizzat Midyat'a da gittim, Mardin'e de defalarca gittim. Midyat'a şu anda hiç olmadığı kadar yoğun bir hizmet götürölüyor, götürmeye de devam edeceğiz.

Vakıf seçimleriyle ilgili bir eleştiriniz vardı. Şimdi, bakın, bize teşekkür geliyor; vallahi, sizi bilmiyorum ama... Mesela, bakın, burada bir tane -size de verebilirim- Türkiye Ermeniler Patriği Sahak II'nin: "Sayın Ersoy, uzun süredir yönetmelik olmaması nedeniyle yapılamayan cemaat vakfı yönetim kurulu seçimlerin yapılmasına imkân sağlayacak yeni yönetmeliğin Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesinden dolayı duyduğum memnuniyeti iletmeyi bir borç bilirim. Bu vesileyle, göstermiş olduğunuz yakın alakanın, ruhani reisi olduğum cemaatin bilincinde olduğunu ifade eder, size şahsım ve cemaatim adına teşekkür ederim." Bunun gibi birçok teşekkür var. Ha, ne yapmış vakıflar? Bizim 167 tane özel vakfımız var, 166 tanesi zaten seçimleri yapacağını söylemiş, 1 tanesini de -bir Süryani vakfı- bekliyoruz. O da gelince tamamı bu yönetmelikten yararlanıp yapacağını söylemiş.

Şimdi, “Roman müzisyenlere destek olunmadı.” diye bir şey var; Özcan Purçu, CHP İzmir Vekilimiz. Vallahi, bakın, bizim o 40 bin müzisyenin aslında yarısı Roman vatandaşlar, siz de onu biliyorsunuz. Hatta normalde teşekkür edilmez, biliyorsunuz; çalışırsınız, edersiniz, teşekkür eden az olur. Gittiğim birkaç yerde Roman vatandaşlar beni ellerinde pankartlarla karşıladılar “Bakanım, pandemi sırasında verdiğiniz desteklerden dolayı teşekkür ederiz.” dediler. Ben bir gözlemimi size aktarmış oluyorum.

Şimdi, Burcu Köksal, Afyonkarahisar... Şimdi Cumhuriyet Müzesi bizim kapsamımızda değil, mülkiyeti bizde değil ama uzun süredir devam eden müze ve kültür merkezi yatırımı var. Ben oraya özellikle bu sene gittim, bizzat gezdim; projede bazı düzenlemeler yaptım, hatalı noktaları vardı, onları da düzelttim, 2023 Mart ayına da yetiştireceğim Sayın Vekilim, buradaysanız söylemiş olayım. 2023 Mart ayında Afyonkarahisar’daki o içinde müze ve kültür merkezi olan yeri yetiştireceğim.

Evet, Sayın Tamer Osmanağaoglu, MHP Milletvekilimiz, öncelikle, Çeşme Projesi’ne vermiş olduğunuz destekten dolayı size teşekkür ediyorum, eksik olmayın. Gerçekten Ege’imiz için çok önemli mega bir proje. Umarım, CHP belediyeleri de planı gördükten sonra bu projeye destek verirler diye düşünüyorum.

İYİ Parti, Yavuz Ağırlioğlu’nun kültürle ilgili bir yorumu vardı. Şimdi, öncelikle, Türkiye’nin kültür dünyasına ilişkin kapsamlı bir değerlendirme yapmasından dolayı Sayın Yavuz Ağırlioğlu’na teşekkür ediyorum. Elbette hepimizin amacı, bu topraklara olan sorumluluklarımızı ve vazifelerimizi gereğince yapabilmek ve gelecek nesillere daha iyi bir şekilde üzerlerimizdeki emaneti teslim etmek, bunun derdini taşıyoruz.

Bir hususu da bu vesileyle özellikle ifade etmek istiyorum: Bu kadar imkân ve kısıtlı zamanda, yaklaşık dört buçuk yılda kültür sanat ve medeniyet inşası alanında büyük atılımlar yaptık, hemen hemen her alanda tüm zamanların sıçramalarını başardık. Sahne gösterilerimiz, etkinliklerimiz ve sanata dair üretimlerimizde yaşanan pandemi krizine rağmen büyük bir atılım performansı bence sergilendi. Bu, ancak derin bir kültürel birikim ve arzuyla olur, aşk ve heyecanla olur, engin vizyon ve yoğun çalışmayla olur. Lütfen biraz da yapılanları görmeyenizin gerektiğini düşünüyorum.

Bakın, mesela en çok gündemde olan Atatürk Kültür Merkezi. Bakın, dünyadaki örnekleri yedi buçuk yılda bitmiş, biz iki buçuk yılda bitirdik, el insaf ya! Teşekkür etmek yerine... Sayın İlgezdi, hatırlıyorum, bir gün Mecliste, “New York Senfoni Orkestrası çukurda çalamaz, sayısı sığmaz.” dedi. 95 kişilikmiş çukur, New York Senfoni 115, Filarmoni 115.

Şimdi, bakın New York Senfoni gelirse zaten çukurda çalmıyor, sahnenin kendisinde çalışıyor. Yani vizyon olarak o vizyonda olmanız gerekiyor. New York Senfoni’yi getirip çukura sokamazsınız zaten. Ayrıca New York Senfoni’nin çukurda çalacak 90 kişilik versiyonu da var merak etmeyin. Ha, Londra Filarmoni geldi, gayet de güzel çaldı, çok da mutlu kaldılar, çok da memnun kaldılar.

Şimdi, bakın, özellikle Atatürk Kültür Merkezi’nde bir şeyi daha vurgulamak istiyorum: Biz iki buçuk yılda yaptık ama yedi buçuk yıl yerine üçte 1 sürede yaptık ama beşte 1 fiyatına bitirdik, çok daha iyi bir teknoloji. Dünyanın en iyi teknolojisi kullanıldı. Bakın “Wagner” ismini de vereyim, açık ara en iyi teknolojisi kullanıldı, yüz elli yıllık bir sahne firması. En pahalı teknolojiyle, en iyi teknolojiyle yapıp beşte 1 fiyatına bitirdik yani çok başarılı bir iş çıkardık.

Veya Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Binası. Bakın, çok eskilerden geliyor, yirmi sekiz yıllık bir inşaat, yirmi ay gibi sürede bitirdik. Yirmi ay bir sürede bitirdik, bekleyen hiçbir konuyu bırakmadık.

Rami Kışlası, bakın, çok hızlı bir şekilde -bu sene 3'üncü önemli bir yapıttır- konsantre olduk, yıl sonunda bitiriyoruz. Bakın, bittiği zaman İstanbul'un en büyük ve en etkili kütüphanelerinden biri olacak. Hani buradaki Millet Kütüphanesi'yle yarışamayız muhtemelen ama İstanbul'daki en büyük kütüphane olacak ve en çok ziyaretçi alan kütüphane olacak ve çok farklı bir konseptte yaratıldı. Sadece kütüphane olarak yaratılmadı, aynı zamanda bir millet bahçesi şeklinde de...

Bir de AKM'yle ilgili "Bir özel katınız var." falan denmiş. Hayır, özel bir katımız falan yok. Bakın, en üst kattan bir kat aşağıda, Bakan odasının olduğu bir yer var, küçük bir oda. Bakın, şu yani sizin salonun dörtte 1'i, beşte 1'i falandır. Diğer katta normal personel de çalışıyor, benim öyle "Personelin yanında çalışmam." gibi egolarım olmadığı için herkesle beraber çalışıyoruz. Bize özel ayrılmış ne bir asansörümüz var ne bir katımız var, normal yapılması gerektiği gibi yapıyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığının İstanbul makamının da orada olması normal çünkü biz zaten, bakın, Turizm Geliştirme Ajansından yılbaşı itibarıyla çıkıyoruz Bakanlık olarak, biliyorsunuz orada Bakan Yardımcısı ve Tanıtma Genel Müdürü kalıyor, 3'ten 2'ye düşüyoruz. Biz de makamımızı oradan alıp bu tarafa geçiriyoruz. Normal bir şey, zaten Kültür ve Turizm Bakanının Atatürk Kültür Merkezinin içinde olmasında fayda var, bakın, zarar yok çünkü orası çok büyük bir kompleks, bütün sanat birimlerimiz orada, İstanbul'daki sanat birimlerimiz ağırlıklı olarak orada ve onların doğru yönetilip o merkezin de çok doğru işletilmesi gerekiyor.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sayın Bakan, bir soruya çok takılıyorsunuz. Edirne Lisesi ne oldu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Ha, CHP, Özgür Ceylan "Bakanımız çevreyle ilgili konulara değinmedi." dediniz.

TÜRKABİ KAYAN (Kırklareli) – Edirne Sarayı ne oldu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bakın, "Turizme değiniyorsunuz ama çevreyle ilgili konulara değinmediniz." diyorsunuz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Edirne Sarayı'nı konuşmadı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bazı konular da yazılı cevaplanacak, her şeyin cevaplanması mümkün değil.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, bir sürü şey var, ne kadar tutayım ki aklımda hepsini, makinalı tüfek gibi sayıyorsunuz.

Şimdi, bakın, çevre konusunda hiç kimsenin yapmadığı bir şey yaptı Turizm Bakanlığı, bakın, hiç kimsenin yapmadığı. Kanundan yetki aldı ve bu yetkiye göre yeni bir sertifikasyonu "sürdürülebilir turizm sertifikasyonunu" lanse etti, yılbaşı itibarıyla da hayata geçirdi. Bakın, uyulması mecburidir. (GSTC) Global Sustainable Tourism Council çatı kuruluşur ve dünyanın kabul gören en üst kuruluşudur. Zaten bu turizm sertifikası programını 2023-2025-2030 yıllarında kademeli bir şekilde, bütün konaklama tesislerine yayacağız. Dünyada bu işi bu denli büyük yapan ve ilk yapan da Türkiye'dir. Bakın, o yüzden de aslında sevinmemiz gereken bir şey, inşallah süreç içerisinde bunu da gerçekleştireceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, son iki dakikanız Sayın Bakanım.

NURAN İMİR (Şırnak) – Sayın Bakan, Kırmızı Medrese'yle ilgili sorularımızı cevaplayabilir misiniz? 3 tane önerge verdik.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – AK PARTİ’li vekillerimize de özellikle teşekkür ediyorum, onların özel, yakından ilgi ve destekleriyle tüm bu projelerimizi başardık, yasalarımızı geçirmeyi başardık. Hem MHP milletvekillerimiz hem AK PARTİ milletvekillerimiz...

NURAN İMİR (Şırnak) – Medreseyi ne yapacaksınız Sayın Bakan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, diğer sorulara da yazılı cevap olabilir Sayın Bakanım.

NURAN İMİR (Şırnak) – Cizreliler sizden cevap bekliyor ne yapacaksınız?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, konaklama vergisiyle ilgili sorular geliyor da bakın, ben özellikle dikkat ediyorum, çok sık, benim Bakanlığımın alakalı olmayan konular bana geliyor. Yani konaklama vergisi bizim Bakanlığımıza ait bir vergi değil, Hazine ve Maliye Bakanlığına ait. Hazine Bakanımız geldiği zaman kendilerine sorarsınız ama zaten dört yıl önce çıkmış bir vergi, hani bugün çıkmış bir vergi değil bu. Yaşanan krizlerden dolayı ertelenerek gelmiş bir vergi, dünyanın birçok yerinde de olan bir vergi.

Ha, turizm verileri 2022’de nasıldı? Ya, lütfen tarafsızca otelcilerle konuşun...

NURAN İMİR (Şırnak) – Açık olun, niye cevap vermiyorsunuz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – ...bilançolarının en iyi bilançolar olduğunu size zaten söyleyeceklerdir.

NURAN İMİR (Şırnak) – Niye cevap vermiyorsunuz buna?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Vallahi bilmiyorum, teknik bir sürü soru sordunuz, geldiği zaman hepsini...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bazılarına da yazılı cevap verilecek, hepsine cevap verme diye bir durum yok Değerli Vekilim.

NURAN İMİR (Şırnak) – 3 tane önerge verdim, 1 tane cevap yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Olabilir ama biz isteyeceğiz, bir hafta on gün içerisinde yazılı cevaplar gelecek.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – “Hatay EXPO’yla ilgili hiçbir destek olmadı, vesaire” gibi diyorsunuz, bakın, Turizm Geliştirme Ajansı özellikle yurt dışından diğer organizasyonlara yaptığı gibi buraya da “YouTuber”lar, editörler, kanaat önderlerini getirdi, gezdirdi ve bununla ilgili yazılar çıkmasını da sağladık. Yani bizim asli görevimiz tanıtım olduğu için tanıtımla ilgili çalışmalar burada da yapıldı.

(Gürültüler)

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Yapılan eleştiri...

Şimdi bir de Adalet Bakanından bir bilgi aldım, hani Abdüllatif Şener CHP Konya Milletvekilimizin bir sorusu var: “15 bin kişi hakkında 2863 sayılı Yasa’ya aykırılıktan dava açılmış.” Hani, bu kadar eser kaçırılmış gibi anlatılıyor. Hayır, öyle değil, o her eserle ilgili açılmış bir dava yani 15 bin tane kaçırılmış dava şey...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, sürenizi doldurdunuz. Geriye kalan sorulara da yazılı cevap verirseniz sevinirim.

Çok teşekkür ediyorum. Bütün sürenizi sorulara cevap vermek üzere harcadımız, kırk beş dakikadır sözlü olarak cevap veriyorsunuz ama yazılı cevap usulümüz de var. Yalnız bir şeyi rica edeceğim: Bir hafta içerisinde arkadaşlarımız yazılı olarak Komisyonumuza iletirse cevapları biz Komisyonumuz aracılığıyla değerli milletvekillerimize cevapları iletmış oluruz, o konuda desteğinizi bekliyoruz. Aynı şey RTÜK için de geçerli tabii. RTÜK'e yönelik sorulara da yazılı cevapları bekliyoruz Komisyonumuza.

Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki kurumların bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi oylamalara geçiyoruz. 14 kuruma ait çok sayıda oylamamız var.

Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Yıl: 2023

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
98	18.67	01	06.07	1.000.000.000 TL

Durmuş Yılmaz

Muhammet Naci Cinsli

Ankara

Erzurum

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Aziz milletimiz vatanında hür ve bağımsız yaşasın, devletimiz ebet müddet daim kalsın diyerek bu uğurda canlarını feda eden şehitlerimizin ebedi istirahatgâhlarına önem vermek millî bir görev ve sorumluluktur. Ancak bazı illerimizde yer alan şehitliklerimizin bakım ve onarımlarına, bu sorumluluk bilinciyle hareket edilerek, özen gösterilmediği hususuyla Erzurum ilimiz Şenkaya ilçemizde yer alan Allahuekber Şehitliği'nde karşı karşıya kalmıştır. Şehitliğin yolu, çevre düzeni, şehitlerimizin kabulleri ve tüm anıtın bakımsız bırakılması milletimizce üzüntüyle karşılanmıştır. Bu hadise dikkate alınarak ülkemizin her bir ilçe ve illerinde yer alan şehitliklerimizin muhafaza edilmesi, bakımlarına gereken hassasiyetin gösterilmesi ve tarihî ve kültürel bir miras olarak bu anıtların korunması devletimizin sorumluluğundadır. Bu gerekçeler doğrultusunda önergemizle, aziz şehitlerimizin ebedi istirahatgâhlarına gereken önemin verilmesi, şehitliklerimizin bakım onarımlarında aksaklıkların yaşanmaması amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili programında bütçe artırımı yapılmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Erzurum vekilleri bu konuda birleştiler ama kabul edilmedi. Eminim, uygulamada Bakanlığımız bu konulara gerekli hassasiyeti gösterecektir.

(Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Kültür ve Turizm Bakanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bütçesini okutuyorum:

(Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Vakıflar Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Atatürk Araştırma Merkezinin bütçesini okutuyorum:

(Atatürk Araştırma Merkezinin 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Atatürk Araştırma Merkezinin 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Atatürk Kültür Merkezinin bütçesini okutuyorum:

(Atatürk Kültür Merkezinin 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Atatürk Kültür Merkezinin 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Türk Dil Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türk Dil Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Dil Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Türk Tarih Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türk Tarih Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Tarih Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kapadokya Alan Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Kapadokya Alan Başkanlığının 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Kapadokya Alan Başkanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki bütçe ve kesin hesaplar kabul edilmiştir; hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, milletvekillerimize, bürokratlara ve bütün katılımcılara katkıları için çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 18 Kasım 2022 Cuma günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.28